T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ BAĞLAMINDA EYLEM ARAŞTIRMASI: ÖNEMİ, İLKELERİ ve UYGULAMA ALANLARI

EDANUR ÖZCAN

DANIŞMAN

PROF. DR. HANDAN KÖKSAL

EDİRNE, 2024

Tezin Adı: Almanca Öğretmenliği Bağlamında Eylem Araştırması: Önemi, İlkeleri ve Uygulama Alanları

Hazırlayan: Edanur ÖZCAN

ÖZET

Eylem araştırması, tarihin en eski zamanlarından beri problem belirleme, belirlenmiş problemleri inceleme, bu probleme çözümler sunma, sorunun çözümünde en etkili yolları bulma gibi birçok alanda hem bilim insanlarına hem de eğitimcilere ışık tutmuş değişim ve gelişimin öncüsü olmuş bir araştırma türüdür. Bu araştırma türünün yaygın olarak kullanıldığı en önemli alanlardan birisi ise eğitim alanıdır. Eğitim, bir toplumu geliştirmede ve ilerletmede en önemli basamaklardan biridir ve eğitimle, toplumun gelişimi ve ilerlemesi için sorunlara çözümler bulanabilir. Bu çalışmada Eylem Araştırması Almanca öğretmenliği bağlamında ele alınmış, önemi, ilkeleri ve uygulama alanları bakımından betimlenmiş, Almanca Öğretmenliği bölümünün ders programı ve Bologna Bilgi Paketi incelenmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde ise üç Almanca Öğretmeni, Eylem Araştırması'nın kullanıldığı bir proje olan PEP'e (Practical Exploration Project-Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi) katılan üç katılımcı ve bir Almancayı Öğretmeyi Öğrenme (Teaching Learning German- DLL) öğreticisi/mentoru ile çeşitli soru-cevap şeklinde görüşmeler gerçekleştirilmiş, PEP uygulaması, Eylem Araştırması ve Eylem Araştırması kullanımının, öğretmen ve öğrencilere fayda düzeyi ortaya çıkarılmıştır. Çalışmanın özgün bölümünde ise Almanca Öğretmenliği lisans programına Eylem Araştırması'nın entegrasyonunun sağlanması ele alınarak yorumlanmıştır ve yapıcı önerilerde bulunulmuştur. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde Eylem Araştırması'nın ve PEP'in öğrenme çıktıları açısından öğretmen adaylarına ve öğretmenlere verimli ve etkili olduğu, katılımcı ve yürütücülerle görüşmeler ve formlar aracılığı ile ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eylem Araştırması, Alman Dili Eğitimi, Almanca Öğretmeyi Öğrenme Yaklaşımı (DLL), Araştırma Teknikleri, Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi (PEP)

Titel der Magisterarbeit: Aktionsforschung im Kontext der Deutschlehrerausbildung: Ihre Bedeutung, Prinzipien und Anwendungsbereiche

Vorbereitet von: Edanur ÖZCAN

ZUSAMMENFASSUNG

Die Aktionsforschung, die sowohl für Wissenschaftler als auch für Pädagogen führend ist, wird in vielen Bereichen wie der Identifizierung von Problemen, der Untersuchung identifizierter Probleme, dem Angebot von Lösungen für diese Probleme und der Suche nach den effektivsten Wegen zur Lösung der Probleme verwendet. Einer der wichtigsten Bereiche für die Aktionsforschung ist der Ausbildungsbereich. Sie ist einer der wichtigsten Stufen für die Entwicklung und den Fortschritt einer Gesellschaft sowie einer der besten Methoden, die Gesellschaft weiterzuentwickeln und vorwärtszubringen, denn mit einen Ausbildung kann man logische und dauerhafte Lösungen zu diesen Problemen finden. In dieser Studie wurde die Aktionsforschung im Kontext der Deutschlehrerausbildung untersucht, auf ihre Bedeutung, ihre Prinzipien und ihre Anwendungsbereiche in verschiedenen Bereichen beschrieben. Desweiteren wurden die Unterrichtsprogramme der Deutschlehrerausbildungsabteilung und des Bologna-Prozesses erforscht. Im praktischen Teil der Studie wurden verschiedene Interviews als Frage-Antwort mit drei Deutschlehrern, drei Teilnehmern des PEP (Praxiserkungsprojekt- Practical exploration Project) sowie einem PEP-Tutor durchgeführt. Die Wirkung des PEP-Projekts, der Aktionsforschung und der Anwendung von Aktionsforschung an Lehrern und Schülern wurde in den Fokus genommen. Im ursprünglichen Teil der Studie wurde die Integration der Aktionsforschung in das Bachelor-Programm für die Deutschlehrerausbildungsabteilung kommentiert und es wurden Vorschläge gemacht, wie dies umgesetzt werden kann. Bei der Auswertung der gewonnenen Daten wurde durch Formulare und Interviews mit den Teilnehmern und Tutoren festgestellt, dass die Projekte Aktionsforschung und PEP (Praxiserkundungsprojekt) effektiv für Lernergebnisse und Produktivität waren.

Schlüsselwörter: Aktionsforschung, Deutschlehrerausbildung, Deutsch Lehren Lernen (DLL), Forschungstechniken, Praxiserkundungsprojekt (PEP)

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluşturulmaya başlandığı ilk günden beri bana yol gösteren, beni fikirleriyle, duygu ve düşünceleriyle destekleyen, her adımımı titizlikle takip edip beni doğru ilerlemeye yönlendiren, yeri geldiğinde herkesten daha çok bana destek veren, fikirlerimi önemseyen ve onlara göre bana yol haritası çizen, tez sürecimde bana bilgisiyle destek çıkan sevgili hocam Prof. Dr. Handan KÖKSAL'a bu tezde ve eğitim hayatımda sonuna kadar arkamda durduğu için, gerçek fikirleriyle beni bugüne getirdiği için, her zaman bir öğretmen, hatta bazen daha fazlası olduğu için sonsuz teşekkürlerimi ve sunarım.

Tez savunmamda bana jürilik yaptıkları, tezimin daha verimli olması adına bana sundukları öneriler ve yardımları, tezden sonrasında bile devam eden destekleri için sayın Doç. Dr. Yıldırım TUĞLU ve Doç. Dr. Harun GÖÇERLER'e çok teşekkür ederim.

Eğitim hayatım da dahil olmak üzere her zaman arkamda duran, maddi ya da manevi desteğini benden esirgemeyen, bugünlere gelmemde en büyük paylardan birine sahip olan sevgili annem Asiye ÖZCAN ve babam Mehmet ÖZCAN'a bana verdikleri bütün emeklerden, kardeşim Sudenaz ÖZCAN'a da her zaman arkamda durmasından dolayı bir teşekkürü borç bilirim.

Sevgili Sadık ŞAHİN, Ayça CEYHAN ve Kübra Ayşe ÇAKIR'a da bu tez sürecinde bana her zaman destek oldukları için, bu evrede beni manevi olarak hiç yalnız bırakmadıkları için teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**

ZUSAMMENFASSUNG ..... **ii**

TEŞEKKÜR ..... **iii**

İÇİNDEKİLER ..... **iv**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **vii**

GÖRSEL LİSTESİ ..... **viii**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xii**

EKLER LİSTESİ ..... **xi**

BÖLÜM 1

GİRİŞ **1**

1.1. Problem Durumu 3

1.2. Amaç 4

1.3. Araştırma Soruları 4

1.4. Çalışmanın Önemi 4

1.5. Evren ve Örneklem 4

1.6. Yöntem 5

1.7. Hipotez 6

1.8. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi 6

1.9. Tanımlar 7

1.10. İlgili Araştırmalar 8

1.10.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 8

1.10.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar 8

BÖLÜM 2

ALAN YAZIN **10**

2.1. Eylem Araştırması 10

2.1.1. Eylem Araştırmasının İlkeleri 15

2.1.2. Eylem Araştırmasının Basamakları 23

2.1.3. Eylem Araştırmasının Modelleri 31

2.2. PEP (Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi) 42

2.2.1. PEP Basamakları 48

2.2.2. PEP Örnekleri 58

2.3. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) 64

BÖLÜM 3

YÖNTEM 68

3.1. Araştırma Soruları 68

3.2. Araştırmanın Modeli 68

3.3. Evren ve Örneklem 69

3.4. Araştırmacı ve Araştırmacının Rolü 69

3.5. Verilerin Toplanması 69

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi 72

BÖLÜM 4

BULGULAR ve TARTIŞMA 75

4.1. Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı ve Dersler 75

4.1.1. Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı Derslerinin Değerlendirilmesi 98

4.2. Bilimsel Araştırma Yöntemleri 99

4.2.1. Türkiye'de Almanca Öğretmenliği Bulunan Üniversiteler 99

4.2.1.2. Ara Değerlendirme 125

4.2.2. Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersinin Değerlendirilmesi 125

4.3. Katılımcıların Görüşmeye İlişkin Cevapları 127

4.3.1. Katılımcıların Görüşmeye İlişkin Cevaplarının Değerlendirilmesi 144

BÖLÜM 5

SONUÇ ve ÖNERİLER 148

5.1. Sonuç..... 148

5.2. Öneriler 153

KAYNAKÇA..... 159

BÖLÜM 6

EKLER LİSTESİ..... 167

KISALTMALAR LİSTESİ

Ey. Ar.	Eylem Araştırması
Yab. Dil Öğ.	Yabancı Dil Öğretimi
PEP	Praxiserkundungsprojekt (Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi)
Çev.	Çeviren / çeviri
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
RPD	Rehberlik ve Psikolojik Danışma
TYÇ	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1: Eylem Araştırması Döngüsü İçin Tipik Bir Model (Eilks, Rauch, Frerichs & Kapanadze, 2018: 15)

Görsel 2: Düşünme ve Eylem Döngüsü ve Kitabın Yapısı (Altricher, Posch & Spann, 2018: 22)

Görsel 3: Bir Eylem Araştırması Sürecinin Aşamaları (Comelli, 1985: 63)

Görsel 4: Eylem Araştırması Kullanan Değerlendirme Projeleri İçin Kaba Aşama Şeması (Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 82)

Görsel 5: Düşünme ve Eylemin (Tekrarlayan) Döngüsü (Altricher, 1989: 6)

Görsel 6: Düşünme ve Eylem Döngüsü (Altrichter, Lobenwein & Welte, 1997: 647)

Görsel 7: Diyalog İlkesi, Eylem ve Yansıtma Döngüsü (Altrichter & Posch 2007: 16).

Görsel 8: Daha Uzun Vadeli Araştırma ve Geliştirme Döngüleri (Altricher, Posch & Spann, 2018: 15)

Görsel 9: Eylem Araştırması Modeli (Dolapçıoğlu, 2019: aktaran: Dolapçıoğlu & Bolat, 2020: 349)

Görsel 10: Stringer, E. T. (2004). Eğitimde Eylem Araştırması (Çev. Tezcan, Ada & Baysal, 2016)

Görsel 11: New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı, 2010: 3)[1]

Görsel 12: Çalışmanın Araştırma Tasarımı (Fetzer, 2014: 4)

Görsel 13: Piggot-Irvine'nin sarmal eylem araştırması modeli (Piggot-Irvine, 2006: 14: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 44)

Görsel 14: Kemmis ve Mctaggart'ın sarmal eylem araştırması modeli (Kemmis ve Mctaggart, 1982: 127: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 45)

Görsel 15: McNiff'in döngüsel eylem araştırması modeli (McNiff, 2000: 41: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 46)

[1] : NSW Department of Education and Training,Action Research in Education, (2010: 3).

Görsel 16: McNiff ve Whitehead'in çift döngülü eylem araştırması modeli (McNiff & Whitehead, 2006: 98: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47)

Görsel 17: Stringer'in sarmal eylem araştırması modeli (Steinger, 2008: 4: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47)

Görsel 18: Mills'in döngüsel eylem araştırması modeli (Mills, 2011: 112: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 48)

Görsel 19: 1. Grubun Boşluk Doldurma Testi (Santos, Kleinbing, Scribelk & Voerkel, 2019: 194)

Görsel 20: DLL (Almanca Öğretmeyi Öğrenmek) "Öğretim Yeterliliği ve Ders Tasarımı" Kitabı (Birinci seri)

Görsel 21: DLL "Yabancı Dil Nasıl Öğrenilir" Kitabı (İkinci seri)

Görsel 22: DLL "Yabancı Dil Olarak Almanca" Kitabı (Üçüncü seri)

Görsel 23: DLL "Görevler, Alıştırmalar, Etkileşim" Kitabı (Dördüncü seri)

Görsel 24: DLL "Öğrenme Materyalleri ve Medyalar" Kitabı (Beşinci seri)

Görsel 25: DLL "Müfredat Tasarımı ve Ders Planlaması" Kitabı (Altıncı seri)

Görsel 26: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı PEP Soru Oluşturma Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 171)

Görsel 27: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı PEP Uygulama Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 172)

Görsel 28: PEP değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Görsel 29: PEP değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Görsel 30: PEP değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Görsel 31: PEP değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Görsel 32: Öğretmen dili: Öğrenme İfadelerinin Tekrarı (Goethe Enstitüsü, 2013: 2)

Görsel 33: Bireysel Özelliklere İlişkin On Gözlem İlkesi (Meyer, 2007: 1)

Görsel 34: Gözlem Örneği (Meyer, 2007: 8)

Görsel 35: Açık Bir Sorudan Küçük Bir PEP Projesine (Enstitüsü, 2013: 1)

Görsel 36: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Seviyeler (https://portal.tyc.gov.tr/sayfa/hakkinda-i97000803-d54d-46b7-a279-3493c4fd6cb0.html, 2024)

Görsel 37: Nitel Veri Analizinin Döngüsel Gösterimi (Dey, 1993, çev. Çelik, Baykal & Memur: 2020: 381).

Görsel 38: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Ders Dağılımı ve Kredileri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 39: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Birinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 40: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) İkinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 41: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Üçüncü Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 42: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Dördüncü Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 43: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Beşinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 44: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Altıncı Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 45: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Yedinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 46: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Sekizinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 47: Atatürk Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersin Amacı ve Tanımı (https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/1118/Almanca20%C3%96%C4%9Fretmenli%C4%9Fi%20Program%C4%B1%20(1118), Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Görsel 48: Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Ders Öğretim Planı (https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1022463, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Görsel 49: Marmara Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Lisans Programı Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi İçeriği (http://ydao.aef.marmara.edu.tr/dosya/aef/ydao/belgeler/2020%20bahar/almanca_ogretmenligi%20ders%20i%C3%A7erikleri_2018.pdf, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Görsel 50: Trakya Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Bologna Süreci Ders Tanıtımı (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Lisans Diploması Öğrenme Kazanımları (https://portal.tyc.gov.tr/yeterlilik/almanca-ogretmenligi-lisans-diplomasi-TR0030025918.html, 2024)

Tablo 2: Araştırmacının Veri Toplama Yöntemine Dair Açıklamalar

Tablo 3: Araştırmacının Veri Değerlendirmesine Yönelik Açıklamalar

Tablo 4: Anadolu Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/ders/213327/egitimde-arastirma-yontemleri/ders-icerik, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Tablo 5: Atatürk Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/dersDetay/75966/1118?#, Erişim Tarihi:10.01.2024)

Tablo 6: Uludağ Üniversitesi, Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1022463, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Tablo 7: Çukurova Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ebs.cu.edu.tr/Ders/GenelBilgi/607767, Erişim Tarihi: 11.02.2024)

Tablo 8: Dicle Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.dicle.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=7&curSunit=265#, Erişim Tarihi:11.02.2024)

Tablo 9: Dokuz Eylül Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bilgi Paketi Ders Kataloğu (https://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2022-2023/tr/tr_105_1100_53.html, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Tablo 10: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2022-2023/tr/tr_105_1100_53.html, Erişim Tarihi:09.06.2024)

Tablo 11: Gazi Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yeni Lisans Ders Programı (https://gef-yabancidiller-almandili.gazi.edu.tr/view/page/8702, Erişim Tarihi:11.01.2024)

Tablo 12: Hacettepe Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c62643d03bfa5013d11c4035b1ae1

&ders_kod=AD%C3%96651&zs_link=1&prg_kod=21371&submenuheader=2, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Tablo 13: Hakkari Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.hakkari.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1#, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Tablo 14: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ebs.istanbul.edu.tr/home/izlence/?id=567478&bid=1085&birim=almanca_ogretmenligi__lisans_programi__(orgun_ogretim), Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Tablo 15: Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://meobs.marmara.edu.tr/Ders/almanca-bilimsel-arastirma-yontemleri/egt2024-53650-3080, Erişim Tarihi: 09.06.2024)

Tablo 16: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.mu.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=06&curSunit=179#, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Tablo 17: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bilgipaketi.erbakan.edu.tr/program/ders-detay/23697/2/1526/SOSYAL%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%20ENST%C4%B0T%C3%9CS%C3%9C/ULUSLARARASI%20T%C4%B0CARET%20%28YL%29%20%28TEZL%C4%B0%29%20%28%29, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Tablo 18: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/40534, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Tablo 19: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://avys.omu.edu.tr/lessons/1/2664/23638/5415, Erişim Tarihi: 08.06.2024)

Tablo 20: Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Programı Ders Bilgi Paketi (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Tablo 21: Trakya Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Tablo 22: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeni Olarak Almanca Eğitimde 'Değişim' ve 'Gelişim' Anahtar Sözcükleri Konusunda Neler Düşünüyorsunuz, Kısaca Açıklayabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 23: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeni Olarak Sınıfınızda Öğrencilerin Başarı Durumlarında Bir Düşüş Fark Ettiniz / Bir Eğitim Uygulamasına Yönelik Olumlu Bir Sonuç Alamadınız. Bu Durumlarda Nasıl Bir Yol İzlediğinizi Bizimle Paylaşır Mısınız?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 24: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmenin Kendi Mesleki Gelişim Süreci Hakkında Bize Biraz Bilgi Verebilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 25: A Grubu Katılımcılarının "Sizce (Kendi Döneminizi-Mezuniyetinizi Düşünerek) Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programında Olması Gereken ve Olmaması Gereken Dersler Nelerdir? Gerekçeleriyle Yazabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 26: A Grubu Katılımcılarının "Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" Dersi Mevcut. Sizce Bu Derste Öğretmen Adaylarına Ne Tür Kazanımlar Edindirilmeli?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 27: B Grubu Katılımcılarının "Nitel Araştırma Yöntemlerinden Eylem Araştırması ile PEP Uygulamasının Benzer ve Farklı Yönleri Sizce Nelerdir? Aralarındaki İlişkiyi Vurgulayarak Açıklar Mısınız?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 28: B Grubu Katılımcılarının "PEP Uygulaması Öğretmenlik Yeterlilikleriniz Ölçüsünde Size Ne Yönde Bir Bilinçlendirme Sağladı? Sizi Ne Yönde Geliştirdi? Ne Yönde Beklentilerinizi Karşılamadı?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 29: B grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeninin Kendi Mesleki Gelişim Süreci Hakkında Ne Düşünüyorsunuz? Bize Biraz Bilgi Verebilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 30: B Grubu Katılımcılarının "Sizce Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programında Olması Gereken ve Olmaması Gereken Dersler Nelerdir? Gerekçeleriyle Yazabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 31: B Grubu Katılımcılarının "Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" Dersi Mevcut. Sizce Bu Derste Öğretmen Adaylarına Ne Tür Kazanımlar Edindirilmelidir?" Sorusuna İlişkin Cevapları

Tablo 32: C Grubu Katılımcısının "Welche Fächer/Lehr-Lerninhalte Sollten Sich Obligatorisch im Curriculum der Deutschlehrerausbildung Befinden, damit Deutschlehrer Lernen, Deutsch als Fremdsprache Angemessen zu Lehren? (Almanca Öğretmenlerinin Yabancı Dil Olarak Almancayı Doğru Bir Şekilde Öğretebilmeleri İçin Almanca Öğretmeni Yetiştirme

Programlarının Müfredatında Hangi Konular/öğretme/öğrenme İçerikleri Zorunlu Olmalıdır?)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

Tablo 33: C Grubu Katılımcısının “Welchen Stellenwert hat Ihrer Meinung nach Ein Praxiserkundungsprojekt im Rahmen der Aktionsforschung? (Sizce Eylem Araştırması Bağlamında Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi Ne Kadar Önemli)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

Tablo 34: C Grubu Katılımcısının “Sie waren Öfters Tutor Bei Kursteilnehmer*Innen Zu DLL-Einheiten. Könnten Sie Über Wichtige positive und Oder negative Erfahrungen Berichten? DLL Birimlerindeki Öğrenciler için Sık Sık Öğretmenlik Yaptınız. Bize Önemli Olumlu ya da Olumsuz Deneyimlerinizden Bahsedebilir Misiniz?“ Sorusuna İlişkin Cevabı

Tablo 35: C Grubu Katılımcısının “Was Denken Sie Über Das Thema „DaF-Lehrerfortbildung In Der Türkei? (Türkiye'de DaF Öğretmen Eğitimi” Konusu Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?“ Sorusuna İlişkin Cevabı

Tablo 36: C Grubu Katılımcısının “Welche Qualifikationen Sollte Ihrer Meinung Nach Ein Deutschlehrer Haben, Der In Seinem DaF-Unterricht Etwas Neues Ausprobieren Möchte? (Almanca Derslerinde Yeni Bir Şeyler Denemek İsteyen Bir Almanca Öğretmeni Sizce Hangi Niteliklere Sahip Olmalıdır?)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

Tablo 37: Eylem Araştırması’nın Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı Derslerine Entegre Edilmesi

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Eilks, Rauch, Frerichs ve Kapanadze'ye Göre Eylem Araştırması Döngüsü için Tipik bir model (Eilks, Rauch, Frerichs & Kapanadze, 2018: 15)

Ek-2: Altricher, Posch ve Spann'a Göre Düşünme ve Eylem Döngüsü ve Kitabın Yapısı (Altricher, Posch & Spann, 2018: 22)

Ek-3: Comelli'ye Göre Bir Eylem Araştırması Sürecinin Aşamaları (Comelli, 1985: 63)

Ek-4: Frank, Klein, Kremar ve Teubner'a Göre Eylem Araştırması Kullanan Değerlendirme Projeleri İçin Kaba Aşama Şeması (Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 82)

Ek-5: Altrichter'e Göre Düşünme ve Eylemin (Tekrarlayan) Döngüsü (Altricher, 1989: 6)

Ek-6: Altrichter, Lobenwein ve Welte'ye Göre Düşünme ve Eylem Döngüsü (Altrichter, Lobenwein & Welte, 1997: 647)

Ek-7: Altrichter ve Posch'a Göre Diyalog İlkesi, Eylem ve Yansıtma Döngüsü (Altrichter & Posch, 2007: 16)

Ek-8: Altricher, Posch ve Spann'a Göre Daha Uzun Vadeli Araştırma ve Geliştirme Döngüleri (Altricher, Posch & Spann, 2018: 15)

Ek-9: Dolapçıoğlu'na Göre Eylem Araştırması Modeli (Dolapçıoğlu, 2019: aktaran: Dolapçıoğlu & Bolat, 2020: 349)

Ek-10: New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı'na Göre Eylem Araştırması (New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı, 2010: 3)

Ek-11: Piggot-Irvine'e Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Piggot-Irvine, 2006: 14: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 44)

Ek-12: Kemmis ve Mctaggart'a Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Kemmis ve Mctaggart, 1982: 127: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 45)

Ek-13: McNiff'e Göre Döngüsel Eylem Araştırması Modeli (McNiff, 2000: 41: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 46)

Ek-14: Steinger'e Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Steinger, 2008: 4: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 47)

Ek-15: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabına Göre PEP Uygulama Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 172)

Ek-16: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Ek-17: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)

Ek-18: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)
Ek-19: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)
Ek-20: Meyer'e Göre Gözlem Örneği (Meyer, 2007: 8)
Ek-21: Goethe Enstitüsü'ne Göre Açık Bir Sorudan Küçük Bir Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesine Goethe Enstitüsü (2013: 1)

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın amacı, problem durumu, soruları gibi başlıklarla çalışmanın çerçevesi açıklanmıştır.

Bireylere yeni bilgiler öğreten, onları hayata hazırlayan, bireyleri her bakımdan donanımlı olarak yetiştiren öğretmenlerin görevlerinden biri de öğrencilerin niteliklerini artırarak onların mesleğe hazırlanmalarını sağlamaktır. Bu mesleğe hazırlama sürecinde bazen problemlerle karşılaşılmaktadır. Bu problemler bazen yaşamdan, bazen hazır bulunuşluktan, bazen öğrenciden bazen ise öğretmenden kaynaklı ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunların çözülmesi ise eğitimin asıl amacıdır, özellikle de küçük sorunlar daha büyük sorunlara dönüşebilme eğilimindeyken. Bu yüzden her anlamda yetkin ve donanımlı öğretmenler bu problemleri çeşitli çözümlerle gidermekte ve her zaman aynı çözümü kullanmamaktadır. Sorunlara farklı çözümler aramakta ve farklı metotlar denemektedir. Bu çözüm denemeleri ise bilimsel çerçevelere dayandırılarak yapılmaktadır, çünkü kalıcılık, elde edilen verilerin kullanım ve yorumlarının sıklığı, kuram ve kanıtla desteklenmesi ve yeterliği gibi geçerlilik ilkelerinden oluşmaktadır. Bu kalıcı çözümlerin oluşturulmasında en etkili yöntemlerden biri ise Eylem Araştırması yöntemidir. Öğretmenlerin en büyük yardımcılarından biri olan eylem araştırması, problemin belirlenmesinde veya çözümünde hem öğretmene hem de öğrenciye yardımcı olmaktadır. Ayrıca eylem araştırması, öğretmen yeterliğini ve mesleki gelişimi artırmanın da bir parçasıdır. Çünkü öğretmenler veya öğretmen adayları, lisans eğitimlerinde aldıkları eğitimlerden farklı olarak gerçek hayata bilgilerini ve deneyimlerini aktarmaktadırlar. Bu yüzden problemlere çözüm odaklı yaklaşmaları ve kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Bir yabancı dil öğretmeni, öğrencilerinin geniş zaman konusunu anlamakta zorluk yaşadığını fark ettiğinde, öğrencilerin bu dilbilgisi konusunu öğrenebilmesi için ya da problemi ortadan kaldırmak için çeşitli yöntemlere başvurmalıdır. Fakat bunu rastgele veya plansız yaptığında anlık çözüm üretebilir. Problemlerde, durumlarda çözüm ve gelişim üretilebilmesi için öğretmen önce öğrencilere zor gelen konuyu her açıdan belirlemelidir. Zorluğun nedenlerini sorgulamalıdır. Sorgulamanın ardından, dilbilgisi konusunu en iyi veya verimli nasıl anlatacağını araştırmalıdır ve kendi yöntemlerini belirlemelidir. Bu yöntemleri sırayla öğrencileriyle denemelidir ve bir ölçekle değişimi ölçmelidir. Ardından öğrenme oranına göre yeni metotlar belirlemelidir ve onları da ölçmelidir. Bu döngüsel süreç sonrasında öğrenciler için en verimli ve uzun süreli öğrenme sağlayan yöntemi belirleyebilir ve böylece değişimi

gerçekleştirebilir. Bunu yaparken eylem araştırmasının bilimselliğini ve metotlarını kullanırsa, öğrencilere ve problemlere farklı bir bakış açısından bakabilir, sorunların derinine inebilir ve öğrencilerin öğrenme süreçlerine farklı yaklaşımlarla çözümler üretebilir veya öğrencilerin hangi yöntemde ne kadar başarılı olduğunu tespit edebilir. Bir sonraki adımı da bu bilimsel sonuçlara göre planlayabilir. Böylece öğretmen hem probleme çözüm üretebilir hem de öğrencilerin donanımını artırabilir. Ayrıca bu araştırma ve eylem sonucunda ise öğretmen kendi deneyimine ve yeterliğine de katkı sağlayabilir. Bu yüzden öğretmen adaylarına, lisans, yüksek lisans veya doktora eğitimlerinde, donanım ve yeterlik açısından eylem araştırması yaklaşımını veren dersler gösterilmelidir ve öğretmen adaylarının donanımı ve yeterlilikleri arttırılmalıdır. Öğretmen adaylarına sınıf içi uygulamalar daha çok öğretilerek bu uygulamalar nitelikli eğitim açısından da ele alınmalıdır. Bu eğitimlerden sonra ise birey yetiştiren her eğitimci eylem araştırmasını, yaşamının her alanında kullanmalıdır. Böylece öğrencinin veya öğrenci grubunun problemi veya durumu, eylem araştırmasının basamakları kullanılarak belirlenebilir, sorunlara çözümler getirilebilir veya sorun ortadan kaldırılabilir ya da durumların değişikliği gerçekleştirilebilir. Bu gibi nedenlerden dolayı Eylem Araştırması eğitimci bireylerin en önemli veri kaynağı ve yardımcısıdır. Eylem araştırması ile başarı ya da başarısızlığın temelinde yatan sebepler ortaya çıkarılabilir, eğitimcilerin veya eğitimin niteliği arttırılabilir, durumlar iyileştirilebilir, öğrencinin kendini geliştirmesine yardımcı olunabilir veya bu sürece öncülük edilebilir. Bireylerin veya sorunların nedenlerinin bulunmasının, ardından bu sorunların bilimle çözülmesinin ana merkezlerinden biri olan eylem araştırması önemi, kullanılabilirliği, çözüm odaklılığı, sürdürülebilirliği, devamlılığı gibi birçok nedenden dolayı bu çalışmaya konu edilmiştir.

Eylem Araştırmasının kullanıldığı ve öğretmenlerin eylem araştırmasıyla kendini geliştirdiği alanlardan biri olan PEP (Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi) ise, bu araştırmada yine eylem araştırmasıyla içi içe anlatılmış ve kullanılmıştır. Çünkü PEP, öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının, kendilerini ve deneyimlerini geliştirmek ve verimliliği artırmak için, alanında uzman öğretmenlerle birlikte yürüttükleri ve aynı eylem araştırmasının basamaklarıyla oluşturulmuş, yine gerçek bir ortamda deneyimlenen bir projedir ve bu proje, öğretmenlerin meslek hayatları adına oldukça önem arz eden bir uygulamadır. Bu projede PEP örnekleriyle birlikte açıklanmış, bu projeyi yürüten ve içerisinde bulunan bireylerle çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiş, bu PEP yorumlanmış ve değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde konuya bir giriş yapılmış, eylem araştırması kısaca tanımlanmış, problem durumu, amaç, araştırmanın önemi açıklanmış, araştırma soruları oluşturulmuştur.

İkinci bölümde, eylem araştırmasının ilkeleri, basamakları, sıralaması, PEP, PEP'in bölümleri, örnekleri ile ilgili alan yazını oluşturulmuştur ve detaylı örneklerle açıklanmıştır. Eylem araştırmasının önemi, birçok araştırmacının araştırmaları ve düşünceleri ile desteklenmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Burada eylem araştırmasının işleyişinden ve PEP Projesi'nden ve Görüşme Tekniğinden bahsedilmiştir. Dördüncü bölümde ise üç Almanca öğretmeniyle, PEP Projesi'nin yürütücüsü olan bir mentorla ve projeye katılan üç öğretmen adayıyla görüşülmüştür, onlara bu projeyle ve eylem araştırmasıyla ilgili çeşitli sorular sorulmuş ve veriler toplanmıştır. Uygulanan görüşme tekniğinin ardından çeşitli bulgular elde edilmiştir ve beşinci bölümde bu bulgular değerlendirilmiştir. Bulgulardan sonuçlar çıkarılmıştır ve bu bulgular ve sonuçlara çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu önerilerin ardından kaynakça bölümü ile tez sonlandırılmıştır.

1.1.Problem durumu

Yabancı dil öğretmenleri, okullarda öğrencilere bir yabancı dili, o dilin dilbilgisi yapıları, kelimeleri, telaffuzları, kelimelerin kullanış biçimleri, yabancı dilin konuşulduğu ülkelerin kültürü, bireyleri, tarihi vb. ile yazılı veya sözlü olarak öğretmektedir. Bu öğretim esnasında öğretmen, öğrenci veya dilin zorluğundan kaynaklı birçok problem ortaya çıkabilmektedir. Bu problemlerin veya durumların sonucunda öğrenciler, konuları veya dersleri anlamakta zorlanabilmektedirler ve dersin verimliliği hem öğrenci hem de öğretmen açısından düşüş gösterebilmektedir. Fakat eylem araştırması eğitimini alan ve bir uygulama ile gerçek deneyimi tecrübe eden bir öğretmen, bu olumsuz durumlara karşı daha hızlı çözümler üretebilir, daha kolay durum değişikliği gerçekleştirebilir ve böylece dil derslerinin verimliliğini artırılabilir. Çünkü Eylem Araştırması sayesinde kendisi de kendi öz eleştirisini yapabilir, artı veya eksilerini görebilir. Eylem araştırmasının uygulanması ile öğrencilere, yabancı dil derslerinde öğrenme çıktıları daha iyi ve farklı yaklaşımlarla kazandırılabilir. Böylece eğitimin ve öğretimin kalitesi arttırılır. Bu yüzden bu çalışmada, yabancı dil eğitiminde verimin arttırılması için eylem araştırmasından faydalanılmış, eylem araştırmasının basamakları anlatılmış, eylem araştırmasının uygulanması gösterilmiş ve eylem araştırmasının bir örneği olan PEP, katılımcılar ve yürütücüler tarafından değerlendirilmiş ve yabancı dil öğrenme çıktılarına ve öğretmen deneyimine olan faydası betimlenmiştir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Almanca öğretmenliği bağlamında nitel araştırma desenlerinden eylem araştırmasının önemini vurgulamak, ilkelerini açıklamak ve çeşitli uygulama alanlarını betimlemektir

1.3. Araştırma Soruları

1.Üniversitede Almanca Öğretmenliği adayları için Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve bu lisans dersi çerçevesinde eylem araştırması yaklaşımı hangi öneme sahiptir?

2.Eylem araştırmasının ilkeleri nelerdir?

3.Eylem araştırmasının uygulama alanları nelerdir?

4.Eylem Araştırmasını içeren PEP'in öğretmen yeterliğine ve yabancı dil verimine katkısı nedir?

5.Üniversitelerin Alman Dili Eğitimi Programlarında yer alan Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinde "Eylem Araştırması" nasıl konumlandırılmıştır?

1.4. Çalışmanın Önemi

Eylem araştırması, bir toplumun gelişimi ve değişimi için oldukça önem taşıyan bir alan veya strateji olarak adlandırılmaktadır ve eylem araştırmasının teknolojiden eğitime birçok alanda kullanımı mevcuttur. Almanca öğretmenliği programı ise eğitim bağlamında eylem araştırması ile ilişkilendirilmesi gereken bir alandır. Çünkü yabancı dil eğitiminin verimini ve kalitesini artırmanın ve öğrencilerde yeterlilikler sağlamanın en önemli yolu o topluma eylem araştırması uygulamak, eylem araştırması ile problemleri düzeltmek veya ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle eylem araştırması, üniversitede Almanca Öğretmenliği bölümlerinde öğrencilere ilerideki mesleki yaşamları, bireysel gelişimleri, çözüm odaklılıkları, yeterlikleri vb. birçok açıdan teorik ve uygulamalı olarak ders içeriklerinde olması gereken bir alandır. Üniversitede eylem araştırmasını öğrenen ve sınıf içi bir uygulama gerçekleştiren bireylerin ilerideki hayatlarında öğretmen yeterliği, akademik başarı, nitelikli yabancı dil dersi, problem çözme bilinci, problemi saptama bilinci gibi açılardan daha başarılı olacağı öngörülmektedir.

1.5. Evren ve Örneklem

Çalışma, Almanca Öğretmenliği programından mezun olmuş ve mesleği icra eden öğretmenlerle, PEP katılımcılarıyla ve Eylem Araştırmasını içeren PEP'i yürüten deneyimli

bireyle yürütülmüştür. Bu deneyimli birey, PEP mentorudur ve düzenli olarak gruplar halinde Almanca Öğretmeyi Öğrenmek (DLL) kitabı ile öğretmenlere ve öğretmen adaylarına haftalar boyunca dersler işlemektedir, projeye katılım sağlayan bireyler ise Almanca Öğretmenliği alanında ilerleyen veya ilerlemiş olan yabancı dil olarak Almanca öğretmenleridir. Bir diğer grup ise Milli Eğitim Bakanlığı'nda aktif olarak öğretmenlik mesleğine devam eden öğretmenleridir. Katılımcıların seçimlerinde amaçlı örneklem yaklaşımından yararlanılmıştır. Balcı'ya göre amaçlı örneklemde araştırmacı, kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balcı, 2022: 109). PEP projesi çalışmalarını yürüten öğretmenin alanda ve projede deneyimli olması ve bu yürütücünün Almanca Öğretmeyi Öğrenmek (DLL) kitabını, derslerinde ve kurslarda kullanması, seçilen üç katılımcının bir PEP projesi gerçekleştirmiş olması, başka bir gruba ayrılan diğer üç katılımcının da Almanca öğretmeni olması amaçlı örneklemeye örnektir. Yürütücü, katılımcılar ya da öğretmenler bu süreç içerisinde iletişim kurmamışlardır ve görüşmeler / sorular yoluyla katılımcılardan ve yürütücülerden bilgiler toplanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken Bilimsel Araştırma Yöntemlerinden olan Görüşme tekniğinden faydalanılmış ve sorular bu tekniğe göre hazırlanmıştır. Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği soru cevap, görüşme, kayıtlar yolu ile sağlanmıştır ve eylem araştırmasının ve PEP'e benzer bir projenin öğretmenlik eğitiminde öğretiminin ve kullanımının öğretmen deneyiminde, yeterliğinde ve ders veriminde ne ölçüde başarı sağladığı ve deneyim kazandırdığı tespit edilmiştir. Böylece eylem araştırmasının ve uygulamaların, öğretmenler ve öğretmen adaylarının öğrenmeleri ve deneyimleri üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme, katılımcılar tarafından doğrudan aktarılan cümlelerle ve bilgilerle tamamlanmıştır. Yapılan bu değerlendirme sadece bu örneklem grubuyla sınırlıdır

1.6. Yöntem

Araştırmanın uygulama bölümünde nitel araştırma yöntemlerinden Eylem Araştırması kullanılmıştır. Eylem Araştırmasını Saban ve Ersoy "Değişim ve gelişimi sağlamaya odaklı, bireylerin kendi uygulamalarını içeren, sistematik bir biçimde verilerin toplandığı ve yansımalı sorgulamaların yapıldığı, bunlara dayalı yeni eylem planlarının hazırlanıp uygulandığı, döngüsel veya sarmal adımlarla gerçekleştirilen bir bilimsel araştırma süreci" olarak tanımlamaktadırlar (Saban & Ersoy, 2019: 38). Yani eylem araştırması bir araştırma türü olarak bilimsel bilginin üretilmesi ve sınanmasını içermelidir ve eylem araştırmasında hem nicel hem nitel yöntemler bulunmaktadır. Katılımcılar ise eylem araştırmasında aktif rol alırlar. Çünkü katılımcılar, veri kaynağı olarak görülen nesneler değil, aksine araştırmanın ve eylemin bir

parçası olan aktif katılımcılardır (Balcı, 2022: 48). Araştırmanın içerisinde iki veriden bilgi toplanacaktır. İlk veriler, eylem araştırmasının evreleri, ilkeleri ve kullanım alanları ile ilgili kaynaklar taranarak elde edilmiştir. Bu araştırma evresinde akademik makalelerden, tezlerden, bilimsel yazılardan faydalanılmıştır. Daha sonrasında yine doküman analizi ile, eylem araştırmasının kullanım alanlarından biri olan PEP araştırılmış, basamakları belirlenmiş, örnekleri taranmıştır. Bu araştırma için ise Goethe Enstitüsü'nün internet sayfasından ve çeşitli veri kaynaklarından yararlanılmıştır.

İkinci veri uygulama bölümüdür ve Bilimsel Araştırma Yöntemlerinden Görüşme Tekniği kullanılmıştır. Karataş'a (2017) göre Görüşme Tekniği, araştırmaya katılan bireylerin belli bir konuda duygu ve düşüncelerini anlatmak etkinliği olarak tanımlanmaktadır ve görüşmelerin temel amacı bireyin iç dünyasına girerek onun bakış açısını anlamaya çalışmaktır. Ayrıca Karataş, görüşme yoluyla araştırılan konu hakkında bireyin deneyimleri, tutumları, düşünceleri, niyetleri, yorumları, zihinsel algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşılmasının umut edildiğini belirtmektedir (Karataş, 2017: 76). Bu araştırmada da PEP yürütücüleri (mentorları), PEP katılımcıları, lisede ve üniversitedeki Almanca öğretmenleri ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Her bir grup A, B ve C olarak kodlanmıştır ve her gruba Eylem Araştırmasının önemini, kullanım alanlarını, örneklerini ve PEP'i içeren beşer soru sorulmuştur. Öncesinde Görüşme Tekniği araştırılmış ve bu tekniğe uygun sorular, görüşmeler için kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Görüşmeler esnasında bu sorular bütün veri kaynaklarına da sorulmuş ve elde edilen cevaplar, veriler olarak kaydedilmiştir. Veriler sonuç bölümünde değerlendirilmiş ve araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği soru-cevap, kayıt, görüşmeler yoluyla sağlanmıştır. Almanca Öğretmenliği adaylarına ve Almanca öğretmenlerine, eğitim hayatlarında Eylem Araştırması'nın öğretilmesinin ve bir uygulama ile pekiştirilmesinin, onların öğretim hayatlarının gelişimine ve öğrenme çıktıların kalitesine olan katkısı tespit edilmiştir. Böylece eylem araştırmasının ve eylem araştırmasını içeren projelerin, öğretmenler ve öğretmen adayları üzerindeki etkisi ve çıktılara olan katkısı değerlendirilmiştir.

1.7. Hipotez

Yabancı dil olarak Almanca öğreten öğretmenlerin deneyimlerinin ve öğrenme çıktılarının verimliliği, Eylem Araştırması ve eylem araştırmasını içeren bir uygulama projesi ile artırılabilir.

1.8. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırmanın ilk verisi Sosyal Bilimlerde Araştırma, Eğitimde Nitel Araştırma Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri kitaplarından, Eylem Araştırması ile ilgili Dergipark, YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu) Tez Merkezi, Sobiad gibi bilimsel araştırmaların yayınlandığı kaynaklardan, Trakya Üniversitesi'nin Cep Kütüphanesi'nden alınan bilgilerle oluşturulmuştur. PEP ise yine Goethe Enstitüsü'nün internet sayfasından ve PEP'e katılan katılımcıdan bilgiler toplanmıştır, PEP süreçleri belirlenmiştir ve PDF dosyalarından faydalanılarak veriler toplanmıştır. İkinci veriler ise PEP'te, yürütücü ve katılımcı olan öğretmenlerle, Milli Eğitim Bakanlığı'nda öğretmenlik yapan bireylerle yapılan görüşmelerden ve alınan kayıtlardan elde edilmiştir. Görüşme Tekniğinden faydalanılmış, görüşmelerde kullanılacak sorular ve Gözlem Tekniğinin maddelerinden oluşturulmuş ve görüşmeler esnasında bu sorular sorulmuş, cevaplar kaydedilmiş ve bu görüşmelerden ve cevaplardan elde edilen bilgiler doğrudan çalışmaya aktarılmıştır. İkinci veri olan, görüşmeler ise beş Almanca öğretmeni, PEP yürütücüsü ve beş PEP katılımcısı ile sınırlandırılmıştır.

1.9. Tanımlar

Eylem Araştırması: Eylem araştırması, öğretmenlerin mesleki gelişimi için en umut verici stratejilerden biri olarak görülmektedir (Mamlok-Naaman, Eilks, Bodner, Hofstein, 2018; Zehetmeier, Erlacher, Andreitz und Rauch 2015).[2]

Yaparak Yaşayarak Öğrenme: Bu metodolojik yaklaşım, öğrenenlerin bir öğretme rolü üstlenmelerine ve böylece dersi aktif olarak kendilerinin şekillendirmelerine izin vererek "geleneksel öğretimin" salt alıcılık ve tepkiselliğinin üstesinden gelmeyi mümkün kılar (vgl. Hanel, 1991: 31).[3]

Eylem Araştırmasının İlkeleri veya Basamakları: Aksoy'a göre genel fikri belirlemek, veri toplamak, genel bir plan hazırlamak, değerlendirme yapmak ve daha ileri eylem aşamaları geliştirmek ilkelerdir (Aksoy, 2003: 483).

PEP (Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi): Goethe-Institut tarafından tasarlanan DLL eğitim programı, katılımcıların seçtikleri bireysel öğretim uygulamasının önemli ve ilginç yönlerini keşfedici bir soru temelinde gözlemleyebilecekleri ve bağımsız olarak veya küçük

[2] "Aktionsforschung wird als eine der vielversprechendsten Strategien für die professionelle Entwicklung von Lehrkräften angesehen" (Mamlok-Naaman, Eilks, Bodner, Hofstein, 2018; Zehetmeier, Erlacher, Andreitz und Rauch 2015).

[3] "Dieses methodische Vorgehen ermöglicht das Überwinden von bloßer Rezeptivität und Reaktivität des „traditionellen Unterrichts", indem die Lernenden eine Lehrfunktion übernehmen und somit den Unterricht aktiv selbst gestalten" (vgl. Hanel, 1991: 31).

gruplar halinde çalışabilecekleri Praxiserkundungsprojekt'i (PEP) entegre eder. Bu şekilde DLL, meslektaşlarla iş birliği ve fikir ve öğretim materyalleri alışverişi için de fırsatlar sunmaktadır (Goethe Enstitüsü, https://www.goethe.de/ins/id/de/spr/eng/pas/akt/wil/ppt.html, Erişim Tarihi: 28.01.2024).[4]

1.10. İlgili Araştırmalar

1.10.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Eilks, I., Belova, N., Kapanadze, M., Laudonia, I., Krause M. & Rauch, F. (2020). Bu araştırmada Fen öğretiminde yenilik için eylem araştırması kullanımından bahsedilmektedir. Eylem araştırmasının, öğretim projelerinde nasıl kullanıldığından ve planlamasından bahsedilmektedir. Eylem araştırmasının ve geleneksel araştırmanın farklılıkları tablo ile gösterilmektedir ve farklı eylem araştırmaları anlatılmaktadır. Daha sonrasında fen öğretiminde eylem araştırmaları, örneklerle gösterilmektedir.

Frank U., Klein, S., Kremar, H. & Teubner, A. (1999). Bu araştırmada işletme bilişiminden ve bu alandaki eylem araştırmasından bahsedilmektedir. Makalede eylem araştırmasının doğası incelenmektedir ve olumlu ve olumsuz yönleri araştırılmaktadır. Eylem araştırmasının bilim ve teknoloji için uygunluğu tartışılmıştır.

Ngatcha, Al. (2004). Was kann Aktionsforschung zur Praxis des Fremdsprachenunterrichts Deutsch beitragen? Bu makalede, eylem araştırmasının önemi detaylandırılmıştır. Araştırmacı üç adımda ilerlemektedir, birinci adım eylem araştırmasının tanımı, kavram belirleme ve eylem araştırmasının eleştirisi yer almaktadır. İkinci adımda öğrenciler üzerindeki etkisi için toplanan veriler kullanılmaktadır. Üçüncü adımda eğitim ve öğretim materyalleri için sonuçlar çıkarılmaktadır.

1.10.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Köklü, N. (2001). Araştırmacı "Eğitim Eylem Araştırması-Öğretmen Araştırması" adlı araştırmasında eylem araştırmasının eğitim yönünü ele almaktadır. Öğretmen araştırmasının faydalarına ve öğretmenin araştırmacı rolüne değinmektedir. Eylem araştırmasının özelliklerinden, bileşenlerinden ve aşamalarından bahsetmektedir.

[4] Goethe Enstitüsü, DLL Eğitiminin Bir Parçası olarak Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi, PEP Bilgi Alışveriş Bölümü, https://www.goethe.de/ins/id/de/spr/eng/pas/akt/wil/ppt.html, Erişim Tarihi: 28.01.2024).

Aksoy, N. (2003). Yazar bu araştırmada eylem araştırmasının tanımını yapmaktadır ve gelişimini anlatmaktadır. Daha sonra eylem araştırmasının aşamalarından bahsetmektedir ve şema ile göstermektedir. Eylem araştırmasının veri toplama teknik ve yöntemlerini anlatmaktadır ve yararlarını açıklamaktadır.

İnan, G. (2011). Bu makalede eylem araştırmasının öğretmene olan faydalarından ve öğretmenin rolünden bahsedilmektedir. Eylem araştırması, perspektifleri ele alınmıştır.

Tezcan, Ö., Ada, S. & Baysal, Z. N. (2016). Araştırmacılarımız "Eğitim Alanında Eylem Araştırmaları'' adlı makalesinde öğretmen, yönetici ve öğrencilerin eylem araştırmasında birliğinden bahsetmektedirler. Eylem araştırması tanımlanmaktadır, Felsefi yaklaşımlar anlatılmaktadır, eylem araştırması modellerinden bahsedilmektedir ve eylem araştırması tablo ile sınıflandırılmaktadır.

BÖLÜM 2

ALAN YAZIN

Bu bölümde eylem araştırması ile ilgili teorik bilgiler, ilkeler, aşamalar ve modeller açıklanmıştır. Ayrıca PEP açıklanarak Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile konuya bakış açısı getirilmiştir.

2.1. Eylem Araştırması

Dünyanın her yerinde toplumlar için çeşitli terimler bulunmaktadır. Bu terimler, toplumlar, kurumlar, birimler için önemlidir ve onların yapısını ve işleyişini şekillendirmektedir. Bu önemli terimler, her alanda kullanılabilmektedir. Çünkü bunlar her alanda, bireyleri yeniliğe yönlendirmektedir. Yeniliğin öncüsü bu terimlerden ikisi ise değişim ve gelişimdir. Saban ve Ersoy (2019) bu iki terimin, kurumların ilerleyişi için oldukça önemli olduğunu belirtmektedir (Saban & Ersoy, 2019 :32). Bu iki terim için en önemli alanlardan biri ise eylem araştırmasıdır. Çünkü eylem araştırması, değişim ve gelişimin başlamasına öncülük etmektedir, onları desteklemektedir ve bu iki terim eylem araştırmasının içerisinde dinamik konumda bulunmaktadır. Çünkü eylem araştırması, sürekli devam eder ve bir döngü oluşturur. Bu yüzden eylem araştırması, toplumların, kurumların veya birimlerin değişimi ve gelişimi için eskiden beri en çok başvurulan uygulamalardan biridir ve birçok araştırmacı çalışmalarında bu eylem araştırması yöntemine başvurmuştur. Bu yöntemin kurucusu olarak ise Kurt Lewin gösterilmektedir. “Kurt Lewin (1946) organizasyonların, kurumların, kurumlardaki çalışanların değişim ve gelişimine yönelik araştırmalar yapmıştır. Bu araştırmalar ile eylem araştırmasının temeli atılmıştır” sözleriyle Saban ve Ersoy eylem araştırmasını öncüsünü belirtmektedir (Saban & Ersoy, 2019: 34). Lewin’in (1946) öncüsü olduğu eylem araştırması, o yıllarda savaş sonrası değişim, gelişim ve gruplar arası ilişkilerin iyileştirilmesi için uygulanmıştır. Kurt Lewin (1946), kullanılan diğer yöntemleri eleştirmiştir ve yöntemlerin işleyiş bakımından eksik olduğunu savunmuştur ve bu yüzden eylem araştırmasını geliştirmiştir. Eylem araştırması ile ilgili çalışmasında Lewin (1946), anket yönteminin sosyal yaşamdaki duyguları yansıtmada yetersiz kaldığını belirtmektedir. Anket yönteminden çok röportaj yöntemini savunmaktadır. Böylece duyguların teşhisinin daha kolay anlaşılabileceğini belirtmektedir. Ayrıca Lewin (1946), teşhisin, deneysel çalışmalarla karşılaştırmalı olarak tamamlanması gerektiğini belirtmektedir. Bu sözleriyle Lewin, eylem araştırmasının alt yapısını oluşturmuştur. İşleyişinden bahsetmiştir ve eylem araştırmasıyla sosyal alanda değişimi gerçekleştirmek için adım atmıştır. Ayrıca çalışmasında, planlama sürecinden de bahsetmektedir. Lewin’e (1946)

göre planlama çoğu zaman genel bir fikirle başlar. İlk adımda fikir incelenir, fikirle ilgili bilgi toplanır, planlama yapılır. Bu planlama iki bölümden oluşur; genel planlama ve eyleme ilişkin karar. Daha sonra genel planın ilk adımı uygulanır. Burada temel oluşturulur. Ardından plan uygulanır, diğer adımda ikinci adım değerlendirilir. Daha sonra sonuçlara göre yeni eylem planı oluşturulur ve genel plan sürekli değişir. Bu döngü sarmal şekilde planlama, uygulama ve keşif, bilgi toplama evrelerinden oluşmaktadır (Lewin, 1946: 37). Lewin'in düşünceleriyle birlikte eylem araştırmasının ilk evreleri oluşturulmuştur. Lewin eylem araştırmasına yön vermiştir ve günümüze kadar birçok alanda eylem araştırması kullanılmıştır. Günümüzde ise eylem araştırması diğer alanlarda ve özellikle eğitim alanında sık kullanılmaya başlanmıştır. Çünkü eğitim, sürekli değişim ve gelişimi içermektedir ve eylem araştırmasının kullanımı ve yaygınlığı, kurumların ve bireylerin gelişimi düşünmelerini teşvik etmiştir. Böylece sorgulama ve yenileşme başlamıştır. Köklü (2001), "Lewin'in eylem araştırması modeli, eğitim alanına uygulanmış ve öğretmenin sınıfında araştırmacı olmasına cesaret vermiştir" sözleriyle eylem araştırmasının eğitim ve öğretmenler üzerindeki etkisinden bahsetmektedir (Köklü, 2001: 36).

Bireyler eğitim süresi boyunca sürekli bir eylem gerçekleştirmektedir ve çeşitli konularla ilgili araştırma yapmaktadır. Eylem araştırması da eylem ve araştırma terimlerinden oluşmaktadır. Bu nedenle eylem araştırması ve eğitim iç içe bulunmaktadır. Öğretmenler, bir sorunun çözümü için, bir durum değişimi için veya gelişimi için aktif olarak araştırmalıdırlar ve bu yüzeysel bir araştırma olmamalıdır. Ardından elde edilen sonuçlar ile eylem planı oluşturmalıdırlar ve bu eylem gerçekleştirilmelidir. Böylece öğretmenler araştırmacı olabilirler ve gelişimi desteklerler. Bu gelişim, öğretmenin yeterliğini eylem araştırması ile sınıfında, kurumunda veya yaşamında artırabilmektedir. Yani öğretmen, kendi alanında kendi bilgilerini eylem araştırması ile geliştirebilmektedir. Boeckmann (2016) "Eylem araştırması, profesyoneller (örneğin öğretmenler) tarafından doğrudan kendi uygulama ortamlarında yürütülen bir araştırma türüdür" sözleriyle eylem araştırmasının öğretmenin kendi sahası ve uygulama alanı olduğunu betimlemektedir (Boeckmann, 2016: 130)[5]. Yani eylem araştırması öğretmenlerin kendi dünyasıdır ve onlar için oldukça faydalı bir yöntemdir. Bu yöntemle öğretmenler, öğrenme çıktılarının da değişim ve gelişimine katkı sağlayabilir. Çünkü eylem araştırması ile, bir sorunu gözlemleyebilir, sorunun çözümü için bir yol oluşturabilir, oluşturduğu bu yolla eylemlerini gerçekleştirebilir, elde ettiği verilere göre yeni eylem planı oluşturabilir ve tekrar uygulamaya koyulabilir. Bir sonraki bölümde ise bu sonuçlara göre farklı eylemleri tekrar planlayabilir ve

[5] "Aktionsforschung (auch als action research, Handlungsforschung oder Praxisforschung bezeichnet) ist eine Art von Forschung, die von professionell Handelnden (z.B. Lehrenden) direkt in ihrem Praxisumfeld durchgeführt wird" (Boeckmann, 2016: 130).

gerçekleştirebilir. Bu sarmal döngü, öğrenme çıktılarının verimliliğini artırmaktadır. “Bu, birkaç kez tekrarlanabilen bir eylem, araştırma ve yansıtma döngüsü yaratır ve hem teori açısından bilginin ilerlemesine hem de uygulama açısından gelişimin ilerlemesine neden olur (Altrichter & Posch 2007: 27)[6]. Altreicher ve Posch’un (2007) bu cümlesi eylem araştırmasının bilgiye olan etkisini belirtmektedir. Bu gibi yönlerden eylem araştırması eğitimde kullanılmaktadır ve eylem araştırması, gelenekselliğe karşı çıkmaktadır ve sürekli eleştirilmektedir. Çünkü eylem araştırmasında, bireyler olayların içerisindedir. Dışarıdan gözlem vardır ama gözlem etkisiz değildir. Yöntemden herkes etkilenir, hareketlilik vardır. Genel geçer ifadeler barındırmaz, öznellik yoktur, nesnellik vardır, nicel ve nitel araştırma desenleri bulunur, teori ve uygulama vardır. “Eylem araştırması hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerini kullanır. Bu, günlükler, görüşmeler veya grup tartışmaları gibi nitel yaklaşımların yanı sıra standartlaştırılmış anketler veya "yarı-deneyler" gibi nicel yöntemleri de içerir” sözleriyle Schart (2010) eylem araştırmasının nitel ve nicel yönünü örneklendirmektedir. (Schart 2010: 1371).[7] Bütün yöntemleri içerisinde barındıran eylem araştırmasında, katılımcılar her şeydir. Katılımcılar aktiftir, soru sorarlar, gözlem yaparlar, analiz yaparlar, sürece katılım sağlarlar, süreci yönetirler vb. Yani eylem araştırmasında bireyler sahadadır. Bütün bireyler, örgütler, kurumlar, toplumlar eylem araştırmasını kullanarak bulunduğu bölgede değişim ve gelişim gerçekleştirebilir ve birey eylem araştırması ile kendini de gözlemleyebilir. Böylece eksik yönlerinin farkına varabilir ve bu yönler ile ilgili düşünceler üretebilir. Düşündüğünde de eyleme geçer ve böylece yeterliğini arttırır. Bu yüzden eylem araştırmasının tüm katılımcıları, eylem araştırmasında aktiftir, gözlemcidir ve iş birlikçidir. Süreci birlikte geliştirir ve çözümlerler. Bu yönlerden dolayı eylem araştırmasını öğretmenler de çok sık kullanırlar. Çünkü öğretmenlerin eğitimde sorumluluğu büyüktür. Bireyi eğitirler, olayları yönlendirirler, sorunları keşfederler, daha sonra çözerler, eğitimin dışında da bireyleri gözlemlerler, onları dinlerler ve durumlarını araştırırlar. Yani aslında öğretmenler, gözlemci ve araştırmacıdır. “Mertler'e göre, bugünün öğretmenlerinin idari görevler, çocukların savunulması gibi birçok görevi vardır. Bu görevlerin dışında, çocukların eğitimi için öğretim uygulamalarını sürekli geliştirmeleri gerekiyor. Bu nedenle günümüzde öğretmenler

[6] “Das schafft der Zyklus Aktion, Forschung und Reflexion, die mehrmals wiederholen können, und verstärkt Fortschritt der Information als theoretisch und Fortschritt der Entwicklung” (Altrichter & Posch 2007: 27).

[7] “Aktionsforschung bedient sich der Forschungsmethoden der qualitativen wie auch der quantitativen Forschung. Dazu gehören sowohl qualitative Zugänge, z.B. Tagebücher, Interviews oder Gruppendiskussionen, als auch quantitative Verfahren, z.B. standardisierte Fragebögen oder Quasi-Experimente” (Schart 2010: 1371).

araştırmacı olarak görülmektedir" (Tekin 2017: 109)[8]. Tekin'in de söylediği gibi öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin dışında araştırmacı ve gözlemcidir. Bu konuda daha önce de belirtildiği gibi öğretmenlerin en büyük yardımcısı ise eylem araştırmasıdır. Çünkü eylem araştırması gözlem, araştırma, değişim gibi terimlerin karşılığıdır ve kaliteli eğitim için sürekli araştırma, güncelleme, gözlem, değişim ve gelişim gereklidir. Sadece eğitim için değil, toplumların ilerleyişi, gelişimi ve değişimi için de eylem araştırması gereklidir ve toplumlar eylem araştırmasını sadece eğitim alanında değil literatürde birçok farklı alanda kullanmaktadır ve eylem araştırması içerik olarak aynı olmasına rağmen her alan eylem araştırmasının açıklamasını ve faydalarını kendi bölümüne göre güncellemektedir çünkü faydaları alanlara göre değişmektedir. Bu alanlar için eylem araştırmasının birçok tanımı bulunmaktadır. Örneğin, Cunningham (2014) eylem araştırması için "son derece kapsamlı bir metodoloji" terimini kullanmaktadır (Cunningham, 2014: 3)[9]. Altricher ve diğerleri (2018) ise eylem araştırmasını "Eylem araştırması bir yansıtıcı profesyonel davranış biçimidir" olarak değerlendirmektedir. (Altrichter, Posch & Spann, 2018)[10]. Mayhew (1968) ise araştırmasında "Eylem" kelimesini incelemektedir. Mayhew'e göre eylem araştırması "hedef odaklı, amaç odaklı, uygulama odaklı" olmalıdır (Mayhew, 1968: 420)[11]. Klafki (1976) ise eylem araştırmasını "Okul araştırmalarının etkinleştirilmesi" olarak betimlemektedir (Klafki, 1976)[12]. Moser'e (1989) göre ise eylem araştırması "araştırmacı ve araştırma konusu arasındaki ortak eylem olarak pratik eylem ve bilimsel çalışma" şeklinde adlandırılmaktadır. (Moser, 1989)[13]. Tolsdorf ve Makic (2019) ise eylem araştırmasını "döngüsel gelişim süreci" olarak nitelendirmektedir (Tolsdorf & Markic, 2019: 109)[14].

Eylem araştırması için birçok araştırmacı farklı terimler kullanmaktadır. Fakat bu terimleri incelediğimizde, aslında sadece söylemin farklı olduğunu görmekteyiz. Çünkü eylem araştırması her alanda farklı terimle kullanılmaktadır fakat aynı içeriğe sahiptir. Örneğin, eylem araştırması eğitimde öğrenci ve öğretmen merkezlidir. Bir kurumda çalışan ve yönetim merkezlidir, bir fabrikada işçiler ve departman merkezlidir, fen bilimleri alanında araştırmacı ve deney merkezlidir, sosyal hayatta insan merkezlidir. Birçok alanda deneyler ve denekler

[8] Gemäß Mertler haben die Lehrer von heute viele Aufgaben, wie adminitrative Aufgaben, die Verteidigung die Kinder usw. Außerhalb dieser Aufgaben müssen sie ihre Unterrichtspraktiken für die Bildung der Kinder ständig verbessern. Daher werden Lehrer heute als Forscher angesehen (Tekin 2017: 109).
[9] "Eine bemerkenswert umfassende Methodik" (Cunningham, 2014: 3).
[10] "Aktionsforschung ist ein Modus reflektierenden professionellen Handelns" (Altrichter, Posch & Spann, 2018)
[11] "Zielgerichtet, zielorientiert, umsetzungsorientiert" (Mayhew, 1968: 420).
[12] "Aktivieren der Schulforschung" (Klafki, 1976).
[13] "Der praktisches Handeln und wissenschaftliches Arbeiten als gemeinsames Handeln zwischen Forscher und Forschungssubjekt" (Moser, 1989).
[14] "Zyklischer Entwicklungsprozess" (Tolsdorf & Markic, 2019: 109).

değişmektedir ama ana nokta hep aynı kalmaktadır. Eylem araştırması aktif deneylerden oluşmaktadır ve sürece herkes dahil olmaktadır. Bireyler ve araştırmacılar bu sürecin ana karakterleridir ve herkes süreçten etkilenmektedir. Yani Eylem araştırması bütün toplumu, bütün kurumları, bütün bölümleri ve bütün insanları belirli bir düzeyde etkilemektedir. Örneğin eğitim alanında eylem araştırması, bütün okulu ve eğitmenleri etkilemektedir. Öğretmenler eylem araştırmasında birlikte hareket ederler, bir öğretmen diğer öğretmenden yardım ister, eylem araştırması sürecinde diğer öğretmenlerin bilgilerine başvurur, öğretmenlerin deneyimlerinden faydalanır. Süreci diğer öğretmenlerle paylaşır, öğrencileri diğer öğretmenlerle gözlemlerler, planı birlikte oluştururlar. Yani eylem araştırması işbirlikçidir. Sadece eğitimde değil diğer alanlarda da eylem araştırmasının süreci aynı şekilde işlemektedir. Örneğin bir fabrika yöneticisi, ayakkabılarının dikişlerinin iyi olmadığı ile ilgili şikayetler almaktadır. Bu yönetici, ayakkabılarını nasıl daha iyi üretebileceğini eylem araştırması ile planlayabilir. Yönetici, diğer ayakkabı firmalarının ayakkabılarını inceleyebilir, diğer ayakkabı yöneticileriyle görüşebilir, fabrikadaki ayakkabı üretimini gözlemleyebilir veya çalışanlarla görüşebilir. Daha sonra bu verilerle nasıl daha kaliteli ayakkabı yapacağını düşünebilir ve bir süreç çizebilir. Örneğin ayakkabı üretim makinalarını değiştirebilir. Ardından tekrar müşterilerle görüşmeler yaparak ayakkabıların kalitesini sorgulayabilir. Şikâyet hala devam ediyorsa tekrar başka bir süreç izleyebilir ve farklı çözümler üretebilir. Yani eylem araştırmasını eğitim dahil her alanda kullanabiliriz ve gelişim için en büyük yardımcılardan biri eylem araştırmasıdır. Çünkü kaliteli eğitim ve kaliteli öğrenme çıktıları öğretmenin sorumluluklarındandır.

Öğretmenler bir konuyu anlattığında bazen öğrenciler anlamayabilir. Bu konu öğrenciler için zor olabilir ya da öğretmenin anlatış şekli öğrenciyi olumsuz etkileyebilir. Öğrenci konuyu anlamadığında, sınıfın ve bireyin başarı oranı düşer. Bu durumun sonucunda öğretmenin de başarı oranı düşer. Öğretmenler, bu durumun değişim ve gelişimi için eylem araştırmasını kullanabilir. Önce öğrencilerin anlamadığı konular belirlenir, ardından bu konularla ilgili veriler toplanabilir. Diğer öğretmenlerden yardım istenebilir, çeşitli kaynak taramaları yapılabilir, öğrencilerin hoşlandığı yöntemler belirlenebilir. Ardından verilerle bir plan çizilebilir ve bu planla dersler tamamlanabilir. Ardından nicel veya nitel yöntemlerle tekrar veriler toplanabilir. Böylece başarı oranı gözlemlenebilir ve bu sonuca göre tekrar bir ders planı çizilebilir. Böylece öğretmen yeterliği artar ve öğrenciler öğrenme çıktılarını daha iyi öğrenebilirler. Yani eylem araştırması toplumların ilerlemesi için büyük öneme sahiptir ve eylem araştırmasının faydaları, günümüzde daha çok anlaşılmaktadır.

Fakat bu faydalarına rağmen Kurt Lewin'den sonra eylem araştırması birçok ters görüşle karşılaşmıştır. Çok eleştirilmiştir ama artık günümüzde eylem araştırmasının önemi kabul edilmektedir ve araştırmacılar eylem araştırmasını birçok alanda kullanmaktadır ve eylem araştırması için açıklamalar yapmaktadır. Bu açıklamalar birçok araştırmacıya göre değişebilmektedir fakat eylem araştırmasının özü aynıdır. Örneğin Yalaza eylem araştırmasının öğretmenlerin mesleki gelişimlerini etkileyen önemli bir yöntem olduğunu düşünmektedir. Çünkü öğretmenler kendi sorunlarına odaklanabilir ve uygulamalarla gerçek ilişkisi vardır (Yalaza, 2003). Yalaza (2003), eylem araştırmasıyla öğretmenlerin kendi sorununu bulabileceğini belirtmektedir. Çünkü konuların zorluğu, konuların sıkıcılığı her zaman tek sorun değildir. Bazen de öğretmenin eksikliği bulunmaktadır. Köklü 'ye (2001) göre, öğretmenlerin kendi uygulamalarının araştırmacısı olarak eylem araştırmasını kullanması, eğitim sisteminin program reformlarında önemli bir rol oynar (Köklü, 2001: 37). Çünkü öğretmenlerin deneyimleriyle eğitimin standartları değiştirilebilir, eğitim süreci planlanabilir, çeşitli yenilikler önerilebilir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre eylem araştırmasını, uygulayıcı ve araştırmacı birlikte gerçekleştirir, uygulama sürecine ilişkin sorunlar ortaya çıkarılır veya sorunu anlama veya çözmeye yönelik bilgi toplanır ve bilgiler analiz edilir. Eylem araştırması bunları içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 295). Bu söylemde Yıldırım ve Şimşek uygulayıcı ve araştırmacının iş birliğinden bahsetmektedir. Bu iş birliğinin yardımıyla sorunlar bulunabilir veya cevaplar aranabilir. Greenwood ve Lewin'e (2007) göre katılımcılar kendi problemlerini tanımlama, çözümleme ve durumunu geliştirmeyi amaçlamaktadır ve araştırma diğer çalışanlarla birlikte yapılır (Greenwood & Levin, 2007: 3, aktaran: Baysal & Ocak, 2018: 284). İnan (2011) eylem araştırmasının araştırmaya dayandığını belirtmektedir. Amaç çözüme veya değişime ihtiyaç duyulduğunda, sürecin aktif unsurlarının birlikte değişim ve gelişim hareketini sağlamasıdır ve bu hareketin işlevselliğinin değerlendirilmesidir (İnan, 2011: 483). Eylem araştırmasıyla ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır ve bu tanımlar alanlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Fakat işleyiş ve düzen her zaman aynıdır. Bu yüzden eylem araştırması döngüsel ve sarmaldır. Süreç tekrar ettiğinde ve aynı sonuçlar elde edildiğinde eylem araştırması sonlandırılır. Eylem araştırmasının bu süreçleri yönlendiren birçok özelliği ve ilkesi bulunmaktadır ve özellikler ya da ilkeler süreci etkilemektedir.

2.1.1. Eylem Araştırmasının İlkeleri

Her araştırma türünün belirli ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler araştırmaları yönlendirir ve liderlik eder. Bu ilkeler yardımıyla çalışmalar tamamlanır ve bireyler planlarını kolayca

uygulayabilir. Eylem araştırması da bir araştırma türüdür ve birçok ilke barındırmaktadır. Araştırmacılar, bu ilkeler yardımıyla eylem araştırması sürecini planlar.

Eylem araştırması aniden ortaya çıkmaz. Öncesinde bir gözlem, belli bir sorun ya da durum barındırır. Araştırmacılar, bireyleri gözlemler, sorunu belirler ve ardından veri toplar. Daha sonra plan oluşturur ve bu planı uygular. Sonuçlara göre yeniden bir plan oluşturulur. Burada eylem araştırmasının rastgele olması mümkün değildir. Bu eylem araştırmasının bir ilkesidir ve araştırmacılara yön göstermektedir. Bu gibi birçok prensip eylem araştırmasında bulunmaktadır. Birçok araştırmacı ise bu prensipleri incelemektedir ve araştırmalarında bu ilkeleri detaylıca açıklamaktadır.

Eylem araştırması Balcı'ya (2022) göre sistematiktir, eylem araştırmasına bir yanıtla başlanmaz. Eylem araştırması karmaşık olmak zorunda değildir, iyi düzenlenmiş ve betimlenmiş olması yeterlidir. Verilerden önce araştırma iyi planlanmalıdır ve eylem araştırmasının uzunluğu değişebilir, gözlemler iyi olmalıdır (Balcı, 2022: 50). Bir eylem araştırmasında her şey önceden planlanmalıdır ve bir düzene göre uygulanmalıdır. Eylem araştırması bir gün önceden belirlenememektedir. Eylem araştırması verimli bir çaba ister. Ayrıca önceden cevap verilememektedir. Bir başka deyişle araştırmanın cevabı hazır olmamalıdır. Gözlem, uygulama ve değerlendirmeler ile cevaplar aranmalıdır. Ayrıca eylem araştırmasında her şey zor olmak zorunda değildir, buradan yapılabilecek çıkarım ise verilerin kolayca aktarılabileceği ve açıklanabileceğidir. Balcı'nın betimlemeleriyle eylem araştırması, aktif bir süreçtir ve araştırmacıların aktif olmasını istemektedir.

Saban ve Ersoy'a göre ise eylem araştırması kuramsal bilgiler ile uygulamayı birleştirmektedir, eğitim-öğretim uygulamalarını geliştirmektedir, değişimi ve gelişimi sağlamaktadır, çalışanlar iş birliği ile kendi uygulamalarını geliştirmektedir, eylem araştırmasında katılım vardır, bulgulara bireyler kolayca erişebilmektedir, eleştirel yansıtmalarla geliştirilme sürecidir, birkaç adımdan oluşan döngüsel bir süreçtir ve sonunda ileri eylem planları oluşturulmaktadır (Saban & Ersoy, 2019: 38). Yani burada da eylem araştırmasının planlı sürecinden bahsedilmektedir. Planlılık eylem araştırması için oldukça önemli bir ilkedir. Hatta sürecin tamamını etkilemektedir.

Değişim ve gelişim eylem araştırması için iki önemli terimdir ve ayrıca bu iki terim, eylem araştırmasının ilkelerindendir. İş birliği, eylem araştırmasında en üst kurallardan biridir. Çünkü eylem araştırmasının doğasında iş birliği ve gözlem vardır. Öğretmenler, araştırmalarını tek başına yürütmemelidirler. Diğer araştırmacılara, bireylere veya öğrencilere sorular

sormalıdırlar ve onlardan bilgi almalılar. Olumlu ya da olumsuz geri dönüt, eylem araştırmasını şekillendirmektedir.

Eylem araştırmasının ilkeleri hakkında birçok yorum da Köklü tarafından yapılmıştır. Köklü, eylem araştırmasının ilkelerini anlatmıştır. Köklü' ye (2001) göre eylem araştırması sadece teori ya da uygulama oluşmamaktadır. Eylem araştırması bu ikisinin birleşiminden oluşmaktadır ve kritik yansıma vardır. Ayrıca eylem araştırması, öğretimden kaynaklı sıkıntıları çözme konusunda öğretmenlerin yardımcısıdır. Bu araştırma türü öğretmenin araştırma ve analiz yeteneklerini geliştirmekte bir araçtır. Köklü (2001), eylem araştırmalarının ilkelerini başlıklarla açıklamaktadır. Bu başlıkları, sorumluluk, iş birliği, özen, düşünme, değişim olarak sıralamaktadır (Köklü, 2001: 37-38). Diğer bir ifade ile Köklü 'de diğer araştırmacılarla benzer düşüncelerdedir. Eylem araştırması, araştırmacı için birçok ilke barındırmaktadır. Bu ilkelerle de eylem araştırması şekillenmektedir.

Eylem Araştırması'nın ilkeleri konusunda Johnson da (2014) benzer düşüncelere sahiptir. Sadece iki farklı ilke daha eklemiştir. Eylem araştırması nicel araştırma türleri içinde yer almaz ve sayısal sonuçlara dayanan eylem araştırması bulguları sınırlıdır (Johnson, 2014)[15]. Bu iki ilke ile Johnson, eylem araştırmasının konumundan da bahsetmektedir. Çünkü eylem araştırması, nitel bir araştırmadır. Sayısal verilerle konuları kanıtlamak zorunda değildir ya da bir sayı terminolojisi oluşturma gibi bir durum yoktur. Nitel olarak belli bir durum ve durumun çözümü vardır. Araştırma sürecinde sayısal verilerden de yararlanılabilmektedir fakat bu bir zorunluluk değildir. Çünkü sayısal sonuçları olan eylem araştırmasının bulguları sınırlıdır. Bu sınırlılıkta süreci etkilemektedir. Bu yüzden sayısal verilerden çok farklı yöntemler kullanılmaktadır. Örneğin öğrenciler gözlemlenmektedir, videolar ve diğer kaynaklarla veriler toplanmaktadır, ön test veya son test uygulanmaktadır, farklı testler veya raporlar kullanılmaktadır, gözlemler detaylı açıklanmaktadır, video kayıtları, fotoğraflar vb. veri olarak kullanılmaktadır. Böylece eylem araştırmasının döngüsü devam edebilir ve süreç olumlu olarak geliştirilebilir. Araştırmanın sonucunda ise eylemler hakkında bilgiler aktarılabilir ve sonuçlar ile ilgili raporlar hazırlanabilir. Bu süreç bütün araştırmacılar için eşit ilerlemektedir ve bu döngü ilkelerle sağlanmaktadır.

[15] "Er hat nur zwei verschiedene Prinzipien hinzugefügt. Aktionsforschung gehört nicht zu den quantitativen Forschungsarten, und die Ergebnisse der Aktionsforschung, die auf zahlenmäßig Ergebnissen basieren, sind begrenzt" (Johnson, 2014).

Altricher ve Posch (2007) ise ilkeler için "bilişsel teori, pragmatik ve etik kalite kriterleri" terimlerini kullanmaktadır (Altricher & Posch, 2007: 116)[16]. Yani araştırmacılarımız "Erkenntnistheorie (bilişsel teori)" kelimesiyle eylem araştırmasının bilgi yönünden bahsetmektedir. Çünkü eylem araştırması, nitel bir araştırma olmasına rağmen bilgiyi işlemekte ve bilgiyi önemsemektedir. Araştırmanın ana alt yapısını bilgi oluşturmaktadır. Bilgi, eylem araştırmasının ilerleme için ilk aşamasıdır. Eylem araştırmasının başında bilgi ile ilgili bir sorun belirlenir ve sonunda yeni ve kaliteli bilgi ile araştırmaya son verilir. Bilgiden sonra ikinci terim ise "pragmatisch (pragmatik)" terimidir. Pragmatik teriminin anlamı eylem ve uygulama, yararlanmadır. Yani eylem araştırmasında eylem bulunmaktadır ve eylem araştırmasının ikinci safhası uygulamadır. Yani planların ve fikirlerin uygulanmasıdır. Bu yüzden eylem araştırmasında uygulama, planlama kadar önemlidir. Çünkü uygulama bölümünde, planın eksik ve fazla yönleri görülür, öğrencilerin başarısı uygulamalar ile belirlenir. Bu gibi nedenlerden dolayı eylem araştırması pragmatiktir. Bilgi ve pragmatizmden sonraki terim ise "Etik kalite kriterleri (Etische Gütekriterien)" dir. Özgünlük, özgürlük, ahlak, kalite, dürüstlük, doğruluk, iyi, kötü gibi terimler etik terimini oluşturmaktadır. "Etische Gütekriterien" ise bu terimlerin ölçülmesini barındırmaktadır. Çalışma ne kadar özgündür? Çalışma da ne kadar başka kaynaklardan faydalanılmıştır? Çalışma da ne kadar hata vardır? Çalışmanın doğruluk payı nedir? gibi sorularla etik kaliteyi ölçebiliriz. Eylem araştırmasında da bu kriterler bulunmaktadır. Eylem araştırmasının doğruluğu nicel verilerle çok sık ölçülememektedir. Fakat eylem araştırması bu doğruluğu video, gözlem, test, uygulamacılar, deneyler, yarı deneyler ve diğer verilerle kanıtlamaktadır. Bu yüzden eylem araştırması bu üç terimi de içerisinde barındırmaktadır. Mertler ise eylem araştırmasının eğitim alanıyla ilgili bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma kitabında eylem araştırmasının ana odak noktasının sınıf uygulamalarının geliştirilmesi olduğu ilkesine değinmektedir (Mertler, 2014: 23 aktaran: Tekin, 2017: 109)[17].

Eylem araştırması bir toplumu güncellemenin ve geliştirmenin en önemli basamaklarından biridir ve eylem araştırmasının ilkeleri eğitim alanında da bulunmaktadır. Sınıf, öğretmen, öğrenci odaklı olan eylem araştırması, sınıfı ve sınıftaki uygulamaları da geliştirmektedir. Örneğin yabancı dil derslerinde sadece dilbilgisi anlatımı ile öğrenciler konuları anlamakta zorlanabilir. Fakat düzenli stratejiler kullanılırsa, konular öğrencilerin uzun süreli belleğine

[16] "Erkenttnistheorie, pragmatische und ethische Gütekriterien" (Altricher & Posch, 2017: 116).
[17] Mertler hat eine Untersuchung über dem Bereich der Pädagogisch der Aktionsforschung durchgeführt. In diesem Forschungsbuch streift er auf das Prinzip, dass der Hauptbrennpunkt der Aktionsforschung auf der Entwicklung der Unterrichtspraxis ist (Tekin, 2017: 109).

daha hızlı yerleşebilir ve öğrenciler daha hızlı öğrenebilirler. Burada öğrenciler için doğru yöntemi veya stratejiyi belirleyen eylem araştırmasıdır. Öğretmenler eylem araştırması ile sınıfın ve dersin değişikliğini yaratabilir. Böylece öğrenciler daha hızlı öğrenir ve öğrenim çıktıları daha kaliteli olur. Açıklamalardan anlaşılabileceği gibi burada sorunlara çözüm bulma ilkesi bulunmaktadır.

Eylem araştırması, bireylerin, toplulukların veya kurumların sorunlarına çözüm bulmaktadır. Bu çözüm sürecinde ise araştırmacı veya araştırmacılar birlikte çalışmaktadır. Çünkü iş birliği bireylerin daha iyi görmesini ve anlamasını geliştirir. Bir öğretmen, kendi araştırma sürecinde daha deneyimli bir öğretmenden yardım isteyebilir. Bu süreçte iş birliği işlerin daha hızlı ve planlı ilerlemesine yardımcı olmaktadır. Bu plan ve süreç içerisinde ise gözlem ve döngü çok olmalıdır ve öğrencilerle sürekli görüşmelidir, onları yakından takip etmelidir. Düzenli veri toplamalıdır ve bu verileri çok iyi analiz etmelidir. Bu analizler, değişim ve gelişimi desteklemektedir. Bu yüzden analiz ve veri toplama bölümünde araştırmacılar çok dikkatli olmalıdır. Araştırmacılar sistematik olarak araştırmayı yürütmelidir.

Eilks, Rauch, Frerich ve Kapanadze (2018), Erasmus ortaklığıyla yürüttükleri projenin el kitabında eylem araştırması için: "Eylem araştırması, ilgili sosyo-kültürel ortamın arka planına karşı farklı odak noktalarına, faaliyetlere ve metodolojik kararlara saygı duyarak ve bunları yansıtarak birbirimizden öğrenmeyi de mümkün kılar" (Eilks, Rauch, Frerichs ve Kapanadze 2018: 10)[18]. Bu cümleyle eylem araştırmasının farklılıkları birleştirmesini ilke olarak kabul etmişlerdir. Çünkü eylem araştırması sadece bireyleri değil bireylerin sosyo-kültürel çevresini de önemser ve o çevreyi de odak noktası olarak kabul eder. Eylem araştırması, bütün kökenlere, çevrelere, görüşlere saygı duyar ve eylem aracı süresinde bu farklılıklar hep göz önünde bulundurulur.

Eylem araştırmasının bir diğer ilkesi de yansıtmadır ve yansıtma, bireylerin birlikte ve birbirinden öğrenmesine yardım eder. Bu durum araştırmacılar için de geçerlidir. Bu çalışmada öğretmenlerin de birlikteliğinden bahsedilmektedir ve onların sosyo-kültürel çevresi araştırmaya dahildir. Bu çalışma fen bilgisi alanındadır fakat ilkeleri diğer ilkelerle aynıdır ve bütün ilkeler birbirini etkilemektedir.

[18] "Aktionsforschung ermöglicht dabei auch, voneinander zu lernen, indem unterschiedliche Schwerpunkte, Aktivitäten und methodologische Entscheidungen vor dem Hintergrund der betreffenden sozio-kulturellen Umgebung respektiert und reflektiert werden." (Eilks, Kapanadze, Lauodnia, Krause ve Rauch, 2018: 10).

Araştırmacılarımız bölümlerinde Stern ve diğerlerinin eylem araştırması ilkelerine de yer vermektedir. Stern, Townsend, Rauch ve Schuster (2014) eylem araştırmasının dört ilkesinden bahsetmektedirler. Bu ilkeler; "İyi eylem araştırması değerli, pratik hedefler peşindedir, İyi eylem araştırması işbirlikçi/katılımcıdır, İyi eylem araştırması caziptir ve geliştirilebilir, İyi eylem araştırması teori ve pratiği birleştirir" ilkeleridir (Stern, Townsend, Rauch & Schuster, 2014)[19]. Birinci ilke eylem araştırmasının pratik hedefleridir. Yani eylem araştırması toplumlar, birimler, kuruluşlar vb. için önemlidir ve sorunlara çözüm bulurlar, her nokta eylem araştırmasını kapsamamaktadır. İkinci ilke iş birliği ilkesidir. Burada araştırmacıların, uygulamacıların ve katılımcıların iş birliği önemlidir. Üçüncü ilke eylem araştırmasının ilgi çekici ve geliştirilebilir olmasıdır. Çünkü eylem araştırması konusu geniş bir konudur ve sorunun çözümü için doğru konuları içermelidir. Geniş olarak da öznel olarak da konular incelenmelidir ve bu süreç sürekli geliştirilebilir olmalıdır. Dördüncü ilke ise eylem araştırmasının teoriyi ve pratiği birleştirmesi ile ilgilidir. Eylem araştırması iki ayrı terimi de içerisinde birlikte barındırır ve bu iki terim birbiriyle bağlantılıdır.

Ayrıca eylem araştırmasında hedefler ilkesi de bulunmaktadır ve eylem araştırması, bu hedefleri gerçekleştirmek için uygulanmaktadır. Araştırmacılar ve uygulamacılar bu araştırma türünde aktiftir. Bu yüzden bütün gelişmelerden veya değişmelerden etkilenmektedirler. Bu gelişmeler, değişmeler ve süreç sarmal bir yapıdadır. Yani bu süreçte döngü bulunmaktadır.

Bir diğer ilke olarak eylem araştırması teori ve uygulamadan oluşmaktadır. İlk bölüm teorik bölümüdür ve ikinci bölüm uygulama bölümüdür. Uygulama bölümü ve teori bölümü birbirinden etkilenmektedir ve eylem araştırması bu iki alanı birlikte kullanmaktadır. Bu yüzden eylem araştırması hem bireyler için hem de araştırmacılar için çok önemlidir ve eğitimde oldukça sık kullanılmaktadır. Çünkü pratiği ve yeterliği artırmaktadır ve hem uygulayıcıları hem de araştırmacıları geliştirmektedir.

Berlin Üniversitesi Sosyal Pedagojisi bölümündeki araştırmacılar ise eylem araştırmasının üç ilkesini savunmaktadır. Birinci ilke “Araştırmacıların sosyal süreçlere katılımı" ikinci ilke "Gruplarla mevcut sosyal ilişkiler içinde çalışmak", üçüncü ilke "Çalışma katılımcılarının araştırma faaliyetine katılımı" dir. Berlin üniversitesindekiler de diğer araştırmacılar gibi eylem araştırmasının iş birliği ve katılım süreçlerine değinmişlerdir (FB Sozialpädagogik der

[19] Stern, Townsend, Rauch und Schuster erklären die vier Prinzipien der Aktionsforschung. Diese Prinzipien sind “Gute Aktionsforschung verfolgt wertvolle, praktische Ziele, Gute Aktionsforschung ist kooperativ/partizipativ, gute Aktionsforschung ist ansprechend und entwicklungsfähig, Gute Aktionsforschung verbindet Theorie und Praxis” Prinzipien (Stern, Townsend, Rauch & Schuster, 2014).

Pädagogischen Hochschule Berlin, 1972: 65)[20]. Çünkü eylem araştırması tek başına devam ettirilemez. Eylem araştırmasının doğasında iş birliği ve aktiflik bulunmaktadır. Araştırmacılar sadece dışarıdan gözlem yapamazlar, araştırmaya katılım sağlamak zorundalardır: Araştırmacılar ve uygulayıcılar iş birliği içerisinde hareket etmek zorundadır. Eylem araştırması için özel bir yer oluşturulamaz, eylem araştırması bulunulan çevrede ve gerçek ortamda gerçekleştirilmelidir. Böylece en etkili ve verimli sonuçlar alınabilir ve gerçek durumlar gözlemlenebilir. Katılımcılar sadece sorulara cevap veremez, katılımcılar olayın en aktif rolünden birindedir ve ön plandadır. Eylem araştırması araştırmacılar ve katılımcılar etrafında dönmektedir.

Grubenmann (2016) ise ilkeleri, eylem araştırmasının basamakları gibi sıralamaktadır. Üç aşamadan bahsetmektedir ve diğer araştırmacıların bulduğu sonuçlara göre bu üç aşamayı sıralamaktadır. Grubenmann'a (2016) göre ilk ilke "değişim niyeti" ilkesidir, ikinci ilke "Katılımcı ve bütünleştirici araştırma" ilkesi ve üçüncü ilke de "gelişim odaklı araştırma süreci" dir. (Grubenmann, 2016: 165)[21]. Burada ilk ilke de Grubenmann, sosyal grupların sorunlarının veya durumunun eylem araştırmasının başlangıç noktasını oluşturduğunu savunmaktadır. Çünkü grupların veya kurumların birçok sorunu veya problemi bulunmaktadır ve bunlar da eylem araştırması için önemli konumdadır ve eylem araştırmasının başlamasına yardım eder. İkinci ilke ise katılımcılar ve çevre ile ilgilidir. Eylem araştırması, nesnel sonuçlar için gerçek bir ortama ve kişilere ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden konunun o bireyleri kapsaması ve gerçekçi olması gerekmektedir. Üçüncü ilke ise araştırma sürecini kapsamaktadır. Burada devreye hem araştırmacılar hem uygulamacılar girmektedir. Çünkü araştırmaya yön verenler araştırmacı ve uygulayıcılardır. Araştırmacı ve uygulayıcılar eylem araştırması süreci boyunca birbiriyle iletişim kurmalıdır ve bilgi paylaşmalıdır. Yani deneyimlerini aktarmalıdırlar. Böylece olaylara veya sorunlara farklı açılardan bakabilirler, farklı sonuçlar bulabilirler ve araştırmayı geliştirebilirler.

Ngatscha (2004) ise "Eylem araştırması, araştırmacılar ve uygulayıcılar (burada: yabancı dil öğretmenleri) arasındaki ayrımı ortadan kaldırır, yani eylem ve araştırma sürecinde araştırmacılar ve öğretmenler arasındaki etkileşim lehine teori ve uygulama arasındaki ayrımı

[20] Das erste Prinzip "Teilnahme der Forscher/innen an sozialen Prozessen", das zweite Prinzip "Arbeit mit Gruppen in ihren bestehenden sozialen Bezügen" und das dritte Prinzip "Einbezug der Untersuchungsteilnehmer in die Forschungstätigkeit". (FB Sozialpädagogik der Pädagogischen Hochschule Berlin, 1972: 65).

[21] "die Absicht zu ändern", "partizipative und integrative Forschung" und "entwicklungsorientierten Forschungsprozess" (Grubenmann, 2016: 165).

da ortadan kaldırır" (Ngatscha, 2004: 423)[22] sözleriyle yine araştırmacılar ve katılımcılar arasındaki iş birliğinden bahsetmektedir. Ayrıca bu düşüncesini Nunan'ın eylem araştırması için söylediği terimlerle desteklemektedir. Nunan (2001), "içten dışa" ve "dıştan içe" Yaklaşımı terimleriyle araştırmacılar ve öğretmenlerin birleşiminden bahsetmektedir (Nunan, 2001: 199)[23]. Yani araştırmacılar dışarıdan kişilerdir ve öğretmenler de içeriden kişilerdir. Fakat araştırmada bu içeri ve dışarı birleşir ve bir bütün oluşturur. Ayrıca Ngatscha (2024) çalışmasında, eylem araştırmasının yenilik ilkesinden bahsetmektedir. "Eylem araştırması en başından itibaren yenilik araştırmasıdır çünkü araştırılacak uygulamayı değiştirilecek bir uygulama olarak görür." sözleriyle eylem araştırmasının yenilikçiliğini ele almaktadır (Ngatscha, 2024: 423)[24]. Çünkü Eylem Araştırması çözümler için her seferinde yeni yollar denemektedir ve sürekli bir değişim içerisindedir. Değişim, yenilik ve gelişme demektir.

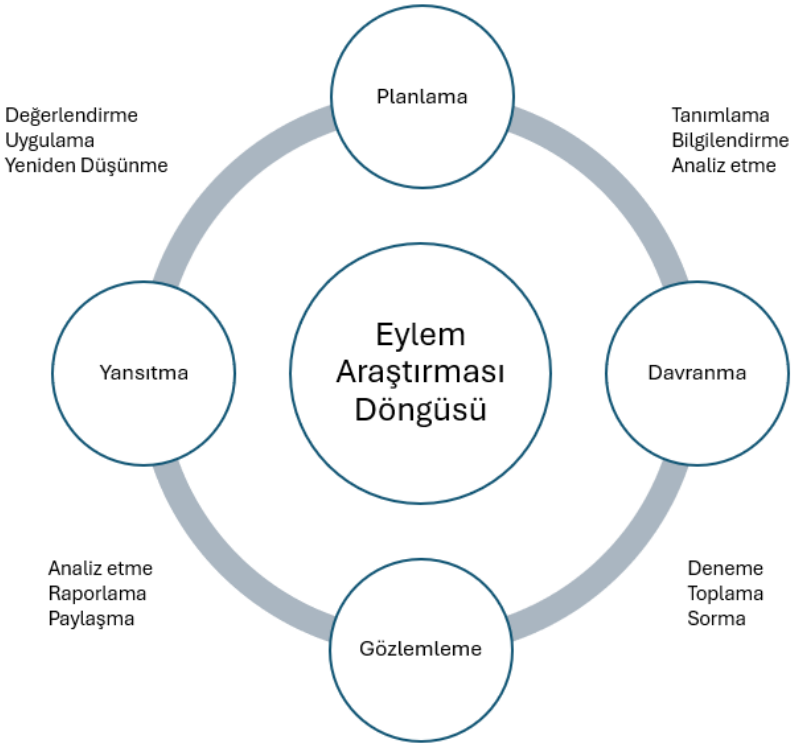
Buradaki bilgilerden çıkarılacağı üzere eylem araştırması, bir gözlem, belli bir sorun yada durum barındırması, rastgele olmaması, planlı olması, sistematik olması, zor veya karmaşıktan ziyade sade ve iyi aktarılmış verilerle donanmış olması, aktif bir süreç barındırması, kuramsal bilgilerle uygulamayı birleştirmesi, değişimi ve gelişimi sağlaması, döngüsel veya sarmal süreç barındırması, iş birliğini içermesi, teori ve uygulamanın birleşiminden oluşması, kritik yansıma içermesi, sorumluluk, özen, düşünme gibi eylemleri barındırması, sadece nicel değil nitel araştırma türlerini de barındırması, bilişsel teori, pragmatik ve etik kalite gibi terimlerle düzenlenmesi, öğrenci, öğretmen veya birey odaklı olması, sorunlara çözüm bulması, sosyo-kültürel ortama, farklı kültürlere, kökenlere değinmesi ve onları önemsemesi, yansıtma eylemini barındırması, değerli, pratik hedeflerin peşinde olması, ilgi çekici ve geliştirilebilir olması, değişim ve gelişimden etkilenmesi, sosyal süreçlere, gruplara, sürece birey katılımı, aktif olunması, değişim niyeti, katılımcı ve bütünleştirici araştırma ve gelişim odaklı araştırma sürecini birlikte içermesi, araştırmacılar ve uygulayıcılar arasındaki ayrımı ortadan kaldırması ve içle dışı birleştirmesi ve yeniliği barındırması gibi birçok önemli ilkeyi içerisinde barındırmakta ve bütün bu ilkeleri araştırmanın başından sonuna kadar görünür veya görünmez şekilde uygulamaktadır. Eylem araştırması, problem çözümleriyle, sorun odaklı yaklaşımı ile, iş birliğiyle, aktifliğiyle, katılımıyla yenilikçi araştırmaların en başında gelen araştırma türlerinden bir tanesidir. Bu yenilikçi eylem araştırmasının ilkeleri, farklı şekillerde

[22] "Aktionsforschung hebt die Trennung zwischen Forschern und Praktikern (hier: den Fremdsprachenlehrern) auf, das heißt, sie hebt auch die Trennung zwischen Theorie und Praxis zugunsten eines Zusammenwirkens von Forschern und Lehrern im Handlungsund Forschungsprozeß auf" (Ngatscha, 2004: 423).
[23] "Inside out" und "outside in" Annäherung (Nunan, 2001: 199).
[24] "Aktionsforschung ist von Anfang an Innovationsforschung, weil sie die zu erforschende Praxis als eine zu verändernde betrachtet." (Ngatscha, 20224: 423).

betimlenmektedir ama genel itibariyle aynı seyirde ve içerikte devam etmektedir. Çünkü eylem araştırması her bölümde uygulanabilir ama süreç her zaman aynı işlemek zorundadır. Bu ilkelerin eylem araştırmasının içinde uygulandığı bölüm ise eylem araştırmasının basamakları bölümüdür. Her bir basamak bu ilkeler göz önüne alınarak oluşturulmaktadır.

2.1.2. Eylem Araştırmasının Basamakları

Bilimsel bütün çalışmaların belirli basamakları bulunmaktadır. Eylem araştırması da bilimsel bir araştırmadır. Bu yüzden eylem araştırmasının da basamakları vardır. Bu basamaklar ve ilkeler araştırmanın içerisinde birleşir ve planı oluşturur. Eylem araştırması plansız veya programsız bir şekilde ilerleyemez. Hatta eylem araştırması için daha fazla plan ve düzenli program gereklidir. Çünkü eylem araştırması hem uygulama barındırır hem de teoriktir. Teorik bilgi ve uygulama aynı ya da farklı zamanlarda ortak olarak kullanılmalıdır. İkisi de ön planda olmalıdır ve bütün basamaklara eşit bölünmelidir. Böylece eylem araştırmasının basamakları kusursuz şekilde tamamlanır ve eylem araştırması başarıya ulaşır. Bu basamaklar uzun yıllar eylem araştırması ile toplanmış ve veriler sonucunda oluşturulmuştur. Eylem araştırmasının basamakları, çalışmanın gövdesini oluşturmaktadır. Araştırmacılara veya uygulayıcılara yol göstermektedir. Örneğin bir öğretmen sınıfında bir konu ile ilgili eylem araştırması yapmak istiyor. Bu öğretmen önce kitaplardan eylem araştırmasını incelemelidir, daha sonra eylem araştırmasının basamaklarını araştırmalıdır ve bu basamaklara göre bir eylem araştırması planlamalıdır. Böylece eylem araştırması ile problemleri çözebilir, durumlarda değişiklik oluşturabilir veya sorunları ortadan kaldırabilir. Bu gibi nedenlerden ötürü eylem araştırması kadar, araştırmanın basamakları da önemlidir. Bu basamaklar ile ilgili de birçok araştırmacı bilgi toplamıştır ve araştırma yapmıştır. Bu farklı araştırmalar bazen aynı bazen küçük çapta farklı sonuçlara da yol açmaktadır. Burns çalışmasında “Planlama-Eylem-Gözlem ve Yansıtma” basamaklarından bahsetmektedir (Burns, 2010: 7-10). Eilks, Rauch, Frerichs ve Kapanadze (2018), eylem araştırması çalışmalarında, eylem araştırmasının aşamalarını "Yenilikçi müdahalelerin planlanması ve uygulanması, araştırmaya dayalı gözlemler, yansıtma ve uygulanan öğretim stratejisinin gözden geçirilmesi döngüleri yoluyla öğretmenlik uygulaması" şeklinde betimlemişlerdir

Görsel 1: Eylem Araştırması Döngüsü için Tipik bir model (Eilks, Rauch, Frerichs & Kapanadze, 2018: 15)[25]

Bu görselde Eilks ve arkadaşlarının eylem araştırması modeli bulunmaktadır. Bu modeli oluştururken araştırmacılarımız, Laudonia ve arkadaşlarının çalışmalarındaki Eylem Araştırması ile ilgili söylemlerinden faydalanmışlardır (Laudonia, Mamlok, Abels. & Eilks, 2017). Eilks ve arkadaşlarına göre Ey. Ar. bir döngü içermektedir ve noktalar birbirini takip etmektedir. Birinci nokta planlama evresidir. Burada araştırmacılar veya uygulayıcılar, eylem araştırmasını planlamaktadır. İkinci aşamada davranma, uygulama bulunmaktadır. Burada planı uygulamaktadırlar. Üçüncü bölüm gözlem bölümüdür. Araştırmacı veya uygulamacılar eylemi gözlemlemektedir. Bu bölüm diğer bölümler için oldukça önemlidir. Gözlemle toplanan verilerin yansıtılması ise diğer bir evredir. Burada yansıtma vardır. Gözlemler, süreç analiz edilir, raporlanır ve diğerleriyle paylaşılır. Bu bölümün ardından değerlendirme yapılır ve plan değiştirilir, yeniden oluşturulur. Birçok araştırması bu tabloya benzer tablolar oluşturmaktadır çünkü eylem planı döngüseldir ve bölümleri aynıdır. Frank, Klein, Kremar & Teubner (1999) ise eylem araştırmasının süreçlerini şöyle anlatmaktadır:

> *"Bu, döngüsel bir süreçten geçmeyi içerir: Genellikle anketler yoluyla bilgi toplanması, potansiyel sorunların tespit edilmesine hizmet eder. Daha sonra bu sorunlar söylemsel*

[25] Ein typisches Modell für den Aktionsforschungszyklus (Eilks, Rauch, Frerichs & Kapanadze, 2018, bkz. Ek-1).

> *olarak incelenmeye çalışılır (anket güdümlü geri bildirim) ve son olarak bunların üstesinden gelinmeye çalışılır. Bu amaçla, alternatif eylem planları geliştirilir ve bir eylem planında derlenir. Bu eylemler daha sonra denenir. Bunu, eylem planının uyarlanmasına yol açabilecek başka bir anket aşaması takip eder. Bu döngü tatmin edici bir sonuç elde edilene kadar tekrarlanır." (Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 73)*[26].

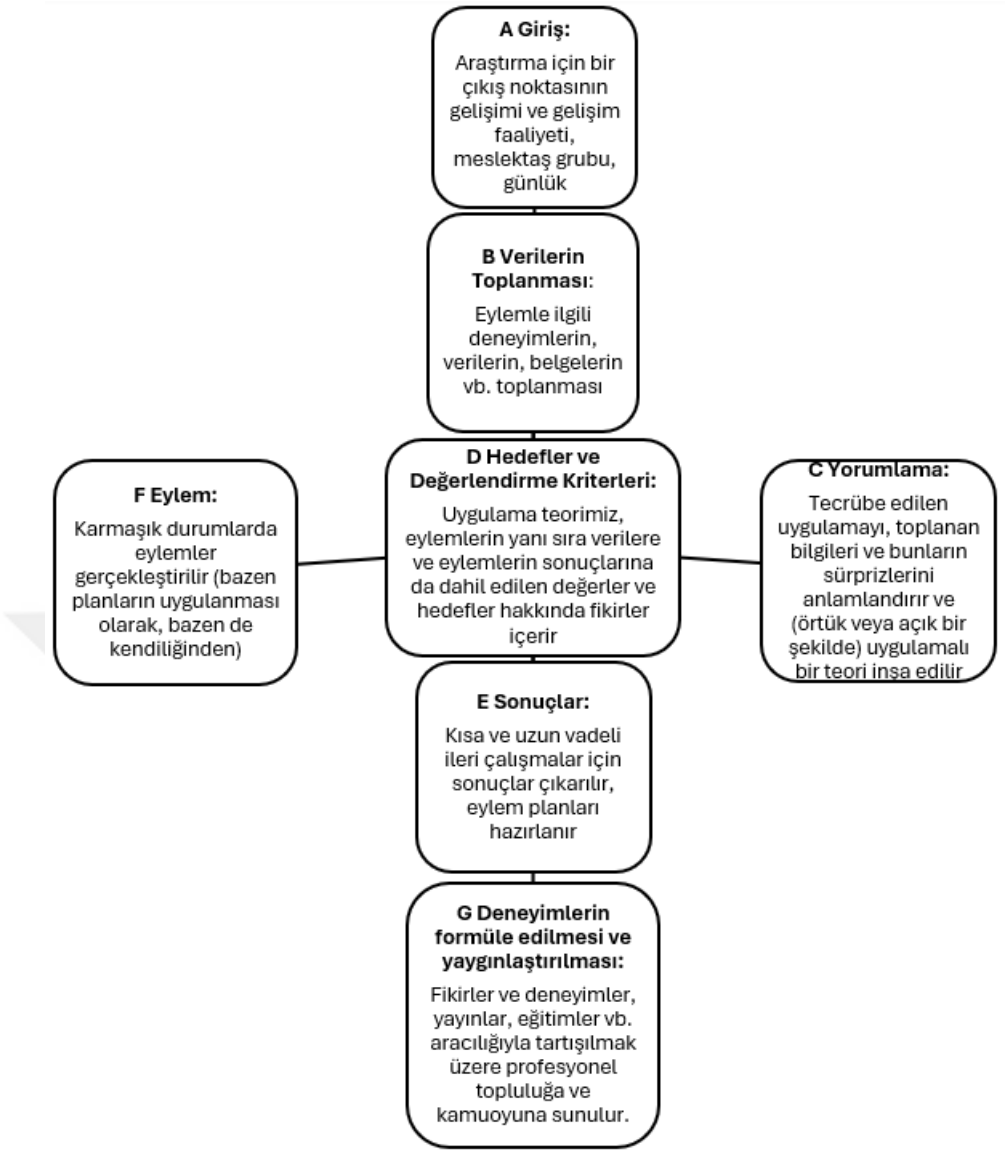
Bu bölümde Frank ve arkadaşları (1999), eylem araştırmasının süreçlerini anlatmaktadırlar. Metne bakıldığında önce mülakat yolu ile bilgi toplama evresi vardır. Daha sonra verilerin analizi ve planlama evresi vardır. Burada eylemler planlanır ve denenir. Daha sonra bir anket aşaması bulunmaktadır. Burada eylem planının tekrar uyarlanması amacı bulunmaktadır. Bu döngü de sürekli tekrar edilir. Tatmin edici bir sonuç elde edilince çalışma bitirilir. Altricher, Posch ve Spann (2018) ise öğretmenler için eylem araştırmasını açıkladıkları kitabında, eylem araştırmasının aşamalarını detaylı şekilde başlıklarla anlatmışlardır ve ardından eylem araştırmasının basamakları için bir tablo oluşturmuşlardır. Araştırmacıların eylem araştırması için oluşturduğu başlıklar; Araştırma ve geliştirme için bir başlangıç noktası tanımlama, ilk araştırma faaliyetlerini belgeleme, araştırma ortaklarından destek arama, başlangıç noktasını netleştirme, veri toplama, verileri analiz etme, eylem için stratejiler geliştirme ve bunları uygulamaya koyma ve bulguları ve deneyimleri yayınlamadır (Altricher, Posch & Spann, 2018: 20-23)[27]. Oluşturulan başlıklar değerlendirildiğinde, birinci bölümde araştırma ve geliştirme için bir başlangıç noktası oluşturmaktan bahsedilmektedir. Çünkü eylem araştırmasının ilk noktası bir başlangıç belirlemektir. Bu bir sorunun belirlenmesiyle, bir durum tespitiyle veya bir olumsuz durumla yapılabilmektedir. Böylece ilk aşamayı tamamlanabilir. Yine değerlendirmeye göre ikinci bölümde araştırma için atılan ilk adımlar bulunmaktadır. Örneğin sorunla ilgili düşüncelerin belirlenmesi, küçük bir plan hazırlığı veya araştırmanın aşamalarını belirlemek. Eylem araştırmasından elde edilen verilere bakıldığında bu bölümün araştırma için önemli olduğu ve değişkenlik gösterdiği belirlenebilmektedir. Üçüncü adımda ise diğer araştırmacılarla iş birliğinden bahsedilmektedir. Eylem araştırması ve ilk düşünceler diğer araştırmacı veya deneyimli kişilerle paylaşılır ve artı ve eksi yönleri belirlenir. Düşünceler ve

---

[26] "Dabei wird ein zyklischer Prozeß durchlaufen: Eine Informationssammlung, häufig durch Befragungen, dient der Identifikation möglicher Probleme. Danach wird versucht, diese Probleme diskursiv zu hinterfragen (survey guided feedback) und schließlich zu überwinden. Dazu werden Handlungsalternativen entwickelt und in einem Handlungsplan zusammengestellt. Dieses Handeln wird dann erprobt. Anschließend erfolgt wieder eine Erhebungsphase, die ggf. zur Anpassung des Handlungsplans führt. Dieser Zyklus wird so oft durchlaufen bis ein befriedigendes Ergebnis erreicht wurde" *(Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 73).*

[27] Einen Ausgangspunkt für die Forschung und Entwicklung festlegen, die ersten Forschungsaktivitäten dokumentieren, die Unterstützung von Forschungspartnerinnen und –partnern suchen, den Ausgangspunkt näher klären, Daten sammeln, Daten analysieren, Handlungsstrategien entwickeln und diese in die Praxis umsetzen und Erkenntnisse und Erfahrungen veröffentlichen (Altricher, Posch & Spann, 2018: 20-23).

fikirler kaydedilir ve bu düşünce veya fikirler incelenir. Sıralamaya göre sırada dördüncü bölüm gelir. Burada eylem araştırmasının başlangıç noktası belirlenir. Bu belirleme ilk verilerle ve diğer araştırmacıların görüşleri ile birlikte oluşturulur. Araştırma alanı ve sorusu belirlenir ve eylem araştırmasının içeriği planlanır. Bu kısım eylem araştırmasının ilk resminin belirlendiği kısımdır. Beşinci bölümde eylem araştırması için ilk veriler toplanır. Gözlem, konuşma, röportaj ve dokümanların incelenmesi, kamera veya ses kayıtları, anketler, soru-cevap testleri gibi farklı metotlar ile veri toplama gerçekleştirilir. Bu veriler nicel ve nitel olabilir. Çünkü eylem araştırmasında hem nitel hem de nicel yöntemler kullanılabilir. Diğer bölüm altıncı bölümdür ve burada verilerin analizi bulunmaktadır. Ders sürecinde veya görüşmeler sürecinde araştırmacılar tarafından toplanan veriler bu bölümde değerlendirilir. Bu bölüm eylem araştırmasının en zor kısımlarından biridir. Çünkü bir verinin eksikliği bütün araştırmayı etkileyebilir. Burada araştırmacıların deneyimleri de önemlidir. Çünkü veri analizini deneyimler de etkiler. Bu bölümde de diğer araştırmacılardan yardım istenebilir. Birçok araştırmacı birçok farklı bakış açısı anlamına gelmektedir. Bu da verilerin daha farklı gözlerden incelenmesi demektir. Böylece verilerden farklı ve birçok sonuç elde edilebilir veya eksik ya da fazla kısımlar ortaya çıkarılabilir. Yedinci bölümde artık eylem araştırmasının en önemli kısımlarından biri gerçekleştirilmektedir. Eylem araştırmasının stratejileri ya da modeli bu bölümde oluşturulur ve bu strateji ile uygulama başlatılır. Bu uygulama değişim ve gelişimi ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca bu bölümde uygulama ile stratejiler test edilir. Bu bölümde hemen büyük bir değişimin oluşması çok zordur. Fakat değişim bu bölümde başlamaktadır. Çalışma ve stratejiler bu bölümde geliştirilir. Sorunlar ortaya çıkar ve yeni yöntemler belirlenir. Daha sonra sonuçlar tekrar değerlendirilir ve eylem araştırması test edilir. Ardından verilere göre yeni plan geliştirilir ve tekrar eylem araştırması uygulanır. Bu süreç sarmal olarak devam eder. Sonuçlar aynı olduğunda artık araştırma sonlandırılır. Son kısımda ise eylem araştırmasının ve deneyimlerin paylaşılması vardır. Elde edilen veriler, araştırma ve sonuçlar, her şey diğer insanlarla ve okuyucularla paylaşılır. Böylece diğer bireyler, araştırmacılar veya okuyucular bu bilgilerden faydalanır ve kendi eylem araştırmaları için bu araştırmayı örnek alabilir. Bu çalışma yayınlanabilir veya farklı şekillerde bireylerle paylaşılabilir. Böylece eylem araştırması amacına ulaşabilir ve gerçek olabilir. Ayrıca aşağıdaki tabloda bu sürecin şematik hali verilmiştir. A giriştir, B verilerin incelenmesi, C Yorumlama, D Hedefler ve Değerlendirme Kriterleri, E Sonuçlar ve F Eylemdir. B, C, E ve F arasında bir döngü vardır ve D bölümü bütün bölümlerle ilişkilidir.

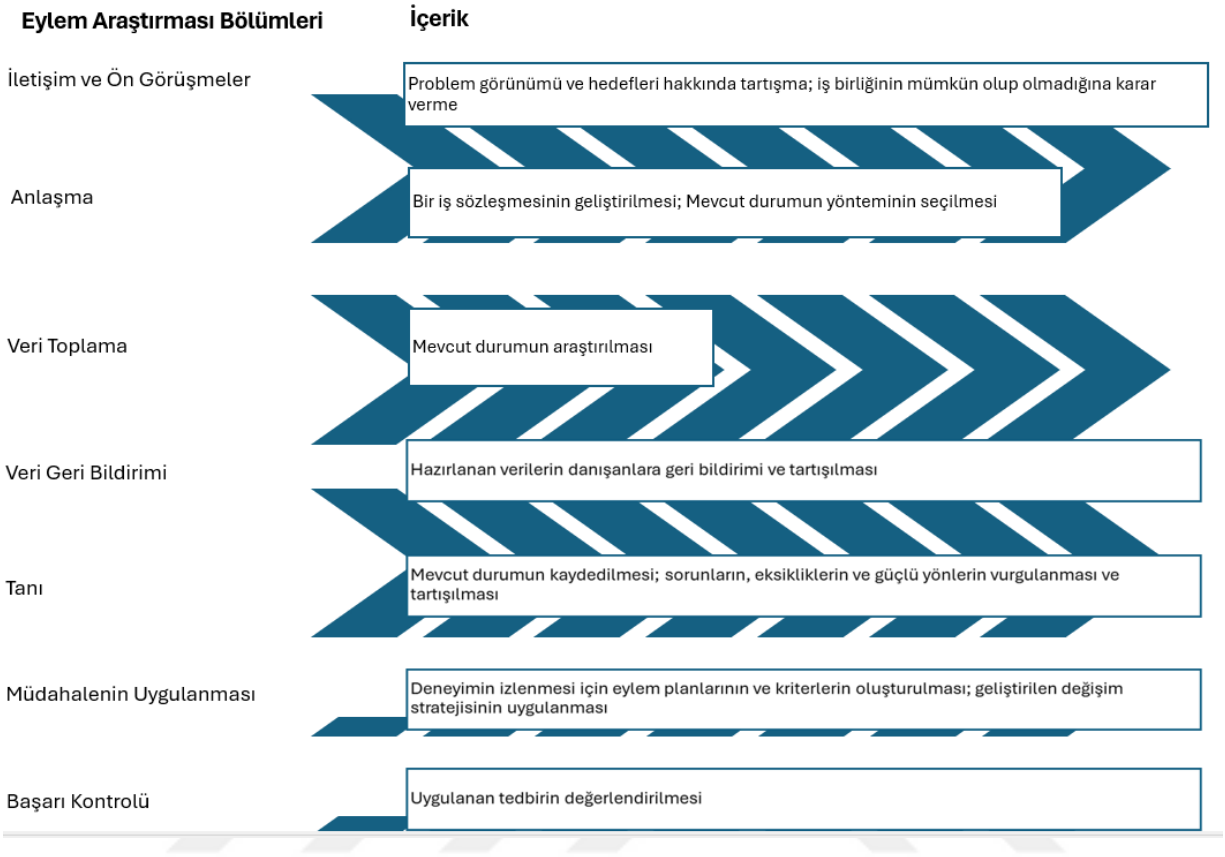

Görsel 2: Düşünme ve Eylem Döngüsü ve Kitabın Yapısı (Altricher, Posch & Spann, 2018: 22)[28]

İkinci görselde de verildiği üzere şematik olarak eylem araştırmasının basamakları okuyucularla paylaşılmıştır. Başlıklar örneklerle birlikte açıklanmıştır ve şema halinde eylem araştırmasının döngüsü gösterilmiştir. B, C, E ve F bölümleri arasında her zaman bir döngü bulunmaktadır ve buradaki eylemler sürekli olarak yenilenmekte ve tekrarlanmaktadır. Araştırma önce A bölümü ile diğer şemalarda da gösterildiği üzere araştırma için bir çıkış noktası geliştirilmesi, grupla paylaşımda bulunulması, B bölümünde verilerin çeşitli araçlarla toplanması, C bölümünde araştırmalarla ilgili teorilerin, tecrübe edilen pratiğin, toplanan bilgilerin örtük veya açık bir şekilde uygulama teorisinin oluşturulması, D bölümünde

[28] Der Kreislauf von Reflexion und Aktion und der Aufbau des Buches (Altricher, Posch & Spann, 2018: 22, bkz. Ek-2).

hedeflerin ve değerlendirmelerin bulunması, F bölümünde eyleme geçilmesi, G bölümünde ise toplumla paylaşılması bulunmaktadır.

Görsel 3: Bir Eylem Araştırması Sürecinin Aşamaları (Comelli, 1985: 63)[29]

Comelli'in (1985) Görsel 3'teki bilgilerine göre Ey. Ar. yedi ayrı basamaktan oluşmaktadır. İlk basamakta "İletişim ve ön görüşmeler" bulunmaktadır. Bu bölümde problem ve hedefler hakkında konuşmalar ve tartışmalar gerçekleştirilir. Hangi hedefin seçileceği belirlenir. İkinci bölüm "Anlaşma" bölümüdür. Burada araştırmanın planlanması ve eylem araştırması için gerekli metotların seçimi yer almaktadır. Üçüncü bölüm ise "Verilerin Toplanması" dır. Bu kısımda araştırmacılar eylem planını başlatır. Deneklerle çeşitli görüşmeler gerçekleştirilir. Birçok farklı yöntemle veriler toplanır ve kaydedilir. Dördüncü bölüm "Veri geri bildirimi" dir. Burada verilerin yansıtılması kısmı vardır. Yani araştırmacılar verileri değerlendirir, çeşitli yöntemlerle analiz eder ve diğer araştırmacılarla tartışır. Verilerin sonuçları ortaya çıkarılır ve tekrar değerlendirme yapılır. Diğer bölüm olan "Tanı" bölümünde ise mevcut durum kaydedilir. Diğer araştırmacılarla eksi ve artı yönler oluşturulur. Güçlü ve zayıf yönler belirlenir, bu yönler üzerine tekrar tekrar tartışılır. Altıncı bölümde ise "Müdahalenin Uygulanması" vardır. Bu bölümde verilerin değerlendirmesinin ardından yeni eylem araştırması için planlar oluşturulur.

[29] Ablaufphasen eines Aktionsforschungsprozesses (Comelli, 1985: 63, bkz. Ek-3).

Bu eylem araştırmasının kriterleri belirlenir, gelişim için yeni yollar çizilir ve farklı gelişim stratejileri oluşturulur. Bu bölüm değişim ve gelişim içindir. Son bölüm ise “Başarı kontrolü” dür. Burada eylem araştırması uygulaması ölçülür ve değerlendirilir. Eğer yeterli değilse araştırma tekrar planlanır. Bütün adımlar sarmal olarak devam ettirilir.

Prengel’in Türkçeye çevrilen ve aktarılan çalışmasında ise Prengel (1997) eylem araştırması sürecini üç ayrı adıma ayırmaktadır (Prengel, 1997: 613)[30]. İlk üç teşhis “Çalışma adımları” olarak adlandırılır. İlk bölümünde “Soruyu netleştirme” bölümü vardır. Burada araştırmacılar başlangıç perspektifini belirlemektedir. Ey. Ar. için doğru sorular ile araştırma soruları netleştirilir. İkinci bölüm ise "Deneyimleri gözleme ve tanımlama" yer almaktadır. Bu bölümde araştırmacı veya uygulayıcı sorularını diğer araştırmacılara göstermektedir. Diğer araştırmacılar tarafından sorular yorumlanmaktadır ve görüşler ilk perspektif tarafından yorumlanmaktadır. Üçüncü bölüm "Yorumların Bulunması" bölümüdür. Burada diğer araştırmacıların perspektifleri değerlendirilir, araştırmanın ufku genişletilir. Diğer üç adım ise "Müdahale adımları" bölümüdür. Bu bölümün altında da üç başlık yer almaktadır. Birinci bölüm "Eylem için kavramlar tasarlama" bölümüdür. Burada eylem araştırmasının uygulama kısmı başlamaktadır. Değerlendirmelerin ve perspektiflerin ardından bir eylem araştırması planı oluşturulur. Bir sonraki adım "Eylem planlarının hayata geçirilmesi" dir. Burada eylem planı uygulanır. Bu bölümde "Müdahale" ve "Yenilik" basamakları bulunmaktadır. Bu basamaklar eylem araştırmasını şekillendirmektedir. Bu evrede eylem araştırmasına müdahale edilir ve çeşitli yenilikler oluşturulur. Son bölüm ise "Eylemlerin sonuçlarının kontrol edilmesi” bölümüdür. Bu bölümde eylem araştırması değerlendirilir. Araştırmanın sonuçları kontrol edilir. Eğer sonuçlar tatmin edici değilse süreç tekrarlanır ve araştırmanın başına dönülür.

Araştırmalar ve tanımlamalar incelendiğinde, birçok araştırmacının eylem araştırmasının aşamalarını çeşitli şekillerde yorumladığı görülmektedir. Bazıları altı adımda bazılar yedi adımda bazıları ise bölümlere ayırarak eylem araştırmasının aşamalarını belirlemişlerdir. Aşamalar birçok farklı şekilde yorumlanmıştır ama içerik ve ana sıralama olarak hepsi aynıdır. İlk aşamada eylemi belirleme bulunmaktadır. İlk aşama basit görünmektedir fakat eylem araştırmasının ana yapısıdır. Bu yüzden bu bölümde çok iyi araştırma yapılmalıdır ve bilgiler çok iyi belirlenmelidir. Literatür taraması, strateji taraması, sorunla ilgili birçok araştırma bu

[30] “Die ersten drei Diagnosen werden als "Arbeitsschritte" bezeichnet. Die erste Stufe heißt "Fragestellung klären". Die zweite Stufe ist "Erfahrungen beobachten und beschreiben". Die dritte Stufe ist "Deutungen finden". Die anderen drei Schritte sind der Stufe "Interventionsschritte". Hier beginnt der praktische Teil der Aktionsforschung. Nach Auswertungen und Perspektiven wird ein Aktionsforschungsplan erstellt. Die nächste Stufe ist "Handlungskonzepte realisieren". In dieser Stufe gibt es die Schritte "Intervention" und "Innovation". Die letzte Stufe ist "Handlungsergebnisse überprüfen" (Prengel, 1997: 613)[30].

bölümde iyi analiz edilmeli ve veriler toplanmalıdır. Bu bölüm teori kısmıdır ama teorik bilgiler ile uygulama kısmı oluşturulmaktadır. İkinci bölümde deneyimli araştırmacılara danışma aşaması vardır. Çünkü birçok farklı bakış açısı birçok farklı görüş demektir ve bu da uygulayıcıya farklı fikirler oluşturmaktadır. Burada araştırmacıların deneyimli olması önemlidir. Çünkü meslekte yeni biri ile onuncu yılında olan birisinin farkı oldukça açıktır. Diğer bölümde değerlendirmeler ve araştırmalardan sonra eylem araştırmasının planlanması bulunmaktadır. Bu bölüm pratiğin ilk adımıdır. Diğer bölümde devreye katılımcılarda girmektedir ve bu bölüm eylem araştırmasındaki herkesin en aktif olduğu bölümdür. Burada herkes büyük görevleri paylaşmaktadır. Ama en büyük görev uygulamacı/araştırmacıdadır. Çünkü araştırmacı eylem araştırmasına en çok burada yön vermektedir. Gözlem sırasında dikkatli olmalıdır, bireylerle sürekli iletişim kurmalıdır. Onları ve sorunlarını dinlemelidir. Ayrıca gözlem dediğimiz safhada aslında Feedback (geri dönüt) almaktayız. Bu geri dönütleri sınav sonuçlarıyla, konuşmalarla, çeşitli testlerle vb. alabilmekteyiz ve bunlar gözlem için oldukça önemli kaynaklardır ve problemi belirleme, etkileme özelliği bulunmaktadır. Çünkü ilk baştaki problem farklı olsa da eylem araştırmasının içerisinde daha farklı ve büyük bir sorun ortaya çıkabilir. Bu sorun eylem araştırmasındaki sorunun veya durumun asıl nedeni olabilir. Bunun gibi birçok farklı olaylar gerçekleşebilir. Bu yüzden araştırmacı bu bölümde eylem araştırmasını şekillendirmektedir. Bu şekillenme için araştırmacı her türlü veriyi göz önünde bulundurmalıdır. Röportajlar, soru-cevaplar, video kayıtları, ses kayıtları, anketler, belgeler vb. her türlü veriyi elde etmelidir. Bu süreçte en büyük yardımcılardan biri de günlük not tutmak veya günlük not almaktır. Çünkü o günün notu daha sonrasında eylem araştırmasının ikinci kez planlanmasında araştırmacıya yardımcı olmaktadır. Araştırmacı daha önce dikkat etmediği bir şeye tekrar okuduğunda veya değerlendirdiğinde dikkat edebilir. Daha sonrasında ise verilerin toplanması ve değerlendirilmesi bölümü bulunmaktadır. Burada diğer araştırmacılarla birlikte değerlendirme araştırmacımız veya uygulamacımız için oldukça önemlidir. Farklı bakış açılarıyla bir sonraki eylem araştırması daha detaylı ve hedef odaklı planlanabilir. Bu döngü sürekli aktif şekilde devam etmektedir. Aynı sonuçlar alındığında eylem araştırması sonlandırılabilir. Daha sonrasında ise diğer bireylere, araştırmacılara veya uygulamacılara ilham için bu eylem araştırmasının çeşitli kanallarla veya yayın organlarıyla paylaşılması oldukça önemlidir. Böylece diğerleri de çalışmadan ilham alabilir ve kendi araştırmasında yardımcı olarak kullanabilir.

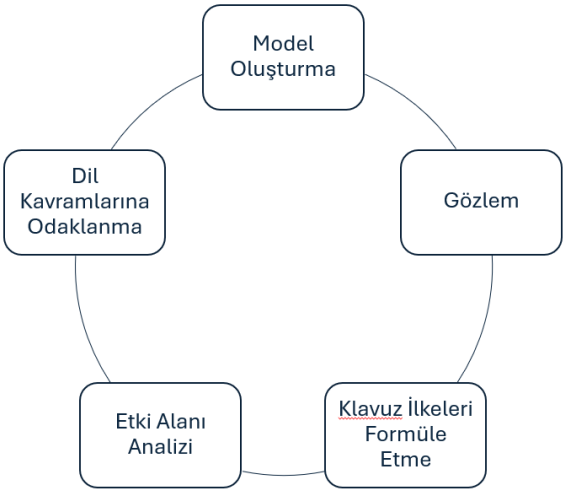
Sonuç olarak eylem araştırması iki taraf için de başarılı olmaktadır ve böylece eylem araştırması ile değişim ve gelişim gerçekleşmektedir. Bu değişim ve gelişim süreci uzun süren bir süreçtir.

Herkes ön plandadır ve herkes bu süreçte aktiftir. Ama bu süreçte sadece araştırmacılar, bireyler veya uygulamacılar değil eylem araştırmasının basamakları ve eylem araştırmasının modelleri de oldukça önemlidir. Eylem araştırmasının modelleri eylem araştırmasına yön vermektedir ve teorik kısmı oluşturmaktadır. Bu teorik kısım da uzun süreç süreçler sonunda oluşturulmaktadır. Teorik olarak görünen bu bölüm aslında uygulama kadar önemlidir. Çünkü birçok araştırma yapılmalıdır, birçok literatür taraması tamamlanmalıdır ve alanla ilgili iyi bir araştırma yapılmalıdır. Bu modeller birçok basamağa ayrılmaktadır. Fakat aslında hep sarmal ve döngüsel yapıdadır. Çünkü eylem araştırması, tekrar eden bir araştırma türüdür. Ancak bu tekrar ile değişim ve gelişim gerçekleşmektedir. Çünkü ilk seferde görülemeyen problemler ikinci de görülebilir, farklı bakış açıları keşfedilebilir ve farklı detaylar ortaya çıkarılabilir. Sonraki eylem araştırması döngüsünde, farklı yollar ve detaylarla tekrar araştırma gerçekleştirilebilir. Böylece sorunlar ortadan yok edilebilir, gelişmeler yaratılabilir. Bu nedenlerden dolayı eylem araştırmasının modelleri, eylem araştırması için oldukça önemlidir.

2.1.3. Eylem Araştırmasının Modelleri

Eylem araştırması, doğru bir sürece ve modele ihtiyaç duymaktadır. Bu süreç ve model, araştırmanın en zor bölümlerinden biridir. Bu, teori bölümüdür. Bu bölüm genelde arka planda kalmaktadır fakat araştırmayı yönlendirmektedir. Bu yüzden bu bölümde modeli seçimi, bütün çalışmayı olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Araştırmacı modeli belirlemektedir ve ardından bu model üzerinden eylem araştırmasını planlamaktadır. Eylem araştırmasının birçok farklı modeli bulunmaktadır. Çünkü eylem araştırması pasif değildir, aktiftir ve bir dinamizme sahiptir. Bu yüzden birçok araştırması eylem araştırmasının farklı modellerini tasarlamıştır. Bu tasarımlar şekil olarak farklıdır ama içerik çoğunlukla birbirine benzemektedir. Saban ve Ersoy (2019), bazı modellerin karmaşık bazılarının ise kolay olduğunu belirtmektedir (Saban & Ersoy, 2019: 43). Bu zor veya kolay modelleri, araştırmacı kendi yeterliliklerine göre seçebilir ve o modelle eylem araştırmasının sürecini planlayabilir. Bu modeller karmaşık veya basit görünebilir ama en alt bilgisi benzerdir. Eylem araştırması sarmal veya döngüsel yapıdadır. Sürekli basamaklar birbirini takip eder ve döngü uzun bir süre tekrarlanır. Bu döngü tekrarı ise eylem araştırmasının değişim ve gelişiminin bölümüdür. Bu tekrarlarla araştırmacı farklı sorunları görebilir, farklı sorunlara birçok farklı açıdan yaklaşabilir, süreç içerisindeki planlarını değiştirebilir, süreci tamamen değiştirebilir, kendi deneyimlerini artırabilir ve verimli çıktılar elde edebilir. Bu modellere örnek olarak Piggof-Irvine'nin sarmal eylem araştırması modeli, Kemmis ve McTaggart Modeli, Mcniff ve Whitehead modeli, Stringer Modeli,Mills Modeli

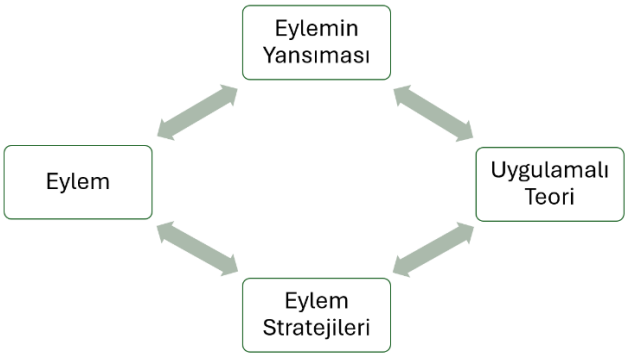
gösterilebilir. Bu modellerin de bir şeması bulunmaktadır ve araştırmalarda bu model şemaları örnek alınmaktadır. Bu modellerle planlar oluşturulmaktadır.

Görsel 4: Eylem Araştırması Kullanan Değerlendirme Projeleri İçin Kaba Aşama Şeması (Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 82)[31]

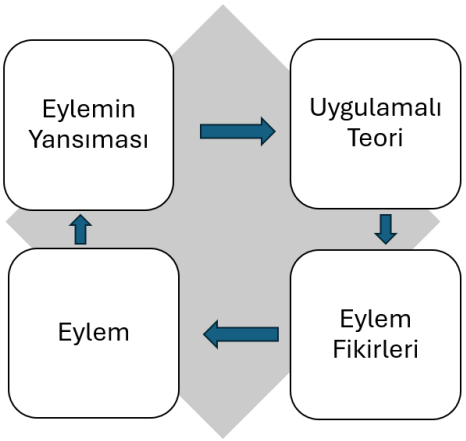
Frank ve arkadaşları (1999) eylem araştırmasının klasik bir modelini oluşturmuşlardır. Bu model döngüsel bir modeldir. Oklar her zaman birbirini takip etmektedir. Bu takibin anlamı tekrardır. Bu tekrarlar ile araştırma planlanır ve aşamalar belirlenir. İlk aşamada "Domänenanalyse (Etki Alanı Analizi)" bulunmaktadır. Burada etki alanının belirlenmesi, araştırmanın sınırlandırılması vb. maddeler yer almaktadır. Araştırmanın ilkeleri seçilir ve çalışmayla ilgili alan yazını araştırılır. Bir sonraki bölüm "Fokus auf Sprachkonzepte (Dil Kavramlarına Odaklanma)" dır. Burada alanla ilgili kavramlar belirlenmektedir ve araştırmanın diline odaklanma vardır. Terimler, bireylerle iletişimde kullanılacak dil, yalınlık, sadelik, anlaşılırlık gibi pek çok özellik belirlenmelidir. Daha sonra "Modelle erstellen (Model Oluşturma)" bölümüyle birlikte araştırmanın teorik kısmı oluşturulmakta ve tamamlanmaktadır. Bu teorik kısım ilk döngünün içerisindedir. Yani başarısızlık oranı yüksektir. Fakat çok önemlidir çünkü araştırmanın iskeletidir. Bu bölümden sonra "Review" bölümünde gözlem vardır. Katılımcılar, araştırma, veriler, bilgiler gözlemlenmektedir ve verilerin sonucuna göre diğer bölüme geçilmektedir. Diğer bölüm "Richtlinien formulieren (Klavuz İlkeleri formüle etme)" bölümüdür. Burada verilere göre yönergeler oluşturulmaktadır ve tekrar yeni bir etki alanı, yeni bir araştırma planlanmaktadır. Burada ikinci kez döngüye başlanılmıştır.

[31] Grobes Phasenschema für Evaluationsprojekte mittels Aktionsforschung (Frank, Klein, Kremar & Teubner, 1999: 82, bkz. Ek-4).

Görsel 5: Düşünme ve Eylemin (Tekrarlayan) Döngüsü (Altricher, 1989: 6)[32].

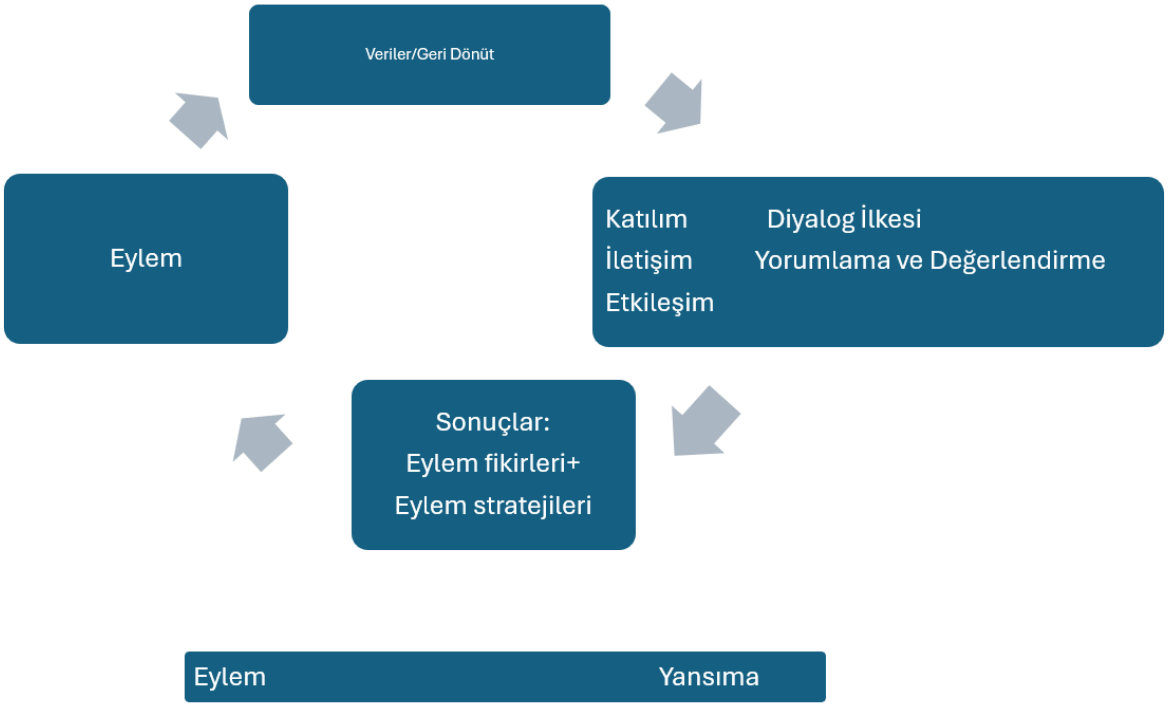
Altrichter'in (1989) bu modelinde ilk aşama "praktische Theorie (Uygulamalı Teori)" dir. Bu bölümde konu başlığı belirlenir, stratejiler ortaya çıkarılır ve basamaklar oluşturulur, durum analizi yapılır. Faydalı veya faydasız fikirler ayrıştırılır ve araştırmanın genel hatları çizilir. "Handlungsstrategien (Eylem Araştırması Stratejileri)" bölümünde ise stratejiler eylem araştırmasına dahil edilir. Stratejiler, basamaklar gibi veriler toplanır ve düzenlenir. Diğer araştırmacılar ile tartışılır ve olumlu ya da olumsuz yönleri belirlenir. Bu belirlemeden sonra artık "Aktion (Eylem)" bölümüne geçilir. Burası araştırmacıların kendi sahasıdır. Burada araştırmacılar ön plandadır ve görevleri büyüktür. Burada çeşitli tekniklerle veriler toplanır ve daha sonra "Reflexion der Aktion (EyleminYansıması)" bölümüne geçilir. Burada bütün veriler değerlendirilir. Ardından diğer araştırmacılar ile paylaşılır ve son değerlendirmeler tamamlanır. Ardından bu değerlendirmelere göre ikinci döngüye geçilir. Bu döngü aynı sonuçlara kadar devam eder.

Görsel 6: Düşünme ve Eylem Döngüsü (Altrichter, Lobenwein & Welte, 1997: 647)[33]

[32] Der (sich wiederholende) Zirkel von Reflexion und Aktion (Altricher, 1989: 6, bkz. Ek-5).
[33] Zirkel von Reflexion und Aktion (Altrichter, Lobenwein & Welte, 1997: 647, bkz. Ek-6).

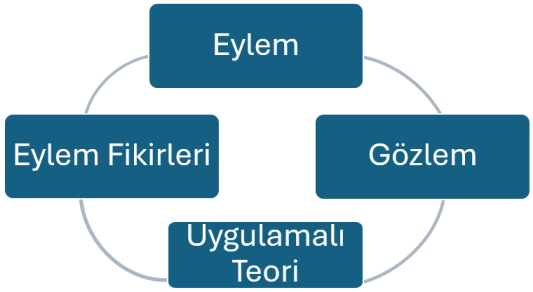
Bu model yine Altrichter, Lobenwein ve Welte'nin oluşturduğu bir modeldir. Altricher vd. (1997), dört basamaktan oluşan döngüsel eylem araştırması modeli oluşturmuştur. Altrichter'in ilk modeline benzemektedir.

Görsel 7: Diyalog İlkesi, Eylem ve Yansıtma Döngüsü (Altrichter & Posch 2007: 16)[34].

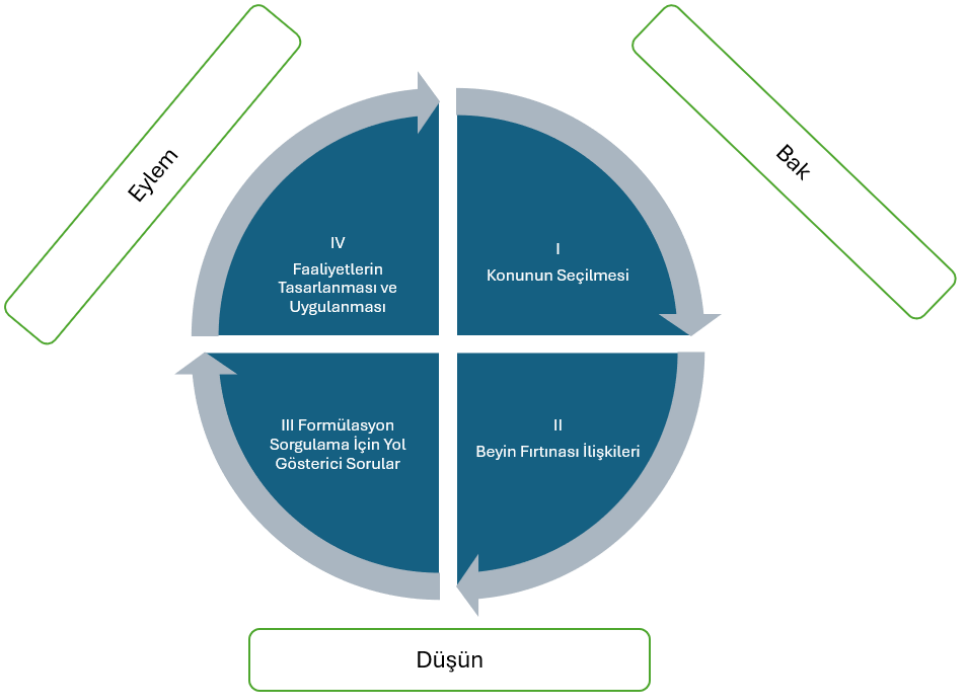
Görsel 7' de Altricher'in ve Posch'un geliştirdiği bir tablodur. Diğer tablolara göre bu tabloda farklılıklar bulunmaktadır. Aşamalar daha detaylı örneklendirilmiştir ve döngü daha net gösterilmiştir. Modelin ilk aşamasında "Dialogische Prinzip (Diyalog İlkesi)" yer almaktadır. Sol bölümde örnekler bulunmaktadır. "Partizipation, Kommunikation und Interaktion (Katılım, iletişim ve etkileşim)" bu bölümün anahtar kelimeleridir. Çünkü burada uygulamacı/araştırmacı ve katılımcılar ilk kez ortaktır. Bu bölümde sorunun ortaya çıkışı iki tarafın da ortak hareketi ile gerçekleşmektedir. Araştırmacı diğer araştırmacılarla iletişim kurar ve fikir toplar, sorun değerlendirilir ve durum yorumlanır. Ardından ikinci bölüme geçilir. "Konsequenzen, Aktionsideen und Handlungsstrategien (Sonuçlar, eylem için fikirler ve eylem stratejileri)". Bu bölümde değerlendirmelerin sonuçları toplanır, eylem araştırması ile ilgili fikirler geliştirilir ve eylem araştırması için stratejiler belirlenir. Ardından eylem araştırması uygulanır ve son bölümde verilerin veya geri dönütlerin işlenmesi, değerlendirilmesi bulunmaktadır. Bu bölümden sonra tekrar döngü başlatılır.

[34] Das Prinzip des Dialoges, der Kreislauf von Aktion und Reflexion (Altrichter & Posch 2007: 16, bkz. Ek-7).

Görsel 8: Daha Uzun Vadeli Araştırma ve Geliştirme Döngüleri (Altricher, Posch & Spann, 2018: 15)[35]

Altrichter, görsel 8'de görülen kendi modelini arkadaşları ile geliştirmiştir ve arkadaşları ile eylem araştırması için "Sarmal" bir model çizmektedir. Model üç tekrardan oluşmaktadır. Araştırmaya "Beobachtung (Gözlem)" ile başlanır. Burada bir durum tespiti vardır. Gözlemin ardından "Praktische Theorie" ile eylem araştırmasının planlanması vardır. Teoriler ve süreçler belirlenir. Daha sonra "Aktionsideen (Eylem Fikirleri)" bölümünde eylem araştırması ile ilgili gidişatın belirlenmesi ve araştırma ile ilgili fikirlerin oluşturulması vardır. Bu bölümden sonra teori tamamlanır ve eyleme geçilir. Diğer bir deyişle "Aktion (Eylem)" bölümüne. Bu kısım uygulama bölümüdür ve bütün olay zinciri burada değişmeye başlar. Çünkü gözlem vardır ve gözlemle veriler toplanmaktadır. Verilerin toplanmasının ardından ikinci bölüme geçilir ve tekrar uygulamalı teori oluşturulur. Bu döngü böyle devam eder.

[35] Längerfristige Forschungs- und Entwicklungszyklen (Altricher, Posch & Spann, 2018: 15, bkz. Ek-8).

Görsel 9: Eylem Araştırması Modeli (Dolapçıoğlu, 2019: aktaran: Dolapçıoğlu & Bolat, 2020: 349)[36]

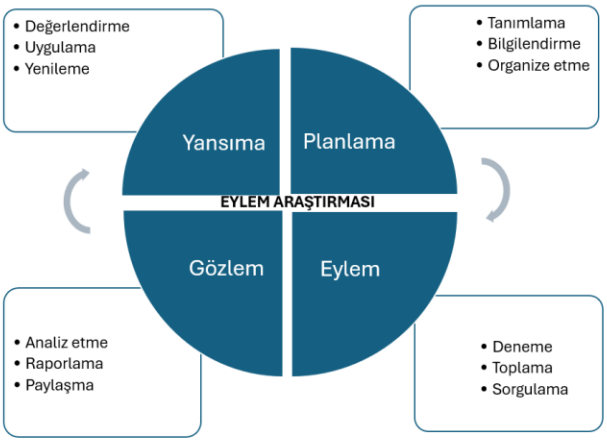
Bu modeli Dolapçıoğlu üçe ayırmaktadır. Birincisi "Look (Bak)" bölümüdür. Burada konunun seçimi ön plandadır. İkinci ve üçüncü bölüm "Think (Düşün)" bölümüdür. Burada konu ve araştırma üzerinde beyin fırtınası yapma bulunmaktadır. Daha sonra "Formulating guiding questions for inquiry" bölümünde sorgulama için yönlendirici sorular oluşturulmaktadır ve bu soruların cevapları ile araştırma planlanmaktadır. En son bölüm üçüncü parça olan "Action (Eylem)" bölümüdür. Burada aktiviteler planlanır, düzenlenir ve hayata geçirilir. Bu bölümden sonra verilerin analizi ve tekrar birinci bölüme dönme döngüsü vardır.

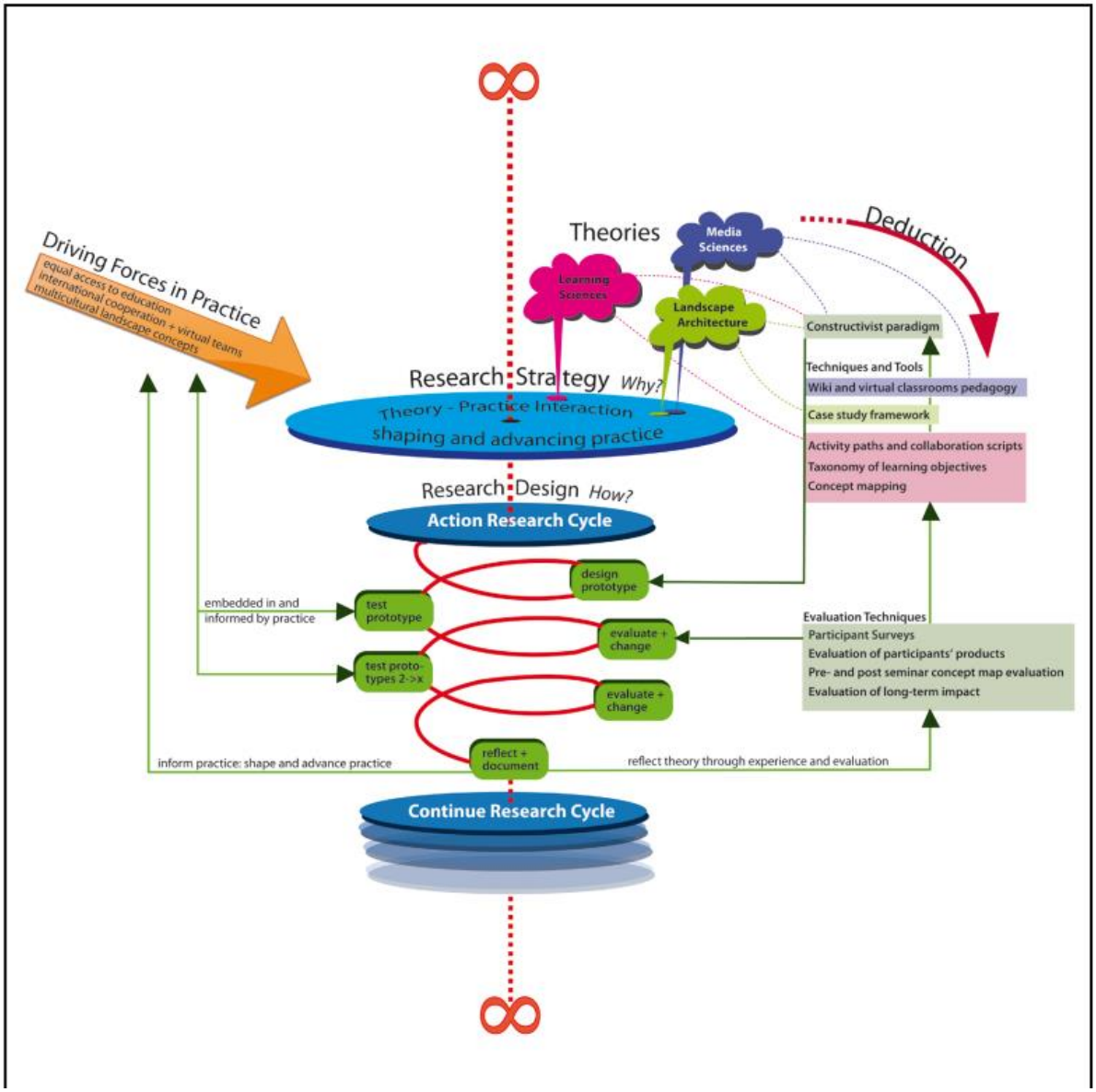
Görsel 10: Stringer, E. T. (2004). Eğitimde Eylem Araştırması (Çev. Tezcan, Ada & Baysal, 2016: 137)[37]

Tezcan ve arkadaşlarının (2016: 137) Türkçe 'ye çevirdiği bu model Stringer'e aittir. Bu model beşgenden oluşmaktadır ve beş madde bulunmaktadır. İlk bölümde araştırma modeli belirlenmektedir. İkinci bölümde veriler toplanır. Üçüncü bölümde veriler analiz edilir. Dördüncü bölümde veriler araştırmacı ve diğer araştırmacılar tarafından yorumlanmaktadır ve araştırmanın basamağına aktarılmaktadır. Son bölüm planlar başlatılır ve veriler toplanır. Daha sonra döngü başlar.

[36] Eylem Araştırması Modeli (Dolapçıoğlu, 2019: aktaran: Dolapçıoğlu & Bolat, 2020: 349, bkz. Ek-9).
[37] Stringer, E. T. (2004). Action Research in Education (Çev..Tezcan, Ada & Baysal, 2016).

Görsel 11: New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı, 2010: 3)[38].

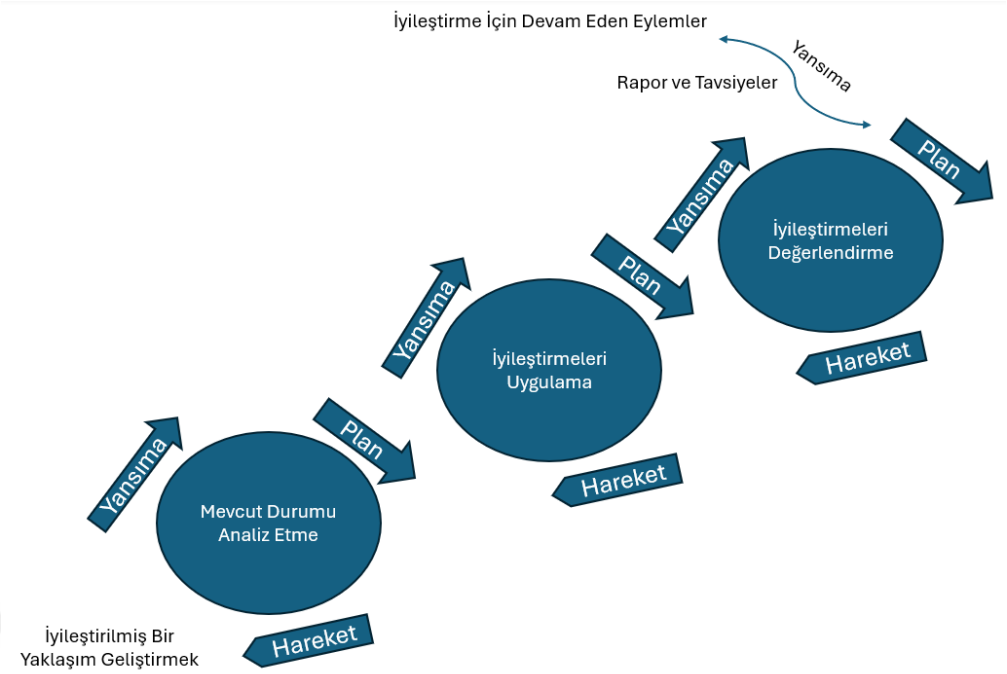
[38] : NSW Department of Education and Training, Action Research in Education, (2010: 3, bkz. Ek-10).

Görsel 12: Çalışmanın Araştırma Tasarımı (Fetzer, 2014: 4)[39]

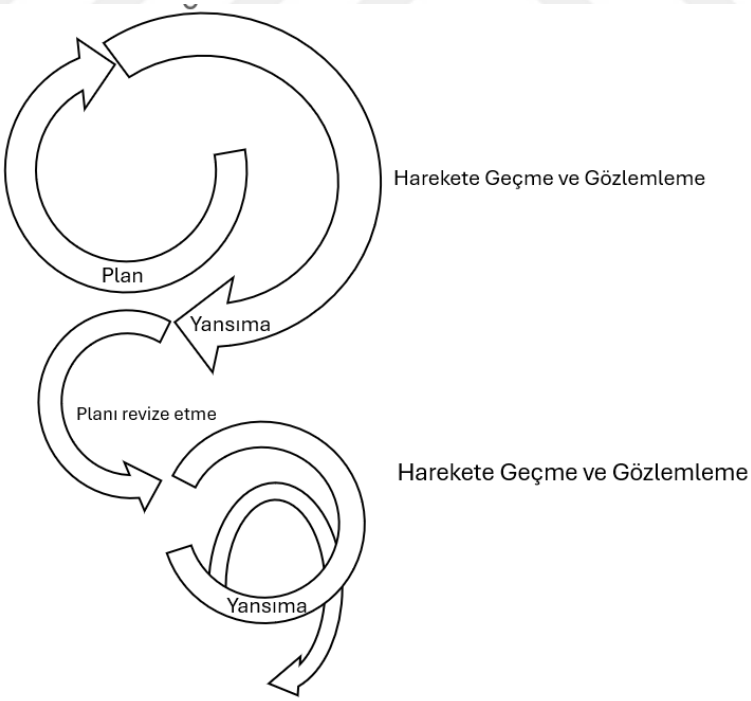
Görsel 11 ve 12 de yine eylem araştırmasının döngüsünü tasvir etmektedir. Şekiller veya yapılar farklı görünümdedir fakat içerik olarak aynıdır. İkinci görselde bu süreç daha detaylı ve örneklerle anlatılmaktadır. Örneğin önce araştırma stratejisi ile başlanmaktadır. Teori, uygulamalı etkileşim, uygulamayı şekillendirmek ve ilerletmek konuları ile strateji belirlenir. Sonra eylem araştırmasının basamakları, dizaynın ilk örneği, test edilmesi, değerlendirme ve değiştirme, tekrar örneği test etme, tekrar değerlendirme ve değişim, en sonra da dosyalama bulunmaktadır. Her bir evre de örnekleriyle betimlenmektedir. Örneğin ilk çalışmanın oluşturulması yapılandırmacı yaklaşım, teknikler ve araçlar, wiki ve sanal sınıf pedagojisi, durum çalışması, etkinlik yolları ve işbirliği komut dosyaları, öğrenme hedefleri taksonomisi, kavram haritalama gibi kavramlarla oluşturulmaktadır. Oluşturulan çalışmanın test edilmesinde uygulamaya yerleştirilmesi ve uygulama tarafından bilgilendirilmesi, yansıtma ve doküman bölümünde ise katılımcıların görüşleri, katılımcıların ürünlerinin değerlendirilmesi, ilk ve son seminer gibi basamaklar yer almaktadır. Bölümler için "neden? nasıl? gibi sorular bulunmaktadır. Planlama, uygulama, gözlem ve yansıtma basamakları her araştırmacının modelinde bulunmaktadır fakat bazen farklı kelimeler de kullanılabilirmektedir. Örneğin ikinci model daha karmaşık görünmektedir. Fakat ortak noktasında hep aynı belirteçler bulunmaktadır. Eylem araştırmasının belirlenmesi, soruların planlanması, bir yön oluşturulması, gözlem ve değerlendirme, sonra tekrar ilk döngüye geri dönülmesi.

Saban ve Ersoy (2019) ise, okuyuculara önemli altı modeli tanıtmaktadır. Bu altı model basit anlatıma sahiptir. Bu modeller, eylem araştırmacıları veya okuyucular için rehber niteliğindedir. Bu modellerde, süreçler yalın bir şekilde tanıtılmaktadır. Saban ve Ersoy "Bazı araştırmacılar sürecin adımlarını yalın, bazıları ise ayrıntılı açıklamıştır. Bu karmaşık gibi görünsede alanyazındaki tüm modellerin birçok ortak adımı vardır" sözleriyle bu kanıyı savunmaktadır (Saban & Ersoy, 2019: 43). Saban ve Ersoy'un anlattığı altı eylem araştırması modeli, "Piggot-Irvine modeli, Kemmis ve McTaggart modeli,Mcniff ve Whitehead Modeli, Stringer Modeli ve Mills Modeli" olarak sıralanmaktadır.

[39] Forschungdesing der Studie (Fetzer, 2014: 4).

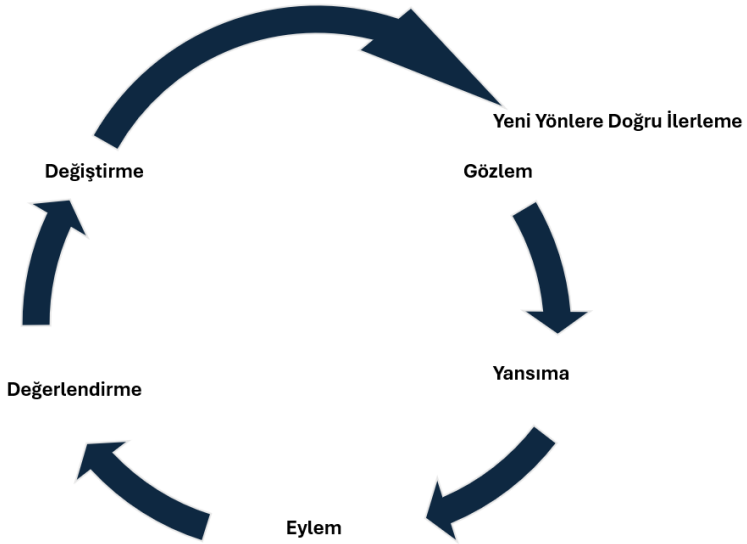

Görsel 13: Piggot-Irvine'nin Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Piggot-Irvine, 2006: 14: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 44)[40]

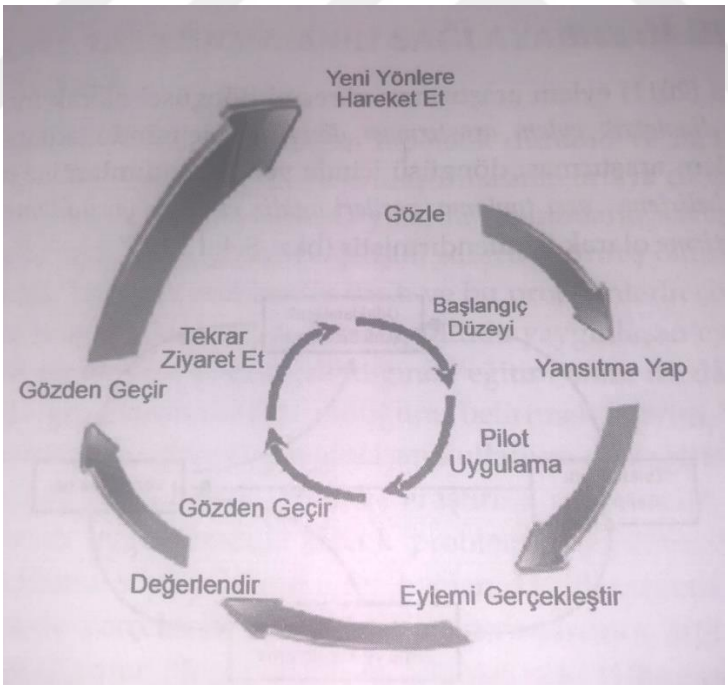

[40] Piggot-Irvine'nin Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Piggot-Irvine, 2006: 14: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 44, bkz. Ek-11).

Görsel 14: Kemmis ve Mctaggart'ın Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Kemmis ve Mctaggart, 1982: 127: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 45)[41]

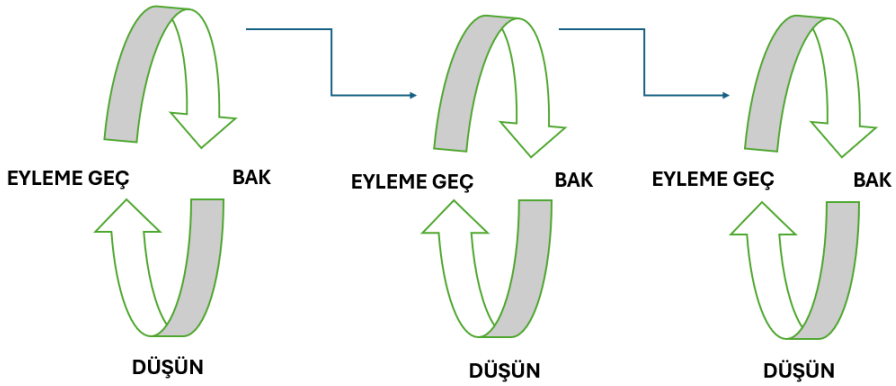

Görsel 15: McNiff'in Döngüsel Eylem Araştırması Modeli (McNiff, 2000: 41: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 46)[42]

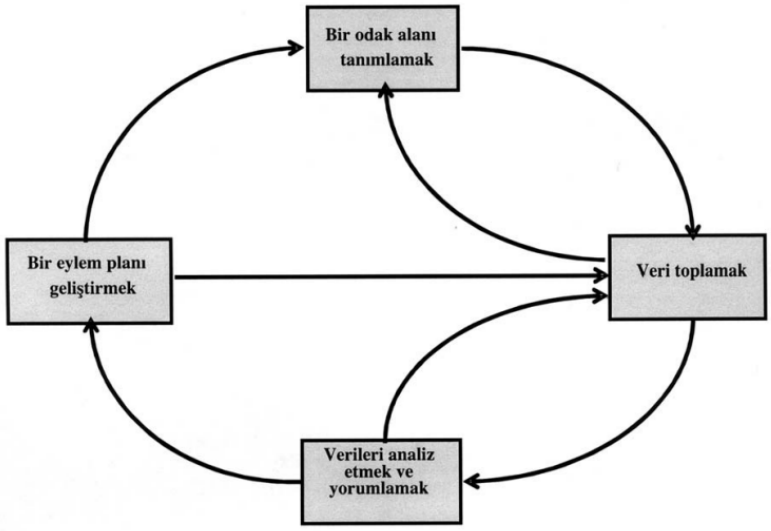

Görsel 16: McNiff ve Whitehead'in Çift Döngülü Eylem Araştırması Modeli (McNiff & Whitehead, 2006: 98: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47)

[41] Kemmis ve Mctaggart'ın Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Kemmis ve Mctaggart, 1982: 127: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 45 bkz. Ek-12).
[42] McNiff'in Döngüsel Eylem Araştırması Modeli (McNiff, 2000: 41: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 46, bkz. Ek-13).

Görsel 17: Stringer'in Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Steinger, 2008: 4: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47)[43]

Görsel 18: Mills'in Döngüsel Eylem Araştırması Modeli (Mills, 2011: 112: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 48)

Bu modeller her zaman sarmal veya döngüsel yapıdadır. Bu ana altı modelin birkaçı şekil olarak birbirine benzemektedir. Birkaçı ise farklıdır. Fakat ana merkezde gözlem, plan, eylem, yansıma, veri toplama, değerlendirme, tekrar gibi birçok benzer döngüsü bulunmaktadır. Bu döngüler bilimseldir, öznel değil nesneldir.

[43] Stringer'in Sarmal Eylem Araştırması Modeli (Steinger, 2008: 4: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47, bkz. Ek-14).

Eylem araştırmasında, verilere göre hareket edilir ve değişim ve gelişim amaçtır. Bu yüzden Ey. Ar. bilimseldir ve her alanda kullanılmaktadır. Eğitim de bu alanlardan biridir. Çünkü eğitim, değişim ve gelişimin ana yuvasıdır ve bilimselliğin pratik/uygulama ile buluşma noktasıdır. Bu yüzden günümüzde eylem araştırması, bilimsel olarak ders niteliğindedir ve öğretmenlere veya öğretmen adaylarına öğretilmelidir. Çünkü öğretmenler veya öğretmen adayları, lisans veya yüksek lisans eğitiminden sonra mesleki kariyerine başlamaktadır ve kendi uygulamalarını bu meslek hayatında keşfetmektedirler.

Öğretmenler veya öğretmen adaylarına ilerideki meslek hayatları ve uygulama keşfi için bilimsellik ışığında dersler verilmeli ve ilerideki hayatlarına hazırlık yapılmalıdır. Bu yetkinlikler için yurt dışında uygulamalar bulunmaktadır. Bu uygulamalardan biri de Goethe Enstitüsü'nün öğretmenlere veya öğretmen adaylarına, kendi uygulamalarını keşfetmeleri için verilen eğitimlerdir. Yani Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi. Bu proje, eylem araştırmasının basamaklarını barındıran ve öğretmen adaylarının becerilerinin gelişmesine ve dersin verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunan uygulamalardan biridir ve alt bölümde bu uygulama betimlenmektedir.

2.2.PEP (Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi)

Almanca, Türkiye'de olduğu gibi dünyanın birçok bölgesinde bireylere ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir. Çünkü Almanca, turizm, tıp ve sağlık, bilim gibi alanlarda birçok konuda öncü olan ülkelerden biridir ve bu durum da bu dili çekici kılmaktadır. Bu yüzden Almanca öğretmenleri veya öğretmen adayları, bu dille ilgili bütün mesleki eğitimleri lisans, yüksek lisans veya doktora sürecinde öğrenmekte ve ardından öğrencilere bu bilgileri ve dili aşılamaktadır. Bu süreç ise alt yapısında birçok hazırlığa, yeniliğe, bilgiye, kazanıma ve yeterliğe ihtiyaç duymaktadır. Çünkü bir eğitmenin bireyi yetiştirme süreci döngüsel yapıda sürekli aktif olarak devam etmektedir. Bu yüzden bu yetiştirme sürecinin en iyisi olması için öğretmenler çabalamalıdır. Bu süreci hem öğretmenler hem de öğrenciler adına daha verimli hale getirebilmek ve öğretmen yeterliklerini dil eğitiminde artırabilmek için birçok program bulunmaktadır. Bu programlardan biri de öğretmenlerin yeterlik kazanmasında ve eylem araştırmasının kullanılmasında öncü uygulamalardan biri olan Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi'dir. Kısaltması ve dünyada bilinen adı PEP'tir ve Almanca ismi "Praxiserkundungsprojekt" olarak tanımlanmaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere bu proje, sınıf içi uygulamalara yönelik bir projedir ve aslında öğretmenler için eylem araştırması uygulamasının bir alt alanını oluşturmaktadır. Çünkü basamakları da eylem araştırması basamaklarına benzer şekilde ilerlemektedir. Bu projeyi öğretmenler gerçek bir alanda

öğrenciler üzerinde denemektedirler. Öğretmenler kendi derslerini inceler, gözlemler ve değişim sağlar. Bunu da öğrencilerini ön planda tutarak gerçekleştirir. Öğrencileri konuşurken, yazarken, etkinlik esnasında inceler ve keşif yapar. Bu, öğretmen adaylarını eylem araştırmasının bu yöntemi ile ilerideki meslek hayatına hazırlar veya meslek hayatındaki yeterliğini artırır. Yani Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi aslında başlı başına öğretmenin ana merkezinde olduğu bir Eylem Araştırması Uygulaması çeşididir. Bu uygulama ile öğretmenler, geçerlikleri kanıtlanan durumlara imza atmaktadır ve öğretmen yetkinliğini artırmak en büyük çabalardan birisidir. Bu nedenle Goethe Enstitüsü, öğretmen adayları için bu programı sunmakta ve öğretmenlere online katılma imkanı sağlamaktadır. Bu proje, bütün dünyada ortak gerçekleştirilen bir projedir ve dönemsel olarak öğretmenler katılım sağlayabilmektedir. Bu proje esnasında Goethe Enstitüsü'nün Almanca Öğretmeyi Öğrenmek (DLL) serisinin kitapları kullanılmaktadır. DLL2 (Almanca Öğretmeyi Öğrenme 2) kitabında ise Ballweg ve arkadaşları "Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi için "PEP, öğretmen olarak profesyonelleşmeniz için önemli bir araçtır. Proje genellikle yeni bir fikir, bir şeyi değiştirme önerisi gibi bir dürtüyle başlar ve bir keşif sorusuyla şekillenir, sorunun cevabı ise meslektaşlarla birlikte aranır. PEP kendi eylemlerinizi değerlendirmenize ve muhtemelen değiştirmenize yardımcı olacaktır" sözleriyle tanımlamaktadır (Ballweg, Drumm, Hufeisen, Klippel & Pilypaitytèa (2019: 171)[44]. Ballweg ve arkadaşlarının sözlerinden de anlaşılacağı gibi PEP uygulaması öğretmenlerin kendilerini değerlendirmelerine ve yöntemlerini sorgulayarak geliştirmelerine fayda sağlamaktadır. Çünkü öğretmenler kendi öğretimlerine bu proje yardımıyla bir bakış açısı getirebilir, öğrencilerin sorunlarını gözlemleyebilir, dil öğretimine farklı bir açıdan bakabilir, böylece en faydalı olacak yeni yolları öğrencileriyle birlikte keşfedebilir. Bir başka açıklama ise Benkellmann- Zhang tarafından yapılmıştır. Benkelmann-Zhang (2019), makalesinde Altı temel yeterlilik biriminin, hem Çin'de Almanca eğitimini yeni tamamlamış, ancak genel olarak metodolojik ve öğretim bilgisi veya öğretme deneyimi olmayan öğretmenlere, hem de uygulamalı araştırma projeleri yoluyla öğretimini daha da geliştiren ve isteyen deneyimli öğretmenlere yönelik olduğunu betimlemektedir. Ayrıca Benkelmann-Zhang, PEP'in çevrimiçi olarak üç aylık bir sürede tamamlandığını ve deneyimli öğretmenlerin eşlik ettiğini betimlemektedir. (Benkelmann-Zhang, 2019: 126-127)[45]. Yani bu projede, aslında iş birliği ön plandadır ve daha deneyimli öğretmenler, deneyim kazanmak veya

[44] Das Praxiserkundungsprojekt ist ein wichtiges Instrument für ihre Professionalisierung als Lehrkraft. Mit Dem Praxiserkundungsprojekt […] (Ballweg, Drumm, Hufeisen, Klippel & Pilypaitytèa (2019: 171)

[45] Jede Einheit wird über einen Zeitraum von drei Monaten online bearbeitet und von erfahrenen Tutoren begleitet (Benkelmann-Zhang, 2019: 126-127).

yeterliğini geliştirmek isteyen öğretmenlere eşlik etmektedir. Bu program yüz yüze ilerletilmektedir ve meslektaşlar birlikte hareket etmektedir. DLL üniteleri derslerde işlenmektedir ve bu ünitelerde birbirleriyle meslektaş olan öğretmenler grup halinde bu uygulamada yer almaktadır. Üniteler bittikten sonra, katılımcı öğretmenler aralarında gruplar oluşturmakta ve biten serileri içeren bir proje hazırlamaktadır. Projeye küçük bir soruyla başlanmaktadır ve sorunun cevabına göre proje planlanmakta ve gerçek öğrenciler üzerinde uygulanmaktadır. Proje uygulandıktan sonra değerlendirilmekte ve küçük bir sunumla diğer katılımcılarla paylaşılmaktadır. Wallace (2010), PEP formatının eylem araştırmasının gözlem ve yansıtmayı açık, somut ve gerçekçi bir şekilde yapılandırmaya yönelik talebini karşılaması bakımından faydalı olduğunu savunmaktadır (Wallace, 2010: 14)[46]. Çünkü eylem araştırmasında sorunun belirlenmesi, araştırılması, eylem planının hazırlanması, uygulanması, gözden geçirilmesi ve tekrar yeni planın oluşturulup uygulanması gibi süreçler bulunmaktadır ve PEP' te de araştırma sorusunun belirlenmesi, öğrenci üzerinde gerçek ortamda uygulanması, gözlem, tekrar doğru sürecin belirlenmesi gibi aşamalar bulunmaktadır. PEP'te eylem araştırmasını içermektedir.

1) Ergänzen Sie bitte den Lückentext:

das Weihnachten – die Verlobung – das Ostern – das Silvester – die Hochzeit

a) Jedes Jahr an _____ besucht der Osterhase die Kinder.

b) _____ ist das Versprechen, eine Person zu heiraten.

c) Der letzte Tag des Jahres bezeichnet _____ am 31. Dezember.

d) _____ ist das Fest der Geburt von Jesus Christus. Festtag ist der 25. Dezember.

Görsel 19: 1. Grubun Boşluk Doldurma Testi (Santos, Kleinbing, Scribelk & Voerkel, 2019: 194)

Santos ve diğerleri (2019) yaptıkları PEP çalışmasında kelimelerin akılda kalıcılığının artırılması ve daha kolay öğrenilmesi için çeşitli sorular üretmişlerdir. Örneğin, Öğretmenler olarak kelimeleri nasıl daha iyi anlatabiliriz? Öğrencilerin kelimeleri unutmamalarına ve aktif

[46] Das PEP-Format ist insofern hilfreich, als es auf anschauliche, greifbare und realistische Weise der Forderung der Aktionsforschung nach einer Strukturierung der Beobachtung und Reflexion nachkommt (Wallace, 2010: 14).

olarak kullanabilmelerine yardımcı olmak için hangi yöntem etkilidir? Daha sonra bu sorular üzerine çeviri yöntemi, pantomim, jestler, yüz ifadeleri vb. gibi çeşitli teknikler ve teoriler bulmuşlardır ve bu tekniklerin hangisinin öğrencilere en iyi desteği sağlayacağı sorusunu da sormuşlardır. Ardından "Kelime bilgisi" konusunu mümkün olduğunca etkili ve öğrencinin ilgilerine uygun şekilde aktarmak için nasıl çalışabiliriz? Ve hangi kelimelerle ilgilenmeliyiz: soyut kelimeler mi yoksa somut kelimeler mi? Sorularıyla birlikte projenin çalışmalarına başlamışlardır ve soyut kelimelerle ilerlemeyi seçmişlerdir. Ardından projenin uygulanması kısmında planlama ve detaylandırma kısmı hem grupla hem bireysel olarak tamamlanmıştır. Kutlama ile ilgili 3 farklı gruba toplamda 10 farklı kelime kullanılmıştır (Noel, nişan, paskalya, yılbaşı, düğün, doğum günü, yeni yıl, Pantkot Yortusu (Hristiyanlar için önemli bir dini bayram), şükran günü, Oktoberfest) ve bu kelimeler Portekizce'ye çevrilmiştir. Ardından bu kelimelerle çeşitli şekillerde dersler tamamlanmıştır. Örneğin kelimelerin Portekizce'sini tahtaya yazmak, daha sonra o kelimelerin Portekizcedeki anlamlarını sormak, öğrencilerin hangisinin aralık ayında doğduğunu sormak, Aralık'ta kutlanan bayramları sormak vb. gibi. Dersin sonunda da öğrencilere Görsel 19'da görüldüğü üzere kelime tamamlama testi gibi testler uygulanmıştır. 4 adet cümle verilmiş ve uygun kelimenin cümleye göre yerleştirilmesi istenmiştir. İlk cümlede her yıl kelimesi verilmiş, ardından boşluk bırakılmıştır ve cümlenin devamında Paskalya tavşanının çocukları ziyaret ettiği paylaşılmıştır. Burada cevap Paskalya (das Ostern) olacaktır. İkinci cümlede önce boşluk vardır ve sonrasında birine evlenme sözü vermekten bahsedilmektedir. Burada cevap düğün (Die Hochzeit) olacaktır. Üçüncü cümlede yılın son gününden bahsedilmekte ve arkasından boşluk getirilmektedir. Cümlenin devamında 31 Aralık'tan bahsedilmektedir. Burada cevap Yılbaşı (das Silvester) olacaktır. Son cümlede İsa'nın doğumundan bahsetmektedir. Bu da 25 Aralık'a denk gelen Noel'dir. (Das Weihnachten). Bu gibi etkinliklerden sonra öğrencilerin birbirinden farklı öğrenme yeteneğine sahip olduğu belirlenmiştir ve farklı şekillerde dersler uygulanmıştır. Sonuç olarak öğrencilere anket uygulanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda da beklendik ve beklenmedik birçok farklı sonuç elde edilmiştir (Santos, Kleinbing, Scribelk & Voerkel, 2019: 193)[47]. Bu bir PEP örneğidir.

Semenyuk (2016) araştırmasında, PEP'in öğretmen ve öğrenciler arasında kararlaştırılan etkinlik ürünlerinin öğretim sürecinin düzenlenmesine rehberlik ettiğini, böylece öğrencilerin

[47] Eine Gruppe bestand aus 5 Wörtern (Weihnachten, Verlobung, Ostern, Silvester und Hochzeit), die den Lernern durch Mimik, Gesten und Zeichnungen erklärt wurden. Bei der anderen Gruppe von Wörtern (Geburtstag, Neujahr, Pfingsten, Erntedankfest und Oktoberfest) wurde mit einer direkten Übersetzung ins Portugiesische gearbeitet […] (Santos, Kleinbing, Scribelk & Voerkel, 2019: 193).

zihinsel ve el emeği çalışmalarının birbirleriyle dengeli bir ilişki içine sokulabildiği, öğrencinin aktif olduğu bir ders olarak etkinlik temelli yab. dil öğr. fikrinden doğduğunu belirtmektedir ve PEP çalışması için oluşturulan sorulardan bahsetmektedir. Bir DaF (Yabancı Dil Olarak Almanca) öğretmeni öğrenme sürecini nasıl etkiler? sorusunu sormanın gerekli olduğunu ve öğretimi etkileyen faktörleri araştırmanın yollarından birinin uygulamalı araştırma projesi olduğunu belirtmektedir. Ayrıca aşağıdaki sözleriyle de PEP uygulamasının öğretmenlere olan katkılarından bahsetmektedir:

> *Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projeleri, öğretmenlerin kendi özel bağlamlarını ve sınırlı zaman ve enerji kaynaklarını dikkate alarak öğretimlerini gözlemlemelerine, değerlendirmelerine ve muhtemelen sorulara dayalı olarak değiştirmelerine olanak tanır. Uygulamalı araştırma projeleri, öğrenme sürecinde kendi öğretim faaliyetlerinizi inceleyerek yabancı dil olarak Almanca alanındaki modern bulgulara dayanmaktadır. Bu, öğretmenlerin sürekli olarak başkalarının ve kendi derslerini gözlemlemeye, sınıfta yeni eylem seçeneklerini tanımaya ve bunları denemeye teşvik edildiği anlamına gelir. (Semenyuk, 2016: 452-453)*[48].

PEP, öğrenciler için oldukça verimli bir çalışmadır ama asıl öğretmenler için çok önemli ve verimlidir. Çünkü öğretmenlerin pratik kazanmasına yardım eder, onları metodolojik olarak geliştirir ve üretkenlik konusunda öğretmenlere öncülük eder. Bu yüzden PEP artık Almanca öğretmenleri arasında giderek yaygınlaşmaktadır.

Günümüzde de artarak ilerleyen PEP'te yine eylem araştırmasını barındıran basamaklar bulunmaktadır. Bibi'nin (2014) araştırmasında ise öğretmenlerin öğrenmeleriyle ilgilenilmiştir ve öğretmenlerin gerçekte nasıl öğrendikleri sorusu sorulmuştur. Yeni bilginin bünyeye katılmasının öğrenmeyi gerektirdiğini, yalnızca öğretmenin eğitimden sonra uygulaması değiştiğinde, çıktı iyileştiğinde öğrenmeden söz edilebildiğini savunmaktadır (Bibi, 2014: 77 - 81). Ayrıca Bibi, Legutke' nin (2012) PEP için oluşturduğu aşama sıralamasından da bahsetmektedir. Önce konu ile ilgili soruların hazırlanması, sonra veri toplama yöntemlerinin belirlenmesi, meslektaşlarla PEP için iş birliği konusunda anlaşma, neyi keşfetmek istediğinin belirlenmesi, projeyi planlama (proje küçük ve güzel olmalı), projeyi çalıştırma ve verileri toplama, projeyi değerlendirme, PEP sunumu hazırlama ve belgeleme (Legutke, 2012: 1-3).

[48]Praxiserkundungsprojekte ermöglichen es den Lehrkräften – unter Berücksichtigung ihres spezifischen Kontextes und ihrer begrenzten Zeit- und Energieressourcen- ihren Unterricht fragengeleitet zu beobachten, zu bewerten und möglicherweise zu verändern. Praxiserkundungsprojekte beruhen auf moderne Erkenntnissen im Bereich Deutsch als Fremdsprache und zwar durch Untersuchung der eigenen Lehrtätigkeit im Lernprozess (Semenyuk, 2016: 452-453).

Legutke' nin sıralamasından da anlaşılacağı gibi, PEP, Eylem Araştırması gibi soru, planlama, veri toplama, yansıtma, veri analizi, tekrar değerlendirme gibi aşamalardan oluşmaktadır. Öğretmenin potansiyelini fark etmesine ve geliştirmesine yardımcı olur, ayrıca öğretmene, alanında kazanım ve yeterlik sağlar. Bu yüzden öğretmenler, kendilerini geliştirmek ve donanımlarını artırmak için PEP uygulamasına katılmaktadır. Burada alanında deneyimli öğretmenlerle, DLL (Almanca Öğretmeyi Öğrenmek) kitabından dersler işlemekte, her bir kitap için ayrı ayrı süreli eğitimler almakta ve sonunda küçük bir uygulama yapmakta, bu uygulamayı grup olarak yapmakta ama aynı zamanda bireysel de devam ettirmekte, ardından grupça sunum hazırlamakta ve bireysel raporla sonlandırmaktadır. Bu şekilde belirli süreçlerde belli kitaplar tamamlanmaktadır. Bu kitaplar ve eğitim sonrasında, öğretmenler çeşitli yönlerden eğitime bakmayı öğrenmekte, dar bakış açısını ortadan kaldırmakta ve öğrencilere yaklaşmayı denemektedir. Böylece klasik eğitimden sıyrılmakta ve donanımlı öğretmen olma yolunda adımlarını atmaktadırlar. Çünkü öğretmenler, dört yıl lisans eğitiminde bu işin teorik çoğu eğitimini almaktadır fakat pratiğe dökülmeyen dersler, ileride öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının staj eğitimini almalarına rağmen en çok zorlandığı konulardan bir tanesidir. Eğitim hayatında takıldığı yerlerde daha deneyimli öğretmenlere başvuran öğretmen adayları, aldıkları lisans eğitiminden sonra artık öğretmen olduğunda yalnız hareket etmektedir ve bu yola deneyimleriyle kendi başına devam etmektedir. Bu evrede tecrübesiz öğretmenler, sınıfa uyumluluk konusunda, ders anlatımı konusunda, öğrenciyi derse çekme konusunda, dersin verimini artırma konusunda veya birçok diğer konuda sorunlar yaşayabilmektedir. Bu sorunlar da önce öğretmeni, sonra dersi ve sonunda da öğrenciyi olumsuz etkileyebilmektedir. Bu etki başta küçük görünüp daha sonra büyük problemlere yol açabilmektedir. Bu yüzden öğretmen adaylarının alanda deneyim kazanması için PEP programı adeta bir buluş ve kurtarıcı gibidir. Goethe Enstitüsü'nün hayata geçirdiği bu projede, öğretmenler her açıdan verimli derslerle birlikte, alanda yetkinliklerini ve becerilerini artırmaktadır. Bolte ve Schmidjell ise, DLL kitaplarını kullanan eğitimcilerle yaptıkları çalışmayı anlattıkları makalelerinde, DLL kitaplarının ve bu kitapların sonlarında uygulanan PEP'lerin eğitimcilere olan katkılarından bahsetmektedirler. Burada, bu kitaplarla öğretmenlere ders veren eğitimcilerin görüşleri alınaıştır, uygulamalardan edindikleri deneyimler anket yoluyla belirlenmiştir ve rapor edilmiştir. Makalenin içerisinde PEP projesinden ve DLL eğitmenlerinden ve tarihinden bahsedilmektedir. DLL kitaplarıyla eğitmen eğitiminin ilk kez 2013 yılında başladığını belirten araştırmacılarımız, bu eğitimin ilk olarak Schwäbisch-Hall'da gerçekleştirildiğini ve bu uygulamanın pilot uygulama olduğunu betimlemektedir. Şu ana kadar 700'e yakın eğitmen eğitilmiştir ve bu programlar çevrimiçi veya hibrit olarak uygulanmaktadır. Programlarda,

bireysel, grup veya bağımsız çalışmalar gerçekleştirilmektedir, DLL'in temel ilkeleri ve prensipleri bu eğitimlerde verilmektedir ve programlar dünya çapındaki DaF (Yabancı dil olarak Almanca) öğretmenlerine yöneliktir (Bolte & Schmidjell, 2023: 98-99).

Goethe Enstitüsü'nün, PEP uygulamasını detaylı anlatıldığı internet sayfasında, PEP uygulamasının detaylarından ve uygulamanın üç katkısından bahsedilmektedir, 1, ileri eğitimden gelen girdiler veya kendi derslerinizde algıladığınız bir zorluk, bir keşif için itici güç sağlar, 2, öğretmen sınıfta yeni bir şeyler dener / keşfeder, nelerin değiştiğini gözlemler ve meslektaşlarıyla birlikte deneyimlerini yansıtır, 3, öğretmenlerin kendi öğretimi olumlu yönde değişir ve sonuç olarak öğretmen kendi öğretimini daha da geliştirir (Goethe Enstitüsü, 2024). Açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, bu proje, öğretmenin kendini, dersini ve öğrencisini geliştirdiği bir uygulama alanı sunmaktadır. Eylem araştırmasının içinde yer almaktadır çünkü soru/sorun, planlama, yansıtma, deneyimli bireylerden faydalanma, yansıtma gibi eylem araştırması maddeleri ile gerçekleştirilmektedir. Öğretmenler grup olarak uygulama veya sunum gerçekleştirse de aslında proje içerisinde katılımcılar bireysel çalışmaktadır. Projenin sonunda da herkes bireysel raporlarını yazmaktadır. PEP uygulaması sürecinde bir yıl içerisinde en fazla 3 veya 4 kitap incelenmekte ve bu incelemeler sonunda katılımcılar proje hazırlamakta ve gerçek ortamda gerçekleştirmektedir. Bu Goethe Enstitüsü' nün DLL kitaplarıyla gerçekleştirilen eğitimler, enstitünün öğretmenlere veya öğretmen adaylarına sunduğu en büyük yatırımlardan ve devrimlerden biridir. Bu proje sayesinde öğretmenler veya adaylar, gerekli maddeleri tamamladıktan sonra yurt dışında dil okullarında çeşitli iş imkanları bulabilmekte ve kendilerini orada da geliştirme fırsatı yakalamaktadırlar.

2.2.1.PEP Basamakları

PEP uygulaması birçok aşamadan ve basamaktan oluşmaktadır. Öncelikle haftalar boyu DLL serilerinden kitaplarla dersler işlenmektedir. Bu modüller paket halinde de alınabilir ya da bireysel olarak de her bir modül ayrı ayrı alınabilir. Bu kitaplar, Almanca Öğretmeyi Öğrenme olarak Türkçe 'ye çevrilmektedir ve öğretmenler veya öğretmen adayları için geliştirilmiştir. Her bir modül, farklı bir içerikten oluşmaktadır.

Görsel 20**:** DLL (Almanca Öğretmeyi Öğrenmek) "Öğretim Yeterliliği ve Ders Tasarımı" Kitabı (Birinci seri)

Görsel 21**:** DLL "Yabancı Dil Nasıl Öğrenilir" Kitabı (İkinci seri)

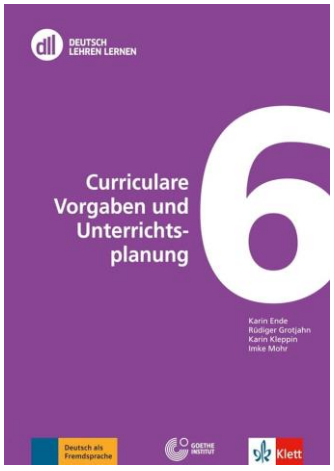
Görsel 22**:** DLL “Yabancı Dil Olarak Almanca” Kitabı (Üçüncü seri)

Görsel 23**:** DLL “Görevler, Alıştırmalar, Etkileşim” Kitabı (Dördüncü seri)

Görsel 24: DLL “Öğrenme Materyalleri ve Medyalar” Kitabı (Beşinci seri)

Görsel 25: DLL “Müfredat Tasarımı ve Ders Planlaması” Kitabı (Altıncı seri)

DLL'in toplamda on altı adet, yabancı dil olarak Almanca öğretmenleri için hazırladığı kitap serisi bulunmaktadır. Her bir seri de detaylı anlatımlarla birlikte, örnekler, açıklamalar ve etkinlikler bulunmaktadır. Öğretmenler veya öğretmen adayları, bu seriler ile hem deneyim kazanabilmekte hem ders verimini artırabilmekte hem de öz yeterliliğini test etmek veya artırmak için fırsat bulabilmektedir. Bu yüzden PEP projesi de bu kitaplarla birlikte gerçek dersler ve uygulamalarla öğretmen yeterliği için oluşturulmuş bir programdır. Programa katılım belirli bir ücret karşılığında yine Goethe Enstitüsü üzerinden gerçekleştirilmektedir ve bir takvim doğrultusunda hareket edilmektedir. Bu programda her kurs modülü, on iki hafta sürmektedir. Öğretmenler, diğer öğretmenlerle birlikte, bir rehber eşliğinde etkileşimli bu modülleri tamamlamaktadır. Yani derslerde öğretmenler, öğrenciler olmaktadır. Bu dersler çevrimiçi gerçekleştirilmektedir ve herkesin veri erişimi için ortak bir veri tabanı bulunmaktadır (Modal). Her bir modülün sonunda öğretmenlerin grup olarak bir proje hazırlaması gerekmektedir. Bu proje, bir soruyla başlayan PEP'tir. PEP projesi için belirli adımlar bulunmaktadır. Yine Goethe Enstitüsü'nün sayfasında Legutke, "PEP için 10 Adım" başlıklı bir sayfa bulunmaktadır. Bu sayfada PEP projesindeki 10 adım sıralanmıştır (Legutke, 2012: 1-3). Bu adımlar;

-Ekip arkadaşlarıyla Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi için ortak çalışmayı kararlaştırmak,

-PEP'te neyi araştırmak / keşfetmek istediğini bulmak

-Proje çalışma grubunda fikir alışverişinde bulunmak

-Bağlamı kontrol etmek, küçük ve güzel bir proje planlama, projeyi gerçekleştirme ve verileri toplama,

-Projeyi değerlendirme,

-PEP için sunum hazırlama

-Hazırlanan projeyi sunma ve diğer projeleri değerlendirme

-Yorumlama,

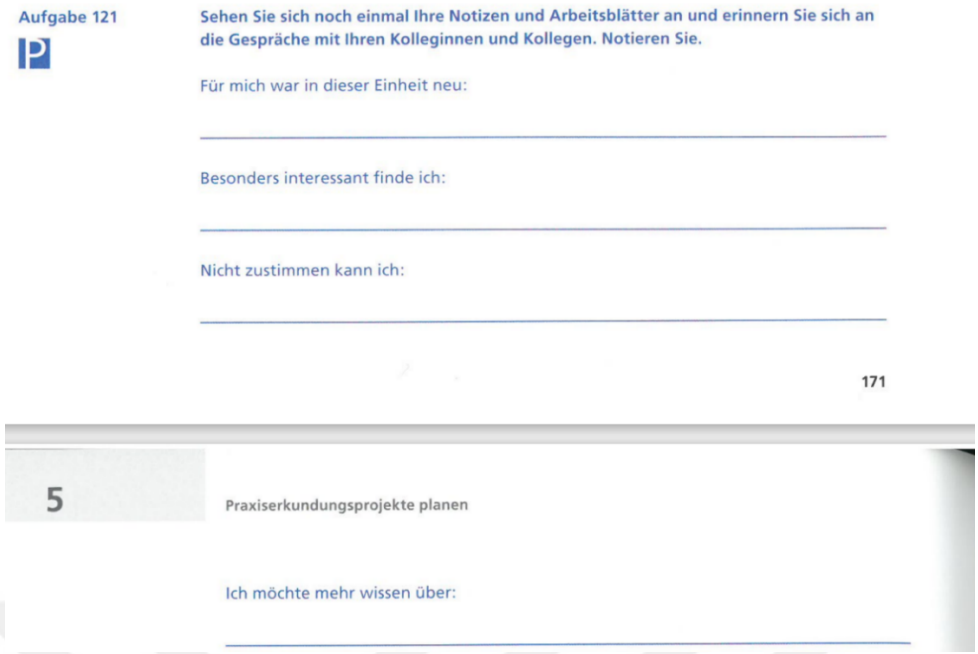
-PEP'i raporlaştırma.

Bu başlıklar kısa başlıklardır ve alt dallarında çeşitli maddeler içermektedir. Örneğin, ikinci madde PEP'te neyin amaçlandığı ile ilgilidir, bu amacın altında öğretmenler, önce üzerinde çalıştıkları seriyi özetlemektedir, daha sonra bu ünitede benim için yeni olan neydi? Beni ne şaşırttı? Özellikle neyi ilginç buldum? Kendim için neyi denemek isterdim? gibi soruları

cevaplandırmaktadır ve PEP önerisi için en önemli olan sorulardan birini, "X'i yaparsam ne olur?" sorusunu sormaktadır. Ardından cevapları ekip arkadaşlarıyla paylaşmakta ve fikirler bu bölümde karşılaştırılmaktadır, ardından en ilginç veya ilgi çekici fikir bulunmaktadır ve bu fikre/ soruya cevaplar aranmaktadır. Örneğin bu soruların cevaplarını sınıfımda veya dersimde bulabilir miyim? Ya da bunun için bir dersi mi gözlemlemeliyim? Sınıf koşulları proje için uygun mu? gibi.

Bir sonraki aşama, planlama aşamasıdır ve buradaki önemli nokta, projenin küçük ve zarif/güzel olmasıdır. Bu evrenin de yardımcı soruları bulunmaktadır. Bu sorular, gözlem yaparak ve gözlemleri kaydederek size yardımcı olacak meslektaşlara ihtiyacınız var mı? Öğrencilerle bir görüşme yapacak mısınız? Mülakata ne zaman ve nasıl cevap verecekler? Deneyinizden sonra gözlemlerinizi kaydedecek misiniz? Yansıtma sayfanız neye benzeyecek? Öğrencilerinizi onlarla bir proje yürüttüğünüz konusunda bilgilendirecek misiniz? onlarla birlikte mi yoksa değil mi? Belgeleme amacıyla sınıfta çalışan bir video kameranız olacak mı? Video veya ses kayıtları için izin formlarına ihtiyacınız var mı? Projenize hazırlanmak için daha fazla kaynağa ihtiyacınız var mı? Ders kitaplarından/eğitmenlerden veya meslektaşlarınızdan ipuçlarına mı ihtiyacınız var? olarak sıralanmaktadır. Bu soruların cevaplarından sonra diğer evre olan projeyi uygulama ve verileri toplama bölümüne geçiş yapılmaktadır. Ardından projenin değerlendirilmesi bölümü bulunmaktadır. Burada da verilerin araştırmak istenilen konuyla ilgili olarak değerlendirilmesi, projeden öğrenilenin formüle edilmesi, sonuçların mümkün olduğunca kısa ve öz bir şekilde değerlendirilmesi gibi bölüm başlıkları bulunmaktadır. Ardından öğretmenlerin kendi PEP'lerinin sunumunu hazırlaması bölümüne geçilmektedir. Bu bölümün önemli noktaları ise sonuçları proje çalışma grubuna gönderme, sonuçları karşılaştırma, bir sunum üzerine çalışma, bu sunumun 10 dakika olması, sunum için iş bölümü yapılması, katılım aşamasında meslektaşların sunuma nasıl tepki vermesinin istendiğinin planlanmasıdır. Ardından sunum bölümüne geçilir ve PEP diğer meslektaşlara sunulur. Sunumdan sonra ise Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi ve başkalarından gelen tepkilerin belgelenmesi, sonra da DLL sertifikası için yazılı ödevin hazırlanması bölümleri bulunmaktadır (Legutke, 2012: 1-2)[49]. Bu on ilke, eylem araştırmasının sıralamasını taşımaktadır.

[49] 1. Vereinbaren Sie die Zusammenheit für das PEP mit ihren Kollegeinnen und Kollegen. 2. Finden Sie heraus, was Sie in ihrem Pep erkunden/erforschen…… (Legutke, 2012: 1-2)

Aufgabe 121

Sehen Sie sich noch einmal Ihre Notizen und Arbeitsblätter an und erinnern Sie sich an die Gespräche mit Ihren Kolleginnen und Kollegen. Notieren Sie.

Für mich war in dieser Einheit neu:

Besonders interessant finde ich:

Nicht zustimmen kann ich:

171

5 Praxiserkundungsprojekte planen

Ich möchte mehr wissen über:

Görsel 26: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı PEP Soru Oluşturma Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 171)

Görsel 26'da ise "Deutsch Lehren Lernen" kitabından, bu aşamaların örneği gösterilmektedir. Görsele göre öğretmenler, DLL 2 kitabındaki bölümleri tamamladıktan sonra PEP için bölüm olarak sorular oluşturmaktadırlar. Bu örnekte sorular, öğretmenin kendi sorularını oluşturması ve sonrasında diğer öğretmen arkadaşlarıyla paylaşması için bireysel olarak oluşturulmaktadır. "Benim için bu ünitede şu konu yeniydi, özellikle şu kavram ile ilgilendim, bu düşünce ile aynı fikirde değilim, bu konu hakkında daha fazla bilgi edinmek istiyorum" soruları bu bölümde yer almaktadır.

Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi İçin Dürtüler	Derslerinizde yeni şeyler deneyebileceğiniz sınıf içi uygulamalı araştırma projeleri için size bazı önerilerde bulunmak istiyoruz. Ancak, bu önerilerle sınıf içi uygulamalı araştırma projesi için kendi fikirlerinizi sınırlamak istemiyoruz. Bu projeden yararlanmanız gerektiğinden, bir konu veya soru lehine karar vermenizin öncelikli olduğunu söylemeye gerek yok. Her şeyden önce şunu unutmayın: Projeniz küçük ama güçlü olmalıdır. Çok fazla şey üstlenmeyin. Günlük dersleriniz bağlamında kolayca planlanabilecek ve yürütülebilecek bir projeye karar verin.
Hata Arama (Bölüm 2.3)	Öğrencilerinizin hatalarına daha yakından bakmak ve tipik ve tekrar eden hataların neler olduğunu öğrenmek ister misiniz? Öğrencilerinizin belirli zamanlarda belirli hataları yapmaya devam etmelerinin nedenlerini anlamak ister misiniz? Bu üniteyi tamamladıktan sonra, öğrencilerinizin bu hataların farkında olmalarını ve hatta belki de bunları açıklayabilmelerini ister misiniz? O zaman bu konuyla ilgili uygulamalı bir araştırma projesi yapın. Örneğin, öğrencilerinizin metinlerinden bir hata derlemesiyle başlayabilir ve bunları sınıfınızdaki mevcut dillerle ilgili olarak açıklayabilirsiniz
Herkes başka öğrenir (Bölüm 2.4)	Bir öğretmen olarak, derslerinizde bir araya gelen farklı kişiliklerin ve öğrenme türlerinin farkına varacağınızdan emin olabilirsiniz. Bazen seçtiğiniz çalışma ve sosyal formların ve öğrenme materyallerinin, öğrencilerinizin sağladığınız çeşitli öğrenme etkinlikleri hakkındaki görüşlerini yansıtmadığı hissine kapılıyor musunuz, onlara dillerine, genel olarak yabancı dil öğretimine ve belki de sizin öğretiminize karşı tutumlarını soruyor musunuz? Belki de öğrencileriniz kendi öğrenme tipleri hakkında bir anket doldurmaya ve sonuçları grup içinde tartışmaya açık olacaklardır.
Öğrenmede daha bağımsız hale gelme (Bölüm 3.3)	Bölüm 3'ün içeriğini ele aldıysanız ve öğrencilerinizi daha bağımsız çalışmaya teşvik etmek istiyorsanız, bağımsız öğrenme unsurlarını dahil ettiğiniz bir öğretim ünitesi planlayın, öğrencilerinizi bilgilendirin ve daha sonra onlara çalışma şekilleri hakkında nasıl hissettiklerini sorun. Bir öğretim ünitesi muhtemelen öğrencilerinizin öğrenme davranışlarını tamamen değiştirmeyecektir, ancak belki de siz ve öğrencileriniz gelecekte stratejik ve bağımsız öğrenme ile ilgili olarak ders kitabınızın sunduğu fırsatlardan daha fazla yararlanmak istediğiniz sonucuna varacaksınız

Görsel 27: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı PEP Uygulama Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 172)[50]

Görsel 27'de ise, öğretmenlerin ortak bir sorun belirledikten sonraki bölümde bunu öğrencileriyle uygulama aşamasından bahsedilmektedir. Görsele göre öğretmen, proje esnasında küçük ve bir noktaya odaklanmış konulara ve uygulamalara yönelmelidir, daha sonra uygulama esnasında öğrencilerin hatalarını araştırırlar, hatalarına daha yakından bakarlar, tipik ve tekrarlanan hataları belirlerler, öğrencileri aynı hatalara iten sebepleri araştırırlar, ardından sınıfta uygulama esnasında unutulmaması gereken ve proje için önemli odak noktalarına dikkat etmelidirler ve bu konuda öğrencilerden anketle yardım alabilirler. Örneğin, herkesin farklı öğrenmesi, öğrenme stratejileri hakkında konuşma, dilsel çeşitliliği tanıma, öğrencilerin sahip olduğu farklı dillerin karşılaştırılması gibi noktalar, uygulama esnasında öğretmene ve öğrenciye yön vermektedir. Böylece öğretmen sorununa doğru cevapları ve yöntemleri keşfedebilir, öğrencilerin bağımsız (özerk) öğrenmelerini destekleyebilir, öğrencilerin kendi öğrenme stillerini anlamalarına yardımcı olabilir ve ona göre sorun odaklı küçük projelerle değişim ve gelişimi gerçekleştirebilir.

Schiller, PEP projesi için hazırladığı kılavuz niteliğinde olan ilkelerde şu maddeleri sıralamaktadır;

-PEP' in ister birey ister meslektaşların olsun, öğretim uygulaması ile ilgili olduğu,

-Derslere erişim yoksa video kayıtlarında gösterilen öğretim uygulamasının da kastedilebileceği,

-Öğretim teorileri veya modeller üzerine teorik/bilimsel bir tez olmaması gerektiği

-Ayrıntılı olarak tanımlanan belirli bir hedef gruba ve bu grupla yapılan öğretim uygulamasına atıfta bulunması gerektiği

-Tanımlanan hedef grupla öğretim uygulamasının sadece bir yönünün araştırılması veya incelenmesi,

-PEP sorusunun yanıtlanması yönünden açık olması gerektiği,

-Dikkatli ve net bir şekilde yapılandırılmış planla ve uygulamanın belgelendirilmesi ile karakterize edilen bir proje karakterine sahip olması,

[50] Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı PEP Uygulama Bölümü (Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı, 2019: 172, bkz. Ek-15).

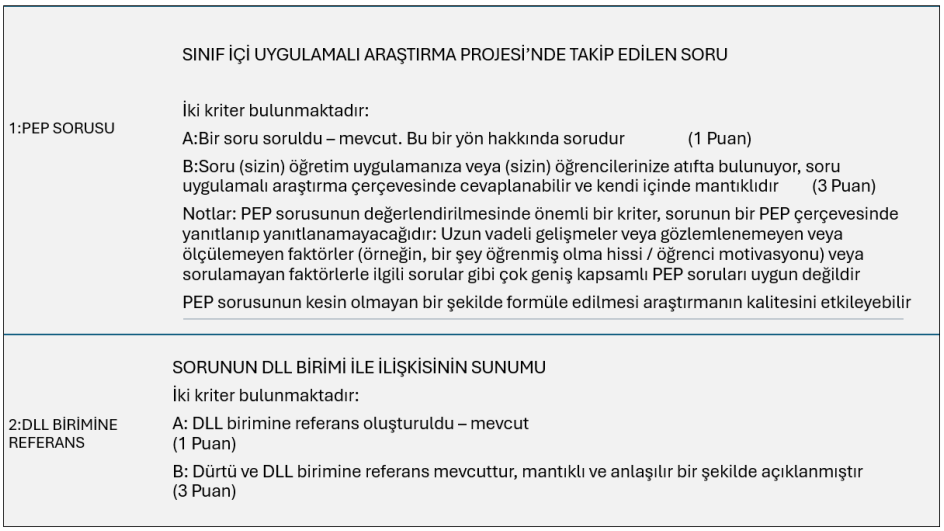
-Gözlem/veri toplama yöntemlerinin seçiminin ilgili kriterler veya yönlendirici sorular ile izlenebilirliğini de içermesi

-Sınıftaki belirli süreçleri/ durumları/ dinamikleri tanımladığı ve böylece onları bilinçli hale getirdiği

-Gözlemlenen/ tanımlanan/ incelenen şey üzerinde düşünmekle ilgili olduğu PEP'i başarılı bir PEP yapan ilkelerdir (Schiller 2020: 1)[51]. Bu ilkeler PEP için odaklanılmış konular ve proje soruları oluşturur ve öğretmenlere projeleri için yol göstermektedir. Bu yol gösterici sorularla ilgili bir örneği de PEP'e fikir veren önemli kişilerden biri olan Hermann Funk ve arkadaşları, yine öğretmenler için hazırlanan ve PEP uygulamasında kullanılan Almanca Öğretmeyi Öğrenme (DLL) serisi için hazırladıkları "DLL 4 Aufgaben, Übungen, Interaktion" kitabında vermektedirler. Funk ve arkadaşları (2014), doğru ve nokta atışı yapılan soruların, öğretimde çok önemli olduğunu "Tüm dil derslerinde şu soruları planlamalısınız; Öğrencilerim öğretim sürecinin sonunda ne yapabilmelidir? Bu hedeflere ulaşmak için hangi adımların atılması gerekiyor? Bireysel adımlarda tüm öğrencilere veya bazı öğrencilere ne tür yardımlar vermemiz gerekiyor?" soru önermeleriyle belirlemektedir ve birinci sorunun öğrenme hedefleriyle, ikinci sorunun ise bu hedeflere giden yol ve adımlarla ilgili olduğunu vurgulamaktadır. (Funk, Kuhn, Skiba, Spaniel & Wicke, 2014: 11). Buradaki sorular, öğretmen adaylarının hazırladığı PEP sorularıyla aynı içerikte ve işlevdedir. PEP ile odaklanılmış sorular bulunarak, öğretmenlerin gerçek bir proje ile yetkinliklerini artırması kolaylaşır ve bu evrede sade ve gerçekçi bir planlama, ölçme, ölçüm araçları vb. kullanımı araştırma ve projenin doğruluk ve dürüstlük ilkesi için oldukça önemlidir.

Ayrıca, Schiller (2020) PEP'lerin sadece gözlem olarak yürütüldüğünde ve gözlemlerin ötesinde düşünme ve çalışma fırsatı gerçekleştirilmediğinde, ders kitapları, asgari standartlar dikkate alınıp analiz edilmediğinde vb. gibi durumların puan kesintilerine yol açtığını bildirmektedir ve PEP değerlendirmesi için kriterleri, PEP sorusu, DLL birimi ile ilişkisi, Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi'nin (PEP) gerçekleştirilmesi, veri toplama sonuçları ve sonuçlar ve kendi öğrenme davranışına ilişkin sonuçlar üzerine düşünme olarak sıralamaktadır (Schiller, 2020: 3-4)[52].

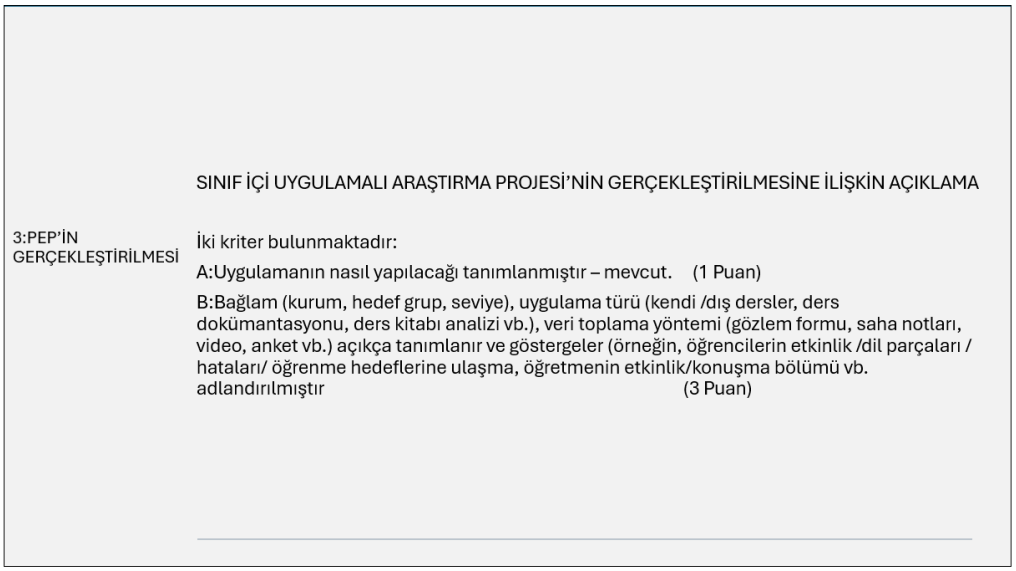
[51] Goethe Enstitüsü, PEP kursu materyalleri, Schiller, 2020: 1.
[52] Es bietet sich in einigen DLL-Einheiten (z.B. DLL 3 oder 5) eine Lehrwerkanalyse… (Schiller, 2020: 3).

Görsel 28: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)[53]

Üstteki görselde birinci bölüm PEP sorusunun bulunmasıdır. Buradaki soru, konu ile, kendi öğrencilerimiz ile ve uygulamayla ilgili olmalıdır ve projede cevaplanmalıdır. Yani uzun zaman isteyen sorular veya geniş kapsamlı sorular sorulmamalıdır, spesifik bir konu olmalıdır.

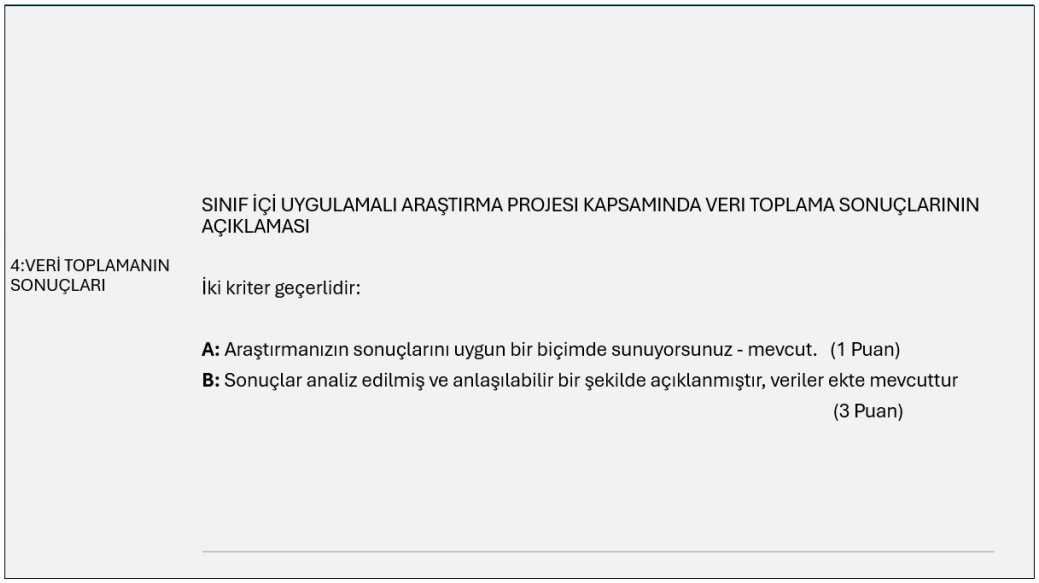
İkinci bölümde, konu DLL kitabı çerçevesinde olmalıdır. Yani DLL 5 işlendi ve bitirildiyse, bu kitabın kapsamını içeren bir proje olmalıdır. Projenin içerisinde kitapta geçen referanslar, açıklamalar, kitabın analizi, kitaptan ilham alınarak oluşturulan PEP sorusu, proje içinde kitaba gönderme ve açık göstergeler vb. olmalıdır

[53] PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır, bkz. Ek-16).

Görsel 29: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)[54]

Görsel 29'daki üçüncü bölümde araştırmanın nasıl yürütüleceğinin planlanması bölümü vardır. Bağlam, hedef grup, seviye, süreç, dersler, ders materyalleri, kitap analizi, veri toplama yöntemi yani varsa anket, formlar, saha notları, hedef, göstergeler vb. açıkça belirtilmeli ve isimlendirilmelidir.

SINIF İÇİ UYGULAMALI ARAŞTIRMA PROJESI KAPSAMINDA VERI TOPLAMA SONUÇLARININ AÇIKLAMASI

4:VERİ TOPLAMANIN SONUÇLARI

İki kriter geçerlidir:

A: Araştırmanızın sonuçlarını uygun bir biçimde sunuyorsunuz - mevcut. (1 Puan)

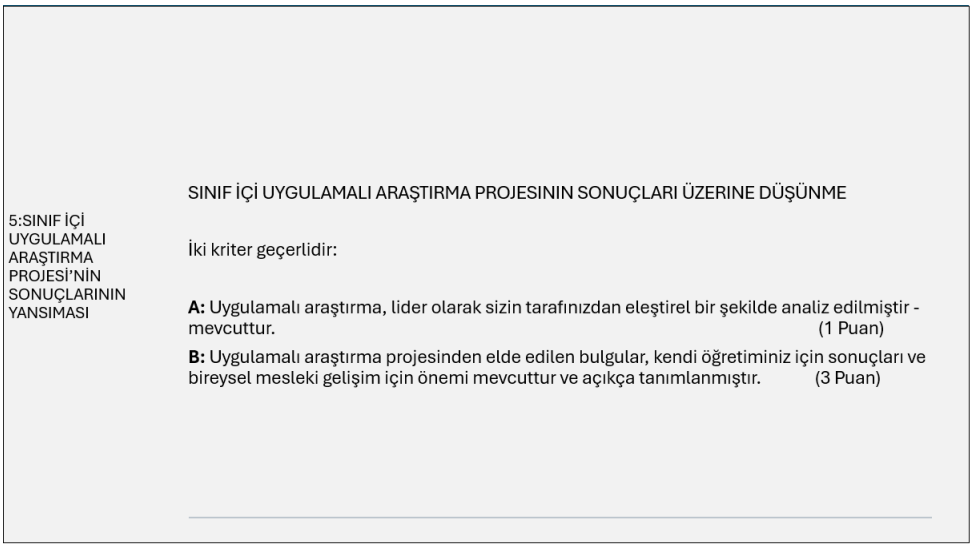
B: Sonuçlar analiz edilmiş ve anlaşılabilir bir şekilde açıklanmıştır, veriler ekte mevcuttur (3 Puan)

Görsel 30: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır)[55]

Burada görseli eklenen bölümde toplanan verilerin analizi projenin içerisinde aktarılmalıdır. Yani çalışmanın sonuçlarının uygunlaştırılmış formda, proje çalışmasında anlatılması gerekmektedir ve sonuçlar değerlendirilmeli ve sonuçlarla bu değerlendirmeler baştaki ekteki verilerle desteklenmelidir.

[54] PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır, bkz. Ek-17).

[55] PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır, bkz. Ek-18).

Görsel 31: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dökümanları kullanılmıştır)[56]

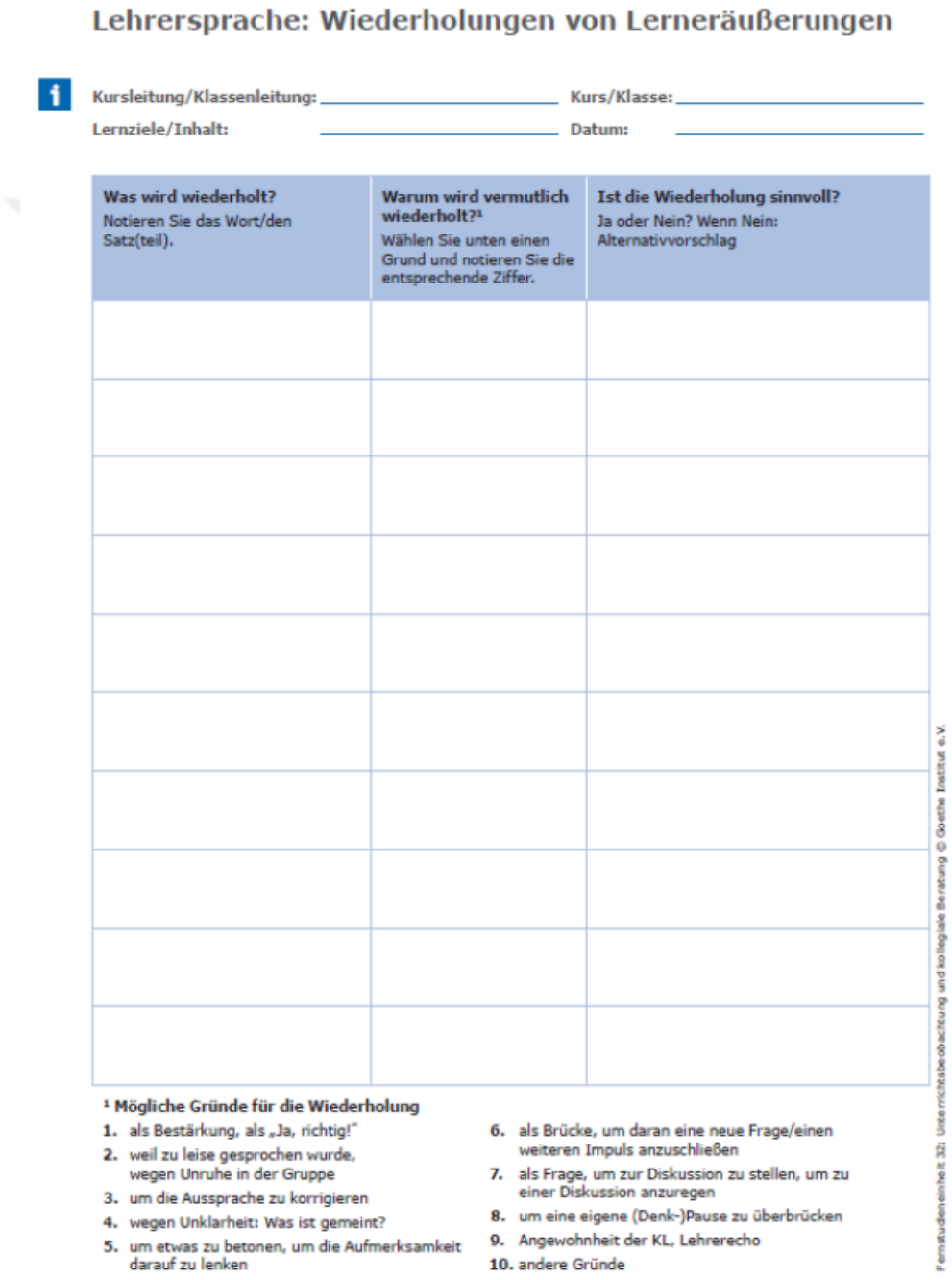
Son bölümde (Görsel 31) projenin yansıması olmalıdır. Proje, gerçekleştiren kişiler tarafından eleştirel bir şekilde incelenmelidir, hedefler, içerikler ve içeriksel sonuçlar, elde edilen bulgular kendi öğretiminiz için sonuçlar ve bireysel mesleki gelişim için önem açıkça tanımlanmalıdır. Ayrıca yansıtma, araştırma sorusuna, uygulamaya ve çalışmanın sonuçlarına atıfta bulunmalıdır. Uygulamalı çalışmanın hedefleri, içerik seviyesi, içerik düzeyi, sonraki eğitim faaliyetleri için bakış açısı yansımanın bileşenleridir.

2.2.2.PEP Örnekleri

Proje boyunca öğretmen ve öğrenci ilişkisi de oldukça önemlidir ve mesleki gelişim için sonuçlar çıkarılmalıdır. Bu sonuçlar iyi ve etkili bir gözlem ile oluşturulmalıdır. Bu yüzden PEP' te gözlem bölümü bulunmaktadır. Gözlem kağıtları, öğretmenin öğrencilerini ve kazanım seviyelerini anlaması için yardımcı kaynak olarak kullanılmaktadır. Yani PEP projesinde, başta sorulan soruya cevap olarak sınıfta nelerin olup bittiğine, keşfedilecek şeylere, yeni faaliyetler belirlemeye, olaylara odaklanmaya yararlıdır. Örneğin, ikinci bir kişinin bakması ve gözlemlemesini istiyorsak, gözlemleri göstermenin belli adımları bulunmaktadır. Goethe Enstitüsü bunu belli adımlarla ilerletmektedir. İlk adım, Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi ile ilgili sorunun not edilmesidir, ikinci adım gözlem yardımıyla neyin öğrenilmesi istendiğinin not edilmesi, önemli hususlara odaklanmak için yönlendirici soruların sorulması, gözlem kağıdının açık bir şekilde düzenlenmesi, birden fazla gözlemlenen husus varsa, bunların açık

[56] PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar (DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dökümanları kullanılmıştır, bkz. Ek-19).

şekilde belirtilmesi, her bir gözlem yönünün arkasında somut gözlemlerin yapılabileceği yeterince geniş bir yerde yazı alanı sağlanması (Goethe Enstitüsü 2013: 1). Bu gibi nedenlerden ötürü, PEP' te gözlemler, öğretmenler veya öğretmen adaylarının pratiği için ve verimli dersi deneyimlemesi için oldukça önemlidir ve PEP uygulamasında oldukça sık kullanılmaktadır. Öğretmenlere ayrıca gözlem formu örneği, Goethe Enstitüsü tarafından, projeye dahil olduklarında verilmektedir ve öğretmenler bu gözlem formu sayesinde de gözlemlerini kaydedebilmektedir.

Lehrersprache: Wiederholungen von Lerneräußerungen

Kursleitung/Klassenleitung: _____ Kurs/Klasse: _____

Lernziele/Inhalt: _____ Datum: _____

Was wird wiederholt? Notieren Sie das Wort/den Satz(teil).	**Warum wird vermutlich wiederholt?**[1] Wählen Sie unten einen Grund und notieren Sie die entsprechende Ziffer.	**Ist die Wiederholung sinnvoll?** Ja oder Nein? Wenn Nein: Alternativvorschlag

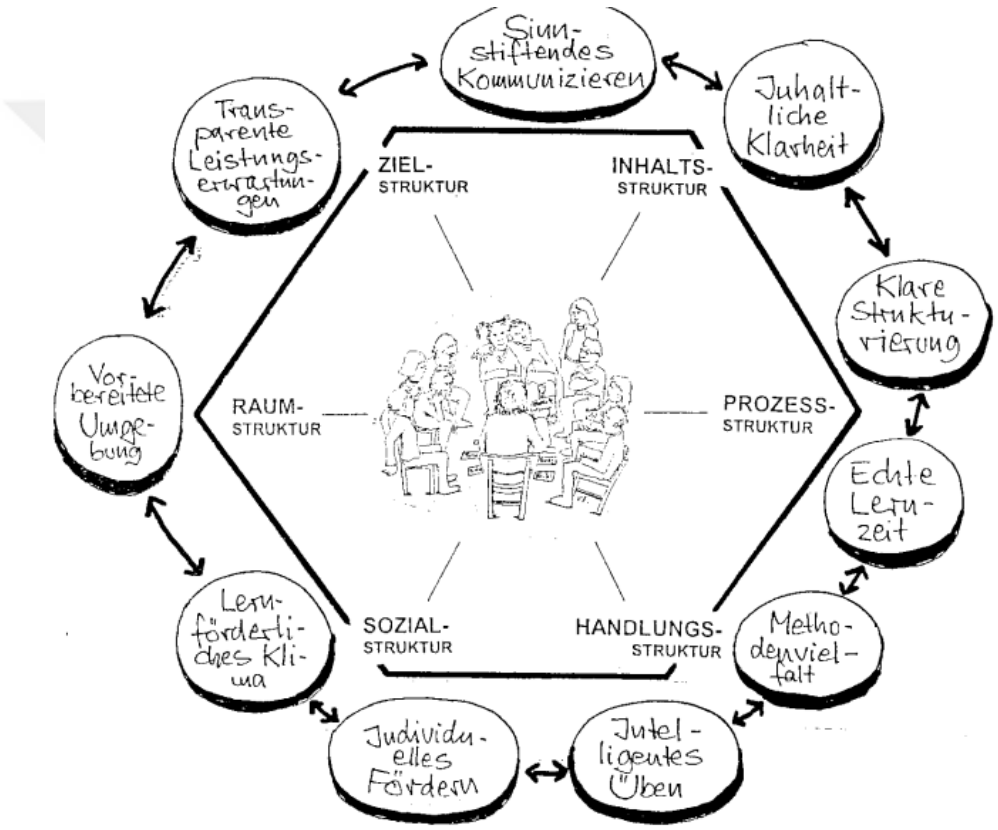
[1] **Mögliche Gründe für die Wiederholung**

1. als Bestärkung, als „Ja, richtig!"
2. weil zu leise gesprochen wurde, wegen Unruhe in der Gruppe
3. um die Aussprache zu korrigieren
4. wegen Unklarheit: Was ist gemeint?
5. um etwas zu betonen, um die Aufmerksamkeit darauf zu lenken
6. als Brücke, um daran eine neue Frage/einen weiteren Impuls anzuschließen
7. als Frage, um zur Diskussion zu stellen, um zu einer Diskussion anzuregen
8. um eine eigene (Denk-)Pause zu überbrücken
9. Angewohnheit der KL, Lehrerecho
10. andere Gründe

Fernstudieneinheit 32: Unterrichtsbeobachtung und kollegiale Beratung © Goethe Institut e.V.

Görsel 32: Öğretmen Dili: Öğrenme İfadelerinin Tekrarı (Goethe Enstitüsü, 2013: 2)

Üstte görülen bir gözlem formudur ve burada öğrenme ifadelerinin tekrarının öğretmen tarafından gözlemlenmesi beklenmektedir. Üstte bulunan ders, öğrenme hedefleri, tarih bilgilerini doldurduktan sonra birinci kısımda Ne tekrarlandı? sorusu vardır ve buraya öğretmenin kelime veya cümleyi yazması beklenmektedir. İkinci kısımda Neden tekrarlanması muhtemeldir? sorusu bulunmaktadır ve en altta bulunan sayıların yanlarındaki cümlelerden nedenlerin seçilmesi beklenmektedir. Üçüncü bölümde de tekrarlama mantıklı mı? sorusu bulunmaktadır ve öğretmenlerden gözlem ve deneyimlerine göre cevap vermeleri beklenmektedir. Ayrıca bunlar haricinde, bir de öğretmenin sınıf içi gözlemi daha net anlaması için bir şema bulunmaktadır

Görsel 33: Bireysel Özelliklere İlişkin On Gözlem İlkesi (Meyer, 2007: 1)

Görsel 33'ten de görülebildiği üzere, sınıfta gözlem yapabilmenin birçok ilkesi bulunmaktadır. Örneğin anlamlı iletişim (Sinnstiftendes Kommunizieren), berraklık (Inhaltliche Klarheit), açık yapılandırma (klare Strukturierung), gerçek öğrenme süresi (Echte Lernzeit), metot çeşitliliği (Methodenvielfalt), Akıllı uygulama (Intelligentes Üben), Bireyselleştirilmiş Destek (Individuelles Fördern), öğrenmeye elverişli ortam (Lernförderliches Klima), Önceden hazırlanmış çevre (vorbereitete Umgebung), performans beklentileri (Transparente Leistungserwartungen). Bu on ilke, öğretmen için gözlemi daha da kolay hale getirmektedir ve

sınıfını daha iyi tanımasına olanak sağlamaktadır (Meyer, 2007: 1). Öğretmenler, her bir konuşma balonu içerisindeki tanımlar için gözlem formu doldurmaktadır, bu formlar günlük olarak doldurulmalıdır. Böylece araştırmanın güvenirliği ve geçerliği artırılabilir ve öğretmenlerin pratiği kendilerinin keşfetmesi sağlanabilir. Gözlem, bir öğretmen için her şeyin başlangıcı konumundadır çünkü öğretmen sınıfını gözlemle tanıyabilir, sonuçlara göre yeni uyarlamalar yapılabilir ve sınıftaki verimlilik artırılabilir.

Özellik: İçeriksel Açıklık

Okul: **Tarih:**
Sınıf: **Saat:**
Alan:

0.Öğretmenin Sorgulanması

Öğrencilerin Ön Bilgileri	
Dersin Bölüm İçindeki Yeri	
Bölümün Büyük Hedefi	

1.Görevin Anlaşılabilirliği

Not	Göstergeler	1	2	3	4	
	1.1.Görevler açık ve tutarlı bir şekilde formüle edilmiştir					
	1.2 Görevler birbiri üzerine inşa edilir					

2. Tematik gidişatın inandırıcılığı

Not	Göstergeler	1	2	3	4	
	2.1 Öğretmen dersin gidişatına ilişkin net bir genel bakış sunar					
	2.2 Öğretmen konudan sapmaz ve ana temaya sadık kalır					
	2.3 Öğretmen derslerini çeşitli yöntemlerle destekler					
	2.4 Öğretmen derslerini medya çeşitliliği ile destekler					
	2.5 Öğretmen, öğrencilerin mevcut bilgileri üzerine inşa eder					

3. Sonuçların netliği

Not	Göstergeler	1	2	3	4	
	3.1 Öğretmen belirlediği görevlere açıklık getirir/cevaplar verir					
	3.2 Öğretmen öğrencilerin sorularını açıklığa kavuşturur					
	3.3 Sonuçlar öğretmen tarafından özetlenmiştir					
	3.4 Sonuçlar öğrenciler tarafından özetlenmiştir					
	3.5. Hatalar düzeltilmiştir					
	3.6 Öğretmen temiz, yapılandırılmış tahta çalışması uygular					
	3.7 Öğretmen, öğrencilerin alıştırma defterinde doğru şekilde çalışmasını talep ve kontrol eder					
	3.8. Öğretmen açık ve anlaşılır konuşur					

4. Sonuç güvencesinin bağlayıcı niteliği

Not	Göstergeler	1	2	3	4	
	4.1 Sonuçların korunması gerçekleştirilir					
	4.2 Öğrencilerden sonuçları bir şekilde kaydetmeleri istenir					
	4.3 Öğretmen, ileriki derslerle ilgili olarak öğrencilerden neler beklendiğini sözlü ya da yazılı olarak iletir					

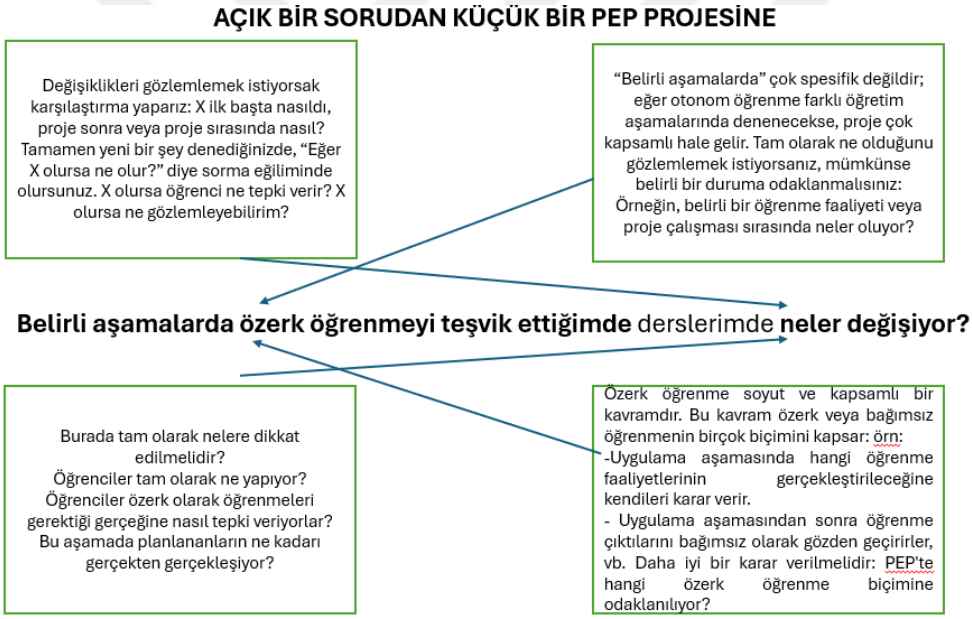
5. Derse ilişkin genel izlenim

Not	Göstergeler	1	2	3	4	
	5.1 Genel olarak, ders içerik açısından net görünmektedir					

Talimatlar:
-Gözlemden önce, her bir puan için notlandırma kriterleri tanımlanmalıdır.
-"0" noktası için: Gözlemden önce, bir yargıya varabilmek için öğretmenle daha detaylı bir sorgulama yapılmalıdır.

Görsel 34: Gözlem Örneği (Meyer, 2007: 8)[57]

Görüldüğü üzere Görsel 34'e ait olan bir gözlem örneğidir. İçeriksel açıklık (Inhaltliche Klarheit) başlığı altında önce okulu, sonra sınıfı, alanı vb. doldurmaktadır. Görevin Anlaşılabilirliği (Verständlichkeit der Arbeit) bölümünde alıştırmalar yorumlanmakta ve puanlanmaktadır. Tematik Gidişatın İnandırıcılığı (Plausibilität des thematischen Gangs) bölümünde ise öğretmen dersle ilgili kendini gözlemlemektedir. Sonuçların netliğinin güvencesi (Klarheit der Ergebnissicherung) bölümünde ise öğretmen, yine dersini ve öğrenciye olan yaklaşımını gözlemlemektedir. Sonuç güvencesinin bağlayıcı Niteliği (Verbindlichkeit der Ergebnissicherung) bölümünde artık öğrencilerin dersin sonuç bölümündeki sorumlulukları, öğretmenin bir sonraki ders için sözlü ve yazılı olarak söylediklerinin puanlanması bölümü bulunmaktadır. En sonda ise derse ilişkin genel izlenimin puanlanması bulunmaktadır ve burada dersin içeriğinin net olarak görünmesi puanlanmaktadır.

Görsel 35: Açık Bir Sorudan Küçük Bir Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesine (Goethe Enstitüsü, 2013: 1)[58]

Görsel 35'te ise, ortada önemli bir soru bulunmaktadır. Belirli aşamalarda özerk öğrenmeyi teşvik ettiğimde derslerimde neler değişiyor? Bu sorunun da dört cevabı bulunmaktadır. İlk

[57] Gözlem Örneği (Meyer, 2007: 8, bkz. Ek-20).
[58] Açık Bir Sorudan Küçük Bir Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesine (Goethe Enstitüsü, 2013: 1, bkz. Ek-21).

olarak, değişiklikleri gözlemlemek istiyorsak karşılaştırma yapmamızın öneminden bahsedilmektedir. X başta nasıldı? projeden sonra veya proje sırasında nasıl? Tamamen yeni bir şey denerken X olduğunda ne olur? Ya da X olduğunda öğrenci nasıl tepki verir? X olduğunda ne gözlemleyebilirim? gibi sorular, PEP çalışması için önemlidir ve çalışmaya yön vermektedir. İkinci bölümde ise belirli bir duruma indirgemenin öneminden bahsedilmektedir, çünkü PEP'te konuyu oldukça küçük ve konu bazlı tutmak önemlidir. Bu yüzden belirli bir ders sırasında ne olur? gibi bir soru daha mantıklı olacaktır. Daha sonrasında yine sorularla ilerletilmektedir. Örneğin, burada tam olarak nelere dikkat edilmelidir? Öğrenciler tam olarak ne yapıyor? Öğrenciler özerk olarak öğrenmeleri gerektiği gerçeğine nasıl tepki veriyorlar? Bu aşamada planlananların ne kadarı gerçekten gerçekleşiyor? gibi sorular, gözlem için önemli sorulardır. Son bölümde ise özerk öğrenmenin kapsamlı bir kavram olduğundan bahsedilmektedir. Örneğin, öğrenciler uygulama aşamasında birçok öğrenme faaliyeti gerçekleştirilebilir ve buna öğrenciler kendi karar verir, öğrenme çıktısının sonucunda öğrenciler öğrenme çıktılarını bağımsız olarak kontrol ederler. Burada hangi otonom öğrenme biçimine karar verileceği belirlenmelidir. Sayfanın son kısmında PEP için örnek sorular verilmektedir. İlk soru, öğrenciler, öğrenme materyalini bağımsız olarak seçmelerine izin verilen bir alıştırma durumunda nasıl tepki verirler? ve ikinci soru ise öğretmen olarak ben bir alıştırmanın sonuçlarını kontrol etmez ve geri bildirim vermezsem ancak öğrenciler bunu ortak çalışmalarda kendileri yaparsa ne olur? Sonuçlar daha sonraki deneyler için ne anlama geliyor? sorusudur. Bu sorular da PEP'i yönlendirmektedir. Yani PEP için küçük ve anlamlı, tematik bir soru sorulmalıdır ve bu soruya göre aşamalar planlanmalıdır (Goethe Enstitüsü, 2013: 1).

Yine Goethe Enstitüsü'nün dosyalarında yer alan bölümde ise bir öğretmenin rol kartlarıyla ilgili yaptığı PEP çalışması ve sonuçlar yer almaktadır. Öğretmen, öğrencilerin rol yapmaktan hoşlandığını gözlemlemiştir fakat serbest konuşurken yaptıkları hatalardan dolayı konuşmayı istemediklerini de gözlemlemiştir. Bu yüzden PEP çalışmasında rol kartlarıyla rol oyunundaki rollerini hazırlayabilir ve ancak ondan sonra oynayabilirlerse konuşmaların kalitesi atar mı? Bir öğretmen olarak ne gibi olumlu değişiklikler fark edebilirim? Öğrencilerin kendileri ne gibi değişiklikler fark ediyor? sorularını sormuştur ve PEP için yaptığı planlamada öğrencilere rol kartlarını hazırlatmıştır ve öğrenciler rol oyunu sırasında kartlarla çalışırlar. Daha sonrasında sonuç olarak öğretmen, öğrencilerin rol oyununa katkılarının büyük bir kısmının dilsel olarak doğru olduğunu, konuşurlarken aniden olan konuşmalarda çok çekingen olmadıklarını akıcı konuştuklarını, kendilerini rol kartlarına yönlendirmelerine rağmen özgün bir şekilde hareket ettiklerini, rol kartlarını hazırladıklarını ancak rol oyunu sırasında kullanmadıklarını

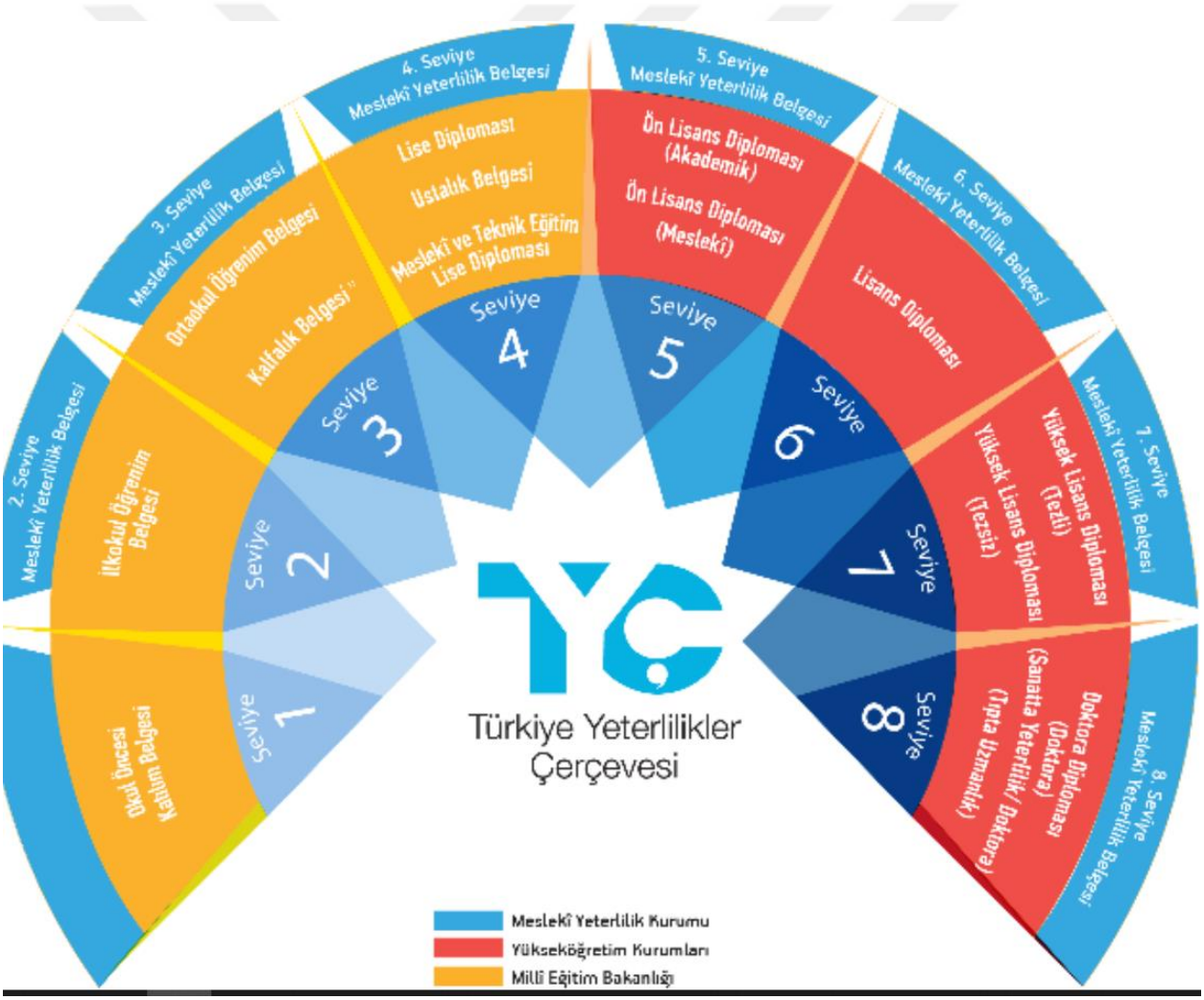
gözlemlemiştir. PEP sonucunda, öğrencilerin rol kartlarının yararlı olduğuna karar verdiklerini ve bunu gerekçelendirebildiklerini saptamıştır. Veri toplama bölümü için ise, gözlem kağıdı kullandığını, her oyuncunun rol oyunundaki rolünü değerlendirdiğini, daha sonra öğrencilere rol oyunu ile ilgili anket düzenlediğini, bir öğrencinin diğer bir ya da iki öğrenci tarafından kabaca değerlendirildiğini (çok iyi, iyi, ortalama, çok iyi değil) belirtmektedir (Goethe Enstitüsü, 2013: 1). Bu bir PEP örneğidir ve öğretmenin pratiğinin gelişmesi için oldukça faydalı bir uygulamadır.

Bu uygulama Goethe Enstitüsü'nün öğretmenler veya öğretmen adaylarına ücretli olarak sunduğu bir hizmet içi eğitim programıdır. Çünkü öğretmenler veya adaylar, teorik olarak birçok yeterlilikle eğitilmektedir fakat uygulamada birçoğu bazı konularda kendilerini geliştirmek istediğini hissetmektedir, çünkü teorik ve uygulama farklı iki eylemdir ve uygulama, teorikten daha çok öğretmenlerin veya adayların deneyimini artırmaktadır. PEP uygulaması ise öğretmenlerin teorik donanımını artırmakta ve onları uygulamalarla ileriye hazırlamaktadır. Böylece hem öğretmenler hem öğrenciler eğitim-öğretimden gerekli verimi alabilmektedir.

2.3.Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)

Yine PEP uygulaması ve Eylem Araştırması'nda olduğu gibi Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde de öğretmen adaylarının, mesleki kazanımları için benzer yeterliliklerden bahsedilmektedir. "Ülkemizde sunulan örgün ve yaygın eğitim faaliyetleri sonucunda düzenlenen yeterlilikler (diploma, sertifika, ustalık belgesi vb.) ile önceki öğrenmelerin tanınması sonucu düzenlenen yeterlilikleri (mesleki yeterlilik belgesi) tanımlayan, sınıflandıran ve karşılaştıran ulusal yeterlilik çerçevesi" (Türkiye Yeterlilik Çerçevesi, 2024) tanımıyla yola çıkan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi' nde (TYÇ) eylem araştırması, bilimsel araştırma ve eylem araştırmasının öğretmen eğitimi alanında kullanıldığı en iyi uygulamalardan biri olan PEP gibi, öğretmenin kendini alanında geliştirebileceği yeterlilikler esas alınmakta ve bireylere kazandırılması gereken kazanımlar olarak nitelendirilmektedir. Yani TYÇ ulusal bir yeterlilik çerçevesidir ve bireyin öğrendiği yeterliliklerin, ulusal bir kurum tarafından kabul edilmesidir. Bu yeterlilikler ise ilkokul, ortaokul, üniversite, meslek kursları gibi çeşitli kurumlar tarafından edinilmekte ve diploma, sertifika gibi belgelerle kanıtlanmaktadır. TYÇ yeterlilikleri 8 ayrı kategoride tanımlamakta ve her bir alana ait yeterlilikleri ana, destekleyici, birim ve özel amaçlı yeterlilikler olarak gruplamaktadır. İlkokuldan başlayarak ilerleyen şablonda renkler, bölümlere ve seviyelere göre ayrılmaktadır. Ayrıca en başta açık mavi olan seviyeler, en üst seviyelere yaklaştıkça koyulaşmakta ve zorlaşmaktadır. Bütün bu seviyelerin bağlı olduğu kurumlar ise

renklerine göre belirlenmektedir. Örneğin, sarı renkle gösterilen ilk dört kademe, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlıdır ve diploma, sertifika gibi belgeler Milli Eğitim Kurumu tarafından verilmektedir. Her bir seviye ile ilgili mesleki yeterlilik belgesi ise Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından verilmektedir. Kırımızı gösterilen ve Almanca Öğretmenliği programını da kapsayan belgeler ise Yüksek Öğretim Kurumu tarafından alınmaktadır. Lisans eğitimi seviye altı olarak tanımlanmaktadır ve sayfadaki veri tabanı incelendiğinde, Eylem Araştırmasını ve PEP gibi uygulamaları barındıran, öğretmen bir probleme karşı çözüm üretebilir, bunu meslektaşlarıyla paylaşarak yeniden gözlemleyebilir, bilimsel bilgiyi dersleriyle bağdaştırabilir gibi tanımlar yer almaktadır. Yani Türkiye Yeterlilik Çerçevesi'nde de öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında en çok kullanacakları ve onlara yol gösterecek eylem araştırmasından, bilimsel araştırma yöntemlerinden ve eylem araştırmasının kullanım alanlarından bahsedilmektedir.

Görsel 36: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Seviyeler (https://portal.tyc.gov.tr/sayfa/hakkinda-i97000803-d54d-46b7-a279-3493c4fd6cb0.html, 2024)

Görsel 36'da Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi seviyeler görseline bakıldığında ise üstte tanıtılan sekiz ayrı bölüme ayrılmış yeterlilik belgeleri görülmektedir. Bu sekiz ayrı kategori, ilkokuldan başlayarak doktora program bitimine kadar bütün yetkili kurumlarda gerçekleştirilen eğitimlerin ardından elde edilen yeterliliklerin bir araya toplanması ve bir veri tabanında gösterilmesi ve belgelenmesidir. Her bir seviyeye tıklandığında bu seviyeler ve seviyelerdeki yeterliliklerle ilgili kazanımların, bireylerin yeterlilikleri ile ilgili bilgilendirmelerin olduğu bölümler görülmektedir. Sayfa incelendiğinde, nasıl öğrenilen yeterliliğin kabul ettirileceğinin paylaşıldığını, yeterlilik sürecinde izlenen yolları, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile Ulusal Yeterlilik Çerçevesi' nin ortak ve benzer çerçeveleri görülmektedir. Ayrıca bütün yeterliliklerin bulunduğu veri tabanında Almanca Öğretmenliği programı da yeterlilikler kapsamındadır. Türkiye'deki 16 üniversite TYÇ' de yer almakta ve içerisinde bütün üniversitelerin Almanca öğretmenliği alanındaki yeterlilikleri tanımlanmaktadır. Lisans dönemi bittiğinde edinilen öğrenme kazanımlarında/yeterliliklerinde ise eylem araştırmasını ve PEP' i içerisinde barındıran aşağıdaki görseldeki kazanımlar maddeler halinde verilmektedir.

Bilimsel Bilginin üretimiyle ilgili yöntemleri tartışır
Alman Dili ve Eğitimi Alanı ile ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir
Ulusal ve uluslararası kültürleri tanır
Alman Dili ve Eğitimi alanıyla ilgili olay ve olguları kavramsallaştırır, bilimsel yöntem ve tekniklerle inceler, verileri yorumlar ve değerlendirir
Alman Dili Eğitimi alanıyla ilgili sorunları tanımlar, analiz eder, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirir
Öğrencilerin gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını; konu alanının özelliklerini ve kazanımlarını dikkate alarak en uygun öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanarak ders planı yapar ve uygular
Konu alanına ve öğrencinin gereksinimlerine uygun materyal geliştirir
Öğrencinin kazanımlarını farklı yöntemler kullanarak çok yönlü değerlendirir
Edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir
Öğrenme gereksinimlerini belirler ve öğrenmesini yönlendirir
Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu bir tutum geliştirir

Tablo 1: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Lisans Diploması Öğrenme Kazanımları (https://portal.tyc.gov.tr/yeterlilik/almanca-ogretmenligi-lisans-diplomasi-TR0030025918.html, 2024)

Tablo 1’den de anlaşıldığı üzere bireyin gelişiminde eylem araştırması, bilimsel araştırma yöntemleri, teorinin pratiğe aktarıldığı PEP uygulaması gibi alanlar, lisans eğitiminden sonra bir öğretmen adayının hayatında, ilerideki meslek kariyerinde, çocuklara edindireceği psiko-motor, duyuşsal veya bilişsel edinçlerde, ortaya çıkabilecek problemlere getireceği çözümlerde, kendi meslek arkadaşları arasında gelişimi destekleyici faaliyetlerde, kendi sosyal, mesleki, ahlaki, toplumsal gelişiminde ve daha birçok alanda bireylere öncülük etmekte ve hem bireysel hayatının hem de mesleki yaşamının önemli bir kısmını etkilemekte ve yol göstermektedir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde çalışmanın evren ve örneklemi açıklanmıştır. Ardından araştırma sorularına yer verilmiştir. Katılımcılar ve katılımcıların rolü tanıtılmıştır. Daha sonra araştırma, araştırmanın modeli, araştırmacı, araştırmacının rolü, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi bölümlerine yer verilmiştir.

3.1.Araştırma Soruları

1.Üniversitelerde Almanca Öğretmenliği adayları için Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve eylem araştırması dersi hangi öneme sahiptir?

2. Eylem araştırmasının önemi, ilkeleri ve uygulama alanları nelerdir?

3.Eylem Araştırmasını içeren PEP'in öğretmen yeterliğine ve yabancı dil verimine katkısı nelerdir?

4.Üniversitelerde Eylem Araştırmasını içeren hangi dersler bulunmaktadır?

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinin içerisinde yer alan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Saban ve Ersoy'a göre (2019) durum çalışması, araştırmacıya bir olaya müdahale etmeden derinlemesine inceleme, anlama ve birey, katılımcı ya da toplum üzerindeki etkisi ya da ilişkisi konusunda çıkarımlarda bulunma fırsatı sunmaktadır (Saban & Ersoy, 2019: 140). Çünkü durum çalışmasında, araştırmacı olaylara dış perspektiften bakarak durum değerlendirmesi yapmaktadır ve durum hakkında nesnel görüşler bildirmektedir. Çalışmada, önce Eylem Araştırması, Eylem Araştırması'nın ilkeleri, modelleri, kullanım alanları çeşitli dergilerden, kitaplardan ve makalelerden araştırılmıştır. Eylem araştırması, derinlemesine tanıtılmıştır ve modellerle desteklenmiştir. Daha sonra PEP uygulaması, çeşitli kanallar ve resmi web sayfalarından araştırılmıştır. PEP ve Eylem Araştırması arasındaki benzerlikler belirlenmiştir ve çalışmada değerlendirilmiştir. Çalışma, Eylem Araştırması ve PEP ile ilgili veriler nitel veri toplama tekniklerinden Görüşme Tekniği ile tamamlanmıştır. Görüşme tekniği incelenmiş, basamakları değerlendirilmiş, soruların cevapları incelenmiş, katılımcıların Eylem Araştırması ve PEP ile olan ilişkileri değerlendirilmiştir. Araştırmanın veri tabanını görüşmelerden elde edilen veriler oluşturmuştur.

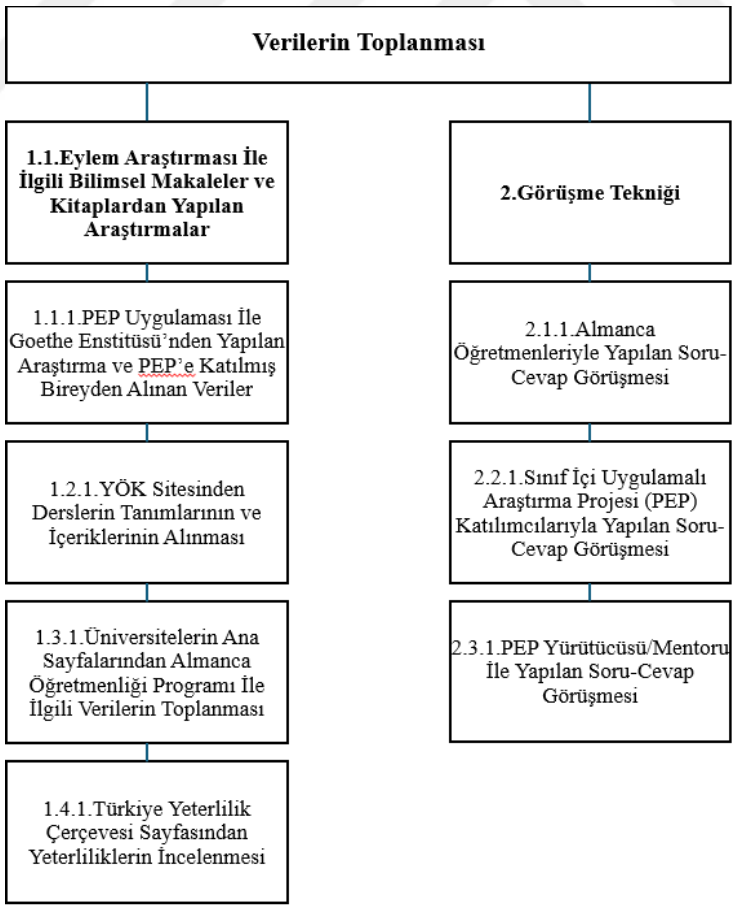
3.3.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki tüm Almanca Öğretmenliği bölümleridir. Türkiye Cumhuriyeti'nde toplam on altı adet üniversitede Almanca Öğretmenliği programı bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Trakya Üniversitesi'nde bulunan Almanca Öğretmenliği programıdır. Çalışmada Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği programının eğitim niteliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

3.4. Araştırmacı ve Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, Almanca Öğretmenliği mezunu olup 2022 yılından beri Trakya Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrenciliğine devam etmektedir. 2022 yılında, yüksek lisansa başladığı ilk yılda Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini almıştır. Araştırmacı, araştırmada gözlemci ve katılımcı rolünde yer almaktadır. Araştırmanın geçerliği ve güvenliğinin yüksek ve kabul edilir olması için, araştırma boyunca gerçek bilgileri elde etmiş ve nesnel bir tutumla verileri toplamış, değerlendirmiştir.

3.5.Verilerin Toplanması

Tablo 2: Araştırmacının Veri Toplama Yöntemine Dair Açıklamalar

Araştırmada, iki ayrı veriden bilgi toplanmıştır. İlk veri tabloda "1.Eylem Araştırması İle İlgili Bilimsel Makaleler ve Kitaplardan Yapılan Araştırmalar" başlığıyla oluşturulmuştur. Sobiad, Dergipark, Trakya Üniversitesi Cep Kütüphanesi, Google Akademik, Jstor ve bilimsel kitaplar gibi kaynaklardan Eylem Araştırması, Eylem Araştırması'nın İlkeleri, Eylem Araştırması'nın modelleri, uygulama alanları hakkında bilimsel veriler toplanmıştır. Ardından "1.1. PEP Uygulaması İle Goethe Enstitüsü'nden Yapılan Araştırma ve PEP'e Katılmış Bireyden Alınan Veriler" başlığıyla oluşturulmuştur ve Goethe Enstitüsü'nün sayfasından ve katılımcıdan PEP ile ilgili veriler elde edilmiştir. Bu veriler başlıklar altında okuyucuya görsellerle somutlaştırılarak sunulmuştur. Daha sonrasında, "1.2. YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu) sitesinden Derslerin Tanımlarının ve İçeriklerinin Alınması" başlığı ile, YÖK'ün kendi web sayfasından, Almanca Öğretmenliği programı içeriği incelenmiş, derslere ayrıntılı bakılmıştır, 1.3. bölümünde üniversitelerin web sayfalarından Almanca Öğretmenliği programı ile ilgili veriler toplanmıştır. Bu verilerin toplanması sürecinde Türkiye'de bulunan 16 üniversitenin Almanca Öğretmenliği programı incelenmiş, haftalara göre ders içeriklerine bakılmıştır. 1.4. başlığıyla tabloda görüldüğü üzere içerisinde Eylem araştırmasını, bilimsel araştırmayı ve PEP uygulaması benzeri uygulamaları barındırdığı için Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi internet sayfasından bilimsel ve gerçek veriler toplanmış, alan yazını ile örneklendirilmiştir. Bu elde edilen veriler, gruplara bölünerek incelenmiştir.

İkinci veri ise, Görüşme Tekniği ile elde edilmiştir. Görüşme tekniği için Almanca öğretmenliği mesleğini icra eden öğretmenlere, PEP uygulamasına katılan öğretmenlere, PEP uygulamasında yürütücü/mentor konumunda bulunan eğitmenlere, Eylem Araştırması'nı içeren beşer adet soru sorulmuştur. Bu sorular A, B ve C grubu olarak ayrılmıştır ve her bir gruba ayrı ayrı gönderilmiştir. 2.1. Almanca Öğretmenleriyle yapılan Soru-Cevap Görüşmesi, 2.2. PEP katılımcılarıyla yapılan soru-cevap görüşmesi ve 2.3. PEP mentorlarıyla yapılan soru-cevap görüşmeleri olarak maddelenen başlıklarla, katılımcılardan veriler toplanmıştır.

Görüşme tekniğinde kullanılan soru cevaplar, öğretmenlere, katılımcılara ve PEP mentorlarına e-posta üzerinden gönderilmiştir ve yanıtlar toplanmıştır. Her bir grubun yanıtları gruplara göre ve katılımcılara göre ayrılmıştır. Katılımcılar, soruları hem Türkçe hem de Almanca olarak görmüşlerdir ve Türkçe veya Almanca olarak cevaplandırmışlardır. Bu sorular açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Soru/Cevap şeklinde yapılan görüşmeler, araştırmacı tarafından aktarıldığı şekilde bir Word dosyasına kaydedildi ve tablo şeklinde aktarıldı. Cevaplar daha sonra bulgular bölümünde değerlendirildi. Öğretmenlere, PEP katılımcılarına ve PEP mentorlarına iletilen sorular gruplar halinde aşağıdaki gibidir:

1.A Grubu (Milli Eğitim Bakanlığı'nda Almanca Öğretmenliği yapan katılımcıları):

1. **Soru:** Bir Almanca Öğretmeni olarak Almanca eğitimde 'değişim' ve 'gelişim' anahtar sözcükleri konusunda neler düşünüyorsunuz, kısaca açıklayabilir misiniz?
2. **Soru:** Bir Almanca Öğretmeni olarak sınıfınızda öğrencilerin başarı durumlarında bir düşüş fark ettiniz / bir eğitim uygulamasına yönelik olumlu bir sonuç alamadınız. Bu durumlarda nasıl bir yol izlediğinizi bizimle paylaşır mısınız?
3. **Soru:** Bir Almanca öğretmenin kendi mesleki gelişim süreci hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?
4. **Soru:** Sizce (kendi döneminizi-mezuniyetinizi düşünerek) Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği programında olması gereken ve olmaması gereken dersler nelerdir? Gerekçeleriyle yazabilir misiniz?
5. **Soru:** Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersi mevcut. Sizce bu derste öğretmen adaylarına ne tür kazanımlar edindirilmeli?

1.B Grubu (PEP Katılımcıları):

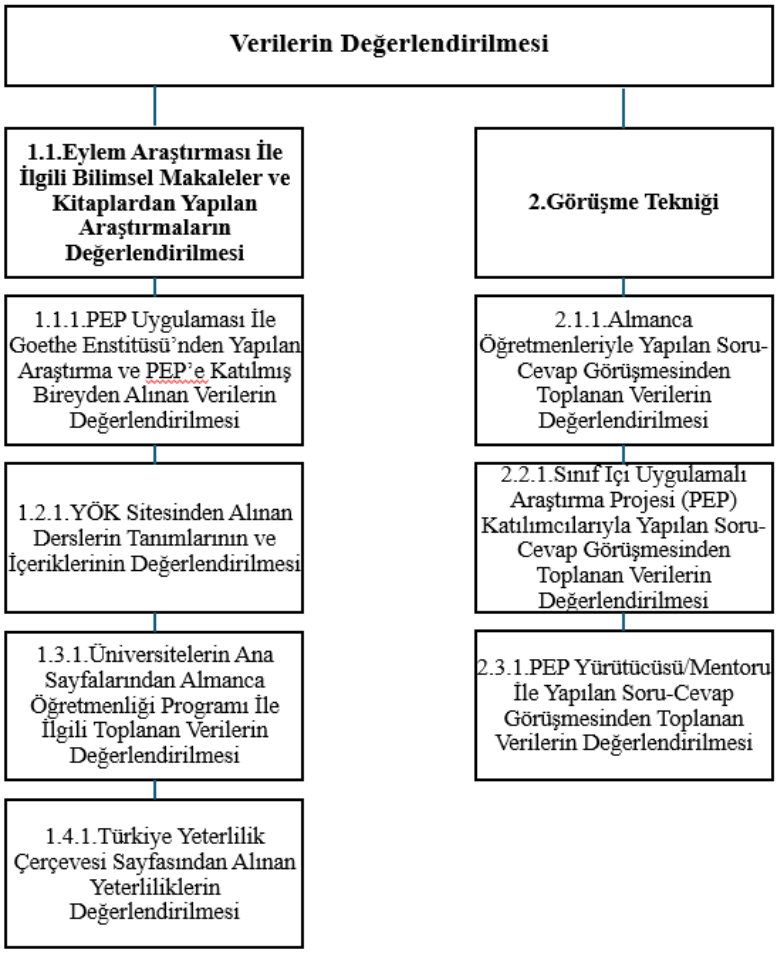
1. **Soru:** Nitel Araştırma Yöntemlerinden Eylem Araştırması ile PEP uygulamasının benzer ve farklı yönleri sizce nelerdir? Aralarındaki ilişkiyi vurgulayarak açıklar mısınız?
2. **Soru:** PEP uygulaması öğretmenlik yeterlilikleriniz ölçüsünde size ne yönde bir bilinçlendirme sağladı? Sizi ne yönde geliştirdi? Ne yönde beklentilerinizi karşılamadı?
3. **Soru:** Bir Almanca öğretmeninin kendi mesleki gelişim süreci hakkında ne düşünüyorsunuz? Bize biraz bilgi verebilir misiniz?
4. **Soru:** Sizce Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği programında olması gereken ve olmaması gereken dersler nelerdir? Gerekçeleriyle yazabilir misiniz?
5. **Soru:** Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersi mevcut. Sizce bu derste öğretmen adaylarına ne tür kazanımlar edindirilmelidir?

1.C Grubu (PEP Mentoru):

1. **Soru:** Welche Fächer/Lehr-Lerninhalte sollten sich obligatorisch im Curriculum der Deutschlehrerausbildung befinden, damit Deutschlehrer lernen Deutsch als Fremdsprache angemessen zu lehren?

2. **Soru:** Welchen Stellenwert hat ihrer Meinung nach ein Praxiserkundungsprojekt im Rahmen der Aktionsforschung?
3. **Soru:** Sie waren öfters Tutor bei Kursteilnehmer*innen zu DLL-Einheiten. Könnten Sie über wichtige positive und oder negative Erfahrungen berichten?
4. **Soru:** Was denken Sie über das Thema „DaF-Lehrerfortbildung in der Türkei“?
5. **Soru:** Welche Qualifikationen sollte ihrer Meinung nach ein Deutschlehrer haben, der in seinem DaF-Unterricht etwas Neues ausprobieren möchte?

3.6.Verilerin Değerlendirilmesi

Tablo 3: Araştırmacının Veri Değerlendirmesine Yönelik Açıklamalar

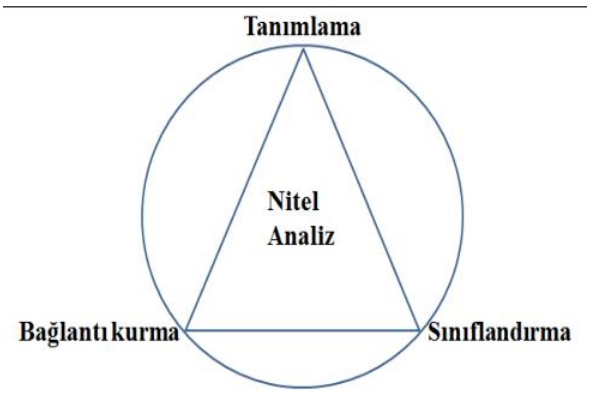
Bu çalışmanın her evresinde nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden yardımlar alınmış ve bu teknikler kullanılmıştır. Veriler, çeşitli yollardan toplanmış ve yine nitel araştırma desenleriyle değerlendirilmiştir. Verilerin analizi ve değerlendirilmesi, elde edilen verilerin yalın, tarafsız ve doğrudan aktarımıyla oluşturulmuştur. Bir bilimsel araştırmanın, kabul edilebilirliği için birçok aşamayı barındırması gerekmektedir. Tarafsızlık, doğruluk, kanıtlanabilirlik, genellenebilirlik,

gerçeklik, süreklilik ve tekrarlanabilirlik gibi birçok element, bu araştırmada veri değerlendirmesinde yol gösteren konumundadır ve araştırmadaki veriler bu elementleri barındırmaktadır. Nitel araştırmada araştırılan kişilerin gözüyle görme, tanımlama şeklinde ilerleme, durumsallaştırma, sonuçlardan ziyade süreç üzerine odaklanma, esnek ve yapılandırılmamış olması, tümevarım şeklinde ilerlemesi, araştırmanın en önemli özelliklerindendir ve bu araştırmada da bu özellikler geçerlidir. Ayrıca Ekiz (2020) "Araştırmacılar, verileri, bulguları, kendi araştırmalarının pratik önemliliğini açıkça, doğrudan ve uygun bir dil kullanarak ilgili araştırmacılara, kurumlara ve diğer ilgili kişilere sunmalıdır" sözleriyle verilerin aktarımını açıklamaktadır (Ekiz, 2020: 48).

Ekiz (2020) şu sözleriyle de veri gizliliğini savunmaktadır:

> "Araştırılan kişilerin özel mesleki yaşamları ve düşünceleri açığa çıkacağından, bu kişilerin isimlerinin doğrudan kullanılmaması gerekmektedir. Aksi takdirde katılımcılar riske atılmış olurlar. Bir araştırmada onların isimleri ya doğrudan kullanılmaz başka bir isim verilebilir, ya da sadece ilk isimleri verilir veya isimler hiçbir şekilde belirtilmez. Ancak bu da bir gerçektir: Bazı araştırmalarda araştırılan kişilerin kimlikleri doğrudan ortaya çıkabilir. Bu durumun araştırma başlangıcında katılımcılara açıklanması gerekmektedir" (Ekiz, 2020: 48).

Bu düşünceden hareketle, çalışmanın verileri değerlendirirken gizlilik en üst safhada tutulmuş, bilgiler doğrudan aktarılmış ve aktarım esnasında isimler veya kimlikler kullanılmamıştır.

Görsel 37: Nitel Veri Analizinin Döngüsel Gösterimi (Dey, 1993, çev. Çelik, Baykal & Memur: 2020: 381).

Bu çalışmada verilerin değerlendirilmesi önce alan yazın taraması ile yapılmıştır (bkn. 1.). Birinci veri alan yazınının ana konusu olan Eylem Araştırması ile ilgili toplanan verilerin değerlendirilmesidir ve "1.1. Eylem Araştırması ile İlgili Bilimsel makaleler ve Kitaplardan

Yapılan Araştırmaların Değerlendirilmesi" başlığıyla oluşturulmuştur. Alan yazını ile ilgili bulunan makaleler, kitaplar, internet sayfaları, akademik dergilerden elde edilen verilerden konuyla ilgili olanlar çıkarılmıştır. Veri toplamada kullanılan resmi web sayfaları, Trakya Üniversitesi Cep Kütüphanesi, Sobiad, Dergipark, Jstor, Google Akedemik, Trdizin ve diğer yurtdışı sayfalarıdır ve veriler ilgili bölümlere doğrudan veya dolaylı aktarılarak yazılmıştır. "1.1.1.PEP uygulaması İle Goethe Enstitüsü'nden Yapılan Araştırma ve PEP'e Katılmış Bireyden Alınan Verilerin Değerlendirilmesi" başlığı altında ise, Goethe Enstitüsü'nün resmi web sayfasından ve PEP'e katılan öğretmenin elindeki dosyalardan toplanan veriler, konunun bütünlüğüne uygun olarak değerlendirilmiş, bu veriler doğrudan metnin içinde uygun yerlere eklenerek örneklendirilmiştir. "1.2.1.YÖK Sitesinden Alınan Derslerin Tanımlarının ve İçeriklerinin Değerlendirilmesi" bölümünde ise, YÖK'ün resmi web sayfasından Almanca Öğretmenliği Programı'nın verileri alınmış ve resimlerle birlikte dördüncü bölüme eklenmiştir. "1.3.1.Üniversitelerin Ana Sayfalarından Alınan Almanca Öğretmenliği Programı ile İlgili Toplanan Verilerin Değerlendirilmesi" başlığı altında, üniversitelerin web sayfalarından toplanan konuyla uyumlu veriler, arka arkaya üniversitelere göre detaylı olarak anlatılmış ve örneklendirilmiştir. "1.4.1.Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Sayfasından Alınan Yeterliliklerin Değerlendirilmesi" bölümünde ise, web sayfasından alınan verilerin PEP ve Eylem Araştırması ile olan uyumu gösterilmiş ve değerlendirilmiştir.

İkinci değerlendirilen veri bölümü olan Görüşme Tekniği'nde ise, "2.1.1.Almanca Öğretmenleriyle Yapılan Soru-Cevap Görüşmesi Verilerinin Değerlendirilmesi", 2.2.1.Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi (PEP) Katılımcılarıyla Yapılan Soru-Cevap Görüşmesi Verilerinin Değerlendirilmesi" ve "2.3.1.PEP yürütücüsü/Mentoru ile Yapılan Soru-Cevap Görüşmesi Verilerinin Değerlendirilmesi" başlıkları altında, elde edilen veriler çeşitli bölümlere ve kodlara ayrılarak değerlendirilmiştir. Tabloda her katılımcı grubu ve kişisi kodlanmıştır. Örneğin A grubu ikinci sorudaki katılımcılar için A2K1 kodu oluşturulmuştur. A kodu A grubu için, B kodu grubu için, C kodu, C grubu katılımcıları için, 1 sayısı birinci soru, 2 sayısı ikinci soru, 3 sayısı üçüncü soru, 4 sayısı dördüncü soru ve 5 sayısı beşinci soruyu betimlemektedir. K harfi katılımcı anlamındadır ve 1 katılımcı biri açıklamaktadır. Katılımcıların alanları birbirleriyle ilişki içerisindedir fakat meslekleri birbirlerinden farklıdır. Bu yüzden ortaya çıkan cevaplar da birbirinden farklıdır.

Çalışmada herhangi bir uygulamada bulunulmadığı için, ağırlıklı olarak konuya ışık tutması için kişilerin görüşleri e-posta yoluyla alınmıştır ve etik raporu alınmamıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde Almanca Öğretmenliği programı ve dersleri açıklanmıştır. YÖK'ün resmi web sitesinden[59] alınan Almanca Öğretmenliği programı dersleri alanlarına göre ayrılmış ve değerlendirilmiş, Bilimsel Araştırma dersi açıklanmış ve üniversitelerde Eylem araştırmasının durumu gösterilmiştir.

4.1. Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı ve Dersler

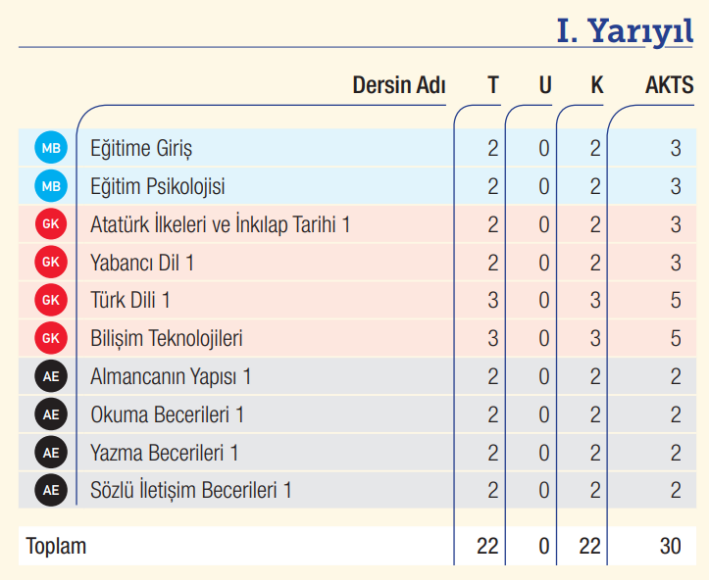
	Genel Toplam	T	U	K	AKTS	SAAT	YUZDE
MB	Meslek Bilgisi	44	12	50	92	56	34
GK	Genel Kültür	26	2	27	42	28	19
AE	Alan Eğitimi	68	0	68	106	68	47
Toplam		138	14	145	240	152	100

Görsel 38: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Ders Dağılımı ve Kredileri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)[60]

Görsel 38'de görüldüğü gibi Yükseköğretim Kurumu'nun mevzuatına göre Almanca öğretmenleri, lisans eğitimlerinde, deneyim ve gelişim, alanda yeterlilik için üniversitelerde birçok eğitim görmektedir. Bu dersler meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi olarak üçe ayrılmaktadır. Öğrenciler lisans eğitiminde toplamda hazırlık harici sekiz yarıyıl eğitim görmektedir ve her yarıyılda bu üç ayrı alandan dersleri tamamlamaktadır. Bu dersleri tamamladıktan sonra diplomalarını almakta ve Almanca öğretmeni olarak çeşitli kollarda görev yapabilmektedir. Bu sekiz dönemdeki bütün dersler Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından belirlenmektedir ve YÖK'ün sayfasında tek tek açıklanmaktadır (YÖK, 2018: 2).

[59]https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Almanca_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf

[60] M, üniversitelerde Meslek Bilgisi alanını, GA Genel Kültür derslerini ve AE alan eğitimi derslerini temsil etmektedir.

I. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitime Giriş	2	0	2	3
MB	Eğitim Psikolojisi	2	0	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1	2	0	2	3
GK	Yabancı Dil 1	2	0	2	3
GK	Türk Dili 1	3	0	3	5
GK	Bilişim Teknolojileri	3	0	3	5
AE	Almancanın Yapısı 1	2	0	2	2
AE	Okuma Becerileri 1	2	0	2	2
AE	Yazma Becerileri 1	2	0	2	2
AE	Sözlü İletişim Becerileri 1	2	0	2	2
Toplam		22	0	22	30

Görsel 39: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Birinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Yine YÖK'ün yayınladığı Almanca Öğretmenliği Programı Ders Programı'na (2018) göre, birinci yarıyılda Eğitime Giriş dersi bulunmaktadır. Bu derste öğretmen adayları, eğitim ve öğretimle ilgili temel kavramları, eğitimin çeşitli alanlarla ilişkilerini, eğitimle ve alanlarla ilgili temelleri, öğretmenlik mesleğini ve eğitimle ilgili sınıf, öğrenme ortamı, okul gibi terimleri öğrenmektedirler (YÖK, 2018: 2).

İkinci ders Eğitim Psikolojisi dersidir ve adaylara, eğitim ve eğitimin psikolojisi, öğrenme ve öğretme kuramları, yöntemler, öğrenmeyi etkileyen faktörler, gelişim, süreçler vb. gösterilmektedir (a.g.y. 2018: 2). Bu ders meslek bilgisi alanındadır.

Genel Kültür alanında ise YÖK'e göre Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi 1 dersinde Almanca Öğretmenliği programında, ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, onun hayatı, eğitimi, askeri yaşamı, ilkeleri, Osmanlı Devleti, bu devletin çöküşü, TBMM'nin kuruluşu, akımlar, fikirler, taarruzlar, savaşlar, cepheler, ateşkesler, antlaşmalar yer almaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Yabancı dil derslerinde ise öğretmen adayları çoğu zaman İngilizce, dil bilgisi, telaffuz, zamanlar (şimdiki zaman, geçmiş zaman, gelecek zaman vb.), yer-yön zarfları, okuma, yazma, sözel, dilsel alanlar ve kelimeler, çeşitli beceriler, yol tarifi verme, mesaj vb. yazma terimleriyle karşılaşmaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Türk Dili 1 dersinde ise Türkçe, Türk dilinin özellikleri, yapısı, paragraf, telaffuz, yazılı ve sözlü anlatım, düşünceyi geliştirme yolları, metin yazma, öyküle, imla sanatları ve dahası bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Genel kültür derslerinden Bilişim Teknolojileri dersinde, YÖK'ün web sayfasında bilgisayarın işletimi, işletim sistemleri, ver, tabanı yönetimi, bilgi-işlemsel düşünme, yazılım ve donanım, bilgisayarla ilgili temel kavramlar, eğitimde internet kullanımı, bilişim etiği ve telif hakları, bilgisayarın ve internetin etkileri vb. konu başlıkları bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Daha sonra alan eğitimi derslerinden Almancanın Yapısı 1 dersinde öğretmen adayları, isimleri, ismin hallerini, zamanları, fiilleri (ayrılabilen-ayrılamayan-geçişli-geçişsiz), zamirleri, edatları, sıfatları, sıfat derecelendirmelerini vb. öğrenirler.

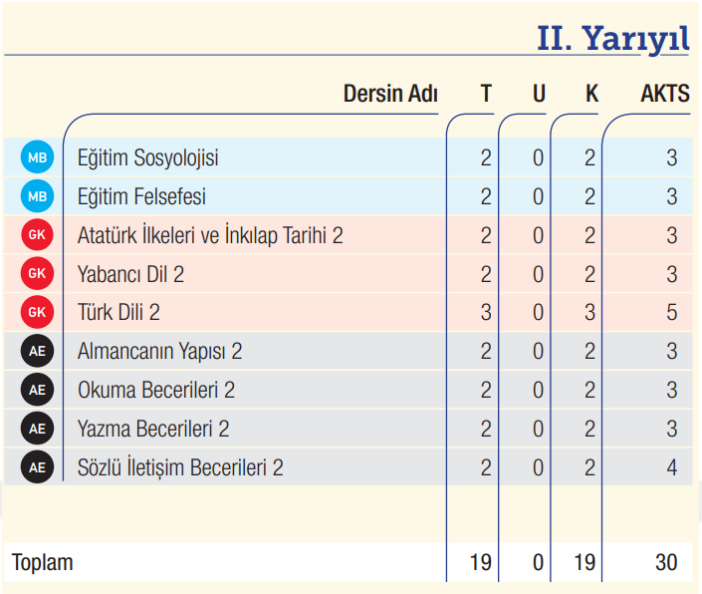
Okuma becerileri 1 dersinde de okuma metinleri üzerinden farklı bakış açılarını kavrama, okuduğunu anlama, cümleler arası bağlantılar kurma, ana fikir, metni anlama için ipuçlarını görebilme ve kullanma, cümleler arası anlamları görme, bilginin sentezlenmesi, analizi ve değerlendirmesi, okumaya ve metinlere dair eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi gibi kavramlar ve konular üzerinde durulmaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Yazma Becerileri 1 dersinde, paragraf biçimleri ve yapısı, paragrafın ve metinlerin teknik özellikleri, paragraf planı, metin türleri, özet, yorumlama, mektup yazma, hikaye veya inceleme yazıları gibi konulara odaklanılmaktadır (a.g.y. 2018: 2).

Sözlü İletişim Becerileri 1 dersinde ise öğretmenler, sözlü iletişim durumları için gerekli ifadeler, sözlü iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesi, konuşma, tartışma teknikleri, duygu ve düşüncelerin ifadesinin geliştirilmesi, görsel-işitsel malzemeler ile konuşma ve duyduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi gibi alanlarda çalışmaktadırlar. (a.g.y. 2018: 3-4). Yani birinci yarıyılda öğretmen adayları teorik dersleri öğrenmekte ve pratiğe küçük bir giriş yapmaktadırlar.

Ara Değerlendirme: Yüksek Öğretim Kurumu'nun resmi sitesinde yayınladığı ders programına göre, öğretmen adayları ilk yarıyılda on adet ders görmektedirler. Bu dersler iki adet alan bilgisi, dörder adet meslek bilgisi ve genel kültür dersleri olarak ayrılmaktadır. Bir öğretmen adayının, lisans döneminden sonrasına kendini hazırlayabilmesi için ve mesleki gelişimine katkı sağlayabilmesi için ilk yıldan Eylem Araştırması tanımıyla karşılaşması gerekmektedir. Bu yüzden bu derslerin içerisinde Eğitime Giriş dersinde öğretmen adaylarına

eylem araştırmasının, eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle olan yakından bağı gösterilebilir ve öğrencilerin eylem araştırması terimi ile ilk karşılaşması gerçekleştirilebilir.

II. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitim Sosyolojisi	2	0	2	3
MB	Eğitim Felsefesi	2	0	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2	2	0	2	3
GK	Yabancı Dil 2	2	0	2	3
GK	Türk Dili 2	3	0	3	5
AE	Almancanın Yapısı 2	2	0	2	3
AE	Okuma Becerileri 2	2	0	2	3
AE	Yazma Becerileri 2	2	0	2	3
AE	Sözlü İletişim Becerileri 2	2	0	2	4
Toplam		19	0	19	30

Görsel 40: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) İkinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

YÖK'ün anasayfasından alınan ve Görsel 40'ta paylaşılan tabloya göre ikinci yarıyılda ise meslek bilgisi derslerinden eğitim sosyolojisi dersi yer almaktadır. Resmi sitede paylaşılana göre bu derste öğretmen adayları, sosyolojinin ve eğitim sosyolojisinin temel kavramlarını, toplum, yapı, sosyal olgu, sosyal olay gibi terimleri, temel sosyolojik teorileri, toplumsal yapıları, aile, toplum gibi toplumsal kurumları, Türkiye' de sosyolojinin ve eğitim sosyolojisinin gelişimini, kültürü vb. konuları tamamlamaktadırlar (a.g.y. 2018: 5).

Eğitim Felsefesi dersinde ise bu adaylar felsefeyi ve felsefenin temel konularını, varlık, ahlak, değerler felsefesi, idealizm, realizm vb., temel felsefi akımları, İslam dünyasında ve Batıda felsefecileri ve görüşlerini, düşünce akımlarını vb. öğrenmektedirler (a.g.y. 2018: 5).

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2 dersinde ise siyasi alandaki yenilikler, yani Halifeliğin kaldırılması, Cumhuriyet'in ilanı, Şapka İnkılabı, Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması, Soyadı Kanunu gibi TBMM ile gelen yenilikler ve İnkılaplar, hukuk alanındaki, eğitim alanındaki inkılaplar ve çok partili siyasal hayata geçiş, Şeyh Sait İsyanı, Türk dış politikası, Atatürk İlkeleri, 1960 sonrası bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 5).

Yabancı Dil 2 dersinde öğretmen adayları, yine zamanları, bu zamanlarla ilgili konuşma, yazma, dinleme ve okuma becerilerini edinmektedirler (a.g.y. 2018: 6).

Yine YÖK'ün web sayfasındaki verilere göre Türk Dili 2 dersinde akademisyenler öğretmen adaylarına, akademik dili ve yazıyı, temel kavram ve terimleri, makale, rapor, ön yazı, özgeçmiş gibi alanları, bu metinleri yazarken ki kuralları, atıf yapmayı, dipnot göstermeyi vb. öğretmektedirler (a.g.y. 2018: 6).

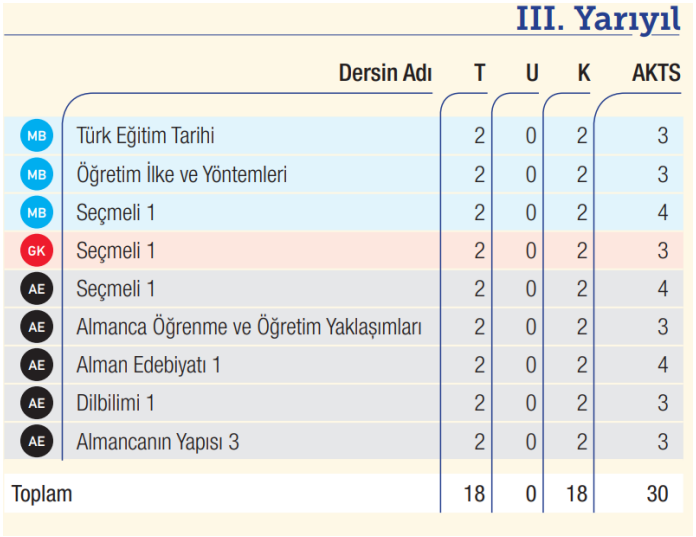
Almancanın Yapısı 2 dersinde, yardımcı fiiller ve bu fiillerin görevleri, zamanların bu yardımcı fiillerle kullanımı, zarflar ve bağlaçlar konuları yer almaktadır (a.g.y. 2018: 6).

Okuma Becerileri 2 dersinde de tümevarım ve tümdengelim yollarıyla çıkarım yapma, anlamları ve kavramları bulma, doğrudan ve dolaylı alıntı yapma, gerçek ve mecaz anlamları, kısa sözlü ve yazılı metinleri, okurun çıkardığı anlam ve yazarın hedeflediği anlam gibi kavramların olduğu görülebilmektedir (a.g.y. 2018: 6).

Yazma becerileri 2 dersinde, yazma öncesi, yazma sırası ve sonrasındaki aşamalar, açımlama, değerlendirme, betimleme, akran değerlendirmesi, kompozisyon başlıkları vardır (a.g.y. 2018: 6).

Sözlü İletişim Becerileri 2 dersinde de sözlü iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesi, röportaj, sunum, tartışma gibi alanlar, duygu ve düşünceleri doğru ve yalın aktarma, duyduğunu anlama teknikleri, stratejiler vb. görülmektedir (a.g.y. 2018: 6).

Ara Değerlendirme: Öğretmen adayları ilk yarıyılın ardından ikinci yarıyıla geçtiğinde ise Eğitimle ilgili sosyoloji ve felsefe alanını, Atatürk İlke ve İnkılapları gibi genel kültür derslerini, Almanca ve becerilerle ilgili alan eğitimi derslerini görmektedirler. Bu yarıyılda ise, birinci yarıyılda ilk kez eylem araştırması ile Eğitime Giriş dersinde tanışmış öğretmen adaylarına, Eğitim Sosyolojisi dersinde, toplumda bir değişim ve gelişim yaratan, problemlere çözümler üreten, durum güncellemeleri gerçekleştiren eylem araştırması daha detaylı, toplumsal alanda yapılmış örnekleriyle birlikte gösterilerek anlatılabilir ve açıklanabilir. Ardından öğrencilerden de toplumsal yönde yapılmış ana dilde olan eylem araştırması örnekleri getirmeleri istenebilir. Böylece öğretmen adayları, eylem araştırmasının değişim ve gelişim yönüne tanıklık edebilirler ve kendileri de aslında eylem araştırmasının sosyoloji, toplum, birim, yapı, kurum, kuruluşlar için önemini kavrayabilirler ve eylem araştırmasının içine girmiş olurlar.

III. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Türk Eğitim Tarihi	2	0	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	0	2	3
MB	Seçmeli 1	2	0	2	4
GK	Seçmeli 1	2	0	2	3
AE	Seçmeli 1	2	0	2	4
AE	Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	2	0	2	3
AE	Alman Edebiyatı 1	2	0	2	4
AE	Dilbilimi 1	2	0	2	3
AE	Almancanın Yapısı 3	2	0	2	3
Toplam		18	0	18	30

Görsel 41: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Üçüncü Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 41'e göre öğretmen adayları üçüncü yarıyılda Türk Eğitim Tarihi dersinde eğitim tarihinin konusunu, yöntemini ve kaynaklarını, ilk Müslüman Türk devletlerinde, Selçuklu ve Anadolu Beyliklerinde ve Osmanlı Devleti'nde eğitimi, eğitimde yenileşme hareketlerini, milli mücadele döneminde eğitimi ve Türk eğitim sisteminin kuruluşunu, hedeflerini, dil ve alfabe birliğini öğrenmektedirler (a.g.y. 2018: 7).

Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinde ilke ve yöntemler ile ilgili temel kavramlar, öğretim-öğrenme ilkeleri, modelleri, stratejileri, teknikleri, öğretimde hedef ve amaçları, öğretim planlaması, sınıf içi ve dışı öğrenme, öğretim materyalleri konuları ders içeriklerinde bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 7).

Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları dersinde öğretmen adaylarına Almanca öğrenmenin ve öğretmenin anlamı, öğretimin temel ilkeleri, tarihçesi, öğretim ve öğrenme yaklaşımlarının Almanca öğretimine yansımaları, temel beceriler, sınıf içi uygulama örnekleri, Almanca öğretiminde güncel yaklaşımlar ve sorunlar, Almanca öğretimine sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan bakış, ders konuları olarak verilmektedir (a.g.y. 2018: 7).

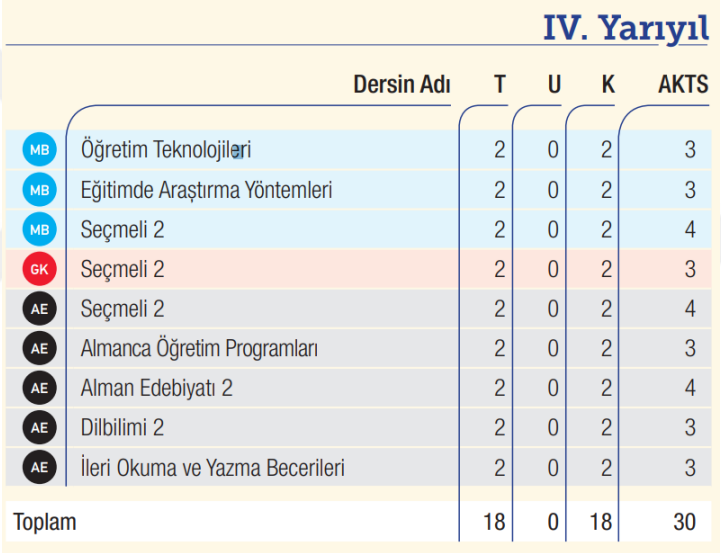
Alman Edebiyatı 1 dersinde ise, 17. Yüzyıldan başlayarak 19. Yüzyıla kadar Alman edebiyatı, şiirleri, yazarları, eserleri görülmektedir (a.g.y. 2018: 8).

Dilbilim 1 dersinde ise adayların karşısına Almancanın yapısı, dilin analizi, verilerin çözümlenmesi, ana dil ve yabancı dilin analizlerinin yardımı ile dilin doğasına, yapısına ve kullanımına ilişkin kavramları, dilin bileşenleri, dilbilimsel edinç ve edinim, dil bilgisi türleri,

dil evrenselleri, dilin işleyişi ve modelleri, dil bozuklukları, çift ünlü, bağlama, sessiz harfler, parçalar üstü, vurgu ve ezgi, anlambilimi vb. terimler çıkmaktadır (a.g.y. 2018: 8).

Almancanın Yapısı 3 dersinde ise edilgen cümle yapıları, kullanımı, zaman, neden, koşul, karşıt neden, amaç gibi cümle yapıları ve kullanımları, ortaçlar YÖK'ün bu dersin için koyduğu içeriklerde görülmektedir (a.g.y. 2018: 8).

Ara Değerlendirme: İlk yarıyılda Eylem araştırmasına giriş yapmış ve birkaç eseri incelemiş olan, ikinci yarıyılda Eğitim Sosyolojisi dersinde değişim ve gelişimin öncüsü Eylem Araştırmasını örnekleriyle birlikte gözlemlemiş olan öğretmen adayları, üçüncü yarıyılda ise Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinde eylem araştırmasının modellerini, ilkelerini, yapısını öğrenebilirler. Hep beraber öğretmen eşliğinde, bir araştırmayı veya makaleyi alıp inceleyebilirler ve böylece teorikten çıkıp biraz pratiği görebilirler.

IV. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretim Teknolojileri	2	0	2	3
MB	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	0	2	3
MB	Seçmeli 2	2	0	2	4
GK	Seçmeli 2	2	0	2	3
AE	Seçmeli 2	2	0	2	4
AE	Almanca Öğretim Programları	2	0	2	3
AE	Alman Edebiyatı 2	2	0	2	4
AE	Dilbilimi 2	2	0	2	3
AE	İleri Okuma ve Yazma Becerileri	2	0	2	3
Toplam		18	0	18	30

Görsel 42: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Dördüncü Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 42'de görüldüğü üzere öğrenciler dördüncü yarıyılda, Öğretim Teknolojileri dersinde bilgi teknolojilerini, öğretim süreci ve teknolojilerinin sınıflandırılmasını, kuramsal yaklaşımları, yeni yönelimleri, güncel okuryazarlığı, araç ve materyal olarak öğretim teknolojilerini, öğretim materyallerinin tasarımını, alana özgü nesne ambarı oluşturmayı ve öğretim materyali değerlendirme ölçütlerini öğrenmektedirler (a.g.y. 2018: 8).

Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinde ise öğrenciler, araştırma yöntemleriyle ilgili kavramları ve tanımları, ilkeleri, araştırma sürecini (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama), veri toplama araçlarını, verilerin

analizini, makale tez ve veri tabanlarına erişimi, araştırma modellerini ve türlerini, nitel ve nicel araştırmayı, nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi, geçerlik ve güvenlik, tez inceleme, değerlendirme ve sunma gibi kavramları ve eylem araştırmasıyla da iç içe olan araştırma yöntemlerini öğrenmektedirler. Burada da işlevi belirtilen Eylem Araştırması, alanla ilgili önemli ve bilimsel bir ders olduğu için, öğretmen adaylarını gerçek durumlara önceden hazırladığı için, bilimsellikle öğretmenliği birlikte ilerlettiği için, öğretmen adayını bir bilim adamı gibi eğittiği için ve YÖK'ün de öğretmen adaylarının öğrenmesi gereken alan dersi olarak belirlediği için bu araştırmada alan yazın bölümünde Eylem Araştırması anlatılmış ve Eylem Araştırması gibi ders içeriklerinin Almanca Öğretmenliği programında olmasının faydaları ele alınmıştır (a.g.y. 2018: 8).

Bir Sonraki ders olan Almanca Öğretim Programları dersinde ise programlarla ilgili temel kavramlar, geçmişten günümüze programların gelişimi, içeriği, becerileri, hedeflediği alanları, kazanımları, derslerle ilişkileri, yöntem, teknik, araç ve materyaller keşfedilmektedir (a.g.y. 2018: 9).

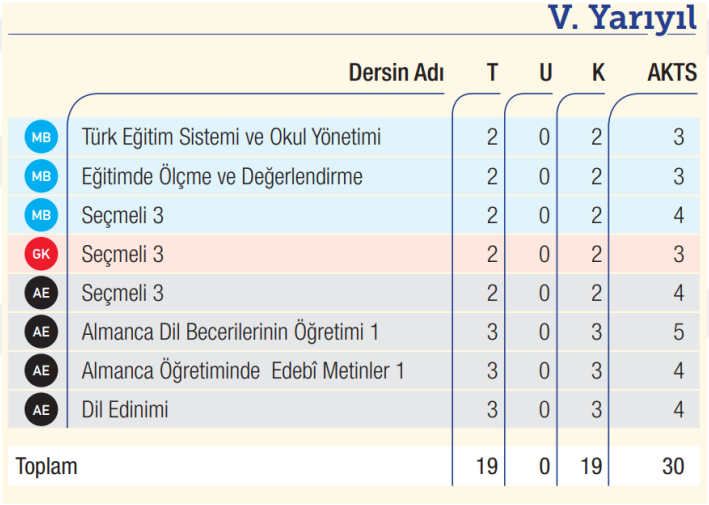
Alman Edebiyatı 2 dersinde ise 19. Yüzyıldan 21. Yüzyıla kadar Alman Edebiyatı bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 9).

Dilbilimi 2 dersinde de veriler üzerine yanlış ve doğru çözümleme, durum çalışması, ana dil ve yabancı dil analizleri, dile ilişkin kavramlar, biçimbilgisi: bağımlı ve bağımsız biçimbirim, karmalar, çekim ve türetim biçimbirimleri, biçimbirimsel analiz, biçim bilgisel dil tiplendirmesi, sözcüklerin hiyerarşik iç yapılarının incelemesi, biçimbilimsel sesbilim değişkenliği; sözdizimi, ulak vb. konular arasında yer almaktadır (a.g.y. 2018: 9).

İleri Okuma ve Yazma dersi ise öğrencilerin okuma becerilerinin, bu becerilere yönelik tekniklerin ve stratejilerin, edebi ve edebi olmayan türlerin çözümlenmesine, yorumlanmasına dayalı bir derstir (a.g.y. 2018: 9). Bu ders, öğretmenlerin dilini geliştirmeleri için de oldukça önemli bir derstir çünkü hızlı okuma tekniklerini ve bu tekniklerin kullanımını öğrenmekte ve deneyimlemektedirler. Burada alanla ilgili yaratıcı yazma çalışmaları gerçekleştirilir. Bu öğretmen adaylarının, pratiğe attığı adımlardan bir tanesinin gerçekleştiği bir derstir.

Ara Değerlendirme: Birinci yarıyılda Eylem Araştırmasına giriş, ikinci yarıyılda örnekler ile gözlem, üçüncü yarıyılda eylem araştırmasının modellerinin, ilkelerinin, yapısının öğrenilmesinin ardından bu yarıyılda öğretmen adayları resmi olarak bilimsel araştırmayla tanışmaktadır. Dördüncü yarıyılda, "Eğitimde Araştırma Yöntemleri" dersiyle öğretmen adaylarının bilimselliği öğrendiği evrede, onlara zaten geçen yıllardan aşina oldukları eylem

araştırmasının eğitimde araştırma yöntemleriyle olan bağı aktarılabilir. Eylem araştırmasının bilimsel bir yöntem olduğu, basamaklarının tıpkı diğer yöntemler gibi bilimsellikle ilerlediği, yöntemlerde olduğu gibi sorunu fark etme, problemi belirleme, veri toplama ve analiz etme gibi bölümlerin olduğu gösterilebilir ve öğretmen adaylarından gruplar halinde eylem araştırması ile ilgili bir durum belirlemeleri ve onu eylem araştırmasının basamaklarına göre oluşturmaları istenebilir. Bu Eylem Araştırması'nın kullanıldığı alanlardan biri olan PEP'te Eylem Araştırması bağlamında adaylara gösterilebilir, örneklendirilebilir ve ödev olarak Eylem Araştırması ile bağlam kurularak küçük bir PEP hazırlanabilir. Konu ile bağlantılı video izlenebilir ve bir Micro-Teaching yapılabilir.

V. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2	3
MB	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	2	0	2	3
MB	Seçmeli 3	2	0	2	4
GK	Seçmeli 3	2	0	2	3
AE	Seçmeli 3	2	0	2	4
AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1	3	0	3	5
AE	Almanca Öğretiminde Edebî Metinler 1	3	0	3	4
AE	Dil Edinimi	3	0	3	4
Toplam		19	0	19	30

Görsel 43: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Beşinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 43'te görülen bu yarı dönemde öğretmen adaylarına Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1, Almanca Öğretiminde Edebi Metinler 1, Dil Edinimi dersleri verilmektedir.

Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersi meslek bilgisi alanındaki derslerden biridir ve eğitim sistemlerinin oluşumu ve yapısı, Türk Eğitim Sistemi, temel yasalar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez, taşra ve yurt dışı örgütü, eğitim kademeleri, sosyolojik, maddi vb. kaynaklar, reform ve yenileşme, örgüt olarak okul ve işleyiş, okul işletmeciliği, öğrenci yetiştirilmesi, okul, çevre ve toplum ilişkileri gibi terimlerin olduğu bir derstir (a.g.y. 2018: 10).

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme de yine meslek bilgisi alanındadır ve derste öğrenciler, eğitimde ölçme ve değerlendirmeyi, ölçme ve değerlendirmenin önemini, bu alanla ilgili temel

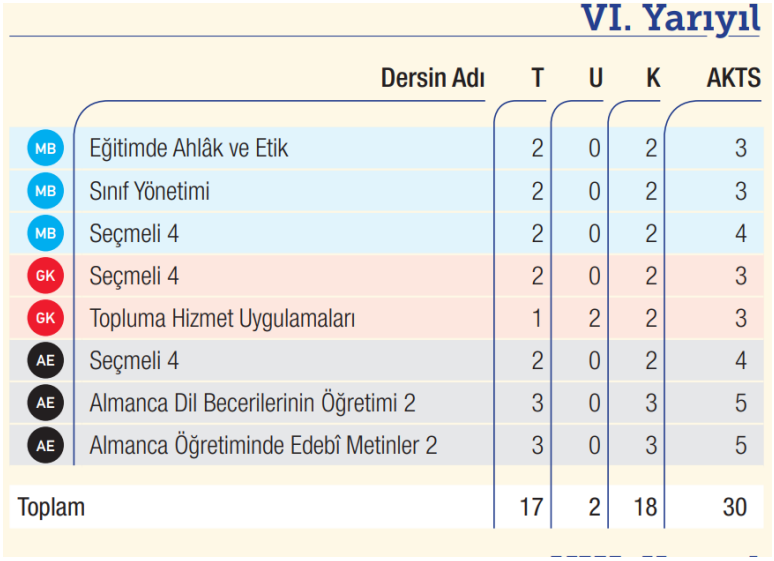
kavramları, geçerlik, güvenirlik gibi terimleri, testleri, sonuçları, sonuç değerlendirmelerini, başarı testlerini, geri bildirimi, analizi görmektedir (a.g.y. 2018: 10).

Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1, Almanca Öğretiminde Edebi Metinler 1 ve Dil Edinimi dersleri alan dersleridir ve öğrencilerin yabancı dil becerilerinin, bunların öğretiminin, Almanca öğretimi için sözcük, dil bilgisi, sesletim, ülke bilgisine ilişkin tekniklerin ve stratejilerin, öğretim malzemelerinin geliştirilmesinin bulunduğu ilk ders Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1'dir (a.g.y. 2018: 10).

Edebiyatın yabancı dil derslerindeki kullanımının, farklı yaklaşımların ve gelişmelerin, kısa öykü, masal, fabl gibi epik türdeki metinlerin Almanca öğretiminde kullanılmasına yönelik güncel ilkelerin, teknik terimlerin, epik metinlerin ders malzemesi olarak kullanılmasının konu edildiği ders ise Almanca Öğretiminde Edebi Metinler 1 dersidir (a.g.y. 2018: 10).

Davranışçılık, bilgi işleme, bağlantıcı modeller, etkileşimsel yaklaşım gibi birinci ve ikinci yabancı dil edinimi kuralları, ana dil ile erek dilin gelişim evreleri, durum çalışmaları, dil edinimi süreçleri, ana dil ve erek dil kullanımının karşılaştırması, ikinci dil etkileşimi, ana dil edinimindeki gelişim aşamaları, ikinci dil edinimindeki öğrenen özellikleri, kişilik etkisi, dil yeteneği, edinim yaşı gibi ikinci dildeki bireysel farklılıklar ve ikinci dil ve yabancı dil öğrenim bağlamlarının farklılığı ise Dil Edinimi dersinde karşımıza çıkmaktadır (a.g.y. 2018: 10).

Ara Değerlendirme: Birinci yarıyılda öğretmen adaylarının basit bir düzeyde tanıştığı Eğitime Giriş dersi, ikinci yarıyılda Eylem Araştırması'nın gözlemlendiği ve örneklendirildiği Eğitim Sosyolojisi dersi, üçüncü yarıyılda eylem araştırmasının modellerinin, ilkelerinin, yapısının öğrenildiği ve aynı yarıyılda öğretmen adaylarını resmi olarak bilimsel araştırmayla tanıştığı Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi, dördüncü yarıyılda, öğretmen adaylarının bilimselliği öğrendiği ve eylem araştırmasının eğitimde araştırma yöntemleriyle olan bağının aktarıldığı Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi ve bu yarıyılda ise eylem araştırmasının eğitim sistemi ve okul yönetimi ile olan bağının öğretmen adaylarına somutlaştırıldığı Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersi ile öğretmen adayları alanda donanımlı eğitilebilir. Çünkü eğitimi düzenleyen temel yasalar, eğitim isteminin yapısı, maddi manevi kaynaklar, reform ve yenileşme faaliyetleri öğrencilerin değişim ve gelişiminde oldukça önemlidir ve bu iki terim, eylem araştırmasının ana iki kavramıdır.

VI. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitimde Ahlâk ve Etik	2	0	2	3
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	3
MB	Seçmeli 4	2	0	2	4
GK	Seçmeli 4	2	0	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2	3
AE	Seçmeli 4	2	0	2	4
AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2	3	0	3	5
AE	Almanca Öğretiminde Edebî Metinler 2	3	0	3	5
Toplam		17	2	18	30

Görsel 44: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Altıncı Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Üstte görülen altıncı yarıyılda ise öğrencilerin karşısına yine hem teorik hem uygulamalı bilgilerin yer aldığı dersler çıkmaktadır. Örneğin Eğitimde Ahlak ve Etik derslerinde öğrenciler ahlak ve etikle ilgili temel kavramları, iş ve meslek ahlakını, sosyal, kültürel ahlakı, etik yönleriyle öğretmenlik mesleğini, eğitim, öğretim, öğrenme ve değerlendirme sürecinde etik ilkeleri, toplumun kademeleri ve okulun kademeleri arasındaki etik ilişkiyi, öğretmen ve öğrencilerin etik ve ahlaki davranışlarını, etik ikilemleri, sorunlar ve çözüm yollarını, okula ahlak ve etiği ve ahlaki ve etik bir lider olarak okul müdürü ve öğretmen gibi konuları derslerde işlemektedir (a.g.y. 2018: 11).

Sınıf Yönetimi dersinde ise sınıf yönetimi, yönetimle ilgili temel kavramlar, sınıfın fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutların, sınıf kuralların, disiplin, sınıf yönetimiyle ilgili modeller, öğrenci davranışlarının yönetimi, öğrenci motivasyonu, zaman yönetimi, bir lider olarak öğretmen, iletişim ve etkileşim süreci, öğretmen-veli görüşmeleri, okul kademelerindeki sınıf yönetimiyle ilgili örnek olaylar öğrencilerin karşısına çıkmaktadır (a.g.y. 2018: 11).

Topluma Hizmet Uygulamaları dersi ise uygulamalı bir genel kültür dersidir. Burada öğrenciler önce topluma hizmet uygulamaları, sosyal sorumluluk, toplumsal ve kültürel değerler, toplumsal sorunlar gibi konuları tamamlamaktadırlar ve ardından bireysel veya grup olarak topluma hizmet edebilecek bir uygulama gerçekleştirmektedirler. Bunu öğretmen liderliğinde yapmaktadırlar. Daha sonrasında bu projenin sonuçlarını değerlendirmektedirler (a.g.y. 2018: 11).

Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2 dersinde ise öğretmen adayları, bu dersin birincisinin devamını görmektedirler. Almancaya yönelik öğrenme, okuduğunu, duyduğumu, gördüğünü anlama gibi becerilerin öğretimine ilişkin teknikler, farklı yaştaki ve yeterlikteki öğrenci gruplarının dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların incelenmesi, Almanca dil becerilerinin ayrı ayrı veya kaynaştırılarak öğretime yönelik ders malzemelerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi gibi alanlarda çalışmaktadırlar (a.g.y. 2018: 11).

Almanca Öğretiminde Edebi Metinler 2 dersinde ise öğrenciler lirik ve drama türündeki metinlerin Almanca öğretiminde kullanılmasına yönelik güncel yaklaşımları veya teknikleri incelerler, dil temelli etkinliklerin Almanca şiirlere, oyunlara veya oyun kesitlerine uygulanmasına yönelik ders malzemesi geliştirirler (a.g.y. 2018: 11).

Ara Değerlendirme: Eylem Araştırmasının eğitimle olan bağının anlatıldığı Eğitime Giriş dersi, ikinci yarıyılda bu dersin üstüne eylem araştırmasının sosyolojik olarakta gözlemlendiği ve örneklendirildiği Eğitim Sosyolojisi dersi, bir yöntem olan eylem araştırmasının diğer yöntemlerle bağının verildiği Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi, ardından dördüncü yarıyılda, eylem araştırmasının diğer araştırma türleri gibi bilimsel olduğunun ve bağının anlatıldığı Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi, eylem araştırmasının okul, öğretim, yönetim ile olan ilgisinin gösterildiği Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersi ve altıncı yarıyılda da, öğrencilerin artık teorikten daha çok pratiğe geçiş yaptığı dönem ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri için oldukça önemli derslerin verildiği bu yarıyılda Topluma Hizmet Uygulamaları dersi öğretmen adaylarının adım adım Eylem Araştırmasını öğrenmesini sağlamaktadır. Öğrenciler altıncı yarıyılda sosyal sorumluluk projesi olarak küçük bir grupla küçük bir eylem araştırması gerçekleştirebilirler. Örneğin, bir ilkokul veya lise öğrenci grubunun durumunda değişim veya gelişim gerçekleştirebilecekleri bir olayı, öğrencilerin kendi sınıf öğretmenleriyle belirlemeleri, bu değişim ve gelişim için gerekli eylem araştırması ilkelerini kullanarak küçük etkinlikler planlamaları, ardından sınıfın öğretmeni ile birlikte bu etkinlikler ile, durumda oluşan değişim veya gelişimi gözlemlemeleri ve bunu ekip halinde yapmaları, öğretmen adaylarının ilerideki meslek hayatlarında yalnız kaldıklarında tecrübelerinden faydalanıp kalıcı öğrenme gerçekleştirebilmelerini sağlamada yardımcı olur.

VII. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretmenlik Uygulaması 1	2	6	5	13
MB	Okullarda Rehberlik	2	0	2	3
MB	Seçmeli 5	2	0	2	4
AE	Seçmeli 5	2	0	2	4
AE	Almanca Ders Kitabı İncelemesi	2	0	2	3
AE	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	3	0	3	3
Toplam		13	6	16	30

Görsel 45: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Yedinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 45'te görülen yedinci yarıyıl önemli dönemlerdendir. Çünkü öğretmenliğe yönelik uygulamaları daha sık gerçekleştirmektedirler ve yedinci yarıyılı ardından da sekizinci yarıyılı tamamladıktan sonra öğretmen olarak nitelendirilmektedirler. Yedinci yarıyılda önce Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinde YÖK'ün tanımına göre, öğretmen adayları alana özgü öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili gözlemler yapmaktadırlar, alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bireysel ve grupla mikro-öğretim uygulamaları gerçekleştirmektedirler ve materyal geliştirmektedirler, öğretim ortamlarını hazırlamaktadırlar, ölçme ve değerlendirme ve yansıtma yapmayı görmektedirler (a.g.y. 2018: 12).

Yine YÖK'e göre Okullarda Rehberlik derslerinde öğrenciler, rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinin eğitimdeki yerini, bu alanla ilgili gelişmeleri, modellerin felsefesini, amacını, ilkelerini ve programını gözlemlemektedirler, RPD hizmetleri kapsamındaki eğitsel, mesleki, kişisel ve sosyal alanlarda kazandırılacak yeterlikleri, okul yöneticisi, öğretmenler ve rehberler arasındaki ilişkileri, iş birliğini, program hazırlanması vb. konuları tamamlamaktadırlar (a.g.y. 2018: 12).

Almanca Ders Kitabı İncelemesi dersi ise önce teorik sonra pratiktir. Öğrenciler önce ders kitaplarındaki olması gereken fiziksel, eğitsel ve görsel tasarımı, dil ve anlatım özelliklerini, standartları, ders kitaplarının içeriklerini ve bunların programa uygunluğunu gözlemlemekte, daha sonrasında mevcut bir kitabı, dil öğrenci seviyesine uygunluk, format, çekicilik, içerik, anlamlı öğrenmeye katkısı, öğretim için kolaylığı vb. açılardan incelemektedirler ve değerlendirmektedirler. Bu bölüm uygulama bölümüdür (a.g.y. 2018: 12).

Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi derslerinde ise öğrenciler erken yaşta dil öğrenen öğrenciler ile diğer yaşlardaki öğrenenler arasındaki farkları, erken yaş öğrenenleri hakkındaki doğru ve gerçekleri, erken yaş öğrenenlerinin görsel, işitsel, duyuşsal gibi öğrenme biçimlerini, stratejileri, yapboz, hikaye, oyun ve benzetim gibi kelime, dil becerisi, dil yapısı için etkinlikleri, öğrenenlerin dil seviyelerine uygun bilişse, duyuşsal gelişim için öğretim noktalarının seçimini görmektedirler ve bu bilgileri harmanlayarak materyal uygulamakta bunu sunmakta ve değerlendirmektedirler. Bu dönemin dersinin içerisindeki materyal uyarlaması öğretmen adayları için oluşturulmuş ufak bir uygulamadır ve onları öğretmenlik mesleğine hazırlamak adına uyarlanmış küçük bir çalışmadır. (a.g.y. 2018: 12).

Ara Değerlendirme: Birinci yarıyılda Eğitime Giriş, ikinci yarıyılda Eğitim Sosyolojisi, üçüncü yarıyılda Öğretim İlke ve Yöntemleri, dördüncü yarıyılda Eğitimde Araştırma Yöntemleri, beşinci yarıyılda Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, altıncı yarıyılda Topluma Hizmet Uygulamaları ve yedinci yarıyılda Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi. **Ö**ğretmen adaylarının uygulama bölümünün yılın başından başladığı bu yarıyıl, küçük çapta eylem araştırmasının gerçekleştirilebilmesi ve öğretmen adayının bu uygulama dersi sayesinde kendini ve öğretmenliğini sorgulayabileceği, eksik veya yanlışlarını görebileceği önemli bir dönemdir. Öğretmenlik uygulaması iki yarıyıla ayrılan bir derstir. İlk dönem olan yedinci yarıyılda öğretmen adayları, dersin kendi öğretmenini ve öğrencileri gözlemlemektedir. Bu yarıyılda öğretmen adayları, öğrencileri ve dersleri gözlemleyerek, öğrencilerde değişmesi veya gelişmesi gereken bir durum belirleyebilir, bu durumu ve öğretmenin tutumunu inceleyebilir ve ikinci dönemde eylem araştırmasını gerçekleştirmeye kendini hazırlayabilir.

VIII. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretmenlik Uygulaması 2	2	6	5	13
MB	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	2	0	2	3
MB	Seçmeli 6	2	0	2	4
AE	Seçmeli 6	2	0	2	4
AE	Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme	2	0	2	3
AE	Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama	2	0	2	3
Toplam		12	6	15	30

Görsel 46: Almanca Öğretmenliği Programı (YÖK) Sekizinci Yarıyıl Dersleri (Yüksek Öğretim Kurumu, 2018: 2)

Görsel 46'daki gibi öğretmen adayları için, son yarıyılda Öğretmenlik Uygulaması 2 dersi bulunmaktadır ve öğretmen adayları okullarda alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerini gözlemlemekte, daha sonrasında bu gözlem ve teknik yöntemleriyle mikro-öğretim uygulamaları yapmaktadırlar, baştan sonra bütün dersi planlamaktadırlar ve öğretim ortamını hazırlamaktadırlar, materyaller geliştirmekte ve onları öğretim için kullanmaktadırlar, sonunda ise ölçme değerlendirme ve yansıtma yapmaktadırlar (a.g.y. 2018: 13).

Özel Eğitim ve Kaynaştırma dersinde ise özel eğitimle ilgili temel kavramlar, eğitimin ilke ve tarihsel gelişimi, özel eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, öğretimin bireyselleştirilmesi, kaynaştırma ve destek, özel eğitim hizmetleri, ailenin eğitime katılımı ve aileyle iş birliği, farklı yetersizlik ve yetenek gruplarının özellikleri, farklı gruplara yönelik eğitim yaklaşımları ve öğretim stratejileri, davranış yönelimleri tamamlanması gereken konulardır (a.g.y. 2018: 13).

Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme dersinde ise okullardaki Almanca derslerine yönelik yaşa, seviyeye, öğrenme koşullarına vs. uygun malzeme geliştirilmekte, uyarlanmakta ve değerlendirilmektedir (a.g.y. 2018: 13).

YÖK'ün oluşturduğu son lisans dersi olan Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Değerlendirme dersinde ise dil becerilerinin öğretiminde farklı yaş grupları ve dil düzeyleri için kullanılan sınav türleri ve ölçme yöntemleri, dil becerileri ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik ilkeler, okuma, yazma, dinleme, konuşma, kelime bilgisi gibi dil seviyesinin ölçülmesinde kullanılan soru türleri, sınav hazırlama teknikleri ve değerlendirme ölçütleri, çeşitli soru örneklerinin hazırlanması ve sınav değerlendirme çalışmaları bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 13).

Ara Değerlendirme: Öğretmen adaylarının eğitim sürecinin başladığı ilk yarıyıldan itibaren eylem araştırması ile tanışmasının ve eylem araştırmasını öğrenerek kendine donanım kazandırmasının sağlanabileceği sırasıyla Eğitime Giriş, Eğitim Sosyolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Topluma Hizmet Uygulamaları ve Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin ardından, artık uygulama yaparak Eylem Araştırmasını ne kadar öğrendiğini veya alanda tecrübe kazanabileceğini öğreneceği ve artık resmiyette ilk kez sahaya ineceği ders Öğretmenlik Uygulaması 2 dersidir. Dördüncü yılın birinci yarıyılında gözlemleyerek ilerlenen eylem araştırmasının ilk safhası, ikinci yarıyılda öğretmen adayının kendi başına yaptığı Micro-Teaching ile sürdürüldüğünde, öğretmen adayının mesleki ve alan bilgisine katkısı oldukça fazla olacaktır. Öğretmen adayı, gözlemlediği durumun değişim ve gelişimi için kendi derslerinde öğrencilerin ilgisini çekebilecek ve dersi verimli kılabilecek etkinlikler tasarlayabilir, öğrencilerle her yaptığı dersi yine değerlendirip

gözlemleyebilir, gidişata göre kendi öğretmeniyle görüşebilir ve yardım isteyebilir, ardından eylem araştırmasının basamaklarıyla derslerine devam edebilir, aralıklı olarak farklı konulara geçtiğinde geri dönüp değişim veya gelişim olup olmadığını test edebilir, değişim veya gelişim gerçekleşmediyse farklı yollar veya yöntemler deneyebilir ve yine düzenli kontrollerle değişim ve gelişimi gerçekleştirebilir, bu sarmal döngüyü, amacına ulaştığında bırakabilir ve dönem sonunda, değişim ve gelişimin gerçekleşmesini planladığı ders veya konu ile ilgili gözlem ve geri dönütlerini Öğretmenlik Uygulaması raporunda sunabilir. Bu bir öğretmen adayı için oldukça verimli ve onu geleceğe ya da mesleğe hazırlayan en önemli uygulamalardan ve imkanlardan biridir. Çünkü eylem araştırması değişim ve gelişimin ana kaynaklarından biridir. Çünkü bir öğretmen adayı, birinci yarıyılda eylem araştırmasının ne olduğuna biraz giriş yapar, ikinci yarıyılda biraz daha derinine iner, daha sonrasında örneklerini görür ve bilimsel araştırma yöntemleri dersinde eylem araştırmasını detaylandırır, ardından grupla küçük çalışmalar gerçekleştirir, Öğretmenlik Uygulaması dersinde de kendi uygular ve artık kendi kendine yaşa boyu öğrenmede eylem araştırması yoluyla nasıl kendini geliştirebileceğini, sınıf içi aktiviteleri ile sınıf içi dinamizmi nasıl daha iyi ağlayabileceğini daha iyi bilir.

YÖK'ün kılavuzunda daha sonra açıkladığı dersler ise alanlara yönelik seçmeli derslerdir. Örneğin meslek bilgisi seçmeli derslerinde Açık ve Uzaktan Öğrenme dersi bulunmaktadır. Bu derste bu iki öğrenmenin temel kavramları ve felsefesi, uzaktan eğitimin dünyada ve Türkiye'de gelişimi, uzaktan eğitimde öğrenen ve rehberin rolleri, kullanılan teknolojiler, açık ve uzaktan eğitimin yönetimi, bu eğitimlere dünyadaki eğilimler, sorunlar, bakış açıları, materyal geliştirme vb. öğretimi yer almaktadır (a.g.y. 2018: 14).

Çocuk psikoloji dersinde bu alanla ilgili temel kavramlar, tarihçe ve yöntemler, doğum öncesi gelişim, bebeklikte gelişim, ilk çocukluk döneminde gelişim, son çocukluk döneminde gelişim, aile yapısındaki çocuk, okul sistemindeki çocuk, çocukluk dönemi uyum ve davranım problemleri vb. konuları web sayfasında görülmektedir (a.g.y. 2018: 14).

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu dersinde DEHB 'nin (Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu) tanımı ve özellikleri, dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik gibi temel belirtileri, çocuk üzerindeki sosyal, duygusal ve okul başarısı yönünden etkileri, nedenleri, risk faktörleri, tipleri gibi alanlar yer almaktadır (a.g.y. 2018: 14).

Eğitim Hukuku dersinde Hukuk ve yönetim hukukunun temel kavramları; yönetim hukukunun kaynakları, yönetimde haklar ve görevler; Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İnsan Hakları Beyannamesi; öğretmenlerin idari ve yargısal denetimi, Türk Eğitim Sistemini kuran ve

düzenleyen temel yasalar; eğitim paydaşlarının görev, hak ve sorumlulukları konularının olduğu görülebilmektedir (a.g.y. 2018: 14).

Eğitim Antropolojisinde, antropolojinin konusu, temel kavramları, tarihçesi ve yöntemi; sosyal-kültürel antropolojide temel yaklaşımlar; antropolojik yönden eğitim ve eğitim antropolojisinin temel kavramları: Kültür, kültürleşme, kültürlenme, uyarlama, alt kültür, karşıt kültür, ortak kültür vd.; eğitimin kültürel temelleri ve işlevleri; kültürler arası farklılaşma, eğitim ve öğrenme; bir yaşama alanı olarak okul, okul kültürleri ve etnografileri; medya, kitle iletişim araçları, popüler kültür ve eğitim; küreselleşme, kültürel etkileşim, kültürel okuryazarlık ve eğitim konuları vardır (a.g.y. 2018: 14).

Eğitim Tarihi dersinde antik dönemlerde eğitim, Orta, Yeni çağda, Batı ve İslam toplumlarında, Aydınlanma döneminde, Endüstri ve Modern Çağ'da eğitim incelenmektedir (a.g.y. 2018: 15).

Eğitimde Drama dersin, drama ve yaratıcı dramanın temel kavramları, aşamaları, boyutları, ögeleri, tarihçesi, toplumsal olaylar ve yaratıcı drama ilişkisi ve benzeri terimlerden oluşmaktadır (a.g.y. 2018: 15).

Eğitimde Program Dışı Etkinlikler dersinde formal program ve program dışı etkinlikler, örtük program, ilgili yaklaşımlar, bilişsel ve duyuşsal alan öğrenmeleri, bir ritüel yeri olarak okul, okul ve okul dışı etkinlikler, örtük programın yeri ve önemi gösterilmektedir (a.g.y. 2018: 15).

Eğitimde Program Geliştirme dersinde program geliştirmeyle ilgili temel kavramlar, teorik temeller, program türleri, programların felsefi, sosyal, tarihi, psikolojik ve ekonomik temelleri, programların özellikleri, aşamaları, temel ögeleri, içerik düzenleme yaklaşımları, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, program geliştirme süreci ve modelleri vardır (a.g.y. 2018: 15).

Yine YÖK'ün sitesinde görülen Eğitimde Proje Hazırlama dersinde proje kavramı ve proje türleri, öğretim programları ve proje tabanlı öğrenme, proje programları, TÜBİTAK, AB ve diğer projeler için konu seçimi, literatür taraması, mantıksal çerçeve, projenin planlanması ve yönetimi öğretilmekte, proje uygulaması yapılmakta ve değerlendirilmektedir (a.g.y. 2018: 16).

Eleştirel ve Analitik Düşünme dersinde Temel kavramlar ve tanımlar; düşünme organı olarak beyin, düşünme biçimleri ve düşünmenin gruplandırılması; istemsiz düşünme ve özellikleri, istemli düşünme ve özellikleri; istemli düşünmenin yöntemleri, eleştirel ve analitik düşünme; eleştirel ve analitik düşünmenin temel özellikleri ve kriterleri, eleştirel ve analitik düşünmenin aşamaları vb. kavramlar öğretmen adaylarına verilmektedir (a.g.y. 2018: 16).

Hastanede Yatan Çocukların Eğitimi dersinde ise çocukların yaş gruplarına göre gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları, ruhsal durumları; hastane personeli, çocuk ve aile arasındaki etkileşim; hastaneye hazırlayıcı eğitim, teşhis, tedavi ve ameliyata hazırlama; hastanede yatan çocuklara yönelik oyun, müzik, sanat, drama, matematik, hikâye vb. etkinlik planı hazırlama ve uygulama aşamaları bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 16).

Kapsayıcı Eğitim dersinde, kapsayıcılık ve kapsayıcılığın içeriği, tanımı, önemi, hukuki dayanakları, ulusal ve uluslararası mevzuatı, yaklaşım ve standartları, eylem planı hazırlanması, eğitim uygulamaları vb. terimleri, öğretmenler tarafından adaylara öğretilmektedir (a.g.y. 2018: 16).

Karakter ve Değer Eğitimi dersinde karakter gelişiminde ve eğitiminde aile, çevre ve okul; değerlerin tanımı ve sınıflandırılması, değerlerin kaynakları ve bireysel, toplumsal, kültürel, dini, ahlaki temelleri; karakter ve değer eğitimi yaklaşım ve uygulamalar gösterilmektedir (a.g.y. 2018: 16).

Karşılaştırmalı Eğitim dersi ise Karşılaştırmalı eğitimin tanımını, kapsamını, tarihçesini; karşılaştırmalı eğitimde yöntem ve araştırmayı, farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin yapısını, işleyişi, okul kademelerini, insan kaynaklarını, eğitimin finansmanını, eğitimde özelleşmeyi, eğitimde politika oluşturmayı, planlama ve uygulama yönlerinden karşılaştırılmasını; farklı ülkelerde eğitimde cinsiyet, sosyal adalet ve eşitliği; farklı ülkelerde eğitimde reform ve yenileşme girişimlerini vb. içermektedir (a.g.y. 2018: 16).

Mikro Öğretim dersinde, bu alanla ilgili kavramlar ve ilkeler, mesleki yeterlilik, tutum, rol ve davranışlar gibi alanlar öğretilmekte ve ardından konuya uygun aktif öğrenim etkinlikleri hazırlanmakta, örnek ders anlatılmakta, kayda alınmakta ve değerlendirilmektedir (a.g.y. 2018: 17).

Müze Eğitimi dersinde müze tanıtımı yapılmakta ve özellikleri, sergileme, müze eğitimi, Türk müzeciliğine ve dünya müzeciliğine bakış, müzelerin tarih bilincine katkısı vb. öğrencilere edindirilmektedir (a.g.y. 2018: 17).

Okul Dışı Öğrenme Ortamları dersinde bu kavramlar, kapsam, önem, öğretim yöntemleri, teknikleri, materyalleri, müzeler, bilim merkezleri, hayvanat bahçeleri gibi okul dışı öğrenme ortamları, bu ortamların geliştirilmesi konu başlıkları bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 17).

Öğrenme Güçlüğü dersinde, öğrenme güçlüğünün tanımı, özellikleri, sınıflandırması yapılmaktadır ve Eğitsel, psikolojik, tıbbi etmenler; yaygınlık ve görülme sıklığı, öğrenme

güçlüğünün nedenleri; erken müdahale, müdahaleye tepki modeli; tarama/tanılama: gibi alanlar incelenmektedir (a.g.y. 2018: 17).

Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama dersinde, bireyselleştirme kavramı, bireyselleştirmenin önemi, yapılması gerekenler, müfredat değerlendirmesi, ölçüt bağımlı ölçme aracı hazırlama, kurallar vb. verilmektedir (a.g.y. 2018: 17).

Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim dersinde ise bu kavram, kullanım alanı, alanlara göre sürdürülebilirliği, toplumsal değişim bağlamı, göç, yoksulluk ve eşitsizlik, sürdürebilir çevre sorunları, tüketim alışkanlıkları gibi alanların eğitimi verilmektedir (a.g.y. 2018: 18).

Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersinde ise bu eğitimin amacı, tanımı ve kapsamı, ilişkili kavramlar, tarihsel gelişimi, yaklaşım ve modelleri, amacı, kapsamı, tarihsel gelişimi ve yaşam boyu öğrenme öğrencilere gösterilen konulardandır (a.g.y. 2018: 18).

Yüksek Öğretim Kurumu'nun paylaştığı Genel Kültür Seçmeli Derslerinde ise, Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele, Beslenme ve Sağlık, Bilim Tarihi ve Felsefesi, Bilim ve Araştırma Etiği, Ekonomi ve Girişimcilik, Geleneksel Türk El Sanatları, İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, İnsan İlişkileri ve İletişim, Kariyer Planlama ve Geliştirme, Kültür ve Dil, Medya Okuryazarlığı, Mesleki İngilizce, Sanat ve Estetik, Türk Halk Oyunları, Türk İşaret Dili, Türk Kültür Coğrafyası, Türk Musikisi ve Türk Sanatı Tarihi dersleri yer almaktadır (a.g.y. 2018: 18).

Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele dersinde, temel kavramlar ve tanımlar, madde bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı gibi bağımlılık çeşitleri, bağımlılığın nedenleri, ailenin rolü, akran grubu, bağımlı çocuk, ergen ve yetişkinlerde iletişim becerileri, sosyal hizmetin buradaki rolü, bağımlılıkla ilgili modeller, bağımlılıkla mücadele yöntemleri ve yeniden uyum süreci ele alınmaktadır (a.g.y. 2018: 19).

Beslenme ve Sağlık dersinde doğal ve sağlıklı beslenme, obezite ile mücadele, gıda katkı maddeleri, sağlıklı yaşam ve egzersiz, bağımlılıkla mücadele, trafik, afet ve ilkyardım gösterilmektedir (a.g.y. 2018: 19).

Bilim Tarihi ve Felsefesi dersinde bilim, felsefe, bilimsel yöntem, eskiden günümüze bilim ve felsefe, etik ve din ilişkileri, yirminci ve yirmi birinci yüzyıllarda bilim ve eleştiri konuları tamamlanmaktadır (a.g.y. 2018: 19).

Bilim ve Araştırma Etiği dersinde bilim, bilimin doğası, bilimsel araştırma, etik kavramı, araştırma yayın etiği, ihlaller, yazarlık ve telif, taraflı yayın, etik ihlallerin tespitinde izlenecek yol, yayın etiği ihlalleri konularının tanımları yapılmaktadır (a.g.y. 2018: 19).

Ekonomi ve Girişimcilik dersinde temel kavramlar ve ekonomik sistemler, işletmelerin hukuki yapısı, süreci, yönetim süreçleri, yönetim, girişimcilik süreci ve türleri, Türk Patent ve Marka Kurumu, Mülkiyet Kanunu, küçük ve orta işletmeler, iş fikri geliştirme, yenilik ve inovasyon, iş planının ögeleri, girişimcilikle ilgili bir proje hazırlama konuları yer almaktadır (a.g.y. 2018: 19).

Geleneksel Türk El Sanatları dersinde, bu alanla ilgili kavramlar, Türk sanatlarının önemi, birey, ülke ekonomisine katkısı, tarihi gelişimi, eskiden beri olan uygarlıkların hammadde ve yapım tekniklerine göre sınıflandırılması, baskı, örgü, keçe vb. sanatlar anlatılmaktadır (a.g.y. 2018: 20).

İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi dersinde insan hakları kavramı ve gelişimi, türleri, anlayışları, yaklaşımlar, demokrasi ve demokratik eğitim, okulöncesi, ilkokul, ortaokul, yüksek okul ve demokrasi eğitimleri kademe kademe öğretilmektedir (a.g.y. 2018: 20).

İnsan İlişkileri ve İletişim dersinde insanlar arası ilişkilerin tanımı ve sınıflandırılması, ilişkilerle ilgili kuramsal yaklaşımlar, insanlar arası ilişkilerin gelişimsel süreci, bebeklik, ergenlik, yetişkinlik dönemleri, ilişkilerde kendini uyarlama ve açma, kültürler arası farklılaşma yönünden insan ilişkileri bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 20).

Kariyer Planlama ve Geliştirme dersinde kariyer kavramı, aşamaları, gelişimi, kariyer stratejisinin oluşumu, planlama modelleri, öğretmenlik alanında kariyer seçimi, CV hazırlamada dikkat edilecek noktalar, kapak yazıları, iş görüşmeleri ve karşılaşılabilecek durumlar, soru tipleri ve bedensel işaretler gösterilmektedir (a.g.y. 2018: 20).

Kültür ve Dil dersinde bu alanlarla ilgili kavramlar, maddi ve manevi, bireysel, toplumsal, birleştirici, ayrıştırıcı, kültür, kültürlenme, semboller sistemi olarak dil, bireysel açıdan dil, dil edinimi, toplumsal ilişki ve iletişim kurmada işlevi, dil ve kültürün gelişimi ve aktarımı, ulusal kimlik ve ulusal dil, milli kültürler, küreselleşme, çok dillilik ve çok kültürlülük edindirilmektedir (a.g.y. 2018: 20).

Medya Okuryazarlığı dersinde bilgi okuryazarlığı, internet ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı, bunların bireyler üzerindeki etkisi, medya ve algı yönetimi, internete yönelik hukuki

haklar, bilgi gizliliği, gizlilik ihlali, medyada dil kullanımı, telif hakkı ve medyada stereotipleştirme konuları vardır (a.g.y. 2018: 21).

Mesleki İngilizce dersinde temel İngilizce okuma yazma, dinleme becerileri, çocuk gelişimi, temel eğitim ve ortaöğretim, eğitim bilimleri ile ilgili kavramlar, akademik metinleri dinleme ve içeriği anlama teknikleri, profesyonel gelişim amaçlı sözel, yazma ve okuma becerileri verilen konulardandır (a.g.y. 2018: 21).

Sanat ve Estetik dersinde sanat, güzel sanatlar, zanaat ve kültür, yaratıcılık, sanat eseri, sanat felsefesi, modern öncesi modern ve post-modern sanat, Türkiye' de sanatın gelişimi, sanat, estetik ve ahlak başlıkları görülmektedir (a.g.y. 2018: 21).

Türk Halk Oyunları dersinde folklorun tanıtımı, ritim ve algılama, oyun ve halk oyunu, figür çalışmaları, halk oyunlarında yöresel farklılıklar, yöresel figür öğrenme, zeybek türü yöresel figür öğrenme, öğrenilen oyunlar hakkında çalışmalar, halk oyunlarının sahnelenmesi vb bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 21).

Türk İşaret Dili dersinde işaret diliyle ilgili temel kavramlar, özellikleri, harfler, ses bilgisi, işaretlerin iç yapısı, cümle türleri, işaret dilinde anlambilim, anlam ve gönderim, deyimler, Türk işaret dili ile karşılıklı konuşma konuları öğretmen adaylarının karşısına çıkmaktadır (a.g.y. 2018: 21).

Türk Kültür Coğrafyası dersinde, kültür ve insan toplulukları, Türk kültürü ve uygarlığı, Türkler hakkındaki ilk etnografik kaynaklar, tarihte Türk devletleri, Türklerde insan ve mekan ilişkisi, yazılı ve sözlü kültür, Türk kültürünün yayılma alanları ve komşu coğrafyalar üzerindeki etkisi, kültürel miras, doğal ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması başlıkları görülmektedir (a.g.y. 2018: 22).

Türk Musikisi dersinde Orta Asya ve Anadolu' da yaşayan Türk topluluklarına ait müzik unsurları, Türk mitolojisi, Türk Halk Müziği repertuarındaki mitolojik unsurlar, Türklerde var olan müzik türleri, tarihsel süreçte Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Musikisinin gelişimi ve örnek eserlerle birlikte incelenmesi, öğretmen adaylarının karşısına çıkmaktadır (a.g.y. 2018: 22).

Türk Sanatı Tarihi dersinde ise Hun sanatından Osmanlı Dönemi'ne kadar sanat üslupları, bu dönemlere ait mimari, heykel ve esim örnekleri karşılaştırmalı olarak incelenmektedir (a.g.y. 2018: 22).

YÖK'ün resmi web sitesi verilerine göre Alan Eğitimi Seçmeli Dersler bölümünde ise yabancı dil öğretimine yönelik metinlerin ve özelliklerinin tanıtıldığı, akademik yazma ve okuma tekniklerinin incelendiği uygulandığı, akademik yazma süreci planlamalarının yapıldığı ve akademik amaçlı Almanca dil becerilerinin geliştirildiği Akademik Almanca dersi bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 23).

Drama teriminin tanıtıldığı, psiko-drama, yaratıcı drama, sosyo-drama gibi kavramların öğretildiği, drama-oyun ilişkisinin, eğitimde drama uygulamalarının tarihçesinin, aşamalarının, drama ortamı ve öğretmen niteliklerinin incelendiği ve drama örneklerinin geliştirildiği ve uygulandığı Almanca Öğretiminde Drama dersi ise bir diğer seçmeli derstir (a.g.y. 2018: 23).

Alana özgü öğretim teknolojilerinin kullanımının, yazılım türlerinin ve kullanım amaçlarının, alanda kullanılacak materyallerin tasarım ve geliştirme ilkelerinin öğretildiği, iki ve üç boyutlu öğretim materyallerinin tasarlandığı, VCD, DVD, MP3 gibi öğretim materyallerinin geliştirildiği, farklı öğretim materyallerine yönelik sınıf içi uygulamaların değerlendirildiği Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı dersi yine öğrenciler için programda bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 23).

Bilgisayar ve internet destekli yab. dil öğr. yönelik ilkelerin, yeni teknolojilerin, süreçlerin incelendiği, çoklu ortama uygun farklı dijital teknolojilerinin uygulanmasına yönelik Almanca ders malzemelerinin geliştirildiği ve değerlendirildiği Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler dersi bir diğer seçmeli ders olarak bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 23).

Çeviri yöntem ve tekniklerinin tanıtıldığı, dilbilgisel yapı ve bağlam ilişkisinin incelendiği, güncel Almanca metinlerinin Türkçeye çevrildiği, çevirinin uygunluğunun tartışıldığı, çevirinin yabancı dil öğretimindeki rolünün değerlendirildiği Almanca-Türkçe Çeviri ve aynı sürecin Türkçe için uygulandığı Türkçe-Almanca Çeviri dersi de bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 23).

Dil felsefesinin temel kavramları ve sorunlarının, analitik dil kuramlarının, felsefi dil akımlarının dil, düşünce ve anlam ilişkilerine dair yaklaşımlarının tanıtıldığı Dil Felsefesi dersi yine seçmeli ders olarak öğrencilere sunulmaktadır (a.g.y. 2018: 24).

İleri Almanca Dil Bilgisi dersinde ise edilgen yapı, ortaçlar, bağlaçlar, adlaştırma, fiilleştirme, doğrudan ve dolaylı anlatım gibi terimler vardır (a.g.y. 2018: 24).

Almanca ve Türkçe'nin dil yapısındaki benzerlik ve farklılıkların, iki dildeki kelime türlerinin, ortak ve farklı yönlerin, zamanların, bağlaçların karşılaştırmaya incelendiği ders ise Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi dersidir (a.g.y. 2018: 24).

Almanca öğretiminde dil ve kültür etkileşiminin rolünün irdelendiği, dil ve kültür etkileşiminin çok dillilik ve çok kültürlülük kavramlarıyla ilişkilendirildiği, kültürlerarası yansıtmalı düşüncenin geliştirildiği ders olarak Kültürlerarası Öğrenme ve Öğretme dersi bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 24).

Eğitimdeki ölçme araçlarının ve özelliklerinin, geleneksel yaklaşımlara dayalı araçların, yazılı, kısa, doğru yanlış vb. soru tiplerinin, gözlem, görüşme, performans, öğrenci ürün dosyası, araştırma projeleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde dikkat edilecek unsurlar, not verme vb. öğretildiği Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi dersi listenin sonlarına doğru görülmektedir (a.g.y. 2018: 24).

Toplum, kültür ve dil, toplum dilbilim, alt alanları, iletişimsel yeti, dil durumlarının değişkenliği, ölçünlü dil, dil planlaması, iki dillilik, çok dillilik, toplumlarda dil seçimi, cinsiyet, yaş, kadın ve erkek dili, bölgesel ve toplumsal dil değişkenleri gibi terimlerin öğretildiği Sosyodilbilimi ve Dil Öğretimi dersi öğretmen adaylarının mesleki gelişimi için programda bulunmaktadır (a.g.y. 2018: 24).

Bu alanlara göre derslerin hepsi, Yüksek Öğretim Kurumu'nun internet sitesinde Almanca Öğretmenliği Ders Programı başlığının altında, Almanca öğretmen adayları ve Almanca öğretmenleri için ders içeriklerinin anlaşılması ve incelenmesi sebebiyle bulunmaktadır (YÖK Almanca Öğretmenliği Lisans Programı, 2018). Tamamı 102 dersten oluşan bu programdaki dersleri, kurumlar kendi programlarına öncelik vererek öğretmektedir. Örneğin bazı dersler lisans döneminde bazı üniversite bölümlerinde zorunlu öğretilmesine rağmen bazılarında yüksek lisansta da öğretilebilmektedir. Seçmeli dersleri üniversiteler, kendi programlarına ve Bologna süreçlerine göre ders olarak sistemlerine ve Almanca Öğretmenliği Programı'na eklemektedir. Öğrenciler de açılan derslerden kendilerinin başarılı olmak istedikleri veya ilgilerini çeken alanlara göre seçim yapmaktadır ve her yılda öğrencilerin ders seçimlerinin toplamda 30 AKTS'yi doldurması gerekmektedir ve üniversitelerin geçme puanlarına göre gerekli olan toplamı elde etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencilere Birinci yarıyıldan itibaren dersler teorikten pratiğe doğru geçiş sürecine göre verilmektedir. İlk yıllarda hem genel kültür hem alan bilgisi hem de meslek bilgisine yayılan bu dersler, ilerleyen yıllarda daha azalmakta ve alana doğru kaymaktadır. Her dönemde zorunlu olan ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bütün Almanca Öğretmenliği programında gösterilen ortak dersler bulunmaktadır. Bu derslerin arasında Eylem Araştırması ve onunla bağlantılı da birkaç ders bulunmaktadır. Öğrenciler bu derslerde, üstü açık veya kapalı olarak eylem araştırmasını, ölçmeyi, değerlendirmeyi, araştırmayı, kuralları, yani bilimsel olan araştırmayı ve araştırma yöntemlerini

öğrenmektedirler. Eylem Araştırması'nın içinde bulunduğu ve bilimselliğin öğretildiği bu dersin genel adı Bilimsel Araştırma Yöntemleri' dir. Öğrenciler bu dersle birlikte, kendilerini geliştirmek için tamamlayabilecekleri yüksek lisans eğitimlerine hazırlanmaktadır. Çünkü yüksek lisans eğitiminde bireyler, akademik ilerleyişin başladığı, bilimsel bütün verilerin kullanıldığı, geçerliğin, güvenirliğin, doğruluğun yüksek olduğu eğitimi almaktadırlar ve eğitim sonunda bir yüksek lisans tezi hazırlamaktadırlar. Bu yüzden öğrencileri bir sonraki evreye hazırlayan ve bilimi gösteren Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi, lisans eğitiminde öğrencilere öğretilmesi oldukça önemli olan ve gerekli bir derstir ve öğretmen adaylarına bilimsellik ışığı yakmaktadır.

YÖK'ün Almanca Öğretmenliği Programı dersleri detaylı bir şekilde anlatıldıktan sonra alt bölümde bu dersler ve program değerlendirilmektedir.

4.1.1. Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı Derslerinin Değerlendirilmesi

Öğretmen adayları, lisans döneminde gerek meslek bilgisi gerek alan bilgisi gerekse alan eğitimi alanında birçok ders görmektedirler. Bu dersler programda tanımları ile verilmektedir. Sınav uygulaması ile öğretmen adaylarının alanda yeterliliği ölçülmektedir. Alan eğitimi ile ilgili toplamda dört yıl boyunca altmış sekiz adet ders verilmektedir fakat YÖK'ün sitesinde de görüleceği üzere Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi sadece dördüncü yarıyılda öğretmen adaylarına sunulmaktadır ve müfredat tanımında, öğretmen adayının alan bilgisi, meslek bilgisi ve pedagojik bilgisinin gelişiminin en büyük yardımcılarından biri olan Eylem Araştırması ders programında bir ders olarak doğrudan verilmemektedir. Ancak bir seçmeli ders havuzunda bulunmaktadır veya Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin altında örtük olarak yer almaktadır. Öğrenciler bu dersi teorik olarak almaktadır.

Genel kültür dersleri ise dört yıl boyunca toplam yirmi altı adet dersle sınırlandırılmaktadır. Fakat bir öğretmenin genel kültür bilgisi, öğrencilerinin ona bakış açısını değiştirmektedir. Birinci yarıyılda öğretilen Türk Dili 1 dersi ise öğretmen adaylarının ilerideki meslek hayatındaki akıcı dili ve dilin doğru kullanımı için oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarına öğretilen alan bilgisi olarak Almancanın yapısı, dilbilim, Alman edebiyatı, Almanca dil becerilerinin öğretimi, edebi metinler vb. derslerin, bir öğretmen adayının Almancasının gelişimine ve ilerideki öğretim yeterliliğine etkisi oldukça büyüktür.

4.2.Bilimsel Araştırma Yöntemleri

Bilimsel Araştırma Yöntemleri, üniversitelerde öğretmen adaylarına, bilimsel araştırmaların tarihinin, içeriğinin, etiğinin, kurallarının, ölçütlerinin, hazırlanmasının ve değerlendirilmesinin vb. öğretildiği bir derstir. Bu ders, alanında uzman öğretmenler tarafından genellikle yüksek lisansta öğretilen fakat lisans döneminde de aktarılan bir derstir. Bilimselliğin ve araştırmanın nasıl olması gerektiğinin tamamıyla öğretildiği ve aktarıldığı bu dersin sonucunda öğretmen adaylarının teorik bilgilerini pratiğe döktüğü bir uygulama yapılmaktadır. Böylece öğretmen adayları, bilimselliğe ilk adımlarını atmaktadırlar. Çünkü öğretmenler ve bilim adayları birçok konu bakımından eşdeğerdir. Örneğin bir bilim adamı bir sorun veya durum belirler, bir öğretmen de derslerinde olumsuz bir durum veya sorun belirler. Bilim adamı sorunun kaynağı veya çözümü için araştırma yapar, öğretmen de aynı işlemi durumun değişikliği ve sorunun yok edilmesi için uygular. Daha sonra bilim adamı bu süreçte ve aramada bilimsel araştırmalar, makaleler vb. kaynaklardan içerikler toplar, öğretmenler de aynı şekilde makaleler, kitaplar, yayınlardan sorunla veya durumla ilgili içerik toplar. Bilim adamı bu verilere göre çözüm sürecinin planını oluşturur ve öğretmen de aynı şekilde kendisine bir plan oluşturur. Daha sonra bilim adamı planı uygulamaya koyar ve gözlem gibi çeşitli yöntemlerle verileri toplar, öğretmen de sınıfında veya öğrenme ortamında planını uygular ve gözlem, soru-cevap, anket yoluyla verilerini toplar. Bilim adamı elde ettiği verileri değerlendirir ve yeni bir süreci başlatır, öğretmen de aynı şekilde elindeki verilerini değerlendirir ve farklı yöntemler için tekrar süreci başlatır. Bu durumda öğretmenler de birer bilim adamıdır, sadece uygulama ve çalışma sahaları farklıdır. Bu yüzden öğretmen adayları, ilerideki akademik başarıları, kariyerleri, gerçek öğretimleri, birey yetiştirebilmeleri için lisans döneminde bilimsel araştırma yöntemleri dersi adı altında, bu bilimsel süreci görmeli ve kendini ilerideki meslek hayatları için bilimsellikle yoğurmalıdırlar. Böylece gerçek sahada öğrenim gerçekleştirirken, karşılaştıkları durumlara karşı daha kalıcı ve pratik çözümler bulabilir, öğrencilerin hevesini kırmadan onlara dersi sevdirebilir, öğrenmelerin kalıcılığının sağlanmasını gerçekleştirebilir. Bu nedenle üniversitelerin Almanca Öğretmenliği bölümlerindeki derslerin bazılarında eylem araştırması veya bilimsel araştırma öğrencilere tanıtılmaktadır.

4.2.1. Türkiye'de Almanca Öğretmenliği Bulunan Üniversiteler

Türkiye Cumhuriyeti'nde Almanca Öğretmenliği programı toplamda on altı adet devlet üniversitesinde bulunmaktadır. Bu üniversiteler Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Hakkari Üniversitesi, İstanbul

Üniversitesi- Cerrahpaşa, Marmara Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi olarak sıralanmaktadır. Bu üniversitelerin bünyesindeki Almanca Öğretmenliği bölümlerinin ders programlarının açıklandığı internet sayfaları bulunmaktadır.

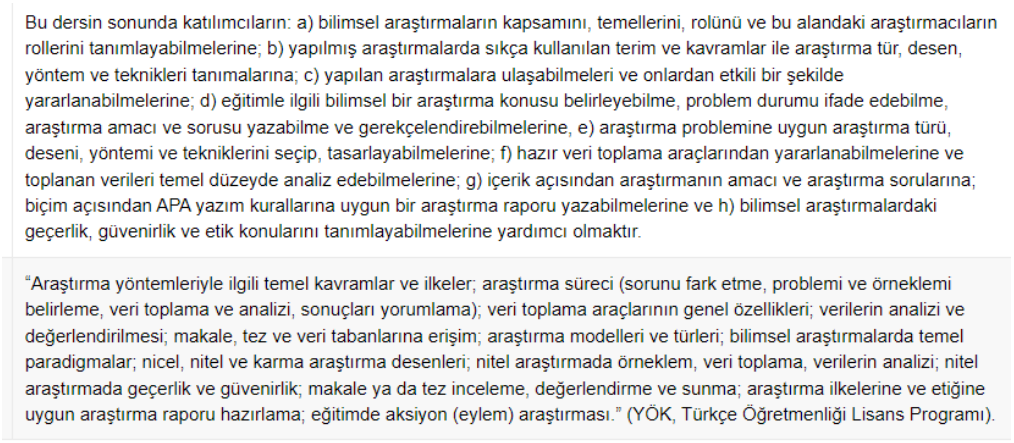
Anadolu Üniversitesi'nin Almanca Öğretmenliği programının ders programına bakıldığında, Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi görülmektedir. Bu ders öğretmen adaylarına bilimsel araştırmanın verildiği derstir ve dördüncü yarıyılda verilmektedir.

1.Hafta	Bilimsel Yöntemin Temelleri ve Temel Kavramları
2.Hafta	Araştırma probleminin tanımlanması
3.Hafta	Literatür taraması
4.Hafta	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar
5.Hafta	Nicel araştırmalarda veri toplama yöntemleri
6.Hafta	Örneklem ve örnekleme yöntemleri
7.Hafta	Tarama Araştırmaları
8.Hafta	İlişkisel Araştırmalar
9.Hafta	Deneysel Araştırmalar
10.Hafta	Nitel Araştırmalarda Veri Toplama
11.Hafta	Nitel Araştırma Türleri
12.Hafta	Eylem Araştırması
13.Hafta	Araştırmanın Raporlaştırılması
14.Hafta	Bilimsel Araştırmalarda Etik

Tablo 4: Anadolu Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/ders/213327/egitimde-arastirma-yontemleri/ders-icerik, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Anadolu Üniversitesi'nin resmî web sitesinde yer alan haftalara göre içerik kısmında ise, bilimsel araştırma, nitel ve nicel araştırma, deneysel araştırmalar ve Eylem Araştırması başlıkları görülmektedir. (Anadolu Üniversitesi, 2024: 1)

Anadolu Üniversitesi'nden sonra ikinci üniversitemiz olan Atatürk Üniversitesi'nin bilgileri Görsel 47 ile başlamaktadır.

Bu dersin sonunda katılımcıların: a) bilimsel araştırmaların kapsamını, temellerini, rolünü ve bu alandaki araştırmacıların rollerini tanımlayabilmelerine; b) yapılmış araştırmalarda sıkça kullanılan terim ve kavramlar ile araştırma tür, desen, yöntem ve teknikleri tanımalarına; c) yapılan araştırmalara ulaşabilmeleri ve onlardan etkili bir şekilde yararlanabilmelerine; d) eğitimle ilgili bilimsel bir araştırma konusu belirleyebilme, problem durumu ifade edebilme, araştırma amacı ve sorusu yazabilme ve gerekçelendirebilmelerine, e) araştırma problemine uygun araştırma türü, deseni, yöntemi ve tekniklerini seçip, tasarlayabilmelerine; f) hazır veri toplama araçlarından yararlanabilmelerine ve toplanan verileri temel düzeyde analiz edebilmelerine; g) içerik açısından araştırmanın amacı ve araştırma sorularına; biçim açısından APA yazım kurallarına uygun bir araştırma raporu yazabilmelerine ve h) bilimsel araştırmalardaki geçerlik, güvenirlik ve etik konularını tanımlayabilmelerine yardımcı olmaktır.

"Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler; araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama); veri toplama araçlarının genel özellikleri; verilerin analizi ve değerlendirilmesi; makale, tez ve veri tabanlarına erişim; araştırma modelleri ve türleri; bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel, nitel ve karma araştırma desenleri; nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi; nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik; makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma; araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama; eğitimde aksiyon (eylem) araştırması." (YÖK, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı).

Görsel 47: Atatürk Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersin Amacı ve Tanımı (https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/1118/Almanca20%C3%96%C4%9Fretmenli%C4%9Fi%20Program%C4%B1%20(1118), Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Atatürk Üniversitesi'nde dördüncü yarıyılda Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi bulunmaktadır. Dersin tanımına gelindiğinde ve 2022-2023 yılları seçildiğinde, dersin amacı ve tanımı bölümünde görsel 47'deki tanımlar yer almaktadır. Burada bilimsel araştırmanın kapsamından, temellerinden, rolünden, yapılan araştırmalardan, bilimsel araştırma konusu belirlemeden, probleme uygun araştırma türünden, araştırma yöntemleriyle ilgili temel analizi, sonuçları yorumlama gibi araştırma süreçlerinden bahsedilmektedir. Eylem Araştırması'nın doğrudan verildiği alfabe sıralamasına göre ilk üniversite olduğu için burada örneklendirilmiştir.

1.Hafta	Tanışma, tanışmaya yönelik buz kırıcı ekinlikler, ders hakkında bilgi verme, izlence paylaşımı, sınıf kurallarını belirleme
2.Hafta	Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler
3.Hafta	Araştırma süreci, sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama
4.Hafta	Araştırmada veri toplama araçlarının genel özellikleri
5.Hafta	Araştırmada verilerin analizi ve değerlendirilmesi
6.Hafta	Araştırmada makale, tez ve veri tabanlarına erişim, kütüphanede kaynaklara erişim ve inceleme, literatür tarama
7.Hafta	Ara sınav
8.Hafta	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, nicel, nitel ve karma araştırma desenleri, benzerlikler, farklılıklar

9.Hafta	Nitel araştırmada örneklem, veri toplama, veri analizi
10.Hafta	Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik
11.Hafta	Nitel araştırmada raporlaştırma, APA stili, eğitimde eylem araştırması ve süreci
12.Hafta	Nitel araştırmaların sunulması ve değerlendirilmesi
13.Hafta	Nitel araştırmaların sunulması ve değerlendirilmesi
14.Hafta	Final sınavı

Tablo 5: Atatürk Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/dersDetay/75966/1118?#, Erişim Tarihi:10.01.2024)

Atatürk Üniversitesi'nin Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinin içeriğine bakıldığında ise, araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavram ve ilkelerin, araştırma süreci-sorunun fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlamanın, veri toplama araçlarının genel özelliklerinin, veri analizinin ve değerlendirmenin, makale, te ve veri tabanına erişim, kütüphanede kaynaklara erişim ve inceleme, literatür taramanın, bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, nicel, nitel ve karma araştırma desenleri, benzerlikler ve farklılıkların, nitel araştırmada örneklem, veri toplama, veri analizi, geçerlik ve güvenirlik, raporlaştırma, APA stili, eğitimde eylem araştırması ve sürecinin, araştırmanın sunulması ve değerlendirilmesinin öğretildiği, pratiğin gerçekleştirildiği ve ardından final sınavının yer aldığı görülmektedir. Atatürk Üniversitesi'nde, bilimsel araştırma süreçlerinin, lisansta detaylı olarak öğrencilere anlatıldığı ve öğretildiği görülmektedir (Atatürk Üniversitesi, 2024:1)

Atatürk Üniversitesi'nin ardından Görsel 48'de de görülebileceği gibi Bursa Uludağ Üniversitesi gelmektedir.

Dersin Amacı	Bu dersin temel amacı araştırma sürecini (sorun belirleme, veri toplama, veri analizi ve sonuçları yorumlama) incelemek, belli başlı bilimsel araştırma yöntemlerini (deneysel yöntem, tarama yöntemi, ilişkisel yöntem vd.) gözden geçirmek ve öğrencilerin belirli bir konu hakkında araştırma yapabilmeleri için gereken literatür bulma, veri toplama, verileri değerlendirme ve rapor yazma tekniklerini uygulamalı olarak öğrenmelerini sağlamaktır.
Dersin Mesleki Gelişime Katkısı:	Öğrencilerin; • Bilimde -özellikle alanında- araştırmanın rolü hakkındaki anlayışlarını geliştirmek; • Araştırma süreci ve yöntemleri hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olmak; • Alanındaki araştırmaları ciddi bir biçimde analiz etme ve değerlendirmelerini sağlamak; • Alanındaki sorunların çözümünde sistemli düşünmelerini ve analitik yöntemleri uygulamalarını sağlamak; • Veri toplama, veri analiz ve değerlendirme tekniklerini öğretmek; • Araştırma önerisi ve araştırma raporu hazırlama hakkında bilgi edinmelerini sağlamaktır.

Görsel 48: Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Ders Öğretim Planı (https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1022463, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Uludağ Üniversitesi'nin ders planı sayfasında temel amacın araştırma sürecini inceleme, belli bilimsel araştırma yöntemlerini gözden geçirme, öğrencilerin belirli bir konu hakkında araştırma yapabilmeleri için gereken literatürü bulma, veri toplama, verileri değerlendirme ve rapor yazma tekniklerini uygulamaları olarak öğrenmelerini sağlama yer almaktadır. Mesleki gelişime katkısı olarak bilimde araştırmanın rolü hakkındaki anlayışlarını geliştirmeyi, araştırma süreci ve yöntemleri hakkındaki bilgi edinmelerine yardımcı olma, alanındaki araştırmaları ciddi bir biçimde analiz etme ve değerlendirmeyi sağlama, alanındaki sorunların çözümünde sistemli düşünmelerini ve analitik yöntemleri uygulamalarını sağlama, veri toplama, veri analiz ve değerlendirme tekniklerini öğretme, araştırma önerisi ve araştırma raporu hazırlama noktalarını ve becerilerini paylaşmaktadırlar. Öğrenme kazanımları olarak da bilimde araştırmanın rolü hakkında anlayışları geliştirme, araştırma süreci ve yöntemleri hakkında bilgi edinme, alandaki araştırmaları inceleme, analiz etme ve değerlendirme, belli başlı araştırma yöntemleri inceleme ve uygulama yapma, veri toplama, analiz ve değerlendirme tekniklerinde yeterlik kazanma, problem durumu belirleme ve bilimsel araştırma tasarımı yapabilme, araştırma yürütebilmek için ilgili literatüre ulaşabilme, uygun araştırma yöntemleri ve örnekleme seçimi yapma, araştırma ve yayın etiği anlayışı kazandırma, araştırma önerisi ve araştırma raporu yazma gösterilmektedir. Görsel 48'deki amaç ve mesleki kazanımlar, diğer 16 üniversitede de benzerlik gösterdiği için buraya örnek olarak eklenmiştir.

1.Hafta	Temel Kavramlar
2.Hafta	Bilimsel Araştırma ve yayın Etik
3.Hafta	Problem Durumu
4.Hafta	Literatür Değerlendirme
5.Hafta	Örnekleme Yöntemleri
6.Hafta	Nicel Araştırma Yöntemleri -Tarama ve İlişkisel Yöntem
7.Hafta	Nicel Araştırma Yöntemleri- Deneysel Araştırma ve Meta-analiz
8.Hafta	Nitel Araştırma Yöntemleri
9.Hafta	Nicel ve Nitel Ölçüm
10.Hafta	Nicel Veri Analizi: Betimsel İstatistikler
11.Hafta	Nicel Veri Analizi: Korelasyon, Fark testleri
12.Hafta	Nitel Veri Analizi

13.Hafta	Araştırma Raporunun Yazılması
14.Hafta	Araştırma Ödevlerinin Değerlendirilmesi

Tablo 6: Uludağ Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1022463, Erişim Tarihi: 10.01.2024)

Haftalar bölümünde belirtildiği gibi derste teori kısmı yer almaktadır ve haftalara göre ne işleneceği paylaşılmaktadır. Temel kavramlarla başlayan ders süreci bilişsel araştırma ve yayın etiği, problem durumu, literatür değerlendirme, örnekleme yöntemleri, nicel araştırma yöntemleri-tarama ve ilişkisel yöntem, deneysel araştırma ve metaa-analiz, nitel araştırma yöntemleri, nicel ve nitel ölçüm, nicel veri analizi (betimsel istatistikler, korelasyon, fark testleri), nitel veri analizi, araştırma raporunun yazılmasıyla devam etmekte ve araştırma ödevlerinin değerlendirilmesiyle son bulmaktadır (Uludağ Üniversitesi Bilgi Paketi, 2015: 1).

Uludağ Üniversitesi'nde Eğitimde Bilimsel Araştırma başlığı ile, bilimsel araştırma yöntemleri öğrencilere aktarılmaktadır, araştırma yöntemleri, süreci, veri toplama, değerlendirme gibi önemli başlıklar bulunmaktadır.

Tablo 7'deki Çukurova Üniversitesi incelendiğinde ise, yine haftalara ayrılmış dersler eşliğinde Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi verilmektedir.

1.Hafta	Giriş, Dersin İçerik, Amaç ve Gerekliliklerinin tanıtılması	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma
2.Hafta	Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma
3.Hafta	Araştırma süreci, sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
4.Hafta	Araştırmada veri toplama araçlarının genel özellikleri	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve

			Uygulama, Grup Çalışması
5.Hafta	Araştırmada verilerin analizi ve değerlendirilmesi	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
6.Hafta	Araştırmada makale, tez ve veri tabanlarına erişim	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
7.Hafta	Araştırma modelleri ve türleri	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
8.Hafta	ARASINAV	Sınava Hazırlık	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap
9.Hafta	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel, nitel ve karma araştırma desenleri, benzerlikler, farklılıklar	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Gösterip Yaptırma, Grup Çalışması
10.Hafta	Nitel araştırmada örneklem, veri toplama, veri analizi	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Gösterip Yaptırma, Grup Çalışması

11.Hafta	Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik;	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
12.Hafta	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Alıştırma ve Uygulama, Grup Çalışması
13.Hafta	Araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Grup Çalışması
14.Hafta	Eğitimde aksiyon (eylem) araştırması	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Grup Çalışması
15.Hafta	Öğrenci ödevlerine ve ders sürecine yönelik genel değerlendirme	Bölüm okuması ve hazırlık sorularının yanıtlanması	Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Grup Çalışması
16.-17. Hafta	Yarıyıl sonu sınavı	Sınava hazırlanma	Ölçme Yöntemleri: Yazılı Sınav

Tablo 7: Çukurova Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ebs.cu.edu.tr/Ders/GenelBilgi/607767, Erişim Tarihi: 11.02.2024)

Çukurova Üniversitesi'nin Almanca Öğretmenliği Programı için hazırladığı Bilgi Paketi sayfasında, Bilimsel Araştırma Yöntemleri adıyla oluşturulan derste, bilimsel araştırma yöntemleri öğrencilere aktarılmaktadır. Dersin amacında, "Öğretmen adaylarının, öncelikle yaşama ve olaylara karşı bilimsel bir bakış açısı kazandırarak, bir problemi bilimsel yöntemi kullanılarak nasıl çözmeye çalışacakları konusunda bilgi, beceri ve tutum geliştirmeyi amaçlamaktadır" ibaresi yer almaktadır (Çukurova Üniversitesi, 2021). Dersin içeriği olarak

ise “Bilim ve bilimsel araştırma süreciyle ilgili temel kavramlar, bilim tarihi ve felsefesi, Bilimin doğası, bilimsel yöntem ve bilimsel yöntem hakkındaki farklı bakış açıları, Bilimsel araştırmanın yapısı, problem, araştırmanın modeli, evren-örneklem, veri toplama ve analiz etme, verilerin sunumu yorumlanması ve raporlama” yer almaktadır (a.g.y., 2021). Ders planına bakıldığında ise giriş, dersin içerik, amaç ve gerekliliklerinin tanıtılması ile konu anlatımının başlatıldığı, öğrenci ödevlerine ve ders sürecine yönelik genel değerlendirme ile son bulduğu ve ardından final sınavının uygulandığı bir dönem ortaya çıkmaktadır. Bu evrede öğrencilere bilimsel araştırma ile ilgili teorik bilgiler öğretilmekte, eylem araştırması verilmekte ve yöntemler örneklerle gösterilmektedir. On yedi hafta süren bu süreçte öğrenciler araştırmanın yapısı, araştırma modelleri ve türleri, temel paradigmalar, nitel-nicel yöntemler, örneklem alma, veri toplama yöntemleri, verilerin kaydedilmesi, verilerin yorumlanması ve raporlaştırılmasını görmektedirler (Çukurova Üniversitesi, Almanca Öğretmenliği Bilgi Paketi, 2011: 1).

Dicle Üniversitesi’ne gelindiğinde yine dördüncü yarıyılda yani ikinci sınıfın bahar döneminde Eğitimde Araştırma Yöntemleri adlı dersin olduğu görülmektedir.

Hafta	**Konu**
1.Hafta	Dersin hedef, içerik, öğretim şekli ve değerlendirmesinin tanıtılması
2.Hafta	Bilim ve araştırma ile ilgili temel kavramlar
3.Hafta	Bilim ve araştırmada özellikler ve amaçlar
4.Hafta	Bilgi edinme yolları ve bilimsel yöntem
5.Hafta	Araştırma çeşit ve yöntemleri (1)
6.Hafta	Araştırma çeşit ve yöntemleri (2)
7.Hafta	Araştırma çeşit ve yöntemleri (3)
8.Hafta	Ara sınav
9.Hafta	Problem, problem durumu, problem seçimi, problem cümlesi, alt problem, denence, sayıltılar, sınırlılıklar
10.Hafta	Metodoloji (1)
11.Hafta	Metodoloji (2)
12.Hafta	Veri kaynakları
13.Hafta	Bilimsel araştırmalarda alıntı yapma ve kaynak gösterme (1)
14.Hafta	Bilimsel araştırmalarda alıntı yapma ve kaynak gösterme (2)
15.Hafta	Eğitimde yapılan çalışmaların incelenmesi

Tablo 8: Dicle Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.dicle.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=7&curSunit=265#, Erişim Tarihi:11.02.2024)

Dicle Üniversitesi Alman Dili ve Eğitimi Ders Bilgi paketinde ayrı ayrı derslerin tanımları ve hedeflenenler bulunmakta ve bu maddelerde öğretmen adaylarının temel kavramları açıklayabileceği, bilim ve araştırmadaki özellikleri ve amaçları analiz edeceği, bilimsel bilgi edinme yollarını ve yöntemlerini bileceği, analiz edeceği, problemi, problem durumunu vb. ayırt edebileceği ve açıklayacağı, denence kavramını bileceği, metodoloji çeşitlerini sınıflayacağı, veri kaynaklarının neler olduğunu açıklayacağı, hata ve kontrolü açıklayacağı, bilimsel raporlamada alıntı yapılan kaynağı metin içinde göstereceği a da kaynakçada belirteceği gibi yeterlilikler belirtilmektedir (Dicle Üniversitesi, 2020: 1).

Bir sonraki üniversitemiz olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nin bilgileri ise Tablo 9 ile başlamaktadır.

Dersin Amacı	Eğitimde bilimsel araştırmanın ne olduğunun, nasıl planlandığının, nasıl uygulanıp sonuçlara ulaşıldığının ve raporlaştırmanın öğretilmesiyle öğrencinin kendi başına bir araştırmayı planlayıp gerçekleştirebilmesi amaçlanmaktadır
Dersin Öğrenme Kazanımları	1. Bilimsel Araştırmada temel kavramları bilir 2. Bilimsel araştırmanın önemini açıklar 3. Bilimsel araştırma sürecinin aşamalarını açıklar 4. Bilimsel araştırma yapar 5. Bilimsel araştırma ile ilgili araştırılan ve sunulan konuyu raporlaştırır

Tablo 9: Dokuz Eylül Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bilgi Paketi Ders Kataloğu (https://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2022-2023/tr/tr_105_1100_53.html, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Dokuz Eylül Üniversitesi'nin görselde görülen ana sayfasında, Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinin amacı ve kazanımları bulunmaktadır. Eğitimde bilimsel araştırma, planlaması, uygulaması, sonuçlanması, raporlaştırılması ve öğrencinin de bireysel bir uygulama gerçekleştirmesi amaç, öğrencinin bilimsel araştırmadaki temel kavramları bilebilmesi, önemini açıklayabilmesi, sürecin aşamalarını açıklayabilmesi, araştırma yapabilmesi ve bilimsel araştırma ile ilgili araştırılan ve sunulan konuyu raporlaştırabilmesi ise kazanımlardır.

Bu kazanımlar, YÖK'ün ders kazanımlarıyla benzer niteliktedir. Bu yüzden örnek olarak bu bölümde gösterilmiştir.

Hafta	Konular
1	Öğrencilerle tanışma, dersin amaç, önem, içerik ve kaynak kitapların açıklanması
2	Bilimin tanımı, işlevleri, temel nitelikleri
3	Bilimsel araştırmanın nitelikleri türleri, aşamaları
4	Araştırmanın problemi, amacı, değişkenler, hipotez; araştırmanın önemi
5	Varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar
6	Nitel ve nicel araştırmalar ve özellikleri
7	Araştırma modellerinden tarama modeli ve türleri
8	Ara sınav
9	Araştırma modellerinden deneme modeli ve türleri
10	Evren ve Örneklem
11	Veri toplama araçları (anket, gözlem, görüşme, testler) ve özellikleri
12	Veri toplama araçları (anket, gözlem, görüşme, testler) ve özellikleri
13	Araştırma bulguları ve yorumlanması
14	Araştırma sonucunun raporlaştırılması
15	Yarıyıl Sonu Sınavı

Tablo 10: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2022-2023/tr/tr_105_1100_53.html, Erişim Tarihi:09.06.2024)

Ders 15 haftadan ibarettir. İlk haftada tablo 10'da görüldüğü üzere öğrencilerle tanışma, dersin amaç, önem, içerik ve kaynak kitaplarının açıklanması, ikinci haftada bilimin tanımı, işlevleri, temel nitelikleri, üçüncü haftada bilimsel araştırmanın nitelikleri türleri, aşamaları, dördüncü haftada araştırmanın problemi, amacı, değişkenler, hipotez; araştırmanın önemi, beşinci haftada varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar, altıncı haftada nitel ve nicel araştırmalar ve özellikleri, yedinci haftada araştırma modellerinden tarama modeli ve türleri, sekizinci haftada ara sınav, dokuzuncu haftada araştırma modellerinden deneme modeli ve türleri, onuncu haftada evren ve örneklem, on birinci ve on ikinci haftada veri toplama araçları (anket, gözlem, görüşme, testler) ve özellikleri, on üçüncü haftada araştırma bulguları ve yorumlanması, on dördüncü haftada araştırma sonucunun raporlaştırılması ve son hafta dönem sonu sınavı bulunmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2015:1).

Gazi Üniversitesi'nin Ders Programındaki meslek bilgisi, alan veya genel kültür dersleri Tablo 11'de gösterilmektedir.

A Kodu	**Dersin Adı**	**T**	**U**	**K**	**AKTS**
MB	Öğretim Teknolojileri	2	0	2	3
MB	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	0	2	3
A	Almanca Öğretim Programları	2	0	2	3
A	Alman Edebiyatı 2	2	0	2	4
A	Dil Bilim 2	2	0	2	3
A	İleri Okuma Yazma Becerileri	2	0	2	3
MB	MB, Seçmeli 2	2	0	2	4
GK	GK. Seçmeli 2	2	0	2	3
A	A. Seçmeli-2 (Almanca Öğretiminde yeni teknolojiler)	2	0	2	4
A	A.Seçmeli -2 (İleri Almanca Dilbilgisi)	2	0	2	4

Tablo 11: Gazi Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yeni Lisans Ders Programı (https://gef-yabancidiller-almandili.gazi.edu.tr/view/page/8702, Erişim Tarihi:11.01.2024)

Gazi Üniversitesi, öğretmen adaylarına lisans döneminin dördüncü yarıyılında Eğitimde Araştırma Yöntemleri adı altında bilimsel araştırma yöntemlerini öğrenmekte ve uygulamalar gerçekleştirmektedir. Dersin içeriklerine gelindiğinde ise, "Bilim ve temel kavramlar (olgu, bilgi, mutlak, doğru, yanlış, evrensel bilgi v.b.), bilim tarihine ilişkin temel bilgiler, bilimsel araştırmanın yapısı, bilimsel yöntemler ve bu yöntemlere ilişkin farklı görüşler, problem, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve veri toplama yöntemleri (nicel ve nitel veri toplama teknikleri), verilerin kaydedilmesi, analizi, yorumlanması ve raporlaştırılması" tanımı yer almaktadır (Gazi Üniversitesi, 2023: 1). Öğrenciler derslerde teorik bilgileri almakta ve küçük uygulamalar gerçekleştirmektedir. Gazi Üniversitesi'nin ana sayfasında, hangi hafta hangi konunun işlendiğine dair bilgiler bulunamamıştır. Bu yüzden dersin içeriği ve alanı tezde örnek oluşturması açısından kullanılmıştır. Çünkü Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi, üniversitelerde meslek bilgisi dersi olarak geçmektedir.

Bir diğer üniversitemiz de Hacettepe Üniversitesi'dir. Bu üniversitede ise daha önceden ikinci yarıyılda öğretmen adaylarına öğretilen bu ders, yeni programla birlikte dördüncü yarıyıla alınmıştır. Öğrencilere eğitimde araştırma yöntemlerini tanıtmak, araştırma sürecinde problem

belirleme, probleme uygun araştırma modeli seçme, evreni ve örneklemi belirleme, veri toplama ve veri analizi, analiz sonuçlarını yorumlama, araştırma sonuçlarını rapor etme dersin amacıdır. "Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler; araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama); veri toplama araçlarının genel özellikleri; verilerin analizi ve değerlendirilmesi; makale, tez ve veri tabanlarına erişim; araştırma modelleri ve türleri; bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel ve nitel araştırma desenleri; nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi; nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik; makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma; araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama; eğitimde aksiyon (eylem) araştırması" ise dersin içeriği olarak sayfada yer almaktadır (Hacettepe Üniversitesi, 2018: 1)

1.Hafta	Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler
2.Hafta	Araştırma süreci
3.Hafta	Veri toplama araçlarının genel özellikleri
4.Hafta	Verilerin analizi ve değerlendirilmesi
5.Hafta	Makale, tez ve veri tabanlarına erişim
6.Hafta	Araştırma modelleri ve türleri
7.Hafta	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar
8.Hafta	Ara sınav
9.Hafta	Nicel ve nitel araştırma desenleri
10.Hafta	Nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi
11.Hafta	Nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik
12.Hafta	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma
13.Hafta	Araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama
14.Hafta	Eğitimde aksiyon (eylem) araştırması
15.Hafta	Final Sınavı

Tablo 12: Hacettepe Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c62643d03bfa5013d11c4035b1ae1&ders_kod=AD%C3%96651&zs_link=1&prg_kod=21371&submenuheader=2, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Tablo 10'da dersin haftalara ayrılması ve her hafta yapılacaklar bulunmaktadır. İlk hafta araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler, sonra haftalara göre araştırma süreci, veri toplama araçlarının genel özellikleri, verilerin analizi ve değerlendirmesi, makale, tez ve

veri tabanlarına erişim,, araştırma modelleri ve türleri, bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, ara sınav, nicel ve nitel araştırma desenleri, nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi, nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik, makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma, araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama, eğitimde eylem araştırması ve final sınavı olarak sıralanmaktadır. (Hacettepe Üniversitesi, 2018).

Altta bilgileri yer alan üniversitemiz ise yine Almanca Öğretmenliği Programı'nın yer aldığı Hakkari Üniversitesi'dir.

Hafta	**Konu**	**Ön Hazırlık**	**Dökümanlar**
1	Bilimin tanımı, nitelikleri ve yönetimi	Konu seçmek	Bilimsel Araştırma Yöntemleri Şener Büyüköztürk Özcan E. Akgün Şirin Karadeniz Funda Demirel Ebru Kılıç Bilimsel Araştırma Yöntemi/ Prof. Dr. Niyazi Karasar
2	Bilimin tanımı, nitelikleri ve yönetimi		Bilimsel Araştırma Yöntemleri Şener Büyüköztürk Özcan E. Akgün Şirin Karadeniz Funda Demirel Ebru Kılıç Bilimsel Araştırma Yöntemi/ Prof. Dr. Niyazi Karasar
3	Veri Toplanması		Bilimsel Araştırma Yöntemleri Şener Büyüköztürk Özcan E. Akgün Şirin Karadeniz Funda Demirel Ebru Kılıç Bilimsel Araştırma Yöntemi/ Prof. Dr. Niyazi Karasar

Tablo 13: Hakkari Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.hakkari.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1#, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Hakkari Üniversitesi'nde de dördüncü dönemde Eğitimde Araştırma Yöntemleri adı ile öğretmen adaylarına bilimsel araştırma dersi verilmektedir. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi zorunlu bir derstir ve dersin amacı bilimsel araştırmaların süreç ve teknikleri konusunda bilgilendirme ve uygulamalar ile bu alanda beceri kazandırmadır. İçerik ise bilimin tanımı, nitelikleri ve yöntemi; bilimsel araştırma ve aşamaları, konu seçmek, sınırlandırmak ve

araştırma önerisi hazırlamak; veri toplanması, yurtiçi ve yurtdışı yayınlara ulaşma, araştırma raporunun hazırlanması, bir bilimsel çalışmanın düzeni yazımı ve topluluk önünde sunulması olarak tanımlanmaktadır. Öğretmen adaylarında eleştirel düşünme becerisi, analitik düşünme becerisi, araştırma ve değerlendirme becerisi ve etik bilimsel davranış edinmeyi geliştirmesi amaçlanmaktadır. Üniversitenin haftalara göre ders konularına bakıldığında ise sadece ilk üç haftanın bilgileri resmi web sayfasında yer almaktadır ve geri kalan haftalar hakkında bir bilgiye rastlanamamıştır.

Tablo 14'te ise aktarılan Üniversitemiz İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa'dır.

Hafta	**Teori Konu Başlıkları**
1	Nicel araştırma yöntemlerinin teorik temelleri I
2	Nicel araştırma yöntemlerinin teorik temelleri II
3	Değişkenler ve Türleri
4	Araştırma sorularının oluşturulması
5	Hipotez ve hipotez kurma
6	Araştırmada kullanılan ölçme araçlarında aranan özellikler ve hata türleri
7	Ara Sınav
8	Ölçme araçlarında geçerlik ve güvenilirlik
9	Nicel araştırmalarda veri analizi
10	Nicel araştırmalarda veri analizi
11	Nicel araştırmalarda bulguların yazımı
12	Nicel araştırmalarda bulguların yazımı
13	Nicel araştırmalarda Sonuç-Tartışma, öneriler, kaynakça ve ekler
14	Dersin Değerlendirilmesi

Tablo 14: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ebs.istanbul.edu.tr/home/izlence/?id=567478&bid=1085&birim=almanca_ogretmenligi__lisans_programi__(orgun_ogretim), Erişim Tarihi: 11.01.2024)

İstanbul Üniversitesi'nde ise öğretmen adaylarına bahar döneminde bu ders verilmektedir. Dört AKTS'den oluşan bu derste, öğrenciler araştırma yöntemlerini öğrenmektedir. Dersin amacı "Bilimsel dili ve bilimsel metinleri tanıma ile bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinin öğretimi ve örneklerle uygulanması, bilimsel yazıları yazma tekniklerin geliştirilmesi", içeriği de "Bilim nedir ve bilimin temel kavramları bilimsel, araştırmanın yapısı, bilimsel makale ve kitapların incelenmesi, bilimsel metinlerin özellikleri, alıntılama yöntemleri, kaynakça

inceleme ve hazırlama yöntemleri, verilerin toplanması (internet ve kütüphane), veri toplama yöntemleri, verilerin yorumlanması ve bilimsel bir yazıya dönüştürülmesi" olarak tanımlanmaktadır. Öğretim yöntemleri olarak düz anlatım, soru-cevap, problem çözme, grupla çalışma, tartışma olarak açıklanmaktadır. Ana sayfasında haftalara göre başlıklara ayrılan ders, ilk olarak Nicel araştırma yöntemlerinin teorik temelleri ile başlamakta ve iki haftaya yayılmaktadır. Ardından üçüncü haftada Değişkenler ve Türleri başlığı gelmektedir ve dördüncü haftada araştırma sorularının oluşturulması içeriği bulunmaktadır. Beşinci haftada öğretmen adayları hipotez ve hipotez kurmayı öğrenmekte ve altıncı haftada Araştırmada kullanılan ölçme araçlarında aranan özellikleri ve türleri keşfetmektedirler. Yedinci hafta ara sınav haftasıdır. Sekizinci haftada ölçme araçlarında geçerlik ve güvenilirlik öğretilmekte, dokuzuncu ve onuncu haftada nicel araştırmalarda veri analizi gösterilmektedir. On birinci ve on ikinci haftalarda nicel araştırmalarda bulguların yazımı, on üçüncü haftada nicel araştırmalarda sonuç-tartışma, öneriler, kaynakça ve ekler son hafta olan on dördüncü haftada ise dersin değerlendirmesi yapılmaktadır (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, 2024).

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa'nın ardından Marmara Üniversitesinin Ders içeriği Görsel 49 ile başlamaktadır.

EW204 Forschungsmethoden in der Pädagogik **(2-0-3)**

Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler; araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama); veri toplama araçlarının genel özellikleri; verilerin analizi ve değerlendirilmesi; makale, tez ve veri tabanlarına erişim; araştırma modelleri ve türleri; bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel ve nitel araştırma desenleri; nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi; nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik; makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma; araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama; eğitimde aksiyon (eylem) araştırması.

Görsel 49: Marmara Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Lisans Programı Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi İçeriği (http://ydao.aef.marmara.edu.tr/dosya/aef/ydao/belgeler/2020%20bahar/almanca_ogretmenligi%20ders%20i%C3%A7erikleri_2018.pdf, Erişim Tarihi: 11.01.2024)

Marmara Üniversitesi'nin lisans programı sayfasında ise bu dersle alakalı içerik yer almaktadır. Araştırma yöntemlerinin temel kavramları, ilkeleri, araştırma süreci, veri toplama araçlarının özellikleri, verilerin analizi, verilerin değerlendirilmesi, makale, tez, veri tabanlarına erişim, araştırma modelleri, türleri, bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, nitel ve nicel araştırma desenleri, örneklem, veri analizi, geçerlik, güvenirlik, makale inceleme, değerlendirme ve sunma gibi alanlar, üniversitenin derslerinde öğretmen adaylarına öğretilmektedir. Dördüncü

yarıyılda öğretmen adaylarına verilen bu derste, öğrencilerin araştırma yöntem ve teknikleri hakkında temel teorik bilgiler edinmesi ve bu bilgileri uygulamaya aktarabilmesi dersin amacı, bilimsellik ve bilim dili, bilimsel çalışma hazırlama süreci: Konu bulma/ Genel Bakış/ Kavramlar, alıntılama, kaynakça verme ise dersin içeriğidir. Öğrenme aktivitelerinde ise seminer kapsamında interaktif olarak planlanan açıklama, soru-cevap, sunum, grup çalışmaları vb. yapılması planlanmıştır. Marmara Üniversitesi, bu ders sürecinde yazım dili Almanca olan "Wissenschaftliches Schreiben im Studium von Deutsch als Fremdsprache" kitabı kullanılmaktadır. Öğrenme çıktılarında ise, bilimsel araştırma yapmak için araştırma yöntemlerini öğrenme, araştırma konusunun sınırlılıklarını belirleme, araştırma planı yapma, konusunu bilimsel özellikler bakımından uygun hale getirme, araştırma sonuçlarını sunabilme bulunmaktadır. Marmara Üniversitesinde derslerin adı Almanca, içeriği ise Türkçe verildiğinden, içerikte Eylem Araştırması geçmesşne rağmen haftalara bakıldığında geçmediğinden, örnek oluşturması için bu görsel bölüme eklenmiştir.

Hafta	**Teorik**
1	Giriş: Bilimsel Araştırma nedir?
2	Bilimsellik ve Bilimsel Dil
3	Bilimsel Araştırma Becerileri Geliştirici İpuçları
4	Önemli Bilimsel Kaynakları Seçme ve İnceleme
5	Germanistik'teki Ampirik Araştırma Metot ve Uygulamaları
6	Bilimsel Çalışma Hazırlama: Konu bulma/Genel Bakış/Kavranlar
7	Metinleri Anlama/Alıntılama/Temel Düşünceleri Anlama
8	Ara Sınav Haftası
9	Sunum Hazırlama/Taslak Yazma/Alıntılama
10	Sunum
11	Sunum
12	Sunum
13	Sunum
14	Sunum
15	Sunum
16	Ders Çalışma Haftası
17	Yarı Yıl Sonu Sınavı

Tablo 15: Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://meobs.marmara.edu.tr/Ders/almanca-bilimsel-arastirma-yontemleri/egt2024-53650-3080, Erişim Tarihi: 09.06.2024)

Tablo 15'te de görüldüğü üzere birinci hafta dersin girişi bilimsel araştırma nedir? sorusuyla başlamaktadır, ikinci hafta bilimsellik ve bilimsel dil, üçüncü hafta bilimsel araştırma becerileri geliştirici ipuçları, dördüncü hafta önemli bilimsel kaynakları seçme ve inceleme, beşinci hafta Germanistik'teki ampirik araştırma metot ve uygulamaları, altıncı hafta Bilimsel Çalışma Hazırlama: Konu Bulma/ Genel Bakış/ Kavramlar, yedinci hafta metinleri anlama, alıntılama, temel düşünceleri anlama, sekizinci hafta ara sınav haftası, dokuzuncu hafta sunum hazırlama, taslak yazma, alıntılama, onuncu hafta, on birinci hafta, on iki, on üç, on dört ve on beşinci hafta sunum, on altıncı hafta ders çalışma haftası, on yedinci hafta yarı yıl sonu sınavı ile dönem kapanmaktadır (Marmara Üniversitesi, 2024).

Tablo 16 ile başlayan Muğla Sıtkı Koçma Üniversitesi, 15 haftalık bir dönemle Eylem Araştırmasını içeren dersi veren bir diğer üniversitedir.

Hafta	**Konu**
1	Bilimsel Araştırma Yöntemleriyle ilgili temel kavram ve ilkeler
2	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar
3	Bilimsel araştırma süreci (Sorunun fark edilmesi, alanyazın taraması, model seçimi, ver, toplama ve analizi, sonuçları yorumlama)
4	Araştırma modelleri ve türleri
5	Nicel ve nitel araştırmada örnekleme teknikleri
6	Veri toplama araçlarının genel özellikleri
7	Nicel ve nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik
8	Ara sınav
9	Verilerin analizi ve değerlendirilmesi
10	Makale, tez ve veri tabanlarına erişim
11	Araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama
12	Araştırma raporunda kaynak kullanımı, atıf yöntemler, kaynakça
13	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma
14	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma
15	Eğitimde eylem araştırması

Tablo 16: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://obs.mu.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=06&curSunit=179#, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde yine Eğitimde Bilimsel Araştırma yöntemleri dersi adıyla öğrencilere araştırma yöntemleri ve içerikleri gösterilmektedir. Dersin amacı "öğrencilerin bilimsel araştırma yöntemleri ve sürecine ilişkin bilgi ve beceri kazanmalarını sağlamaktır", içeriğinde ise Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler; araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama); veri toplama araçlarının genel özellikleri; verilerin analizi ve değerlendirilmesi; makale, tez ve veri tabanlarına erişim; araştırma modelleri ve türleri; bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel ve nitel araştırma desenleri; nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi; nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik; makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma; araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama; eğitimde aksiyon (eylem) araştırması" bulunmaktadır. Derslerin çıktısı olarak bireyler bilimsel araştırma ve etik ile ilgili kavramları tanımlar, araştırma problemine uygun araştırma modelini seçer, uygun örnekleme ve veri toplama tekniklerine karar verebilir, verilerini hangi yolla analiz edebileceğini açıklayabilir, bilimsel bir araştırmayı etik kurallar çerçevesinde raporlaştırabilir. Dersler on beş haftadan oluşmaktadır. İlk hafta bilimsel araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavram ve ilkelerle başlayan bu süreç, bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, bilimsel araştırma süreci (Sorunun fark edilmesi, alan yazın taraması, model seçimi, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama), araştırma modelleri ve türleri, nicel ve nitel araştırmada örnekleme teknikleri, veri toplama araçlarının genel özellikleri, nicel ve nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik, ara sınav, verilerin analizi ve değerlendirilmesi, makale, tez ve veri tabanlarına erişim, araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama, araştırma raporunda kaynak kullanımı, atıf yöntemleri, kaynakça, iki hafta makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma ve son hafta eğitimde eylem araştırması ile sonlanmaktadır.
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve bilgiler paylaşıldıktan sonra sıradaki üniversite Necmettin Erbakan Üniversitesi'dir.

Hafta	**Konu**
1	Bilimsel araştırma ve önemi
2	Bilim ile ilgili temel kavramlar
3	Bilimsel yaklaşımlar (nitel, nicel ve pozitivizm)

4	Araştırma konusu ve problemin seçim
5	Araştırma türlerinin incelenmesi ve planlama
6	Araştırma süreç ve teknikleri ve planlama
7	Ara sınav
8	Bilimsel araştırma yöntemi ve özellikleri
9	Evren ve örneklem nedir?
10	Nicel ve nitel araştırmalar için ölçme ve geçerlilik durumu
11	Alıntı yapma ve kaynakçanın hazırlanması
12	Yazım kurallarının incelenmesi
13	Bilimsel etik ve araştıra etiği, intihal nedir?
14	Genel sınav

Tablo 17: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bilgipaketi.erbakan.edu.tr/program/dersdetay/23697/2/1526/SOSYAL%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%20ENST%C4%B0T%C3%9CS%C3%9C/ULUSLARARASI%20T%C4%B0CARET%20%28YL%29%20%28TEZL%C4%B0%29%20%28%29, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Yine bu üniversitemizde de ikinci sınıfın dördüncü döneminde aynı adla bilimsel araştırma yöntemleri dersi öğrencilere gösterilmektedir. Dersin açıklamasında ise "Bilim ve temel kavramlar (olgu, bilgi, mutlak, doğru, yanlış, evrensel bilgi vb.), bilim tarihine ilişkin temel bilgiler, bilimsel araştırmanın yapısı, bilimsel yöntemler ve bu yöntemlere ilişkin farklı görüşler, problem, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve veri toplama yöntemleri (nicel ve nitel veri toplama teknikleri), verilerin kaydedilmesi, analizi, yorumlanması ve raporlaştırılması" (Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2015: 6) açıklaması yer almaktadır. Tablo 17'de görüldüğü üzere dersler teorik olarak haftalara göre basitten daha yoğun içeriğe göre sıralanmaktadır. Dönem, bir ara sınav ve bir genel sınavla tamamlanmaktadır.

Tablo 18'e gelindiğinde ise karşımıza Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi çıkmaktadır.

Hafta	Detaylı İçerik	Öğretim Yöntem ve Teknikleri
1	Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap

2	Araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama)	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
3	Veri toplama araçlarının genel özellikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesi	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
4	Makale, tez ve veri tabanlarına erişim	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap, grup çalışması
5	Araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap, grup çalışması
6	Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
7	Araştırma modelleri ve türleri	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
8	Ara Sınav	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
9	Nicel ve nitel araştırma desenleri	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
10	Nicel ve nitel araştırma desenleri	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
11	Örneklem, veri toplama, verilerin analizi	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
12	Bilimsel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
13	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma	Tartışma Yöntemi, Proje Sunumu, Soru-cevap, Grup Çalışması
14	Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma	Tartışma Yöntemi, Proje Sunumu, Soru-cevap, Grup Çalışması
15	Eğitimde aksiyon (eylem) araştırması	Anlatma, Tartışma Yöntemi, Soru-cevap
16	Final Sınavı	

Tablo 18: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/40534, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Hacı Bektaş Veli üniversitesi de diğer üniversitelerde aynı bilimsel araştırma yöntemi çizgisini takip etmektedir. İkinci sınıfta zorunlu alan dersi olan bilimsel araştırma dersinde öğretmen adayları, bilimselliği ve araştırmayı keşfetmektedirler. Dersin amacı bölümünde "Bu dersin amacı, araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar, araştırma süreci, veri toplama araçlarının genel özellikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesi, makale, tez ve veri tabanlarına erişim, araştırma modelleri ve türleri, bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, nicel ve nitel araştırma desenleri, nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi, nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik, makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma, araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama, eğitimde aksiyon (eylem) araştırması konularında bilgi ve beceri kazandırmaktır" açıklaması yer almaktadır.

Ders Öğrenme Çıktıları ve Program Çıktıları bu üniversitemizin web sayfasında yedi çıktı şeklinde açıklanmaktadır. Örneğin, araştırmayla ilgili temel kavramları açıklayabilir, veri toplama tekniklerini açıklayabilir, bilimsel bir araştırmanın aşamalarını açıklayabilir, nicel ve nitel araştırma desenlerini açıklayabilir, makale, tez ve veri tabanlarına erişebilir, alanı ile ilgili makale ya da tez inceleyip kritik edebilir, araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlayabilir gibi. Ayrıca bunların program çıktıları da sağ tarafta cümleler halinde "PÇ-1 Ölçmenin ve bilimsel araştırmanın kavramlarını tanımlar ve bunu okul ortamında uygular ve farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanarak öğrencilerin gelişimini izler, PÇ-10 Alanının gerektirdiği düzeyde bir bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini sınıf içinde uygular, PÇ-11 İhtiyaçları doğrultusunda yaşam boyu öğrenme yeteneği kazanır, PÇ-16 Bireysel ve grup çalışmalarında aldığı sorumlulukları etkin bir şekilde yerine getirir ve akranlarının uygulamalarını değerlendirir, PÇ-17 Toplumsal sorumluluk bilinciyle yaşadığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinliklerin planlama ve yürütme sorumluluğunu alır ve proje ekibinin gelişimini takip eder., PÇ-19 Edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir, öğretmenlik mesleğine uygun tutum ve davranış kazanır ve sergiler" şeklinde geniş açıklamalarla bulunmaktadır.

Her üniversitenin kendine özgü oluşturduğu öğrenme çıktıları ve program çıktıları bulunmaktadır. Üniversitelerin program çıktıları belirli maddelerde birbirine benzemektedir çünkü YÖK'ün program rehberindeki dersler aynıdır ve Bologna süreci geniş kapsamlı bir süreçtir ve her üniversite bu kapsamda çıktılarını sayfalarında paylaşır ve ortak bir web

sayfasında bulunabilir. Böylece bu süreç hem dışarıdan takip edilebilir hem de öğretmen adayları rahatlıkla üniversitelerin bilgilerine ulaşabilir. Program tamamlandığında hangi yeterlikleri kazanabileceklerini görebilir ve test edebilir. Buraya örnek oluşturması açısından bu üniversitemizin program çıktıları eklenmiştir fakat üniversiteler bu çıktılara benzer ya da farklı çıktılara kendi bünyelerinde de sahiptir.

Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi'nde haftalar ise, ilk hafta araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler, ikinci hafta Araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama), üçüncü hafta Veri toplama araçlarının genel özellikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesi, dördüncü hafta Makale, tez ve veri tabanlarına erişim, beşinci hafta Araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama, altıncı hafta Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, yedinci hafta Araştırma modelleri ve türleri, sekizinci hafta ara sınav, dokuzuncu ve onuncu hafta Nicel ve nitel araştırma desenleri, on birinci hafta Örneklem, veri toplama, verilerin analizi, on ikinci hafta Bilimsel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik, on üç ve on dördüncü hafta Makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma, on beşinci hafta Eğitimde aksiyon (eylem) araştırması ve on altıncı hafta final sınavı şeklinde devam etmektedir.

Sıradaki üniversitesi ise Tablo 19'da da görüldüğü üzere Ondokuz Mayıs Üniversitesi'dir ve haftalarla ilgili bilgiler yer almaktadır.

Hafta	**Teorik**
1	Bilim ve Araştırma
2	Araştırma sürecindeki aşamalar
3	Problem çözmeye karar verme
4	Literatür tarama
5	Hipotez kurma
6	Yöntem belirleme
7	Veri toplama tekniğini seçme
8	Çalışma evrenini belirlemek
9	Ara Sınav
10	Veri toplama aracını ve analiz şeklini ön çalışma ile kontrol etme
11	Araştırmayı yazma
12	Niteliksel araştırma yaklaşımı
13	Veri toplama planını uygulama

14	Genel değerlendirme
15	Genel tekrar

Tablo 19: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar https://avys.omu.edu.tr/lessons/1/2664/23638/5415, Erişim Tarihi: 08.06.2024)

Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yine ders olarak öğretmen adayları Eğitim Fakültelerinde "Eğitimde Araştırma Yöntemleri" dersi görmektedir. Zorunlu bir ders olarak tutulan bu araştırma dersinin çıktıları olarak üniversitenin sayfasında "Sosyal bilimlerde araştırma sistematiği ve bilimsel yaklaşım kazandırarak, bilimsel tutum geliştirmek, araştırma yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgi kazandırarak, araştırmada kullanma, uygulama ve yorumlama becerisi kazandırmak" ibaresi, içeriği olarak "Bilgi, bilgi türleri ve bilimsel bilgi, Bilimsel Yöntem, Araştırma ve Araştırma modelleri, Araştırma süreci ve aşamaları, Evren Örneklem, Veri ve Veri Türleri, Veri Çözümleme Yöntemleri, Rapor yazma ve APA standartları" terimleri verilmektedir. Dersin haftalara göre dağılında ise teorik olan bölüm yer almaktadır. Örneğin, İlk hafta " bilim ve araştırma", ikinci hafta "Araştırma sürecindeki aşamalar", üçüncü hafta "Problem çözmeye karar verme", dördüncü hafta "Literatür taramai", beşinci hafta "Hipotez kurma", altıncı hafta "Yöntem Belirleme", yedinci hafta "Veri Toplama ve Tekniğini Seçme", sekizinci hafta "Çalışma evrenini belirlemek", dokuzuncu hafta ara sınav, onuncu hafta "Veri toplama aracını ve analiz şeklini ön çalışma ile kontrol etme", on birinci hafta "Araştırmayı yazma", on ikinci hafta "Niteliksel Araştırma Yaklaşımı", on üçüncü hafta "Veri toplama planını uygulama", on dördüncü hafta "Genel Değerlendirme" ve on beşinci hafta "Genel Tekrar" ile teorikten oluşan bir dönem sonlandırılmaktadır (Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 2024: 1).

Tablo 20'de görülen ders kodları Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Programı ders bilgi paketine aittir.

Dersin Kodu	**Dersin Adı**
MBZ201	Öğretim Teknolojileri
MBZ204	Eğitimde Araştırma Yöntemleri
MB	Seçmeli 2
GK	Seçmeli 2
AE	Seçmeli 2
ALM202	Almanca Öğretim Programları
ALM204	Alman Edebiyatı II
ALM206	Dilbilimi II

ALM208	İleri Okuma ve Yazma Becerileri

Tablo 20: Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Programı Ders Bilgi Paketi (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Trakya Üniversitesi'nin anasayfasında yer alan bilgiye göre, Almanca Öğretmenliği öğretmen adayları, dördüncü yarıyılda bu dersi zorunlu olarak öğrenmektedir.

Dersin Amacı	Bu dersin amacı, üniversite öğrencilerinin bilimsel bir çalışmaya nasıl başlamaları gerektiği, akademik yazım kurallarına nasıl dikkat edecekleri, ve alıntılama tekniklerini, gibi konularda bilgilendirmek,
Dersin Öğrenme Çıktıları	1-Bilim ve bilimsel bilgiyi öğrenirler 2-Bilimsel yöntemin aşamalarını öğrenirler 3- Nicel araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramları tanır. 4- Nitel araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramları tanır. 5- Araştırma ve araştırma planlarında bilimsel tutum ve davranışları geliştirir. 6- Bilimsel etik kurallarını tanır.
Dersin İçeriği	Araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlar ve ilkeler; araştırma süreci (sorunu fark etme, problemi ve örneklemi belirleme, veri toplama ve analizi, sonuçları yorumlama); veri toplama araçlarının genel özellikleri; verilerin analizi ve değerlendirilmesi; makale, tez ve veri tabanlarına erişim; araştırma modelleri ve türleri; bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar; nicel ve nitel araştırma desenleri; nitel araştırmada örneklem, veri toplama, verilerin analizi; nitel araştırmada geçerlik ve güvenlik; makale ya da tez inceleme, değerlendirme ve sunma; araştırma ilkelerine ve etiğine uygun araştırma raporu hazırlama; eğitimde aksiyon (eylem) araştırması.

Görsel 50: Trakya Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Bologna Süreci Ders Tanıtımı (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Görsel 50'de de görüldüğü üzere dersin amacının öğrencileri bilimsel bir çalışmaya nasıl başlamaları gerektiği, akademik yazım kurallarına nasıl dikkat edecekleri ve alıntılama teknikleri konusunda bilgilendirmektir. Öğrenme çıktıları, Bilim ve bilimsel bilgiyi öğrenme, Bilimsel yöntemin aşamalarını öğrenme, Nicel araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramları tanıma, Nitel araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramları tanıma, Araştırma ve araştırma planlarında bilimsel tutum ve davranışları geliştirme ve Bilimsel etik kurallarını tanıma olarak açıklanmaktadır. Dersin içeriği ise araştırma yöntemleriyle ilgili temel kavramlardan, araştırma sürecinden, veri toplama tekniklerinden ve yöntemlerinden, değerlendirmeden, rapor oluşturmadan, eylem araştırmasından vb. oluşmaktadır. Örneklemimiz Trakya Üniversitesi olduğu için ve Eylem Araştırması'nın bu üniversitemizdeki yerini görebilmemiz için bu görsel eklenmiştir.

Hafta	Konular	Ön Hazırlık	Dökümanlar
1.Hafta	Eğitim araştırması; Araştırmanın tanımı, nedeni, avantajları vs.		Ders Notları
2.Hafta	Araştırma konusu bulma, ödev konularının belirlenmesi	Okuma	Ders Notları
3.Hafta	Araştırma problemi oluşturma	Okuma	Ders Notları
4.Hafta	Hipotez oluşturma; Hipotezin tanımı, hipotez çeşitleri	Okuma	Ders Notları
5.Hafta	Hipotez oluşturma devam	Okuma	Ders Notları
6.Hafta	Araştırma taslağı oluşturma	Okuma	Ders Notları
7.Hafta	Vize	Okuma	Ders Notları
8.Hafta	Araştırma çeşitleri: Tarihsel araştırma, Betimsel araştırma	Okuma	Ders Notları
9.Hafta	Gözleme dayalı araştırma ve korelasyon araştırması	Okuma	Ders Notları
10.Hafta	Nedensel karşılaştırmalı araştırma ve Deneysel araştırma	Okuma	Ders Notları
11.Hafta	Nitel-nicel araştırma	Okuma	Ders Notları
12.Hafta	Alıntılama	Okuma	Ders Notları
13.Hafta	Aşırmacılık, aşırmacılık çeşitleri	Okuma	Ders Notları
14.Hafta	Ödevlerin Teslimi ve Genel Değerlendirme	Okuma	Ders Notları

Tablo 21: Trakya Üniversitesi Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Haftalar (https://bys.trakya.edu.tr/file/open/35567173, Erişim Tarihi: 12.01.2024)

Yine üniversitenin sayfasında yer alan bilgiye göre, öğrencilere ilk hafta eğitim araştırması, araştırmanın tanımı, nedeni, avantajları vb., ikinci hafta araştırma konusu bulma, ödev konularının belirlenmesi, üçüncü hafta araştırma problemi oluşturma, dördüncü hafta hipotez oluşturma, hipotezin tanımı, hipotez çeşitleri, beşinci hafta hipotezin devamı, altıncı hafta taslak oluşturma, yedinci hafta vize, sekizinci hafta tarihsel araştırma, betimsel araştırma gibi araştırma çeşitleri, dokuzuncu hafta gözleme dayalı araştırma ve korelasyon araştırması, onuncu hafta Nedensel karşılaştırmalı araştırma ve Deneysel Araştırma, on birinci hafta Nicel-nicel Araştırma, on ikinci hafta Alıntılama, on üçüncü hafta Aşırmacılık, aşırmacılık çeşitleri öğretilmektedir ve on dördüncü hafta da ödevlerin teslimi ve genel değerlendirme ile dönem tamamlamaktadır.

4.2.1.2. Ara Değerlendirme

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki on altı üniversitenin de ders programı incelenmesine göre, öğrencilere lisans döneminde Eğitimde Bilimsel Araştırma dersi adı altında Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi verilemektedir . Bazı üniversitelerde, bu ders önce teorik olarak verilmekte daha sonra uygulama yapılmaktadır. Böylece öğretmen adayları, bilimsel araştırmaya adım atmakta ve bir uygulama ile de kendilerinin bu konuda neler yapabileceğini öğrenmekte ve görmektedir. Bu uygulama ve dersler, onları ilerideki meslek hayatlarına hazırlamak için oldukça önemlidir, çünkü kendileri uygulama alanı olan sınıfa girdiklerinde ve artık bilim adamı olduklarında, herhangi bir durumda veya gerçek bilgiler için ne yapmaları gerektiğini, nasıl araştırmaları gerektiğini, başvuracakları yolları ve elde edileceklerini bu ders sayesinde lisans döneminde öğrenmekte ve bu evre için hazır bulunuşluk düzeylerini daha yüksekte tutmaktadırlar.

4.2.2.Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersinin Değerlendirilmesi

Öğretmenlerin bilimin ışığını takip edebilmesi ve en doğru bilgiyi öğrenebilmesi için en önemli derslerden biri olan Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi, çoğu üniversitenin yüksek lisans dersinde de öğretmen adaylarına açıklanmakta ve ilerisi için öğretilmektedir. Fakat her öğretmen veya öğretmen adayı yüksek lisans yapmamaktadır. Bu nedenle Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin görememektedir. Bu da mesleki yeterlik açısından bir fark oluşturmaktadır. Bu farkın en aza indirgenmesi için üniversitelerin lisans bölümlerinde öğretmen adaylarına Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi verilmelidir. Türkiye'de bulunan on altı üniversitenin de ders programı veya bilgi paketi incelendiğinde, üniversitelerin Yüksek Öğretim Kurumu'nda verildiği gibi sadece dördüncü yarıyılda Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini "Eğitimde Araştırma Yöntemleri" adı ile verdiği, bu dönem dışında resmiyette herhangi bir bilimsel ders bulunmadığı görülmektedir. Fakat bilimsel araştırma, yöntem, eylem araştırması vb. öğretmen adayının mesleki yetkinliği için oldukça önemli alanlardır. Ayrıca üniversitelerin tanıtımları incelendiğinde, bilimsel araştırma yöntemleri dersi verildiği fakat birçoğunun içerisinde eylem araştırmasının doğrudan isimle bulunmadığı görülmektedir. Sadece bazı üniversitelerin ders paketinde, nitel veri analizi başlığı bulunmaktadır. Yani eylem araştırmasının üzeri örtüktür.

Almanca Öğretmenliği bağlamında 16 üniversiteye bakıldığında, Anadolu Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi, Trakya Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi'nde ders planlarında veya ders içeriğinde Eylem Araştırması başlığı geçmektedir. Diğer kalan dokuz üniversitede,

bilimsel araştırma yöntemleri verilmekte fakat eylem araştırmasının yöntem olarak derslerde gösterilip gösterilmediği bilinmemektedir. Ayrıca ders programlarındaki haftalık planlar incelendiğinde, derslerin çoğunluğunun teorik olarak ilerlediği, pratiğin önemli olduğu bu derslerde değerlendirmenin sadece yazılı sınavla yapıldığı görülmektedir. Trakya Üniversitesi'nin haftalık planında ise son hafta ödevlerin teslimi başlığı yer almaktadır. Burada değerlendirme veya puanlamanın ödev teslimiyle gerçekleştiği görülmektedir.

Hakkari Üniversitesi'nin bilgi paketine bakıldığında, Almanca öğretmenliği programı adayları veya öğretmen adayları için alanla ilgili oldukça az bilginin yer aldığı görülmektedir. Haftalık plan sadece 3 başlığa ayrılmış ve genel hatlarıyla okuyucuya aktarılmıştır.

Marmara Üniversitesi'nin Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinde sunum yani uygulama bulunmaktadır fakat Eylem Araştırması ile ilgili bir detay yer almamaktadır.

Nevşehir Üniversitesi'nde Eylem Araştırması ders planında bulunmakta ve dersin çıktılarında "Öğretmenin, ölçmenin ve bilimsel araştırmanın kavramlarını tanımlayacağını ve yöntem ve teknikleri kullanarak öğrencinin gelişimini izleyeceği, bu iki kavramı okul ortamında uygulayacağı, ihtiyaçları doğrultusunda yaşam boyu öğrenme yeteneği kazanacağı, sosyal veya mesleki proje ve etkinlikleri yürüteceği, özgün makaleler yazabileceği" gibi tanımlarla alanın ve dersin, tıpkı eylem araştırmasında olduğu gibi kazanımları betimlenmiştir.

Trakya Üniversitenin ders içeriğinde Eylem (Aksiyon) Araştırması geçmektedir fakat haftalara göre olan ders programında bu yöntem ile ilgili hiçbir detay veya bilgi verilmemiştir.

Necmettin Erbakan Üniversitesi incelendiğinde, Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi ile ilgili hiçbir detaylı bilgiye rastlanamamaktadır. Sadece Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi, bir metin olarak okuyucuya aktarılmıştır.

Bütün üniversitelerin programlarına göz gezdirildiğinde, çoğu üniversitede Eylem Araştırması'nın haftalara dağılan konularda başlık olarak bulunmadığı, bazı derslerin içeriklerine aktarıldığı veya örtük bir şekilde verildiği görülmektedir. Yine dersler incelendiğinde, çoğu üniversitenin Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini veya Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini teorik olarak işlediği, pratiğe dair çok içeriğin bulunmadığı görülebilmektedir.

Nevşehir Haci Bektaş Veli Üniversitesi'nden yola çıkılarak gösterilen Program Çıktıları her üniversitenin bünyesinde ayrıdır. Her üniversitenin ayrıca bir program çıktısı olduğu gerçeğinden hareketle, üniversitelerin program çıktılarının öğretmen adaylarının mesleki

terimleri öğrenmesi, bu dersi aldıktan sonra hangi yeterliklere ulaşacağı, gelişimine ne yönden fayda sağlayacağı veya getireceği değişiklikleri görmesi açısından faydalı olduğunu ve her üniversitenin bu program çıktılarını paylaşması gerektiği, buradaki değerlendirmede daha doğru olacaktır.

Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin üniversitelerde hangi konumlarda olduğu, nerelerde, nasıl veya hangi başlıklarla işlendiği, bütün üniversitelerin ders aşamalarının yer aldığı web sayfaları veya Bologna süreçleri anlatıldıktan sonra katılımcıların cevaplarına geçilmektedir.

4.3. Katılımcıların Görüşmeye İlişkin Cevapları

A1K1	Almanca öğretmeni olarak bu yaklaşımı doğru buluyorum. Dünya devamlı değişiyor. İnsanların bakış açıları ve beklentileri de bu doğrultuda değişebiliyor. Buna ayak uydurmak gerektiğini düşünüyorum ve öğretmenlere, bilhassa görev düştüğünü düşünüyorum. Bizlerde kendimizi yenileyip geliştirmeliyiz. Hatta artı kaçınılmaz diye de düşünüyorum. Yoksa beklentileri karşılayamayız.
A1K2	Sürekli gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlayabilmek için öğretmenlerin de kendilerini sürekli yenilemeleri ve geliştirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde öğrencilerin beklentilerini karşılamakta ve kendilerini değişen koşullara uyum sağlamak konusunda zorluklarla karşılaşacaklarını düşünüyorum.
A1K3	Genel olarak eğitimde bir öğretmen için gelişmenin ve değişmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Uzun süre sabit kalan eğitim yöntemleri ve alışkanlıkları değişen günümüz öğrencilerinin alışkanlıkları ve özellikleriyle uyuşmayabiliyor. Eskiden kullanılan yöntemler zaman geçtikçe ilgi çekmeyebiliyor. Bu sebeple her geçen sene öğretmen kendini adapte ederek değişmeli dolayısıyla da uyguladığı eğitimi geliştirmelidir. Bu açıdan bakıldığında bir Almanca öğretmeni de -özellikle bir yabancı dil öğretmeni olarak- günümüz teknolojisini de düşünürsek kendisine yeni kaynaklar katmalı ve işlediği dersin bütün duyulara hitap etmesini sağlayarak değişerek gelişmesini sağlamalıdır.
A1K4	Teknolojik gelişmeler hayatın her alanını olduğu gibi eğitim alanını ve tabii Almanca eğitimini de etkilemektedir. Zaman içinde Almanca eğitiminde kullanılan yöntemler ve materyaller de değişmektedir. Almanca eğitimi dinamik bir süreçtir ve bir Almanca öğretmeni başarılı bir eğitim süreci sağlamak için kullandığı öğretim yöntemlerini, ders planlarını ve materyallerini çağın gerektirdiği biçimde uyarlamalı ve bu değişime ayak uydurmalıdır. Almanca eğitiminde "gelişim" ise benim için

	öğrencilerin dil becerilerindeki ve öğretmenlerin eğitim konusundaki bilgi ve becerilerindeki ilerlemeyi ifade etmektedir. Sürekli değişen eğitim alanında gelişimi ön planda tutmak, başarılı bir öğretim süreci sağlamaktadır.
A1K5	Değişim, kelime itibari ile olanı, olandan daha farklı bir boyuta / şekle çevirmek olarak tanımlanmaktadır. Eğitim de ise değişim, bireylerin hayatlarına değişiklikler, yenilikler getirmek ve bunları kalıcı gerçekleştirmektir. Gelişim ise, bireyleri ve dolaylı yoldan toplumu, her bakımdan bulunduğu konumdan daha farklı bir konuma evirmek ve bunu resmi yollardan gerçekleştirmektir. Eğitim alanında değişim ve gelişim, öğretmenlerin veya öğrencilerin dolaylı ya da doğrudan gerçekleştirdiği ve birbirinden ayrı düşünülemez iki parçadır ve toplumları ilerletmekte, bir çizgiye ulaştırmaktadır. Bu yüzden Almanca öğretmeni, kullandığı materyallerden anlatım şekline kadar sürekli değişim ve gelişimi destekleyici nitelikte olmalıdır. Bir yönteme sabit kalmamalı, birden fazla yöntem ile ve teknolojiye de ayak uydurarak derslerini ayrı ayrı planlamalıdır.

Tablo 22: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeni Olarak Almanca Eğitimde 'Değişim' ve 'Gelişim' Anahtar Sözcükleri Konusunda Neler Düşünüyorsunuz, Kısaca Açıklayabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

A2K1	Milli eğitimde çok fazla müfredatın dışına çıkamıyoruz. Ama başarısızlık olduğunda yaptığımız sınav analizlerinde en çok nerede hata yapıldığını görebiliyoruz. Zamanımıza uyduğu sürece de geri dönük çalışmalar yapıyoruz. Ama süre kısıtlı oluyor genelde. Öğrencilerin görüşlerini de alıyorum. Ona göre çözüm yollarını birlikte buluyoruz ve değerlendiriyoruz.
A2K2	Öğrencilerin eksiklerini her sınav sonunda yaptığımız sınav analizleri doğrultusunda tespit edip o konuyla ilgili tekrar çalışmaları yapıyorum. Ekstra materyaller temin ediyorum ya da öğretim yöntemim üzerinde değişiklikler yapıyorum
A2K3	Bir Almanca Öğretmeni olarak öğrencilerin başarı durumlarında bir düşüş fark ettiğimde öncelikle uyguladığım günlük eğitim planını ve yöntemini sorgularım. Öğrencileri inceleyerek karakterlerine ve alışkanlıklarına dikkat ederim. Neyin ilgilerini çektiğini gerek sorarak gerek gözlemleyerek öğrenmeye çalışırım. Bu konuda cevabımı bulduğumda dersimi de bu yönde yeni kaynaklar ekleyerek işlerim. Örneğin görsel kaynaklar daha ilgilerini çekiyorsa görseller ekleyerek işlediğim konuyu ayrıntılarım.

A2K4	Öncelikle kullandığım öğretim yöntemlerini ve materyallerini gözden geçiriyorum. Aynı konuyu farklı bir yöntemle ya da farklı materyallerle yeniden anlatıyorum. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaya çalışıyorum
A2K5	Şu anda aktif olarak öğretmenlik mesleğimi icra etmemekteyim fakat geçmişte mesleğimi icra ettim. Öğrencilerimin başarı durumlarında düşüş fark ettiğimde veya bir uygulamadan olumlu bir sonuç alamadığımda, önce öğrencileri bir gözlemlerdim. Sonra anlattığım konuyu bir gözden geçirirdim. Sonra o konuyu daha farklı anlatmanın yollarını arardım, örneğin video, ses kayıtları ve öğrencilerin duyularına hitap edecek daha farklı yollar. Ardından, başarılı olunamayan konuyu bir de öyle anlatırdım ve içine oyun eklerdim. Daha sonrasında aradaki farkı gözlemlerdim ve diğer anlatımlarıma da o yönteme biraz değişiklikler ekleyerek devam ederdim

Tablo 23: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeni Olarak Sınıfınızda Öğrencilerin Başarı Durumlarında Bir Düşüş Fark Ettiniz / Bir Eğitim Uygulamasına Yönelik Olumlu Bir Sonuç Alamadınız. Bu Durumlarda Nasıl Bir Yol İzlediğinizi Bizimle Paylaşır Mısınız?" Sorusuna İlişkin Cevapları

A3K1	Genel olarak baktığımda yurt dışında yani Almanca konuşulan ülkelerde bulunmayan öğretmenler de sanki daha fazla sıkıntı olduğunu gözlemliyorum. Okulumuza gelen stajyerleri baz alarak söylüyorum. En çok da telaffuz ve dili kullanma konusunda sıkıntılar yaşadıklarına şahit oluyorum ve bu konuda da kendilerini pek geliştirmiyorlar ya da sonra hallederim düşüncesindeler.
A3K2	Bir Almanca ya da genel olarak Yabancı dil öğretmeni o dilin kültürü ve tarihi ile ilgili bilgi sahibi olmalı ve kendisini bu konuda da geliştirmeli. Bunun dışında telaffuz konusunda da iyi olmalı. Bunun için imkanları doğrultusunda yurtdışına gitmeli ya da o dilde haber, film, müzik vs. dinlemeli. Dilbilgisi de tabii ki çok önemli ama maalesef dil bilgisini ezberletmekten öte gidilemiyor. Konuşma konusunda zayıf kalınıyor.
A3K3	Bir Almanca Öğretmeni olarak mesleki gelişimin tecrübe ve kendini geliştirmek için yapılan ek araştırma, gözlem sonucu olduğunu düşünüyorum. Dersin sadece verilen kitap gibi kaynaklardan işlenerek bir gelişmeye varılacağını düşünmüyorum. Derse ne kadar yeni bakış açısı eklenirse ders o kadar çeşitlenecektir. Bu sebeple neler yapılabileceğini araştırmak dersin daha kapsamlı ve öğrencileri motive edecek bir düzen oluşturulmasını sağlar. Bu şekilde kendimi geliştirdiğimi ve dersi daha verimli

	hale getirdiğimi düşünüyorum. Bunun dışında bir öğretmen olarak yapılacak ek görevlerimi -nöbet tutmak ve nöbette yapılacaklar vb.- diğer öğretmenlere danışarak ve onları gözlemleyerek öğrendim. Bu konuda gelişimin çoğunlukla deneyim ile gerçekleştiğini düşünüyorum.
A3K4	Eğitim alanı daima değişmekte olduğundan, bir Almanca öğretmeninin mesleki gelişimini sürdürmesi, yeniliklere ayak uydurması için son derece mühimdir. Lisansüstü eğitim, hizmet içi eğitimler, mesleki atölyeler ya da kurslar mesleki gelişime büyük ölçüde katkı sağlamaktadır.
A3K5	Almanca öğretmenleri ben de dahil, lisans eğitimlerinde alan dersi, genel kültür dersi ve mesleki eğitim dersleri alarak mezun olmaktadırlar. Bazı dersleri teorik bazılarını ise pratik olarak tamamlarlar. Eğitimdeki müfredat gün geçtikçe değişmektedir fakat uygulamalı derslerin azlığı ve alana özgü, öğretmenin kendini mesleki anlamda geliştirebileceği dersler az miktardadır. Bir öğretmen mezun olduğunda tecrübesi oldukça azdır, bu yüzden kendini çeşitli kurslarla, sertifikalarla, alana özgü birçok programla geliştirmelidir ve sürekli araştırma yapmalıdır. Böylece her gün hem bireysel hem de bütüncül gelişimin farkına varabilir. Örneğin artık teknoloji çağında yaşanıyorsa, öğrencilerin ilgisini çekecek ve dersi daha verimli kılacak teknolojileri araştırmalıdır. Kendinde gördüğü dilsel eksiklikleri varsa, bunları gidermek için belli programlara katılabilir, kendi çabasıyla o dilin ülkesine giderek deneyim kazanabilir, çeşitli dilsel çalışmalar gerçekleştirebilir. Öğretmenler için oluşturulmuş birçok program var, bu programlara katılım gerçekleştirerek tecrübe elde edebilir

Tablo 24: A Grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmenin Kendi Mesleki Gelişim Süreci Hakkında Bize Biraz Bilgi Verebilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

A4K1	Uzun zaman oldu mezun olalı, 20 yıla yakın. Şu an da hangi dersler işleniyor açıkçası çok fazla bilgim yok. Ama aralarında bildiklerimden "Ders Hazırlama Materyalleri" dersi en beğendiklerimden ve çok faydası olduğunu düşünüyorum. Bizim dönemimizde yoktu. Ayrıca İngilizce derslerinin ders sayıları çoğaltılabilir, bilgisayar destekli derslere de ağırlık verilmeli diye düşünüyorum. Artık her şey teknoloji oldu. Bu donanımlara sahip olamayanların da iş bulma konusunda şanslarının azaldığını düşünüyorum.
A4K2	Şu an tam olarak hangi derslerin verildiğini tam bilmiyorum ama benim zamanımda Türkçe ve İnkılap tarihi dersleri vardır. Bunlar yurt dışından geldiğim için bana zor geliyordu. Yabancı dili öğretirken zaten ana dili çok kullanmamamız gerektiğini

	düşünüyorum. Zaten 2 dil birbirinden çok farklı. Bunun yerine daha çok konuşma ağırlıklı derslere, Landeskunde ve materyal hazırlama ve geliştirme gibi derslere ağırlık verilmesini düşünüyorum.
A4K3	Almanca Öğretmenliği programında şu anda da mevcut olan Almanca okuma becerileri, dil bilgisi gibi derslerin Almanca öğrenme konusunda oldukça gerekli olduğunu düşünüyorum. Özellikle derslerin okuma, yazma gibi bölümlere ayrılması dili her açıdan ayrıntısıyla öğrenmek için önemli. Fakat şiir incelemesi, edebi eserleri yorumlama gibi derslerin yerine Almanca ve eğitim yöntemleri açısından daha verimli olabilecek dersler eklenebilir.
A4K4	Bana göre Alman Edebiyatı dersleri azdı. Almanca öğretmenliği bölümü için önemli olduğunu düşünüyorum. Seçmeli yabancı dil olarak aldığımız İngilizce dersi ise aslında zorunlu seçmeliydi ve başlangıç seviyeden başladığımız bir dersti. Bu yüzden pek fayda sağlamadığı düşüncesindeyim. Bunun yerine başka dilleri seçebiliyor olmak, yeni bir dil öğrenmeye başlamak daha verimli olabilirdi. Lisansta gördüğümüz Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi de son derece yüzeyseldi. Yüksek Lisans eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini aldığımda, aslında bu konuda oldukça az bilgi sahibi olduğumu fark etmiştim. Ayrıca "Strateji" dersi de Almanca eğitimi için oldukça önemli ancak bizi lisans programımızda yer almamaktaydı. Kesinlikle olması gerekirdi.
A4K5	Kendi dönemimde, Almanca öğretmenliği bölümünde çok güzel derslerimiz vardı. Özellikle geriye baktığımda, materyal tasarlama dersi gibi pratik derslerin bana daha çok katkı sağladığını görmekteyim. Olmaması gereken ders söylemi yerine, daha alana uygun verilebilecek dersler olduğunu düşünmekteyim. Örneğin seçmeli dersler daha alana özgü oluşturulabilirdi veya aldığımız İngilizce dersleri çok basit seviyedeydi. Bu dersler daha yoğunlaştırılabilirdi. Bir eksik dersin ise yüksek lisans eğitimimde gördüğüm Bilimsel Araştırma Yöntemleri olduğunu belirtmek istiyorum. Lisans eğitiminde müfredatta görülmekte fakat örneğin eylem araştırması gibi öğretmen için en büyük yol gösterici alanlardan birinin öğrenilememesi bir eksiklik. Çünkü eylem araştırması, öğretmenlerin hem kendini hem sınıfını tanıması için öğretmene oldukça büyük bir yardımcı ve müfredatın içerisinde yeni yeni görülmeye başlandı. Bu yüzden bana göre Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi ve

	Eylem Araştırması, öğretmen adaylarına mutlaka öğretilmesi gereken derslerin başında gelmektedir.

Tablo 25: A Grubu Katılımcılarının "Sizce (Kendi Döneminizi-Mezuniyetinizi Düşünerek) Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programında Olması Gereken ve Olmaması Gereken Dersler Nelerdir? Gerekçeleriyle Yazabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

A5K1	Bilimsel Araştırma Dersleri bizim dönemimizde yoktu. Fakat bir dili daha iyi nasıl öğretiriz? Hangi yöntem ve metotlar daha fazla işe yarar ile ilgili bilimsel çalışmaları ele alıyorsa ileride dil öğretiminde çok faydalı olabileceğini düşünüyorum.
A5K2	Materyal araştırma ve geliştirme, teknoloji kullanımı ve derslerde uyarlayabilme, güncel bilgi araştırmaları yapabilme gibi kazanımlar edinilmeli diye düşünüyorum.
A5K3	Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinde kazanım olarak fikrimce öğretmenlere araştırmanın her açıdan kapsamlı yapılabilmesi için kullanabilecekleri kaynak ve malzemeler, bakılabilecek alanında uzman kişilerin makale ve projelerinin neler olabileceği ve nereden bakılabileceği, araştırılan konuda elde edilen verilerin doğru yorumlanarak nasıl özetlenebileceği ve araştırma sonuçlarının nasıl objektif olarak incelenmesi gerektiği gibi kazanımlar edindirilmeli.
A5K4	Bu derste öğrenciler bilimsel araştırma, kaynak tarama, kaynakça gösterme, referans yapma, veri toplama ve analiz etme ve yorumlama becerileri kazanmalıdır. Öğrenciler bilimsel düşünmeyi, doğru bilgiyi yanlış bilgiden ayırmayı öğrenmelidir.
A5K5	Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinde öğretmen adaylarına, önce bilimselliğin ne olduğu öğretilmeli ve gösterilmelidir. Ardından gerçek bir bilimsel makale ile derslere başlanarak, aslında gerçekten bilimin içine girmenin hazzı tattırılmalıdır. Daha sonrasında teorik olarak öğretmen adayları, bilimsellik alanında donanım kazandırılmalıdır. Bu süre zarfında bilimsel araştırmanın eğitim alanında en önemli konularından biri olan eylem araştırması öğretmen adaylarına gösterilmelidir ve ardından küçük bir pratik çalışma ile, gelecekte bireyleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının bilimselliği görmesi ve öğrenmesi, bunu hayatlarında, mesleki yaşamlarında nasıl kullanabilecekleri ve sınıfının veya derslerinin verimliliğini nasıl artırabileceği öğretilmelidir.

Tablo 26: A Grubu Katılımcılarının "Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" Dersi Mevcut. Sizce Bu Derste Öğretmen Adaylarına Ne Tür Kazanımlar Edindirilmeli?" Sorusuna İlişkin Cevapları

A grubunun cevapları incelendiğinde, birinci soruda sadece katılımcı 1 ve 2'nin eğtimde değişim ve gelişim konusunda yöntemlerden hiç bahsetmediği görülmektedir. İkinci soru incelendiğinde öğretmenlerin, öğrenci başarılarını veya başarısızlıklarını çoğunlukla sınavlardan gördüğü, katılımcı 2, 3, ve 4'ün yöntemini sorguladığı, katılımcı 1 ve 2'nin öğrencilerle birlikte hareket ettiği görülmektedir. Üçüncü soruda ise bütün öğretmenlerin, öğretmen adaylarının veya mesleği icra eden öğretmenlerin kendilerini telaffuz, dilbilgisi, eğitim, sınıf yönetimi gibi alanlarda sürekli geliştirmeleri gerektiği konusunda ortak fikir bulunmaktadır. Dördüncü soruya gelindiğinde ise, katılımcıların hepsi üniversite müfredatı dersleriyle ilgili farklı düşüncededir fakat sadece katılımcı 4 ve 5 Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin eksikliğinden bahsetmektedir.

B1K1	Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması öğretmenlerin kendi uygulamalarını, bir eylemin olası yönlerini sistematik olarak incelemek için bir yoldur. Eylem araştırması bir problemden yola çıkarak süreci iyileştirmek için tercih edilen araştırma yöntemidir. Eylem araştırması döngüsel bir süreç gerektirir. İlk aşamada soru ve problem durumu belirlenir. Araştırılmak istenen konuda ilgili alan yazın incelenir ve bir eylem planı hazırlanır. Eylem planı uygulanır ve veriler toplanır. Eylem araştırması her bir uygulama sonucunda toplanan verilere yönelik iyileştirmelerle ilerler. Bu özelliği ile eylem araştırması kuramsal araştırmalardan ayrışmaktadır. Eylem araştırması kuram ile uygulama arasında bir köprü oluşturmaktadır. Eylem araştırması, mesleki gelişim ve hizmet içi eğitimlerde sıklıkla tercih edilir. PEP uygulaması Goethe Enstitüsü tarafından Almanca öğretmenlerine sunulan bir mesleki gelişim eğitimidir. PEP uygulaması eylem araştırması olarak görülebilir. Eylem araştırması ve PEP uygulaması, eğitim uygulamalarında yenilik ve değişiklik yapmak için kullanılır. Her ikisinde de katılımcıların etkili bir şekilde sürece katılması gerekmektedir. Eylem araştırması genellikle bir sorunun çözümüne odaklanırken PEP genellikle öğrencilerin pratik deneyimlerini artırmak için kullanılır. Dolayısıyla PEP, eylem araştırması kapsamında daha spesifik bir uygulama alanını temsil eder. Her ikisinde de bir araştırma sorusu olması, ders planı hazırlanarak, dersin yürütülmesi, öğretme ve öğrenme etkinliklerinin gerçekleşmesi bu esnada ders içi atmosferi öğretmenin not olarak veri toplaması, öğrencilerden görüş toplanması ortak özelliklerdir.
B1K2	Hem eylem araştırmasının hem de PEP uygulamalarının bir sorunu iyileştirmeye yönelik yapılması ikisinin ortak noktasıdır. PEP grubumuzla yapacağımız PEP

	uygulamasına karar verirken derslerde bir durumu iyileştirmek için neyi nasıl değiştirebiliriz düşüncesinden yola çıkıyoruz. Daha sonra derslerimizde bu değişikliği uygulayıp öğrencilerden gelen dönütleri değerlendiriyoruz. Bu süreçler de eylem araştırmasına benzetilebilir. Fakat PEP uygulamalarında süreçler bir eylem araştırmasının gerektirdiği kadar bilimsel bir şekilde ilerlemiyor. Bu nedenle, eylem araştırmasıyla PEP uygulaması arasındaki en temel farklılığın, PEP uygulamasının bilimsellikten uzak kalması olduğu söylenebilir.
B1K3	Eylem araştırması, saptanan bir problemin çözülmesi, bir durumun geliştirilip iyileştirilmesi gibi durumlar için sistematik planlanıp uygulanan bir araştırma türüdür. Genelde problem belirleme, planlama, uygulama, gözlem ve değerlendirme aşamalarından meydana gelir. Bu bağlamda PEP ile aynı amaçları taşıdığı ve aynı aşamalara sahip olduğu ifade edilebilir. PEP ile derslerdeki problemler ele alınıp bu problemlere yönelik yeni yollar ve fikirler geliştirerek plan yapma durumu söz konusudur. Aynı zamanda geliştirilen fikirlerin derslere nasıl bir etkisi olduğu gözlem ve değerlendirme aşamalarıyla değerlendirilir.
B1K4	Eylem araştırması ve PEP benzerlikler ve farklılıklar gösterir. Her ikisi de eğitimde pratik uygulamayı teşvik eder ve öğrenme sürecini geliştirmeye yöneliktir. Eylem araştırması, bir sorunu veya belirlenmiş bir hedefi çözmek için eylem ve araştırmanın birleştirilmesine dayanırken, PEP, belirli bir mesleki beceri veya alan üzerinde odaklanmış bir eğitim programıdır. Her iki yaklaşım da sürekli iyileştirmeye odaklanır. Eylem araştırması, sürecin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi üzerine odaklanırken, PEP de katılımcıların belirli becerilerini sürekli olarak geliştirmelerini sağlar.
B1K5	Nitel araştırma yöntemleri ve PEP uygulamalarının ortak yönleri: -Daha önceden bilinen veya fark edilmemiş problemlerin algılanmasına, probleme ilişkin doğal olguların gerçekçi bir şekilde ele alınmasına yönelik çalışmalardır. PEP uygulamalarında da istenmeyen sınıf içi davranışlar ya da konu özelinde bir problemin çözümüne dair farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması isteniyor. Tüm katılımcılar kendince soruları cevaplıyor. Sonra gruptaki diğer katılımcıların ilgili platformda (olumlu / olumsuz) yorum yapması gerekiyor. Aksi halde ilgili PEP ödevinden puan alınamıyor.

	-Her ikisi de betimsel olarak yorumlanıyor. Nitel araştırma yöntemleri ve PEP uygulamalarının farklı yönleri: -Nitel araştırma yöntemleri bir anket ugulaması, bir görüşme vs. gibi tekniklerle yapılabiliyor. -PEP uygulamaları en az üç ay sürüyor ve her hafta yapılması gereken belirli çevrimiçi ödevler var. Ayrıca materyal hazırlamak da gerekiyor. -PEP uygulamalarında ilgili grup yöneticisi tarafından süreç içerisinde (ayda bir kez gibi) çevrimiçi toplantılar yapılıyor ve katılımcılar bu toplantıya katılmak zorunda, araştırmanın sonunda iki gün seminer yapılıyor. Araştırılacak konuya dair uygulama raporlarının sunulması isteniyor. Kısacası; katılımcılar kendilerinden istenen işlemlerin yanında, rapor yazmak, materyal hazırlamak, örnek bir dersi uygulamak ve betimsel yorumları da yapmak zorundalar. Bu nedenle PEP bilimsel değildir. Daha çok "Formasyon" derslerinin Almancası olarak düşünülebilir. Zira öğretmenlik mesleğine yönelik bilgi ve deneyim aktarılmaktadır. -Nitel araştırma yöntemlerinde ise katılımcılar istenilen bilgiyi verir, rapor yazma işini ve betimsel yorumu araştırmacı yapar.

Tablo 27: B Grubu Katılımcılarının "Nitel Araştırma Yöntemlerinden Eylem Araştırması ile PEP Uygulamasının Benzer ve Farklı Yönleri Sizce Nelerdir? Aralarındaki İlişkiyi Vurgulayarak Açıklar Mısınız?" Sorusuna İlişkin Cevapları

B2K1	PEP uygulaması ders içerisinde yenilikçi bir bakış açısına sahip olmama katkı sağladı. Bir yenilik ve değişiklik gerektirdiğinden öğrenme ve öğretme sürecine olumlu katkı sağladı. PEP uygulaması sonrasında PEP uyguladığım gruplardan daima olumlu sonuçlar aldım. 5 Farklı modül kapsamında 5 farklı PEP yürüttüm ve her birinin sonucunda öğrencilerden "Bu uygulamalara devam edelim."; "Almancaya olan ilgim arttı."; "Almanca öğrenme motivasyonum arttı." vb. dönütler aldım. Bu dönütler, öğretmenlerin derslerde yenilik yapmaları gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda sınıf içi etkinliklerde dikkat etmem gereken unsurlar, kullanılabilecek materyaller, dersin planlanması, ders dili gibi konularda beni

	geliştirdiğini ifade edebilirim. Bu bağlamda PEP uygulamasının beklentilerimi karşıladığını söyleyebilirim.
B2K2	Şimdiye kadar yaptığım PEP uygulamalarının bana en önemli katkısı bazen derslerde yapılan küçük değişikliklerin bile öğrenci tarafındaki yansımasının büyük olabileceğini göstermesi oldu. Ayrıca PEP uygulamasına giden süreçte okunan DLL kitapları, içerisinde barındırdığı uygulama örnekleri ve farklı ders içi aktivite çeşitleri ile derslerde farklı etkinlikler yapmaya teşvik etti. PEP uygulamalarının ve DLL kurslarının beklentimi karşılamadığı nokta ise hem kurs süresince ödevlere gelen hem de PEP uygulamasına gelen dönütlerin tek düze ve dönüt alan kişiye katkı sunmayan dönütler olması oldu.
B2K3	PEP uygulaması derslerime yeni bir perspektif kazandırdı. Çünkü PEP uygulaması ile teorik olarak daha önce edindiğim pedagojik bilgileri derslerimde etkili bir şekilde uygulayabilmeye yönelik fikir sahibi oldum.
B2K4	PEP uygulaması, öğretmenlik yeterliliklerimi ölçüsünde önemli bir bilinçlendirme sağladı ve birçok yönden gelişimime katkıda bulundu. Öncelikle, PEP sayesinde öğrencilere daha etkili bir şekilde ders sunma ve öğrenme ortamlarını iyileştirme konusunda bilinçlendim. Belirli bir mesleki beceriyi geliştirmeye odaklanan bu program, öğrencilerin ihtiyaçlarını daha iyi anlamama ve onlara daha uygun öğretim stratejileri geliştirmeme yardımcı oldu. Ayrıca, PEP beni öğretim sürecinin sürekli iyileştirilmesi konusunda daha duyarlı hale getirdi. Programın yapısı, sürekli olarak ders verme pratiğimi değerlendirmemi ve geliştirmemi sağladı. Geri bildirim alma ve onu kullanma yeteneğimi artırdı ve bu da derslerimin etkinliğini artırmama yardımcı oldu. Ancak, bazı beklentilerimi tam olarak karşılamadığını belirtmeliyim. PEP'in belirli durumlara yönelik daha derinlemesine analizler sunabileceğini ve öğretim stratejilerinin uygulanmasını daha kapsamlı bir şekilde destekleyebileceğini düşünüyordum. Ancak, bu tür özelliklerin programın kapsamına dahil edilmemiş olması, bazı beklentilerimin karşılanmamasına neden oldu. Genel olarak, PEP uygulaması öğretmenlik yetkinliklerimi geliştirmemde önemli bir rol oynadı ve öğretim pratiğimi iyileştirmeme yardımcı oldu. Ancak, eksikliklerini belirlememe ve kendimi daha fazla geliştirmeme yardımcı olacak daha kapsamlı bir yapıya sahip olabilirdi.
B2K5	PEP uygulamalarının mesleki açıdan bana bir katkısı olmadı. Çevrimiçi ödevler zevkliydi ancak bazı kısa filmler açılmıyordu ve bu sorun üç ay boyunca devam etti,

	bu anlamda beklentilerimi karşılamadı. Deneyimlerin ve farlı çözüm önerilerinin paylaşılması güzeldi, bu açıdan PEP beklentilerimi karşıladı.

Tablo 28: B Grubu Katılımcılarının "PEP Uygulaması Öğretmenlik Yeterlilikleriniz Ölçüsünde Size Ne Yönde Bir Bilinçlendirme Sağladı? Sizi Ne Yönde Geliştirdi? Ne Yönde Beklentilerinizi Karşılamadı?" Sorusuna İlişkin Cevapları

B3K1	Bir Almanca öğretmeni kendi mesleki gelişim sürecini devamlı olarak gözden geçirmeli ve iyileştirmeye odaklanmalıdır. Dil yetkinliği temel koşuldur. Bu bağlamda dil yetkinliğini sağlamak için sürekli olarak iletişim becerilerini geliştirmek için çaba göstermeleri önemlidir. Almanca öğretmenleri, etkili öğretim yöntemlerini ve öğretim materyallerini kullanarak derslerini ilgi çekici ve etkili hale getirmelidirler. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, dijital öğretim araçlarını da etkin bir şekilde entegre etmeleri önemlidir. Mesleki gelişim, bir öğretmenin kariyeri boyunca devam eden bir süreçtir. Almanca öğretmenleri, öğretim tekniklerini iyileştirmek ve öğrenci ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmek için düzenli olarak eğitim ve kurslara katılmalıdır. Her öğrencinin farklı öğrenme stilleri, hızları ve ihtiyaçları vardır. Bu nedenle, Almanca öğretmenleri öğrencilerini tanımalı ve derslerini öğrenci merkezli bir şekilde tasarlamalıdırlar
B3K2	DLL gibi mesleki gelişim kursları farklı perspektifler kazandırmaktadır. Bu nedenle bir Almanca öğretmeninin mesleki gelişimini sürdürebilmesi için devamlı olarak farklı mesleki gelişim programlarına katılması gerektiğini düşünüyorum.
B3K3	Almanca öğretmeni, dil bilgisi, ülke bilgisi, dil öğretim yöntemleri ve teknikleri gibi konularda bilgilerini daima güncel tutmalıdır. Bu durum, hedef öğrenci grubuna uyum sağlayıp etkili ders ortamı yaratmayı sağlayabilir. Ayrıca modern teknolojinin ve dijital medyanın yabancı dil derslerine ve öğrenme sürecine entegre edilişi hakkında bilgi sahibi olmak da etkili ders için önemli bir faktör olarak görülebilir. Öğrencilerin dil becerileri veya kültürel arka planları açısından çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda öğretmenin interkültürel becerilerini geliştirmesi ile öğrencilere uyum sağlayabileceği söylenebilir.
B3K4	Bir Almanca öğretmeninin kendi mesleki gelişim süreci, sürekli öğrenmeyi ve kendini geliştirmeyi içeren önemli bir süreçtir. Bu süreç, öğretmenin kendi mesleki becerilerini, bilgisini ve pedagojik yaklaşımlarını güncellemesini ve iyileştirmesini sağlar. Almanca öğretmeninin mesleki gelişim süreci, sürekli öğrenme, profesyonel gelişim programlarına katılma, mesleki ilişkileri geliştirme, geri bildirim alma ve

	değerlendirme ve kişisel refleksiyon üzerine odaklanması gerekir. Bu süreçte, öğretmen güncel dil gelişmelerini takip ederken, pedagojik yaklaşımları ve öğrenci ihtiyaçlarını anlamak için çaba gösterir. Ayrıca, dil eğitimi konferanslarına, seminerlere ve kurslara katılarak bilgisini ve becerilerini artırır. Mesleki ilişkileri geliştirirken, meslektaşlarıyla iş birliği yapar ve en iyi uygulamaları takip eder. Öğrenci geri bildirimlerini dikkate alarak kendi performansını değerlendirir ve iyileştirme fırsatları belirler. Son olarak, kişisel eleştiri ile öğretim pratiğini değerlendirir ve geliştirir, öğrencilerin başarılarını ve zorluklarını göz önünde bulundurarak öğretim yöntemlerini ayarlar. Bu süreç, öğretmenin sürekli olarak kendini geliştirmesini ve öğrencilere daha etkili bir şekilde hizmet etmesini sağlar.
B3K5	DLL'in mesleki gelişim kursları katılımcılara farklı öğretim yöntemleri,teknikleri ve öğrenme stratejileri sunmaktadır. Dolayısıyla farklı bir bakış açısı da kazandırmaktadır. Mesleki açıdan kendini geliştirmek isteyen her Almanca öğretmeni katılmalıdır.

Tablo 29: B grubu Katılımcılarının "Bir Almanca Öğretmeninin Kendi Mesleki Gelişim Süreci Hakkında Ne Düşünüyorsunuz? Bize Biraz Bilgi Verebilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

B4K1	Almanca Öğretmenliği Programında olmaması gereken ders bulunduğunu düşünmemekteyim. Öğrenen ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda sesletim ve telaffuz kapsamında bir ders olmasında fayda olabilir. Bunun yanı sıra teorik odaklı derslerin sayıca fazla olması, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine odaklanmasını engelleyebiliyor. Uygulama odaklı derslerin programa daha fazla dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu derslerin seçiminin programın amacına ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak belirlenmesi önemlidir
B4K2	Bence bu programlarda bilgi kazandıran derslerin yanı sıra bu bilgilerin farklı ders durumlarında nasıl kullanılabileceğini aktaran uygulamalı dersler de yoğunluk kazanmalı.
B4K3	Öğrencilerin hedef dilde dilsel girdilere farklı metin türleriyle maruz kalabilmesi adına "Duyduğunu Anlama" dersine ayrıca yer verilebileceğini düşünmekteyim. Olmaması gerektiğini düşündüğüm bir ders bulunmamaktadır.
B4K4	Almanca öğretmenliği programlarında ölçme ve değerlendirmeyle ilgili derslere daha fazla yer verilmesi önemli bir adım olabilir. Bu dersler, öğretmen adaylarının öğrencilerin dil becerilerini objektif bir şekilde değerlendirmesini ve öğrenme süreçlerini yönlendirmesini sağlayabilir. Öğretmen adaylarına ölçme ve

	değerlendirme dersleri sayesinde öğrencilerin dil becerilerini objektif bir şekilde değerlendirme yeteneği kazandırılır. Bu, öğretmenlerin öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini doğru bir şekilde belirleyerek ders planlarını buna göre ayarlamalarına olanak tanır. Geleneksel dilbilgisi derslerinin (olmaması gereken ders) yerine iletişimsel dilbilgisi derslerinin alınması, Almanca öğretmenliği programlarında birçok açıdan faydalı olabilir. İletişimsel dilbilgisi dersleri, öğrencilerin dili gerçek hayatta kullanma becerilerini geliştirmeye odaklanır. Bu dersler, öğrencilerin günlük iletişimde kullanabilecekleri dil yapılarını ve ifadelerini öğretir, böylece dilbilgisini daha işlevsel hale getirir
B4K5	Bana göre; Dijital /Çevrimiçi materyal hazırlama/ geliştirme dersi olabilir.

Tablo 30: B Grubu Katılımcılarının "Sizce Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programında Olması Gereken ve Olmaması Gereken Dersler Nelerdir? Gerekçeleriyle Yazabilir Misiniz?" Sorusuna İlişkin Cevapları

B5K1	Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi kapsamında öncelikle öğrencilere temel araştırma becerilerinin kazandırılması önemlidir. Öğretmen adayı olan öğrenciler literatür taraması yapabilmeli, araştırma soruları oluşturabilmeli, veri toplama ve analiz etme becerilerine sahip olabilmelidir. Bu temel beceriler, ileriki meslek yaşamında ders sürecini iyileştirebilmek için yarar sağlayacak becerilerdir. Bunun yanı sıra öğrencilere etkili bir şekilde bilimsel makale yazma ve sunma becerileri öğretilmelidir. Bu beceriler, doğru referans yazabilme, yazım kurallarına uygunluk, mantıklı bir akışın sağlanması ve bilgiyi anlaşılır bir şekilde sunma becerilerini içerir. Aynı zamanda öğrencilere araştırma etiği ve akademik dürüstlük konularında bilgi verilmesi de bu ders kapsamında önemlidir. Bir diğer kazanım ise öğrencilere eleştirel düşünme yeteneği ve analitik yetenekler kazandırılmasıdır. Bu kazanım mevcut bilgiyi değerlendirebilme, sentezleyebilme ve kendi uygulamalarında kullanabilme becerisini geliştirir.
B5K2	Bence bu ders temel olarak öğretmen adaylarına derslerinde yaşadıkları sorunları anlamak ve bunları çözmeye yönelik adımlar atabilmek için sahip olmaları gereken bilimsel düşünce formasyonunu kazandırmalıdır. Böylece yaşadıkları sorunları sadece tecrübe etmekle kalmayıp sorunların kaynağını anlamak ve iyileştirmek için çeşitli denemeler yapabilirler.
B5K3	Bilimsel araştırma yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak, bir öğretmen adayının mesleki açıdan kişisel gelişiminde ve sınıf içi etkinlik planlamasında rol oynayabilir.

	Bu bağlamda öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlama ve etkili öğretim stratejilerini geliştirme-uygulama, öğrencilerin performansını değerlendirme, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını saptayıp uygun stratejiler geliştirme, sınıf içerisinde denemeler yaparak başarı arttırmaya yönelik stratejileri test etme ve bilimsel veri toplama, ders materyallerini ve öğretim stratejilerini öğrencilerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına göre uyarlama gibi çeşitli açılardan örnekler sunulabilir.
B5K4	Öğretmen adayları, bilimsel araştırma süreçlerini ve yöntemlerini anlamalıdır. Bu, araştırma soruları oluşturma, literatür taraması yapma, veri toplama ve analiz etme gibi temel becerileri içerir. Bilimsel araştırma yöntemleri dersi, öğretmen adaylarının eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Araştırma bulgularını değerlendirme, sonuçları yorumlama ve mantıklı çıkarımlar yapma becerisi bu sürecin önemli bir parçasıdır.Ders, öğretmen adaylarının araştırma becerilerini pratikte uygulamalarına olanak tanımalıdır. Öğrencilere, kendi araştırma projelerini tasarlama, yürütme ve raporlama fırsatı verilmelidir.
B5K5	"Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersini alan öğrencinin kazanımları: - Bilimsel düşünmeyi ve yorum yapmayı öğrenen bir öğretmen adayı dersler de ortaya çıkacak olası problemlerin çözümünde daha başarılı olabilir. -Analitik düşünmeyi öğrenir. -Kaynak taraması yapabilen bir öğretmen sadece ders kitabı ile yetinmez, aksine çok çeşitli ve öğretici materyaller hazırlayabilir. Neyi, nerede bulacağını ve bu bilgiden nasıl yararlanacağını iyi bilir.

Tablo 31: B Grubu Katılımcılarının "Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programının III. Döneminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" Dersi Mevcut. Sizce Bu Derste Öğretmen Adaylarına Ne Tür Kazanımlar Edindirilmelidir?" Sorusuna İlişkin Cevapları

B grubunun cevapları incelendiğinde, bütün katılımcıların Eylem Araştırması ve PEP'in iç içe olduğunu düşündüğünü ve Eylem Araştırması'nın da PEP'in de problemlere çözümler getirmek veya sorunu ortadan kaldırmak gibi işlevleri olduğunu kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcılar Eylem Araştırması ve PEP'in arasındaki farkı, eylem araştırmasının daha bilimsel olmasıyla nitelendirmektedirler. Katılımcı 5 ise PEP'i daha çok formasyona benztmekte, eylem araştırmasının bilimselliğini betimlemektedir. PEP katılımcıları ikinci soruda genel fikir olarak PEP uygulamasının mesleki hayatlarına katkı sağladığını betimlemektedir ve katılımcı 5 PEP'in

onun mesleki hayatına çok büyük bir katkısı olmadığını anlatmaktadır. Üçüncü soruda ise bir katılımcı hariç genel fikir öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının çevrimiçi veya mesleki kurslara katılması yönündedir. Dördüncü soruda öğretmen adayları müfredatta olmaması gereken ders olmadığını düşünmekte, uygulamalı derslerin ve öğretmen adaylarının kendini geliştirebilecekleri derslerin artmasını tavsiye etmektedirler. Son soruda ise bütün katılımcılar Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimine, sınıf içi performansına, mesleki yeterliliğine, bilimselliğine katkı sağladığını düşünmektedirler.

Ayrıca Eylem Araştırması dersini almamış öğretmenlerle alan öğretmenler ve bir uygulama gerçekleştiren öğretmenler arasında bariz farklar meydana çıkmaktadır. Örneğin, A grubundan sadece iki katılımcı bilimsellik ve yöntemlerden bahsederken B grubundaki bütün katılımcılar hem bilimselliği hem eylem araştırması hem de eylem araştırmasının öğretmen adaylarına katkılarını bilmekte ve savunmaktadır. Ayrıca A grubundakiler müfredat derslerinde daha çok Alman dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Tarihi, Materyal Geliştirme gibi derslerden bahsederken, PEP katılımcısı olan öğretmenler daha çok Eylem Araştırması, bilimsek ölçütler ve teknolojikn derslere ağırlık vermektedir. Eylem Araştırmasını lisans döneminde görmeyen öğretmenler ile ders olarak almış öğretmenler, Eylem Araştırması'nı farklı nitelendirmektedirler ve faydalarını daha farklı açıklamaktadırlar. Bir öğretmenin kendini nasıl daha iyi geliştirebileceği konusunda da Eylem Araştırması dersini görmüş ve görmemiş öğretmenler arasında farklar bulunmaktadır. Örneğin A grubu öğretmenlerin kendini geliştirebilecekleri noktaları daha çok dilsel ve telaffuz olarak tanımlarken B grubu bunların yanı sıra hizmet içi eğitimlerden, bireysel yeni kurslardan, bilimsel gelişimlerden bahsetmektedirler. Yani eylem araştırmasını deneyimleyen öğretmenler, daha bilimsel ve içeriksel yaklaşımlar göstermektedirler fakat iki grupta kısmen aynı yöntemleri derslerinde kullanmaktadırlar.

C1K1	Die Inhalte können in verschiedene Kategorien aufgeteilt werden. a) Wesentliche sprachwissenschaftliche Grundlagen: Dazu gehören Wortschatz, Strukturen, Satzbau, Aussprache. b) Kenntnisse über Spracherwerbprozesse c) Didaktik und Methodik für DaF: Dazu gehören auch die Prinzipien der Kompetenzorientierung, Erfolgsorientierung, Handlungsorientierung, Aufgabenorientierung, Interaktionsorientierung, Kontextualisierung,

	Personalisierung, Lerneraktivierung, Interkulturalität, Unterrichtsplanung mit Formulierung von Lernzielen, Auswahl von Lehr- und Lernmaterialien, Vermittlung von Lernstrategien und Förderung der Lernerautonomie. d) Landeskunde

Tablo 32: C Grubu Katılımcısının "Welche Fächer/Lehr-Lerninhalte Sollten Sich Obligatorisch im Curriculum der Deutschlehrerausbildung Befinden, damit Deutschlehrer Lernen Deutsch als Fremdsprache Angemessen zu Lehren? (Almanca Öğretmenlerinin Yabancı Dil Olarak Almancayı Doğru Bir Şekilde Öğretebilmeleri İçin Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Müfredatında Hangi Konular/öğretme/öğrenme İçerikleri Zorunlu Olmalıdır?)" Sorusuna İlişkin Cevabı

C2K1	PEPs haben einen sehr hohen Stellenwert. Sie ermöglichen, den eigenen Unterricht praxisnah zu erforschen. Die Ergebnisse sind sofort sichtbar. D.h. die Handlungsabläufe im eigenen Unterricht werden transparent und können von der Lehrkraft selbst hinterfragt und verbessert werden. Damit tragen PEPs zur Professionalisierung der eigenen Unterrichtspraxis bei.

Tablo 33: C Grubu Katılımcısının "Welchen Stellenwert hat Ihrer Meinung nach ein Praxiserkundungsprojekt im Rahmen der Aktionsforschung? (Sizce Eylem Araştırması Bağlamında Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesi Ne Kadar Önemli)" Sorusuna İlişkin Cevabı

C3K1	Die meisten meiner Kursteilnehmer*innen zeigten großes Interesse an den Inhalten der DLL-Einheiten und haben die neuen Kenntnisse in ihren Unterricht integriert. Damit konnten sie sich auf professioneller Ebene weiterentwickeln. Allerdings gab es natürlich auch Teilnehmer, die die Einheiten schnell abgearbeitet haben und wenig mitgenommen haben. Ihnen ging es nur um die Teilnahmebestätigung. Ein großes Problem bei der Betreuung von DLL-Teilnehmern sind mangelnde Deutschkenntnisse. Einige Teilnehmer waren nicht auf B2-Niveau, sodass sie Schwierigkeiten hatten, die Texte zu verstehen.

Tablo 34: C Grubu Katılımcısının "Sie waren Öfters Tutor Bei Kursteilnehmer*Innen Zu DLL-Einheiten. Könnten Sie Über Wichtige positive und oder negative Erfahrungen Berichten?

(DLL Birimlerindeki Öğrenciler Için Sık Sık Öğretmenlik Yaptınız. Bize Önemli Olumlu ya da Olumsuz Deneyimlerinizden Bahsedebilir Misiniz?)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

C4K1	Das Interesse an DaF ist in der Türkei sehr groß. Entsprechend ist die Nachfrage nach qualifizierten DaF-Lehrern hoch. Leider gibt es nicht genügend Fortbildungsangebote. Meist sind diese Angebote auch kostenpflichtig, sodass sich nicht alle DaF-Lehrer anmelden können.

Tablo 35: C Grubu Katılımcısının “Was Denken Sie Über Das Thema „DaF-Lehrerfortbildung In Der Türkei? (Türkiye'de Daf Öğretmen Eğitimi” Konusu Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

C5K1	Grundsätzlich sollten DaF-Lehrer natürlich offen sein für Neuerungen im Unterricht. Das setzt die Bereitschaft voraus, neue Methoden auszuprobieren und Interesse und Freude am Experimentieren zu zeigen. Gleichzeitig muss die Lehrkraft auch verschiedene Lehrmethoden kennen und über Reflexionsfähigkeit verfügen. Denn nur wer, den eigenen Unterricht reflektieren und bewerten kann, lernt eigene Fehler zu erkennen und auf diese Weise die eigene Unterrichtspraxis stetig weiterzuentwickeln.

Tablo 36: C Grubu Katılımcısının “Welche Qualifikationen Sollte Ihrer Meinung Nach Ein Deutschlehrer Haben, Der In Seinem DaF-Unterricht Etwas Neues Ausprobieren Möchte? (Almanca Derslerinde Yeni Bir Şeyler Denemek Isteyen Bir Almanca Öğretmeni Sizce Hangi Niteliklere Sahip Olmalıdır?)“ Sorusuna İlişkin Cevabı

C grubu katılımcısı bir PEP mentorudur ve PEP’in öğretmen adayları için oldukça verimli olduğunu vurgulamaktadır. PEP’in Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretmenliği programı için yeterlilik, yönelim, eylem yönelimi, bağlamsallaştırma, öğrenme hedeflerinin formülasyonu ile ders planlaması, materyal seçimi gibi noktalarda katkı sağladığını belirtmektedir. İkinci soruda ise PEP’in öğretmenlerin kendi öğretmenlik pratiğini geliştirmelerine ve profesyonelleşmelerine yardım ettiğini belirtmektedir. Üçüncü soruda ise PEP katılımcılarının bazılarının B2 seviyesinde olmadığını ve bu projenin onlara zor geldiğini belirtmektedir. Mentorumuz dördüncü soruda, ülkemizde öğretmen adayları veya öğretmenler için olan uygulamaların eksik olduğunu ve ücretli olduğunu, bu yüzden çoğunun katılamadığını belirtmektedir. Beşinci soruda ise yabancı dil olarak Almanca öğretmenlerinin yeniliklere açık olmalarını, hatalarını böyle fark edebileceklerini ve kendi uygulamalarını sürekli olarak geliştirebileceklerini belirtmektedir

Sorulara verilen yanıtlar tablolar halinde aktarılmış ve bir sonraki bölümde değerlendirilmiştir.

4.3.1. Katılımcıların Görüşmeye İlişkin Cevaplarının Değerlendirilmesi

A grubu katılımcılarının birinci soruya verdiği cevaplar incelendiğinde, beşinin de değişim ve gelişimi destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Fakat içlerinden ikisi genel bir tanım yapmakta, alandan bahsetmemektedir ve diğer üç katılımcı materyal, teknoloji, etkinliklerin etkili kullanımı gibi ders alanlarından ve değişim-gelişim adına yapılabileceklerden bahsetmektedirler.

Katılımcıların ikinci soruya verdiği cevaplarda ise katılımcıların, öğrencilerin başarı durumlarında düşüş yaşadıklarını genelde yazılı veya sözlü sınavlardan sonra anladıkları, o konularla ilgili geri dönük çalışmalar yaptıkları anlaşılmaktadır. Bir katılımcı, Milli Eğitim Bakanlığı'nda müfredatın dışına çıkamamaktan bahsetmekte ve vakit kaldığında geriye dönebildiğini aktarmaktadır. Bu yüzden öğretmenlerin verilen sürelerde hızlıca ders anlattığı ve kısa zamana programı yaydığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının cevaplarından anlaşılacağı üzere kullanılan yöntem ve materyallerin değişikliğine gidilmektedir. Bir katılımcı ise öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaya çalıştığını belirtmektedir.

Üçüncü soruya verilen cevaplarda ise, bir katılımcının dilin ülkesine giden ve gitmeyen öğretmen adaylarının aralarındaki farkı anlatmakta fakat gelişim süreci ile ilgili bir bilgi vermemektedir. Diğer katılımcı ise öğretmenin dilin ülkesine gitmesi gerektiğini savunmakta ve ana dilde kaynak dinlemeleri, izlemeleri gerektiğini açıklamaktadır. Ayrıca o dilin kültürüne hakim olması gerektiğini savunmaktadır. Diğer bir katılımcı deneyimi savunmaktadır ve öğretmenin araştırma yaparak kendisini geliştirmesini beklemektedir. Sadece iki katılımcı, öğretmenin kendini çeşitli mesleki kurslarla, alan içi eğitimlerle vb. değiştirip geliştireceğini savunmaktadır

Dördüncü soru ve cevaplar incelendiğinde, öğretmen adaylarının genellikle Materyal Hazırlama ve Geliştirme dersinin önemli olduğunu vurguladığı, teknoloji ve yabancı dil ağırlıklı derslerin daha çok olmasını savunduğu, şiir, hikaye gibi Alman Edebiyatı dersinin daha çok olmasını istedikleri görülmektedir. Yabancı Dil olarak öğrendikleri İngilizce dersinin çok yüzeysel olduğu, bu yüzden ya yeni bir dil ya da daha derinlemesine İngilizce dersinin tercih edildiği görülmektedir. Sadece iki katılımcı, bilimsel araştırma yöntemlerinin ve eylem araştırmasının öğretmenlik eğitiminde daha çok verilmesi gerektiğini, bunun öğretmen adayının hayatına katkı sağlayacağını düşünmektedir.

Sonuncu sorunun cevapları incelendiğinde, iki katılımcının bu dersi almadığı görülmektedir. Yani öğretmen adayının mesleki gelişimi için en ön sıralarda yer alan bu dersin, müfredata sonradan eklendiği görülmektedir. Bir katılımcı ise lisans döneminde bu dersi yüzeysel gördüğü için yine çıkarımlarda bulunmaktadır. Son iki katılımcı ise elde edilmesi gereken kazanımları, bilimsel makale, veri toplama, analiz, doğru bilgiyi yanlıştan ayırma, uygulama yapılması ve eylem araştırmasını barındırması gerektiğini vurgulamaktadır. Genele bakıldığında ise A grubu katılımcılarının Eylem Araştırması dersini almadığı ve bu eksikliğin görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden A grubu katılımcıları Eylem Araştırması ile ilgili hizmet içi bir eğitim veya bir kurs alabilir.

B grubu katılımcılarının birinci soruya verdiği cevaplar incelendiğinde, genel olarak beş katılımcının da Eylem Araştırması ve PEP uygulamasının arasında ilişki olduğunu ve birbirleriyle aynı seyirde ilerlediklerini kabul ettikleri görülmektedir. Katılımcılar aynı zamanda bu ikisi arasındaki farkın bilimsellik olduğunu vurgulamaktadır. Sadece PEP'in daha uygulama içerdiğini, ödevler yoluyla ilerlendiğini belirtmektedir. Bütün katılımcılar Eylem Araştırması'nı bir durumun veya problemin çözümü olarak görmektedirler fakat hiçbiri değişim ve gelişim için eylem araştırmasından bahsetmemektedir.

İkinci cevaplar incelendiğinde, dört katılımcının, PEP'in beklentilerini karşıladığını ve mesleki gelişimlerine katkı sağladığını söylediği görülmektedir. İlk katılımcı PEP sonunda öğrencilerinin kullanılan materyal veya yönteme devam etmek istediklerini belirttiklerini aktarmaktadır. Beşinci katılımcı ise deneyimlerin ve farklı çözüm önerilerinin paylaşılmasının beklentisini karşıladığını, fakat mesleki açıdan ona bir faydası olmadığını, kısa filmlerin bazen açılmadığını belirtmektedir.

Beş katılımcının da üçüncü soruya verdiği cevaplarda söylediği ortak görüş, öğretmenin mesleki gelişimi için DLL, PEP gibi mesleki gelişimi destekleyecek kurslara katılması ve kendini bu alanda geliştirmesidir. Fakat sadece K4 öğretmenin kendini bilimsel yöntemlerle yani geri dönüt alarak, mesleki bilgilerini ve pedagojik becerilerini geliştirerek bunları yansıtma üzerine odaklanarak, öğretimini inceleyerek ve değerlendirerek geliştirebileceğinden yani eylem araştırmasının basamaklarından bahsetmektedir

Dördüncü sorunun cevaplarına bakıldığında sesletim ve telaffuz dersi, uygulama ağırlıklı derslerin artırılması, duyduğunu anlama dersi, ölçme ve Değerlendirme ile ilgili dersler, iletişimsel dilbilgisi dersleri ve Çevrimiçi materyal hazırlama derslerinin örnek olarak gösterildiği görülmektedir. Bu dersler öğretmen adaylarının dilsel ve mesleki gelişimi için

oldukça faydalıdır fakat hiçbir katılımcı Eylem Araştırması dersinin lisans dönemine eklenmesi gerektiğini ya da daha detaylı anlatılması gerektiğini savunmamaktadır.

Son soruya bakıldığında ise, bütün katılımcıların bilimsel araştırma yöntemlerinin basamaklarından doğru bahsettikleri görülmüştür. Bu basamakları veri toplama, kaynak taraması, analitik düşünme, süreç ve yöntemler, analiz, soru oluşturma, sınıf içi etkinlik planlaması vb. olarak sıralamaktadırlar. Fakat katılımcılar, bilimsel araştırma yöntemlerinden olan Eylem Araştırmasından bahsetmemektedir. Eylem araştırmasının basamakları bilimsel araştırma yönteminin basamaklarıyla aynıdır fakat eylem araştırmasının konusu katılımcılar tarafından geçirilmemektedir veya eylem araştırmasının kazandırdığı beceriler/kazanımlardan bahsedilmemektedir.

C grubu katılımcısının birinci soruya verdiği cevaplara bakıldığında, ayrıntılı olarak kelime dağarcığı, yapılar, cümle yapısı gibi temel dilbilimsel temeller, dil edinim süreçleri hakkında bilgi, bölgesel çalışmalar ve eylem, yeterlilik, etkileşim, bağlamsallaştırma yönelimi gibi içeriklerden bahsedildiği görünmektedir.

Katılımcı ikinci soruya verdiği cevapta, PEP uygulamasının, katılımcı için önemli olduğundan, sürecin oldukça şeffaf ilerlediğinden, öğretmenlerin kendileri tarafından incelenip geliştirilebileceğinden, PEP'e katılan kişilerin kendi öğretmenlik pratiğinin profesyonelleşmesine katkıda bulunduğundan bahsetmiştir. Fakat Eylem Araştırması ile olan ilgisinden ve bağından bahsetmemektedir.

Üçüncü soruya katılımcı, çoğu PEP katılımcısının büyük ilgi gösterdiğini ama bazılarının ünitelerden çok az verim aldığını belirtti. DLL katılımcılarının en büyük sorunlarından birinin Almanca dil becerilerinin eksikliği olduğunu, bazı katılımcıların metinleri anlamakta güçlük çektiğini vurgulamaktadır. Bu zorluğun sebeplerinden biri de öğretmen adaylarının derslerde dili yeterince edinememesidir.

Dördüncü soruya katılımcı eleştirel bir dille yaklaşmaktadır. Ülkemizde yabancı dil olarak Almanca dersine ve öğretmenlerine olan ilgi gittikçe artmaktadır. Fakat öğretmenler lisans eğitiminde dil, mesleki ve pedagojik yönlerde örneğin Eylem Araştırması gibi yeterlilikleri yüksek düzeyde öğrenememekte, bu yüzden lisans sonrası kendilerini geliştirmek için başka kurslara kaydolmaktadırlar fakat kurslarda mebla olarak herkesin karşılayabileceği düzeyde

değildir. Bu yüzden çok az öğretmen adayı mezun olduktan sonra gerek bireysel gerek mesleki donanımını artırabilmektedir.

Beşinci soruda ise, katılımcı yöntemlerden bahsetmektedir. Çalışmanın ana vurgusunda da belirtildiği gibi öğretmenin yöntemler ile kendini geliştirebilmesi, eksiklerini giderebilmesi ve kendi mesleki yaşamında değişim ve gelişimi sağlayabilmesi için bu yetkinlikleri edinmelidir. Bu yetkinlikler de üniversitede alınan eğitimle öğretmen adaylarına kazandırılmaktadır. Bu yüzden bireyler için eylem araştırması gibi bilimsel dersler ve yöntemler oldukça önemlidir. Fakat lisans eğitiminde sadece bir döneme sıkıştırılmaktadır.

Bütün bu değerlendirmelerden sonuç olarak Eylem Araştırmasının, öğretmen eğitiminde önemli konumda yer aldığı, bilimsel araştırma yöntemlerini öğrenenle öğrenmeyenin farkının açıkça ortaya çıktığı, üniversitelerde öğretmen yetiştiren programlarda Eylem Araştırması dersine daha çok odaklanılması gerektiği anlaşılmaktadır.

BÖLÜM 5

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, bütün tezde elde edilen verilerin değerlendirilmesinden sonra, alanla ilgili sonuçlar çıkarılmış ve katkı sağlaması adına öneriler getirilmiştir.

5.1.Sonuç

Çalışmada, üniversitede Almanca Öğretmenliği adayları için Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve eylem araştırması dersi hangi öneme sahiptir? sorusuna cevap aranmıştır ve bir öğretmenin lisans döneminden sonraki mesleki alan ve pedagojik gelişimi için bilimsel araştırma yöntemleri ve eylem araştırmasının önemli olduğu, öğretmen adaylarının kendilerine ve derslere objektif bakmalarını sağladığı, mesleki tecrübe edinmelerine yardımcı olduğu, öğretmen adaylarına bilimin ve bilimsel olarak ders işlemenin nasıl olduğunu gösterdiği gibi birçok nedenden dolayı ortaya çıkmıştır. Çünkü eylem araştırması değişim ve gelişime öncülük etmektedir ve bir öğretmen adayı, değişim ve gelişimi gerçekleştirmek istiyorsa, Eylem Araştırması'nın basamaklarından faydalanarak gerçekleştirmekte ve hem kendi hem de öğrencilerinin durumlarında değişiklikler yaratabilmektedir. Ayrıca kendisi de akademik gelişim gösterebilir ve eğitsel bağlama ek olarak öğretsel bağlamda da desteklenebilir.

Bir diğer cevap aranan soru ise eylem araştırmasının ilkeleri nelerdir? sorusudur. Alan yazında eylem araştırmasının ilkeleri; ortada bir gözlem durumunun olması, eylem araştırmasının sistematik olması, bir yanıtla başlanamaması, kuramsal bilgilerle uygulamayı birleştirmesi, değişim ve gelişimi sağlaması, kritik yansıma olması, sorumluluk, iş birliği, özen, düşünme gibi terimlerle eşleşmesi, nitel olması ama sayıları barındırabileceği, bilişselliği, pragmatik bilgiyi ve etik kalite kriterlerini bir arada barındırması, bireylerin, toplumların veya kurumların sorunlarına çözüm bulması gibi sıralanmaktadır ve daha birçok ilkesi bulunmaktadır.

Üçüncü soru ise Eylem araştırmasının uygulama alanları nelerdir? sorusudur. Burada lisans döneminde Topluma Hizmet veya Öğretmenlik Uygulaması derslerinin üniversitelerde Eylem Araştırması'nın uygulama alanları olabileceği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca alan yazının diğer konusu olan PEP' te eylem araştırmasının uygulama alanlarından bir tanesidir ve Eylem Araştırması ile iç içedir.

Cevap aranan diğer bir soru da Eylem Araştırmasını içeren PEP'in öğretmen yeterliğine ve yabancı dil verimine katkısı nelerdir? sorusudur. Yapılan araştırmaya, görüşmelere

bakıldığında, PEP uygulaması, birebir öğretmen adayı kendini ve derslerini gözlemleyebildiği, bir yönlendirici eşliğinde hem gözlem yapabildiği hem de gözlemlenebildiği, süreç şeffaf ve birey odaklı ilerlediği, eylem araştırmasını içerisinde barındırdığı, öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlayacak kazanımlar elde edildiği, öğretmen adayların hem alansal, hem mesleki hem de pedagojik yetkinliklerini doğrudan etkilediği, ders dili Almanca olduğu ve öğretmen adayı öğrendiği dilde hem mentoruyla, hem arkadaşlarıyla hem de öğrencilerle konuştuğu için PEP hem öğretmen yeterliliğine hem de yabancı dil verimine katkı sağlayabilmektedir.

Cevabı aranan son soru ise üniversitelerde eylem araştırmasını içeren hangi derslerin bulunduğu sorusudur. Türkiye'deki resmi kurum olan Yüksek Öğretim Kurumu incelendiğinde ve üniversitelerin ders bilgi paketlerine göz atıldığında, eylem araştırmasının sadece ikinci yılda dördüncü yarıyılda öğretmen adaylarına öğretildiği, bilimsel araştırma yöntemleri adı altında işlendiği, altı üniversite haricinde kendi adıyla bulunamadığı, öğretiminin öğretmenin inisiyatifine bağlı olduğu, üzeri örtük olarak müfredatta bulunduğu görülmektedir.

Ayrıca bir üstteki sorunun cevabı olarak Türkiye'deki Almanca Öğretmenliği Programı'nı barındıran bu üniversitelere bakıldığında Anadolu Üniversitesi'nde dördüncü yarıyılda Eylem Araştırması dersinin doğrudan haftalara eklenmiş olduğu ve bu konunun on ikinci haftada öğrencilere anlatıldığı görülmektedir.

Atatürk Üniversitesi'nde doğrudan eylem araştırmasının geçmediği fakat Görsel 47'de Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersin Amacı ve Tanımı kısmında Eylem Araştırması başlığının geçtiği ortaya çıkmaktadır. Bu bilgiden yola çıkarak sekizinci haftadaki konu başlığı olan „Bilimsel araştırmalarda temel paradigmalar, nicel, nitel ve karma araştırma desenleri, benzerlikler, farklılıklar" kısmında Eylem Araştırması'nın anlatılabileceği düşünülmektedir.

Uludağ Üniversitesi'nde konu ile bağlantılı bir başlık bulunamadığından, yine sekizinci haftada "Nitel Araştırma Yöntemleri" başlığı altında verilme ihtimali yüksektir.

Çukurova ve Hacettepe Üniversitesi'nde on dördüncü haftada Eylem Araştırması konu başlığı geçmektedir.

Dicle ve Gazi Üniversitesi'nde ne Nitel Araştırma Yöntemleri ne de Eylem Araştırması başlıklarına rastlanmamaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nde ise altıncı haftadaki "Nitel ve Nicel Araştırmalar ve Özellikleri" konu başlığı altında verilme ihtimali bulunmaktadır.

Hakkari Üniversitesi'nde ise sadece ilk üç haftanın ders planı bulunmaktadır ve diğer haftalarla ilgili bir yönerge veya plan bulunamadığından, Eylem Araştırması konusunun işlenip işlenmediği bilinmemektedir.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa da eylem araştırması adı doğrudan geçmemekte, hatta nitel araştırma yöntemleri adı da bulunmamaktadır. Üniversitenin haftalar planlamasında sadece nicel araştırmalar vardır.

Marmara Üniversitesi incelendiğinde ise Görsel 49'da Eğitimde Aksiyon (Eylem) Araştırmsı başlığı geçmekte ama haftalara bakıldığında bir bilgi bulunmamaktadır. Nicel veya nitel yöntemler başlıkları da yer almamaktadır. Eylem araştırması konusunun beşinci hafta „Germanistik'teki Ampirik Araştırma Metot ve Uygulamaları" konusu altında içerisinde gözlem barındırdığı için verilebilmekte olduğu görülmektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde ise Eylem Araştırması başlığına on beşinci haftada rastlanmaktadır.

Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde doğrudan eylem araştırması veya nitel araştırma yöntemleri bulunmamakta, sadece üçüncü haftada "bilimsel yaklaşımlar (nitel, nicel ve pozitivizm" konu başlığı bulunmaktadır. Burada konunun işlenme olasılığı bulunmaktadır.

Nevşehir Hacı Bektaş veli Üniversitesi'nde 15. Haftada "Eğitimde aksiyon (eylem) araştırması" konu başlığı bulunmaktadır. Bu ders teorik olarak anlatılmakta ve tartışma yöntemi, soru cevap derste kullanılmaktadır.

Ondokuz Mayıs üniversitesinde ne eylem araştırması ne de nitel araştırma yöntemleri başlığı geçmemektedir. Sadece dersin çıktılarında araştırma ve araştırma modelleri başlığı geçmektedir. Bu yüzden Eylem Araştırması'nın verilip verilmediği bilinememektedir.

Trakya Üniversitesi'nde dersin içeriği başlığının yanında eylem araştırması adı geçmektedir. Fakat haftalara bakıldığında eylem araştırması başlığı bulunmamaktadır. 11. haftadaki "Nitel-Nicel Araştırma" başlığı altında verilebilmekte olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın geneline bakıldığında, eylem araştırmasının öğretmen adayının gelişimi için vurgulanması ve öğretilmesi gereken bir yöntem olduğu, fakat üniversitelerde sadece bir

yarıyıla üstü kapalı olarak eklendiği, bu durumunda öğretmen adaylarının alan, meslek ve pedagojik gelişimini olumsuz yönde etkilediği, öğretmen adayının mesleki olarak lisanstan sonra tecrübesiz kaldığını, bu tecrübesizliği yenmek için PEP gibi uygulamalara katıldığını görebilmekteyiz. Üniversitelerin Almanca Öğretmenliği programı incelendiğinde her bir dersin aslında öğretmen gelişimi için oldukça önemli olduğu görülmektedir, fakat eylem araştırması kapalı şekilde aktarılmakta ve öğretmenlerin tercihine bağlı konumda kalmaktadır. Bu da öğretmen adayının her yönden gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

YÖK sitesindeki Almanca Öğretmenliği Programı ders tanımlarına bakıldığında, Eğitimde Araştırma Yöntemleri başlığı altındaki metnin sonuna doğru "eğitimde aksiyon (eylem) araştırması" tanımı geçmektedir. Bu ders haricinde detaylı olarak eylem araştırmasının adının geçtiği bir ders bulunmamaktadır. Fakat üstü örtük bir şekilde diğer dersler içerisinde verilip verilmediği bilinmemektedir.

PEP Uygulaması Goethe Enstitüsü'nden ve PEP katılımcısından alınan verilerle incelendiğinde, PEP'in Eylem Araştırması'nı içeren bir proje olduğu ve tıpkı eylem araştırması gibi basamaklarla ilerlediği görülmüştür. Öğrencileri gerçek durumlarda gözlemleme, diğer ekip arkadaşlarıyla durumlar üzerine düşünme, öğrencilerle birlikte durumlarda değişiklik gerçekleştirme, tekrar gözlemleme ve yeni planlar oluşturma gibi basamakları barındırmaktadır. Bu yüzden PEP, öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlamakta ve öğretmen adayları PEP ile eylem araştırmasını deneyimleyebilmektedir. Bu program ücretlidir ve belli bir süresi bulunmaktadır.

PEP uygulamasını alan ve almayan katılımcılar arasında, cevap olarak birçok farkın yer aldığı, PEP'e katılan katılımcıların sorulara verdikleri cevaplarla bilimsel araştırma yöntemlerini daha çok kullandıkları, kendilerini geliştirirken PEP'ten yararlandıkları, gözlem yapabilme olanağına sahip oldukları ve yetkinliklerini artırdıkları görülmektedir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi incelendiğinde ve belirleyicilere bakıldığında, lisans döneminde bilimsel araştırma yöntemleri veya eylem araştırması geçmemektedir. Fakat onları betimleyen tümevarım maddeleri yer almaktadır. Bu maddeler eylem araştırmasına benzeyen veya eylem araştırması gibi özellikler barındıran maddelerdir. Eylem Araştırması, yüksek lisansta geçmektedir Bireylerin yeterliliklerinin kanıtlandığı bu çerçevede, öğretmen adaylarına sınıf yönetiminde de kolaylıklar sağlayacak Eylem Araştırması'nın lisansta bulunmaması ve

yüksek lisans eğitiminde verilmesi, bu yönteme hala daha gerekli önemin verilmediğini kanıtlar niteliktedir.

Soru-Cevap olarak yapılan görüşmelere bakıldığında, Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alan öğretmenlerle almayanların arasında, kendini geliştirme, problemlere çözüm odaklı yaklaşma, sınıf içi etkileşim, öğretmenlerle koordinasyonlu çalışma farkının olduğu görülmektedir. Bilimsel Araştırma Yöntemleri veya Eylem Araştırması'nı bilen öğretmenler, kendilerine mesleki beceri ve gelişim olarak yetkinlik sağlamaktadırlar.

Almanca öğretmenleriyle yapılan Soru-Cevap görüşmesine bakıldığında, Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini almamış iki öğretmen adayının verdiği cevapların, diğer öğretmenlere oranla farklı olduğu görülmektedir. Dersi alan öğretmenler ise eylem araştırmasını daha iyi tanımlamakta ve derslerinde Eylem Araştırması'nın belli bölümlerini kullanabilmektedir.

PEP uygulamasına katılan ile sadece bu dersleri lisansta alan öğretmenlerle veya öğretmen adaylarıyla da deneyim veya yetkinlik olarak farklılıklar bulunmaktadır. PEP'e katılan öğretmenler, gerçek alanda sürekli olarak süreçte öğrencilerle birlikte olduğu ve Eylem Araştırması'nı da içeren dersleri tamamladığı için, hem kendini mesleki olarak daha hızlı geliştirmekte, hem de sınıf yönetimine daha hızlı hakim olmaktadır. Bu da, PEP tarzı uygulamaların bir öğretmen adayı veya öğretmenin kariyeri, yönetimi, iletişimi için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

PEP mentoru ile yapılan Soru-Cevap görüşmesinde ise mentorun cevaplarından, PEP'in Eylem Araştırması ile içeriksel ve yöntemsel bağları görülebilmektedir.

Öğretmen adayları, lisans döneminin ilk yılından itibaren Eylem Araştırması'nın farkına vardığında, en alttan verilen basit teorik bilgilerle, daha sonraki yıllarda küçük uygulamalarla ve en son yılında artık gerçek bir eylem araştırmasını kullanarak yaptığı Micro-Teaching eğitimiyle, yaşam boyu öğrenmeyi kendisinde gerçekleştirir, sınıf içi ve sınıf dışı aktivitelerinin farkına varabilir ve hem sınıfını hem de ders bütünlüğünü elinde tutabilir. Bu yüzden Eylem Araştırması öğretmen adayları için oldukça önemli konumda yer almaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında, aynı sorularla ilgili farklı fikirlerin olduğu görülmektedir. Bu da hala ortak bir paydada uzlaşmanın olmadığı anlamına gelmektedir. Bu yüzden alan yazının ve konunun önemi bu araştırmada anlatılmakta ve vurgulanmaktadır.

5.2.Öneriler

Bir öğretmen adayının psikososyal, mesleki, alan vb. olmak üzere her anlamda gelişim ve değişimini etkilediği için Eylem Araştırmasını, lisans döneminin ilk yılından itibaren derslerin içerisindeki konulara dahil edilmelidir.

Öğretmen adayına açıklanması, teorik olarak sınavlarda da sorulması ve ilk yıldan itibaren adayın Eylem Araştırması terimine aşina olması, diğer yıllarda da eklenen derslerle birlikte bu yöntemi edinmesine ve mesleki kariyerinde daha bilinçli ve sonuç odaklı ilerlemesine katkı sağlar. Bu yüzden Eylem Araştırması, bireylere üniversitede sadece Yüksek Lisans eğitiminde değil lisans eğitiminde de öğretilmelidir.

Ayrıca öğretmen adayları, son yıllarında gerçekleştirdiği öğretmenlik uygulamasında bir nevi Eylem Araştırması'nı deneyimledikleri için, bu derslerde Eylem Araştırması'nı kullanarak bir uygulama gerçekleştirdiklerinde, gerçek bir ortamda çözüm odaklı olmayı yaşayabilir, bu durum sonucunda kendini de gözlemleyebilirler. Eylem Araştırması YÖK'ün resmi web sitesinde yer alan ve müfredatta bulunan birçok derse eklenebilir.

Eylem araştırması yöntemlerinin Alman Dili Eğitimi programlarına entegrasyonu, öğretim yöntemlerinin sürekli olarak değerlendirilmesine ve iyileştirilmesine olanak tanır. Eğitimciler, öğretim süreçlerini uygulama aşamasında gözlemleyebilir, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre anlık düzenlemeler yapabilir ve böylece daha etkili öğretim stratejileri geliştirebilir. Bu yöntemin entegrasyonu ile öğretim kalitesini artırılabilir, öğrenci başarısını desteklemek için sürekli bir geri bildirim döngüsü sağlanabilir ve eğitim süreçleri iyileştirilebilir.

Ayrıca Eylem Araştırması teknoloji ve dijital araçlarla desteklenebilir. Eylem araştırması projelerinde dijital teknolojilerin kullanımı gösterilebilir, dijital araçların eylem araştırması sürecine entegrasyonunun nasıl olacağı açıklanabilir, veri toplama ve veri analizinde çevrimiçi anketler, dijital öğrenci günlükleri gibi örneklerle nasıl teknolojiden yararlanılabileceği, öğrenci performansının ve gözlemin daha kolay yollardan gözlemlenebileceği öğretmen adaylarına aktarılabilir.

Eylem araştırması öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımlarını desteklemek için kullanılabilir. Öğrencilerin dil öğrenme süreçleri hakkındaki geri bildirimleri, öğretim yöntemlerinin öğrencilerin gerçek ihtiyaçlarına uygun olarak şekillendirilmesine yardımcı olabilir.

PEP uygulaması, genel kanı olarak öğretmenlerin mesleki hayatlarına katkı sağlayan uygulamadır ancak bu uygulamalar ücretlidir. Bu nedenden dolayı öğretmen adaylarının mezun

olduktan sonra kendilerini geliştirmesi için bir alanının olmadığını ve bu yüzden Yüksek Öğretim Kurumu veya devletin diğer kurumlarının, Almanca öğretmenliği mezunları için PEP uygulamasına benzer uygulamalar gerçekleştirmesinin, öğretmenleri veya öğretmen adaylarının mesleğe daha hızlı ve kolay hazırlanması için bir basamak olduğu düşünülmektedir. Böylece öğretmen adaylarının da mesleki gelişimleri ve yaşam boyu öğrenmeleri gerçekleştirilmiş olur.

YÖK Almanca Öğretmenliği Programı'nda bu yöntemi dördüncü yarıyıla koymak yerine lisans döneminin ilk yılından itibaren basit seviyelerde olacak şekilde derslere Eylem Araştırması'nı entegre ederek ilerleyebilir, son yılda da Öğretmenlik Uygulamasının içerisine ilk yıldan beri işlediği Eylem Araştırması'nı dahil edebilir, böylece öğretmen adayları bireysel olarak öğretmenlik mesleğine daha bilinçli hazırlanabilir ve ileride bir problem veya değişim gerektiren durum olduğunda neye başvuracağını, nasıl ilerleyeceğini bilir.

Mezuniyeti eski yıllara dayanan katılımcılar ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri veya Eylem Araştırması dersini almamış öğretmen adaylarının sorulara verdiği cevaplardan, bu dersin eksikliklerini yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu yüzden bu öğretmenler için de tekrar kurslar açılabilir, öğretmenlerin bu bilinçle derslerine devam etmesi sağlanabilir. Çünkü bir öğretmenin Eylem Araştırması'ndan ve Bilimsel Araştırma Yöntemlerinden uzak olması, onun yetkinlik alanındaki büyük bir eksiklik olarak tanımlanır.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, bireylerin eğitim aldıkları veya eğitimi gerçekleştirdikleri yerlerden edindikleri yetkinliklerin her kurum, kuruluş veya herkes tarından kabul görür nitelikte olması için oldukça önemlidir. Bu yüzden Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Eylem Araştırması konusunda Yüksek Öğretim Kurumu ile ortak çalışmalar yürütebilir, öğretmen adaylarına çeşitli ortamlarda kendilerini geliştirme imkânı sunabilirler.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi kendi web sayfasında PEP benzeri uygulamalar oluşturarak ve bunları paylaşarak böyle programlara destek olabilir veya bünyesinde buna benzer programlarla öğretmenleri veya öğretmen adaylarını destekleyebilir.

Türkiye'de bulunan on altı adet Almanca öğretmenliği programında ise sadece bir döneme alınmış Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi ve örtük anlatılan Eylem Araştırması, daha derinden ve açık bir şekilde öğretilmelidir. Öğrenciler bu imkanlar doğrultusunda uygulama ile birlikte kendilerini görebilir, öz eleştiri de bulunabilir, gözlem yapabilirr, grup veya bireysel olarak eksik fazla yönlerini tartışabilir, alan eğitiminde farkındalık ve farklılık yaratabilirler.

Bütün bu çalışmanın başından beri ortak noktası olan Eylem Araştırması ve Eylem Araştırması'nın içerisinde bulunduğu Bilimsel Araştırma yöntemleri dersinin öğretmen adaylarının yeterliliği için oldukça önemli olduğu vurgulanmakta ve savunulmaktadır. Aradaki farklar ise soru-cevap yoluyla gözler önüne serilmektedir. Birçok Almanca öğretmenliği programı öğrencileri veya mesleğini icra eden öğretmenler, bilimin ışığında bilimsel olarak süreçleri ilerletmekten, öğrenci kontrolünden ve sınıf içi etkinliklerin değişim ve gelişime etkisinden habersiz konumunda olabilmektedir. Bu şekilde işlenen derslerin verimli olup olmadığından çok, bu yetkinlik veya donanımla işlenen derslerin hem öğrencilere hem öğretmenlere olan katkısı gözle görülür niteliktedir. Bu yüzden burada hem kurumlara hem de eğitim sonrası öğretmen adaylarına oldukça büyük görevler düşmektedir. Fakat en büyük görev, öğretmen adaylarını geleceğe hazırlayan kurumlardadır. Bu yüzden yaşam boyu öğrenme ve kalıcılık için, mutlaka teorik derslerin yanı sıra uygulamalı derslere, eylem araştırmasına, eylem araştırmasının ilkelerine ve PEP gibi kullanım alanlarına kurumlar tarafından verilen destek artırılmalı, derslere Eylem Araştırması entegre edilmelidir.

YARIYIL	**YÖK DERSİ**	**YÖK DERSLERİNİN EYLEM ARAŞTIRMASI İLE OLUŞTURULABİLECEK BAĞI**
1.	Eğitime Giriş	Eylem Araştırması ile ilgili temel kavramlar, ilkeler, eylem araştırması ile bağlantılı terimler ve eylem araştırmasının eğitimle olan bağı aktarılabilir.
2.	Eğitim Sosyolojisi	Toplumda bir durum değişikliği gerçekleştiren, değişim ve gelişim terimlerinin öncüsü Eylem Araştırması, toplumsal örnekleriyle birlikte öğretmen adaylarına gösterilebilir, sonuçlar hakkında tartışılabilir, öğretmen adaylarının gelişim ve değişime tanıklık etmesi sağlanabilir.
3.	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim ilke ve yöntemleriyle Eylem Araştırması'nın benzer yönleri gösterilebilir, bir yöntem olan eylem araştırması öğretmen adaylarına ilkeleri, yapısı, modelleri bakımından anlatılabilir.
4.	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	Bilimsel bir yöntem olan Eylem Araştırmasının eğitim alanında kullanımı, işlevi, basamaklarının diğer bilimsel

		yöntemlerle olan benzerliği veya farklılıkları gösterilebilir ve basamaklarına göre grup çalışmaları yaptırılabilir. Burada öğretmen adaylarına PEP anlatılabilir ve örnekleri gösterilebilir.
5.	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Eylem Araştırması eğitim alanında da sık kullanıldığı için, öğretmen adaylarına eğitim sistemi ve okul yönetiminde nasıl kullanılabileceği, ne yönlerde ve basamaklarda ilerlenebileceği, reform ve yenileşme gibi terimlerle öğretilebilir.
6.	Topluma Hizmet Uygulamaları	Bu uygulamalı derste öğretmen adayları gruplar halinde eylem araştırmasını barındıran küçük uygulamalar gerçekleştirerek gelişim ve değişimi ilk kez kendi uygulamalarıyla tadabilir.
7.	Öğretmenlik Uygulaması 1	Bir önceki dönemde küçük bir proje eşliğinde gerçekleştirdikleri eylem araştırmasını bu kez bireysel olarak sahaya inerek gözlemleyebilir ve teorik kısmı oluşturabilir. Bu derste dersin kendi öğretmenini gözlemleme bulunduğu için, daha sonra uygulayacağı eylem araştırmasındaki öğrencilerini ve dersteki durumunu analiz edebilir.
8.	Öğretmenlik Uygulaması 2	Öğretmenlik uygulamasının birinci dönemindeki yaptığı gözlemler sonucunda bu dönemde artık kendisi bir eylem araştırması gerçekleştirebilir, uygulama kısmını eylem araştırmasının basamaklarıyla planlayabilir ve dersin öğretmeni ile yardımlaşarak bir değişim veya gelişim ortaya koymaya çabalar. Bu da mesleki deneyimine katkı sağlar.

Tablo 37: Eylem Araştırması'nın Yüksek Öğretim Kurumu Almanca Öğretmenliği Programı Derslerine Entegre Edilmesi

Üstteki tabloda da görüldüğü üzere, öğretmen adaylarına yönelik olarak lisans eğitiminde dengeli bir biçimde Eylem Araştırması'nın işlenmesi, onların birinci yıldan başlayarak kademe

kademe mesleki deneyimleri için oldukça önemli olan Eylem Araştırması'nı edinmelerine, sonraki meslek hayatlarında tecrübeli olarak bir yol izlemelerine katkı sağlamaktadır. Bu yüzden Eylem Araştırması'nın müfredata derslerle bütüncül olarak alınması, öğretmen adaylarının kariyer gelişimine ve mesleki donanımına destek olmaktadır.

Seçmeli dersler, eğitime katkı düzeyi yüksek ve bireysel gelişime faydalı derslerdir. Bu yüzden seçmeli dersler hem diğer müfredat dersleriyle hem de Eylem Araştırması ile bağ kurularak öğretmen adaylarına gösterilebilir, arasında ilinti kurularak öğretmenlik mesleğine ve eylem araştırmasına bir bakış açısı getirilebilir, yaşam boyu öğrenme ve sürdürülebilir eğitime katkı sağlanabilir.

Bir öğretmen adayı sadece Eylem Araştırması'nı öğrendiğinde veya strateji olarak öğrendiğinde, yani dersi aldığında bunu meslekte doğru ve tam olarak icra edemeyebilir. Bu yüzden öğrencilere sadece teorik olarak bu dersi vermek yerine, mesleki etik çerçevesinin, kişisel gelişiminin, tüm öğrenme sürecinin toplu olarak ele alınarak ve bunlar arasında dinamiğin sağlanarak öğrencilere bu dersin verilmesi, bireylerin bütün açılardan gelişimine katkı sağlayabilir.

Atatürk Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi web sayfalarına sadece tanımlarda ekledikleri eylem araştırması başlığından daha detaylı bilgiler verebilir ve haftalara yayılan programda eylem araştırması başlığını da programa ekleyebilir.

Uludağ Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Nitel Araştırma Yöntemleri konusu adı altında bu ders verilebilir. Üniversiteler web sayfalarında bu bilgileri ve içerisinde eylem araştırması konusunun olup olmadığı daha net programa yazabilir, böylece öğrenciler haftalara göre tam olarak işlenecek konuları net bir şekilde görebilir ve eylem araştırması konusunda merakları oluşabilir.

Hakkari Üniversitesi Bologna sürecini ve web sayfasını güncelleyebilir, eylem araştırmasını haftalarına ekleyebilir, bu programlarda oluşan eksikliği yenilenmiş bir sayfayla giderebilir. Öğrenciler ya da merak eden bireyler baktıklarında çıktıları ve hangi hafta nelerin işleneceğini görebilir.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Dicle Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi web sayfalarına Eylem Araştırması konusunu ekleyebilir veya başka haftadaki derslerin içerisindeyse o dersin çatısı altında eylem araştırması

bilgisini öğrencilere verebilir. Eğer Eylem Araştırması konusu işlenmiyorsa, Nitel Araştırma Yöntemleri dersine veya eylem araştırmasıyla bağlantılı olabilecek konulara ekleyebilir.

Bütün üniversitelerde eylem araştırması yazılabilir ve ders içerikleri daha detaylı anlatılabilir. Böylece öğrenciler üniversitelerin web sayfalarına baktıklarında eylem araştırması hakkında bir fikir elde edebilir.

Ayrıca Eylem Araştırması bu tezde sadece Almanca Öğretmenliği bağlamında ele alınmıştır. Fakat Eylem Araştırması disiplinler ve programlar üstü olduğu için, bilimsel araştırma yöntemlerine katkı sağladığı için tüm Eğitim Fakültesi bölümleri öğretmen adaylarına gösterilmeli ve öğretilmelidir.

Ayrıca sadece lisans eğitiminde değil yüksek lisans eğitiminde de öğretmen adaylarının eğitim ve öğretim açısından gelişmesi için Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi ve Eylem Araştırması dersi detaylı olarak derslerde incelenebilir, bununla ilgili küçük projeler bireysel olarak gerçekleştirilebilir.

Görüşme yapılan Almanca öğretmenlerinden birkaçı, Bilimsel Araştırma Yöntemi dersini alamamış öğretmenlerdir. Bu öğretmenler gibi birçok öğretmen bulunduğu için bu öğretmenlerimize Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eylem araştırmasını barındıran birçok mesleki kursun verilmesi, öğretmen adaylarının bilgilerini tazelemesini ve mesleki donanımlarını artırmasını sağlamaktadır.

PEP'e katılan bireylerin projeleri, yine Goethe Enstitüsü öğrencilerinden farklı olarak üniversitelerle de ortaklaşa ilerlettirilebilir, okullarla ortak çalışmalar yürüterek öğretmen adaylarını PEP için teşvik edebilir ve PEP katılımcıları da PEP'i daha uzun vadeli deneyimleyebilir.

PEP mentorları, üniversitelerdeki akademisyenlerle birleşerek, okul dışında veya okul içinde seminerler düzenleyebilir

Üstteki gibi birçok öneri ile lisans eğitiminde öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri geliştirilebilir, nitelikli eğitimin nasıl verileceği öğretilebilir, bir sorun durumunda çözümün bilimsellik ışığında nasıl geliştirilebileceği gösterilebilir ve bu eğitimlerin ardından öğretmen adayları, daha donanımlı olarak mezun olabilir, sınıf hakimiyetini daha iyi kurabilir ve Eylem Araştırması veya PEP gibi uygulamalarla/ yöntemlerle kendilerini sınıf içi, sınıf dışı, aktiviteler, bilimsel yöntemler gibi alanlarda geliştirebilirler. Bu da öğretmen adaylarının mesleki kariyerinin gelişimine ve bireysel donanımına bilimsel katkılar sağlar.

KAYNAKÇA

Aksoy, N. (2003). Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.* 36, 474-489.

Altrichter, H. (1989). Lehrer Als Forscher, In Herbert, A., Wilhermer, H. & Heribert, S. (Eds.) *Schule gestalten, Lehrer als Forscher. Fallstudien aus dem Projekt Forschendes Lernen in der Lehrerausbildung* (pp 3-15). Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt Verlag.

Altricher, H., Lobenwein, W. & Welte, H. (1997). PraktikerInnen als ForscherInnen. Forschung und Entwicklung durch Aktionsforschung. In Friebertshäuser B. & Prengel, An. (Eds.) *Handbuch Qualitative Forschungsmethoden In der Erziehungswissenschaft* (pp. 640-660). Weinheim, München: Juventa Yayınevi.

Altrichter, H., Posch, P. (2007). *Lehrerinnen und Lehrer erforschen ihren Unterricht. Unterrichtsentwicklung und Unterrichtsevaluation durch Aktionsforschung* (4. Basım.). Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt Verlag.

Altrichter, H., Posch, P. & Spann, H. (2018). *Lehrerinnen und Lehrer erforschen ihren Unterricht* (5. Aufl.). Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt Verlag.

Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü (2024). *Almanca Öğretmenliği Programı.* [https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/ders/213327/egitimde-arastirma-yontemleri/ders-icerik], Erişim Tarihi: 10.01.2024

Atatürk Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü (2024). *Almanca Öğretmenliği Programı.* [https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/1118/Almanca20%C3%96%C4%9Fretmenli%C4%9Fi%20Program%C4%B1%20(1118], Erişim Tarihi: 10.01.2024

Ballweg, S., Drumm, S., Hufeisen, B., Klippel, J. & Pilypaitytèa, L. (2019). *Wie lernt man die Fremdsprache Deustch*. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen.

Balcı, A. (2022). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler.* Ankara: Pegem Yayınevi.

Baysal, E. A. & Ocak, G. (2018). Öğretim Ortamında Eylem Araştırması Kullanan Öğretmenlerin Eylem Araştırması Hakkındaki Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 47, 283-307.

Benkelmann, Z. K. (2019). Eine rasante Entwicklung, Deutsch als Fremdsprache an chinesischen Schulen im Kontext der Programme des Goethe-Instituts China, *De Gruyter,* 46 (1), 122-142.

Bibi, I. (2014). Handlungs, Aktionsforschung im Erwachsenen DaF-Unterricht in Kenia. In Mayanja, S. & Hamann, E. (Ed.) *Schwerpunkte der DaF-Studiengänge und Germanistik im östlichen Afrika.* Göttingen: Universitätsverlag Göttingen.

Boeckmann, K., B. (2016). Aktionsforschung. In Bausch, K. R., Burwitz, M. E., Krumm, H. J., Mehlhorn, G. & Riemer, C. (Eds.) *Handbuch Fremdsprachenunterricht* (pp. 592-595). Tübingen: Attempto Francke Verlag.

Bolte, C., C. & Schmidjell, A. (2023). Kompetenzenvon DLL-Trainerinnen und was davon wirklich wichtig ist. *Internationales Journal zur Professionalisierung in Deutsch als Fremdpsrache,* 1(2), 96-113.

Burns, A. (2010). *Doing action research in English language teaching, a guide for practitioners.* New York: Routledge Verlag.

Bursa Uludağ Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü (2024) *Eğitimde Araştırma Yöntemleri Bilgi Paketi & Ders Kataloğu.* [https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1022463], Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Comelli, G. (1985). Training als Beitrag zur Organisationsentwicklung. In Jeserich, W. (Eds.). *Handbuch der Weiterbildung für die Praxis in Wirtschaft und Verwaltung.* München: Carl Hanser Verlag.

Cunningham, J. (2014). Action Research and Academic Discourse. In Coghlan, D & Miller, B., M. (Eds.). *The Sage Encyclopedia of Action Research* (pp. 1-3). Los Angeles: Sage Verlag.

Çelik, H., Baykal, N. B. & Memur, K., H. (2020). Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi.* 8 (1), 379-406.

Çukurova Üniversitesi (2021) *Eğitimde Araştırma Yöntemleri.* [https://ebs.cu.edu.tr/Ders/GenelBilgi/607767], Erişim Tarihi: 11.02.2024.

Dey, I. (1993). *Qualitative data analysis: A user-friendly guide for social scientists*. New York, USA: Routledge (çev. Çelik, Baykal & Memur, 2020).

Dicle Üniversitesi (2024). *Almanca Öğretmenliği Programı Bilgileri.* [https://obs.dicle.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=7&curSunit=265#,], Erişim Tarihi: 11.02.2024.

Dokuz Eylül Üniversitesi (2015). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri Bilgi Paketi Ders Kataloğu* [https://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2022-2023/tr/tr_105_1100_53.html], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Dolapçıoğlu, S. & Bolat Y. (2020). An Action Research Study on Developing an Interdisciplinary Curriculum in Inclusive Education. *Education And Science.* 45(204), 345-369.

Eilks, I., Belova, N., Kapanadze, M., Laudonia, I., Krause, M. & Rauch, F. (2020). *Eine Internationale Kooperation zur Stärkung von Aktionsforschung in der Lehrer/ innenbildung.* Wien: Praesens Verlag.

Eilks, I., Rauch, F., Frerichs, N. & Kapanadze, M. (2018). *The Artist Guidebook*. Bremen: ARTIST yayınevi.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınevi.

FB Sozialpädagogik an der Pädagogischen Hochschule Berlin (1972). Überlegungen zur Handlungsforschung in der Sozialpädagogik. In Haag, F., Krüger, H., Schwärzel, W., Wildt, J. (Eds.). *Aktionforschung-Forschungstrategien, Forschungsfelder und Forschungspläne* (pp. 56-75). München: Juventa Verlag.

Fetzer, E. (25.04.2014). Pädagogische Aktionsforschung, Ein Forschungsbasierter und Praxisnaher Weg zur Verbesserung der Lehre [https://www.e-teaching.org/etresources/pdf/erfahrungsbericht_2014-04_fetzer-ellen_paedagogische-aktionsforschung.pdf], Erişim Tarihi: 07.12.2023.

Frank, U., Klein, S. Kremar, H. & Teubner, A. (1999). Aktionsforschung in der WI,Einsatzpotentiale und Einsatzprobelem. In Schütte, R., Siedentopf, J. & Zelewski, S. (Eds.). *Wirtschaftsinformatik und Wissenschaftstheorie, Grundpositionen und Theoriekerne* (pp.71-90). Essen: Arbeitsbericht des Instituts für Produktion und Industrielles Informationsmanagement.

Funk, H., Kuhn, C., Skiba, D., Spaniel, W., D. & Wicke, R. E. (2014). *Aufgaben, Übungen, Interaktion,* Stuttgart: Ernst Klett Sprachen.

Gazi Üniversitesi Alman Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı (2023). *Alman Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı Lisans Ders Programı* [https://gef-yabancidiller-almandili.gazi.edu.tr/view/page/8702], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Goethe Enstitüsü (2013a). Von einer Offenen Frage zu einer Kleinen Feinen PEP-Frage, *Deutsch Lehren Lernen.* 1. Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Goethe Enstitüsü (2013b). *Anleitung zur Erstellung von Beobachtungsbogen in Praxiserkundungsprojekten*, Deutsch Lehren Lernen. Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Goethe Enstitüsü (2013c). Indikatoren festlegen, ein Beispiel. *Deutsch Lehren Lernen.* 1. Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Goethe Enstitüsü, (2024a). *Türkiye' de DLL* [https://www.goethe.de/ins/tr/tr/spr/unt/for/gia/dll.html#accordion_toggle_6965333_5], Erişim Tarihi: 04.02.2024.

Goethe Enstitüsü, (2024b). *Praxiserkundungsprojekt, PEP im Rahmen der Fortbildung DLL Wissensaustausch Teil 15.* [https://www.goethe.de/ins/id/de/spr/eng/pas/akt/wil/ppt.html], Erişim Tarihi: 28.01.2024.

Goethe Enstitüsü, (2024). *Neues Ausprobieren mit Praxiserkundungen.* [https://www.goethe.de/ins/br/de/spr/mag/21467467.html], Erişim Tarihi: 09.06.2024.

Greenwood J. D. & Levin, M. (2007). *Introduction to action research: social research for social change*. (2. basım). USA: Sage Publications.

Grubenmann, S. (2016). Aktion Research. *Digital Journalism,* 4(1), 160-176.

Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı (2023). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yyaın Etiği Ders Kataloğu / AKTS Bilgi Paketi* [https://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c62643d03bfa5013d11c4035b1ae1&ders_kod=AD%C3%96651&zs_link=1&prg_kod=21371&submenuheader=2], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Hanel, P. (1991). *Lernen durch Lehren, oder Schüler übernehmen Lehrfunktionen.* [http://www.ldl.de/Material/EmpfLiteratur/hanel.htm], Erişim Tarihi: 10.10.2023.

Hakkari Üniversitesi Alman Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı (2024). *Almanca Öğretmenliği Programı Bilgileri Bilgi Paketi*

[https://obs.hakkari.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1#], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

İnan, G. (2011). Eylem Araştırması, Eğitimde Değişimin Yaratılmasında Öğretmenin Gücü. *Sosyal Bilimler Dergisi.* 9(2), 481-486.

İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Alman Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı (2024). *Eğitim Bilgi Sistemi*
[https://ebs.istanbul.edu.tr/home/izlence/?id=567478&bid=1085&birim=almanca_ogretmenligi__lisans_programi__(orgun_ogretim], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Schiller, F. (2020). Leitfaden zur Erstellung von Praxiserkundungsprojeken (PEPs). *Goethe Institut. 1-7.*

Johnson, A. P. (2014). *Eylem Araştırması El Kitabı.* Y, Uzuner & M, Anay Übers. Eds.). Ankara: Anı Verlag.

Karataş, Z. (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişim, Nitel Yaklaşımın Yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi.* 1 (1), 68-86.

Klafki, W. (1976). Handlungsforsxhung im Schulfeld. In Werres, W. *Innovationsmodelle für Schule und Unterricht* (31-56). Düsseldorf: Aloys Henn Verlag.

Köklü, N. (2001). Eğitim Eylem Araştırması-Öğretmen Araştırması. *Journal of Faculty of Educational Sciences,* 34(1), 35-43.

Legutke, M. (2012). 10 Schritte zum PEP. *Goethe Institut,* 1-3. [dll_10SchrittezumPEP.pdf goethe.de], Erişim Tarihi: 31.12.2023.

Laudonia, I., Mamlok., N., R., Abels, S. & Eilks, I. (2017). Action Research in Science Education, An analytical Review Of The Literature. *Educational Action Research,* 26, 480-495.

Lewin, K. (1946). Action Research and Minority Problems. *Journal of Social Issues*, 2 (4), 34-46.

Mamlok Naman, R., Eilks, I., Bodner G., Hofstein, A. (2018). *The Professional Development of Chemistry Teachers*. Cambridge: Royal Society of Chemistry.

Marmara Üniversitesi (2018). *Almanca Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri*
[http://ydao.aef.marmara.edu.tr/dosya/aef/ydao/belgeler/2020%20bahar/almanca_ogretmenligi%20ders%20i%C3%A7erikleri_2018.pdf], Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Mayhew, L. (1968). Action Theory and Action Research. *Spring.* 15(4), 420-432.

Meyer, C. (2007). Zehn Beobachtungsbogen zu Einzelmerkmalen. *Ergänzung zum Leitfaden, Ahcten, Lektion. 1-21.* [https://uol.de/f/1/inst/paedagogik/personen/hilbert.meyer/5.Zehn_Beobachtungsbogen_zu_Einzelmerkmalen.pdf]

Mertler, C. A., (2014). *Action Research, Improving Schools and Empowering Educators,* (4. *Ed.).* California: Sage Verlag.

Mills, G. E. (2003). *Action Research A Guide For The Teacher Researcher.* Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc. Verlag.

Moser, H. (1989). Aktionsforschung. In Endruweit, G. & Trommsdorf, G. (Eds.) *Wörterbuch der Soziologie,* Stuttgart: Enke Verlag.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (2024). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri Bilgi Paketi* [https://obs.mu.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=06&curSunit=179#], Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Necmettin Erbakan Üniversitesi (2015). *Almanca Öğretmenliği Bilimsel Araştırma Yöntemleri Bilgi Paketi* [https://bilgipaketi.erbakan.edu.tr/program/ders-detay/23697/2/1526/SOSYAL%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%20ENST%C4%B0T%C3%9CS%C3%9C/ULUSLARARASI%20T%C4%B0CARET%20%28YL%29%20%28TEZL%C4%B0%29%20%28%29], Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (2011). *Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programlar hakkında Bilgi* [https://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/40534], Erişim Tarihi: 12.01.2024.

New South Wales Department Of Education and Training, (2020). *Action Research in Education. (*2. Baskı).

Ngatcha, A. (2004). Was kann Aktionsforschung zur Praxis des Fremdsprachenunterrichts Deutsch beitragen?.*Info DaF.* 31(4), 422-430.

Nunan, D. (2001). Action Research in Language Education. In Hall, D. R., Hennings, A. (Eds.). *Innovation in Englisch Language Teaching, A Reader (*PP.197-207). London: The Open University.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2011). *Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programlar hakkında Bilgi* [2664], Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Prengel, A. (1997). Perspektivität anerkennen, Zur Bedeutung von Praxisforschung in Erziehung und Erziehungswissenschaft. In Friebertshäuser, B., Prengel, A. (Eds.). *Handbuch Qualitative Forschungsmethoden in der Erzieghungswissenschaft* (pp 599-627), Weinheim: Juventa Verlag.

Saban, A., Ersoy, A. (2019). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri,* (8. Baskı*).* Ankara: Anı Yayınevi

Santos, Y., Kleinbing, H., Scribelk, L. & Voerkel, P. (2019). Platz Zum Denken, Praxis und Reflexion als entscheidende Impulse in der brasilianischen Deutschlehrerausbildung. *Pandaemonium, Säo Paulo.* 22(36), 178-206.

Schart, M. (2010). Aktionsforschung- Handlungsforschung. In Krumm, H., J., Fandrych, C., Heufeisen, B., Riemer, C. (Eds.). *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internatiınakes Handbucht* (pp. 1370-1377). Berlin-New York: De Gruyter Mouton Verlag.

Semenyuk, O. V. (2016). Praxiserkundungsprojekt Als Optimierungsverfahren des Lernprozesses im DaF-Unterricht durch Lehrertätigkeit. *Science Time.* 452-457.

Stern, T., Townsend, A., Ruach, F. & Schuster, A. (2014). *Action Research, Innovation and Change, International and Interdisciplinary Perspectives.* London: Routledge Verlag.

Stringer, E. T. (2004). *Action Research in Edacation.* Upper Saddle River, NJ: Pearson, Merrill, Prentice Hall Verlag.

Tezcan, Ö., Ada, S. & Baysal Z. N. (2016). Eğitim Alanında Eylem Araştırmaları. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* KOSBED. 32, 133-148.

Tekin, A. K. (2017). Action Research- Schools and Empowering Educators, by Craig A. Mertler, *Alberta Journal of Educational Research.* 63(1), 109-111.

Tolsdorf, Y. & Markic, S. (2019). Entwicklung eines Seminarkonzepts zu Lesestrategien entwickelt nach dem adaptierten Modell der Partizipativen Aktionsforschung. *Chemkon,* 26 (3), 108-113.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, (2024). *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi.* [https://portal.tyc.gov.tr/sayfa/amac-ie9775abe-cdde-42d8-adb3-2b8627445a36.html], Erişim Tarihi: 24.04.2024.

Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, (2023). *Almanca Öğretmenliği Lisans Programı Ders Bilgi Pakedi.* [https://ydilegt.trakya.edu.tr/pages/almanca-ogretmenligi-lisans-programi-ders-bilgi-pakedi], Erişim Tarihi: 24.10.2023.

Wallace, M. (2010). *Action Research for Language Teachers.* 14. Basım. Cambridge: Cambridge University Press.

Yalaza, A. D. (2003). *Öğretmen Eğitiminin Değişen Yüzü.* Ankara: Nobel Verlag.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlrde Nitel Araştırma Yöntemleri,* (8. Ed.). Ankara: Seçkin Verlag.

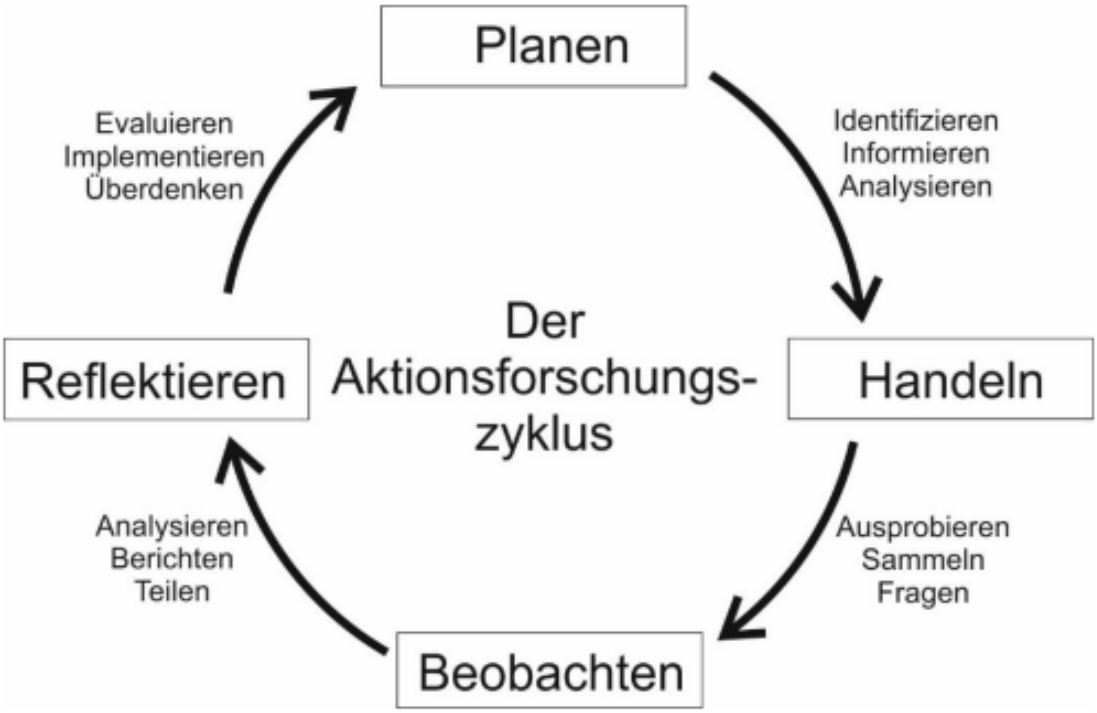
Yüksek Öğretim Kurumu, (2023). A*lmanca Öğretmenliği Lisans Programı*. [https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Almanca_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf], Erişim Tarihi: 23.10.2023.

Zehetmeier, S., Erlacher, W., Andreitz, I. & Rauch, FF. (2015). Researching The Impact Of Teacher Professional Development Programmes Based on Action Research, Constructivism, and Systems Theory. *Educational Action Reserarch* 2(23), 162-176.

BÖLÜM 6

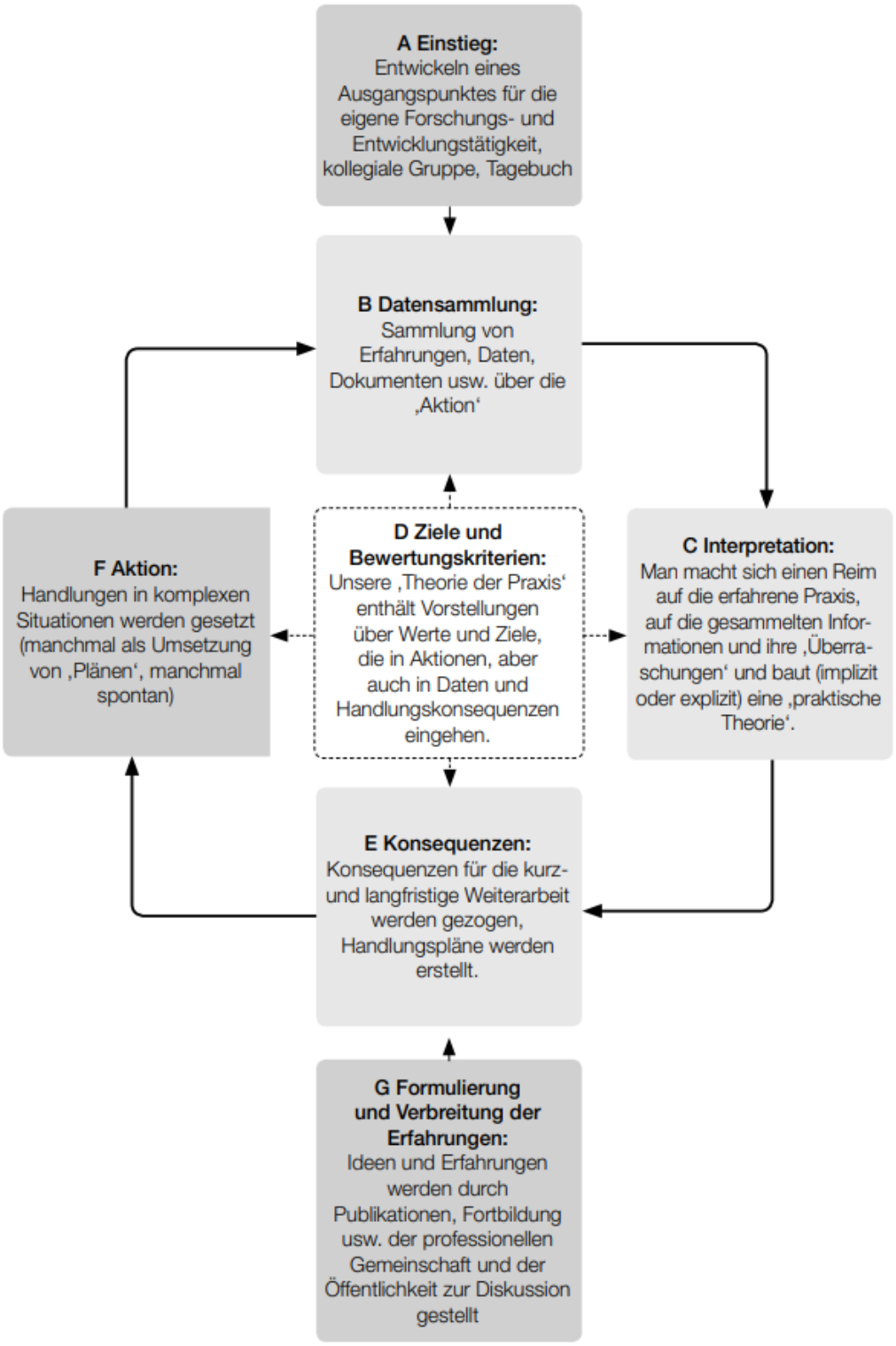
EKLER

Ek-1: Eilks, Rauch, Frerichs ve Kapanadze'ye Göre Eylem Araştırması Döngüsü için Tipik bir model

Eilks, Rauch, Frerichs & Kapanadze (2018: 15)

Ek-2: Altricher, Posch ve Spann'a Göre Düşünme ve Eylem Döngüsü ve Kitabın Yapısı

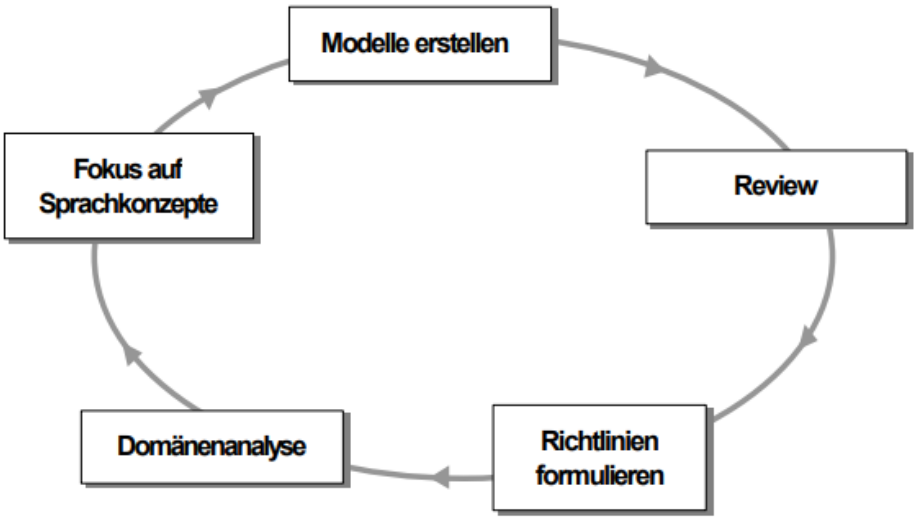
Altricher, Posch & Spann (2018: 22)

Ek-3: Comelli'ye Göre Bir Eylem Araştırması Sürecinin Aşamalaırı

Aktionsforschungsphase	Inhalte
Kontakt und Vorgespräche	Diskussion über Problemsicht und Ziele; Beschluß, ob Zusammenarbeit möglich
Vereinbarung	Entwicklung eines Arbeitskontraktes; Wahl der Methoden
Datensammlung	Erhebung des Ist-Zustandes
Datenfeedback	Rückspiegelung der aufbereiteten Daten an die Klienten und Diskussion
Diagnose	Festhalten des aktuellen Standes: Probleme, Defizite und Stärken herausstellen und diskutieren
Durchführung der Intervention	Erstellen von Maßnahmeplänen und Kriterien der Erfolgskontrolle; Ausführen der erarbeiteten Veränderungsstrategie
Erfolgskontrolle	Bewertung der durchgeführten Maßnahme

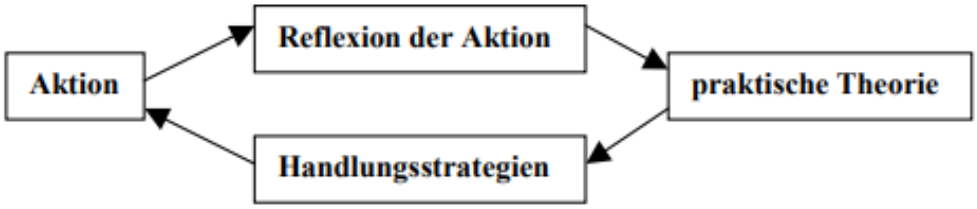
Comelli (1985: 63)

Ek-4: Frank, Klein, Kremar ve Teubner'a Göre Eylem Araştırması Kullanan Değerlendirme Projeleri İçin Kaba Aşama Şeması

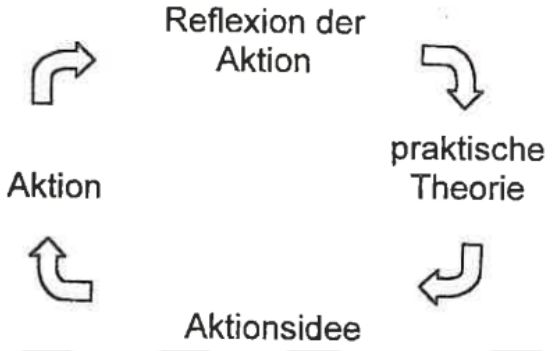
Frank, Klein, Kremar & Teubner (1999: 82)

Ek-5: Altrichter'e Göre Düşünme ve Eylemin (Tekrarlayan) Döngüsü

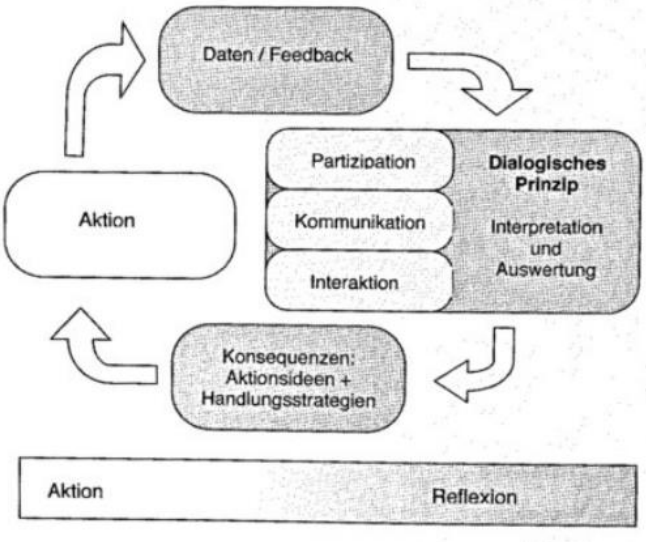
Altricher (1989: 6)

Ek-6: Altrichter, Lobenwein ve Welte'ye Göre Düşünme ve Eylem Döngüsü

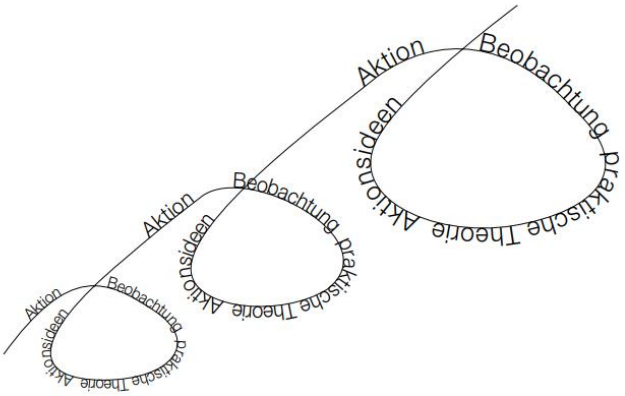
Altrichter, Lobenwein & Welte (1997: 647)

Ek-7: Altrichter ve Posch'a Göre Diyalog İlkesi, Eylem ve Yansıtma Döngüsü

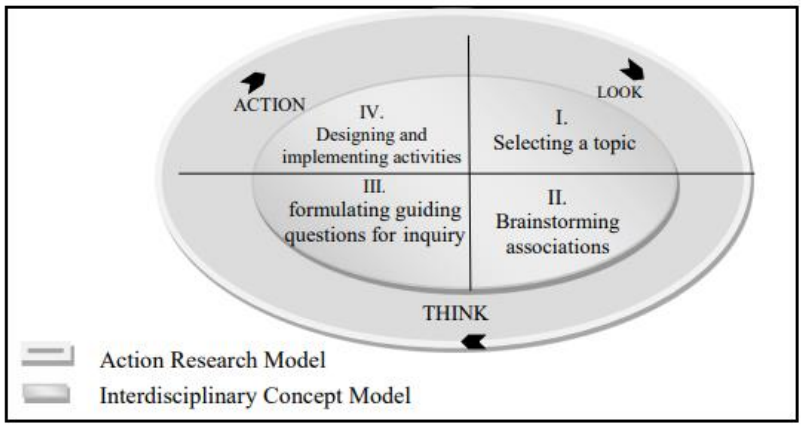
Altrichter & Posch (2007: 16)

Ek-8: Altricher, Posch ve Spann'a Göre Daha Uzun Vadeli Araştırma ve Geliştirme Döngüleri

Altricher, Posch & Spann (2018: 15)

Ek-9: Dolapçıoğlu'na Göre Eylem Araştırması Modeli

Dolapçıoğlu (2019: aktaran: Dolapçıoğlu & Bolat, 2020: 349)

Ek-10: New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı'na Göre Eylem Araştırması

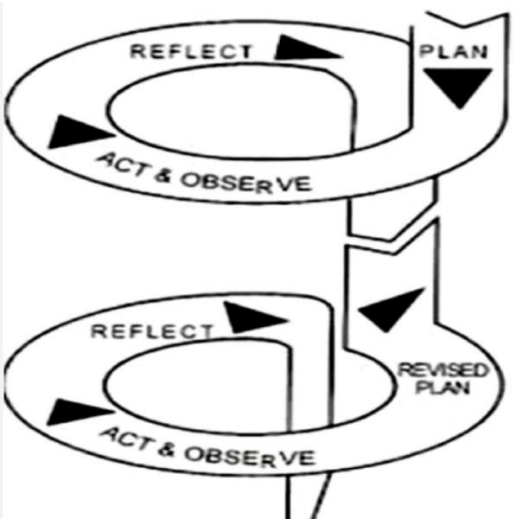
New South Wales Eğitim ve Öğretim Bakanlığı (2010: 3)

Ek-11: Piggot-Irvine'e Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli

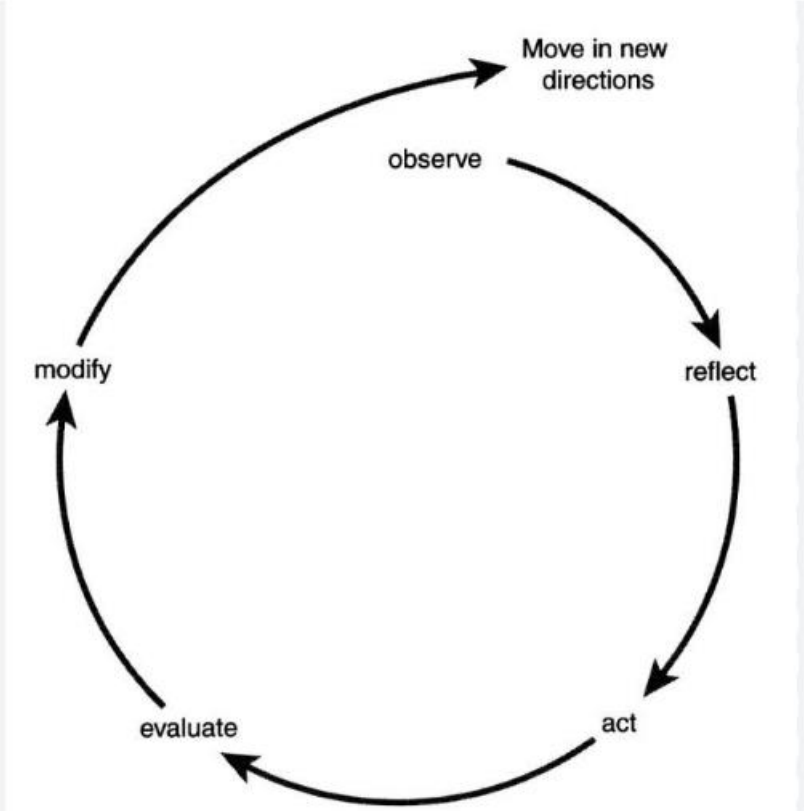
Piggot-Irvine (2006: 14: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 44)

Ek-12: Kemmis ve Mctaggart'a Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli

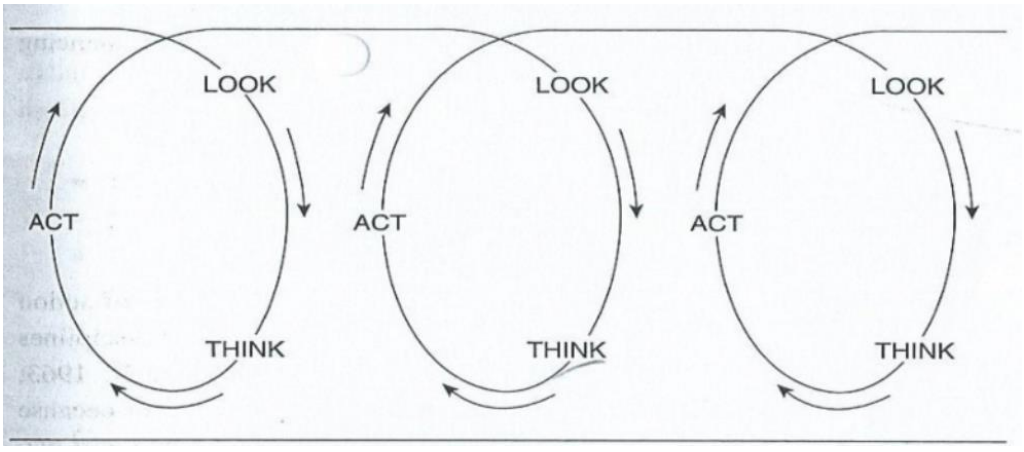
Kemmis ve Mctaggart (1982: 127: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 45)

Ek-13: McNiff'e Göre Döngüsel Eylem Araştırması Modeli

McNiff (2000: 41: aktaran: Saban & Ersoy, 2019: 46)

Ek-14: Steinger'e Göre Sarmal Eylem Araştırması Modeli

Steinger (2008: 4: aktaran:Saban & Ersoy, 2019: 47)

Ek-15: Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabına Göre PEP Uygulama Bölümü

Impulse für Praxis-erkundungsprojekte	Wir möchten Ihnen noch einige Vorschläge für Praxiserkundungsprojekte machen, mit denen Sie Neues in Ihrem Unterricht ausprobieren können. Mit diesen Vorschlägen wollen wir Ihre eigenen Ideen für ein Praxiserkundungsprojekt jedoch nicht einschränken. Da Sie von diesem Projekt profitieren sollen, versteht es sich von selbst, dass Ihre Entscheidung für ein Thema oder eine Fragestellung Priorität hat. Denken Sie vor allem daran: Klein, aber fein sollte Ihr Projekt sein. Nehmen Sie sich nicht zu viel vor. Entscheiden Sie sich für ein Projekt, das sich im Rahmen Ihres Unterrichtsalltags gut planen und durchführen lässt.
Fehler untersuchen (siehe Kapitel 2.3)	Möchten Sie sich intensiver mit den Fehlern Ihrer Lernenden beschäftigen und dabei herausfinden, welches typische und immer wieder auftretende Fehler sind? Möchten Sie verstehen, welche Gründe dazu führen, dass Ihre Lernenden zu einem bestimmten Zeitpunkt bestimmte Fehler immer wieder machen? Ist es Ihnen nach der Bearbeitung dieser Einheit ein Anliegen, dass sich Ihre Lernenden diese Fehler bewusst machen und sie vielleicht sogar erklären können? Dann planen Sie ein Praxiserkundungsprojekt zu diesem Thema. Sie könnten z.B. mit einer Zusammenstellung von Fehlern aus den Texten Ihrer Lernenden beginnen und sie mit Blick auf die vorhandenen Sprachen in Ihrem Klassenzimmer erklären.
Jede/r lernt anders (siehe Kapitel 2.4).	Sie stellen als Lehrkraft sicher fest, welch unterschiedliche Persönlichkeiten und Lernertypen in Ihrem Unterricht zusammenkommen. Haben Sie da vielleicht manchmal das Gefühl, mit den Arbeits- und Sozialformen und Lernmaterialien, die Sie auswählen, nicht allen Lernenden gerecht werden zu können? Erkunden Sie doch einmal mithilfe eines Fragebogens die Meinung Ihrer Lernenden zu verschiedenen Lernaktivitäten, die Sie bereitstellen; befragen Sie sie zu ihrer Einstellung zu ihren Sprachen, zum Fremdsprachenunterricht allgemein und vielleicht auch zu Ihrem Unterricht. Vielleicht sind Ihre Lernenden im Anschluss auch offen dafür, einen Fragebogen zu ihrem Lerntyp auszufüllen und in der Gruppe über die Ergebnisse zu sprechen.
beim Lernen selbstständiger werden (siehe Kapitel 3.3)	Wenn Sie die Inhalte von Kapitel 3 angesprochen haben und Sie die Selbstständigkeit Ihrer Lernenden stärker fördern möchten, dann planen Sie eine Unterrichtseinheit, in der Sie Elemente selbstständigen Lernens einbauen. Informieren und befragen Sie Ihre Lernenden im Anschluss daran, wie sie die Arbeitsweise empfunden haben. Vermutlich wird eine Unterrichtseinheit das Lernverhalten Ihrer Lernenden nicht völlig verändern, aber vielleicht kommen Sie und Ihre Lernenden zu dem Ergebnis, dass Sie die Angebote, die Ihr Lehrwerk mit Blick auf strategisches und selbstständiges Lernen macht, in Zukunft stärker nutzen möchten.

Almanca Öğretmeyi Öğrenme Kitabı (2019: 172)

Ek-16: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar

Zu 1.: PEP-Frage

FRAGESTELLUNG, DER IM PRAXISERKUNDUNGSPROJEKT NACHGEGANGEN WURDE

Es gelten zwei Kriterien:
A: Eine Frage wurde gestellt – ist vorhanden. Es geht hier um eine (!) Frage/ einen Aspekt. (1 Punkt)
B: Die Frage bezieht sich auf (Ihre) Unterrichtspraxis bzw. auf (Ihre) Lernenden, Frage kann im Rahmen der Praxiserkundung beantwortet werden und ist in sich logisch. (3 Punkte)

HINWEISE:

Ein wichtiges Kriterium zur Bewertung der PEP-Frage ist, ob sie im Rahmen eines PEPs beantwortet werden kann: Zu weitgreifende PEP-Fragen, wie z.B. nach langfristigen Entwicklungen oder nicht beobachtbaren bzw. messbaren Faktoren (z.B. das Gefühl, etwas gelernt zu haben/ Motivation der Schülerinnen und Schüler) oder zu Faktoren, die nicht erfragt werden können, sind nicht geeignet.

Eine ungenaue Formulierung der PEP-Frage kann sich auf die Qualität der Erkundung auswirken.

Zu 2.: Bezug zur DLL-Einheit

DARSTELLUNG DES BEZUGS DER FRAGESTELLUNG ZUR DLL-EINHEIT

Es gelten zwei Kriterien:
A: Der Bezug zur DLL-Einheit wurde hergestellt – ist vorhanden. (1 Punkt)
B: Impuls und Bezug zur DLL-Einheit sind vorhanden, in sich logisch und nachvollziehbar beschrieben. (3 Punkte)

DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır

Ek-17: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar

Zu 3.: Durchführung des Praxiserkundungsprojekts

BESCHREIBUNG DER DURCHFÜHRUNG DES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Es gelten zwei Kriterien:
A: Wie die Erkundung durchgeführt werden soll wurde beschrieben – ist vorhanden. (1 Punkt)
B: Kontext (Institution, Zielgruppe, Niveau), Art der Durchführung (eigener/fremder Unterricht, Unterrichtsdokumentation, Lehrwerksanalyse etc.); Methode der Datenerhebung (Beobachtungsbogen, Feldnotizen, Video, Fragebogen etc.) sind sehr gut nachvollziehbar beschrieben und die Indikatoren (z.B. Aktivität/ Sprachanteile/ Fehler der Schülerinnen und Schüler, Lernzielerreichung, Aktivität/Sprechanteil der Lehrkraft etc.) sind klar benannt. (3 Punkte)

DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır

Ek-18: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar

Zu 4.: Ergebnisse der Datenerhebung

BESCHREIBUNG DER ERGEBNISSE DER DATENERHEBUNG INNERHALB DES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Es gelten zwei Kriterien:
A: Sie stellen die Ergebnisse Ihrer Erkundung in angemessener Form vor – ist vorhanden. (1 Punkt)
B: Die Ergebnisse sind ausgewertet und sind gut nachvollziehbar beschrieben, die Daten liegen im Anhang vor. (3 Punkte)

DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır

Ek-19: PEP Değerlendirme Kriterleri ve Puanlar

Zu 5.: Reflexion der Ergebnisse des Praxiserkundungsprojekts

REFLEXION DER ERGEBNISSE DES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Es gelten zwei Kriterien:
A: Die Praxiserkundung wurde durch Sie als Durchführenden kritisch betrachtet – liegt vor. (1 Punkt)
B: Erkenntnisse, die aus dem Praxiserkundungsprojekt gezogen wurden, Konsequenzen für den eigenen Unterricht und Bedeutung für die individuelle professionelle Weiterentwicklung sind vorhanden und nachvollziehbar beschrieben. (3 Punkte)

DLL4, DLL7 ve DLL16 serilerinin öğretmen eğitimine katılan bir kursiyerin PEP hazırlama dokümanları kullanılmıştır

Ek-20: Meyer'e Göre Gözlem Örneği

Merkmal: Inhaltliche Klarheit

Schule: Datum:
Klasse: Zeit:
Fach:

0. Befragung der Lehrkraft

Vorwissen der Schüler	
Platz der Stunde in der Einheit	
Grobziel der Einheit	

1. Verständlichkeit der Aufgabenstellung ++ + - --

Memo	Indikatoren	1	2	3	4	n.rel.
	1.1 Die Aufgaben sind unmissverständlich und in sich schlüssig formuliert					
	1.2 Die Aufgabenstellungen bauen aufeinander auf					

2. Plausibilität des thematischen Gangs

Memo	Indikatoren	1	2	3	4	n.rel.
	2.1 Der Lehrer gibt einen klaren Überblick über den Verlauf der Stunde					
	2.2 Der Lehrer schweift nicht vom Thema ab und bleibt seinem roten Faden treu					
	2.3 Der Lehrer unterstützt seinen Unterricht durch Methodenvielfalt					
	2.4 Der Lehrer unterstützt seinen Unterricht durch Medienvielfalt					
	2.5 Der Lehrer knüpft an bereits vorhandenes Wissen der Schüler an					

3. Klarheit der Ergebnissicherung

Memo	Indikatoren	1	2	3	4	n.rel.
	3.1 Der Lehrer sorgt für die Klärung / Beantwortung der von ihm gestellten Aufgaben					
	3.2 Der Lehrer sorgt für die Klärung der Schülerfragen					
	3.3 Die Ergebnisse werden vom Lehrer zusammengefasst					
	3.4 Die Ergebnisse werden von den Schülern zusammengefasst					
	3.5 Fehler werden korrigiert					
	3.6 Der Lehrer praktiziert eine saubere, strukturierte Tafelarbeit					
	3.7 Der Lehrer fordert und überprüft eine korrekte Heftarbeit der Schüler					
	3.8 Der Lehrer spricht klar und verständlich					

4. Verbindlichkeit der Ergebnissicherung

Memo	Indikatoren	1	2	3	4	n.rel.
	4.1 Die Ergebnissicherung wird betrieben					
	4.2 Die Schüler werden aufgefordert die Ergebnisse in irgendeiner Form festzuhalten					
	4.3 Der Lehrer teilt verbindlich mündlich oder schriftlich mit, was in Hinblick auf den weiteren Unterricht von den Schülern erwartet wird					

5. Gesamteindruck der Stunde

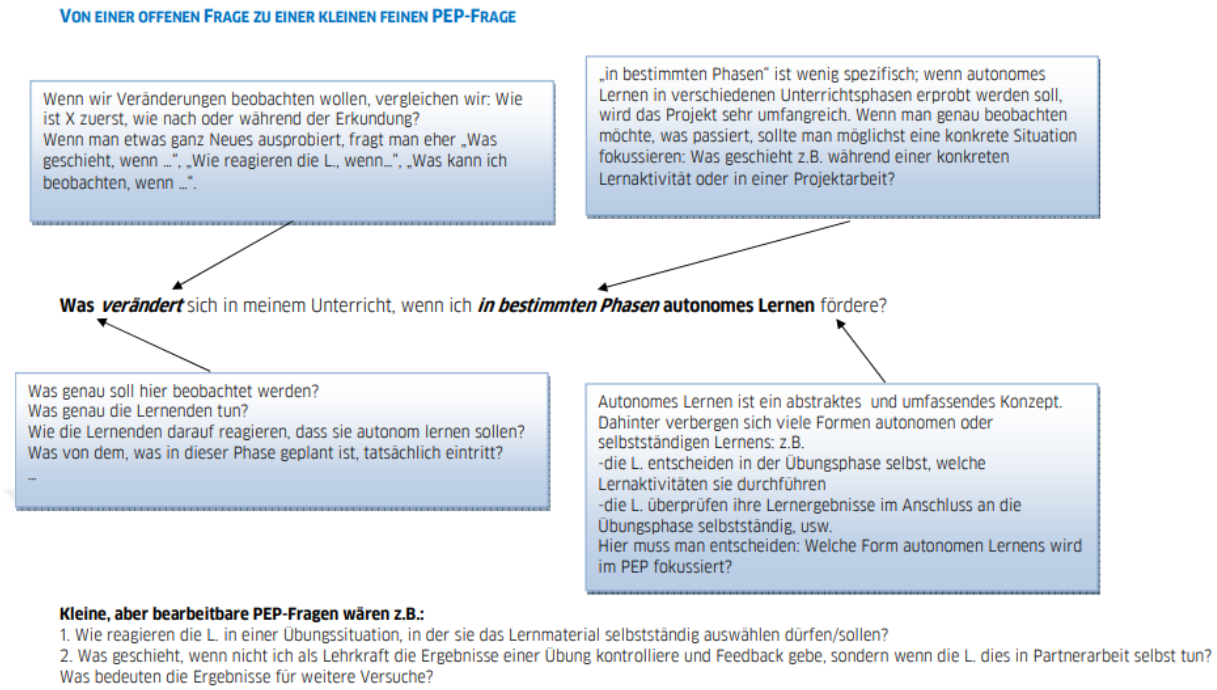
Memo	Indikatoren	1	2	3	4	n.rel.
	5.1 Im Gesamteindruck erscheint die Stunde inhaltlich klar					

Anleitung:

- Vor der Beobachtung müssen für jeden Punkt Benotungskriterien festgelegt werden.
- Zu Punkt "0": Vor der Beobachtung muss eine ausführlichere Befragung der Lehrkraft erfolgen, um sich ein Urteil bilden zu können.

Meyer (2007: 8)

Ek-21: Goethe Enstitüsü'ne Göre Açık Bir Sorudan Küçük Bir Sınıf İçi Uygulamalı Araştırma Projesine

Goethe Enstitüsü (2013: 1)